

**THE BOOK WAS
DRENCHED**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU 200186

UNIVERSAL
LIBRARY

K83

N92C

ಮೊದಲನೆಯ ಪರಿಚಯ.

ಶಿವರಾಜೇಂದ್ರ ಶಿವರಾಜೇಂದ್ರ

ಶಿವರಾಜೇಂದ್ರ

1910

.. ..

Call No.

3 / N92C

Accession No.

Author

ಎ. ಎ. ಎ. ಎ. ಎ. ಎ.

Title

ಇವುಗಳ ವಿವರಣೆ

This book should be returned on or before the date last marked

ಚಮತ್ಕಾರಚಿಂತಾಮಣಿಕಥೆ.

(“ವಿದ್ಯಾನಂದ” ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ ೩)

ಪಂಡಿತರಾದ ದೊಡ್ಡ ಬೆಲೆ ನಾರಾಯಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಂದ

ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟು

ವಿದ್ಯಾನಂದ ಸಂಪಾದಕರಾದ

ಬಿ. ಆದಿನಾರಾಯಣಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಹೆಚ್. ಎ. ರಾವ್ ಬ್ರದರ್ಸ್

ಇವರುಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಬೆಂಗಳೂರು

“ಐರಿಷ್” ಮುದ್ರಣಾಲಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೧೯೧೮.

ರಿಜಿಸ್ಟರ್ಡ್ ಕಾಪಿರೈಟ್.

ಗ್ರಂಥಾಧಿಕಾರವು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರದಾಗಿ ಅವರು ಸಮ್ಮತಪಟ್ಟರು
ವಂತೆ ಬಂದು ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ಛಾಸಾ ಮಾತ, ಪ್ರಕಟನಾಕರ್ತರ
ದಾಗಿರುತ್ತೆ.

ಮೊದಲನೆ ಛಾಸಾ ೧೦೦೦ ಪ್ರತಿಗಳು.

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಭಾರತಿ! ಪ್ರಸೀದ.

ಚಮತ್ಕಾರ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಕಥೆ.

ಕಂದ|| ಸುರವಂದಿತೆ ವರಶಾರದೆ |

ಶರಣಾಗತವರದೆ ಯೆಂಬ ನಿನ್ನಯ ಬಿರುದಂ ||

ಪರಿಕಿಸೆ ಕೈಗೊಂಡಿಹೆನಾಂ |

ವರವಿದ್ಯಾನಂದದಿಂದೆ ಸಲಹುವುದೆನ್ನಂ ||

ಚತುರಚಮತ್ಕಾರಂ ತಾಂ |

ಚತುರತರಾಚಾರವ್ರಣಾಚಿಂತಾಮಣಿಯಿಂ ||

ಚತುರೇತರಾಕಪಟನ |

ಚತುರತೆಯಿಂಗೆಲಿದು ರಾಜ್ಯಸುಖದೊಳೆಗಿದ್ದಂ ||

ಈಭೂವಾಂಡಲದೊಳಗೆ ಬಡಗಣದಿಕ್ಕಿನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಸದಳ ವೆಂಬ ಬುದು ನಗರವುಂಟು. ಇದಕ್ಕೆ ಸವಾ ನವಾದದ್ದಾಗಲಿ ಮಿಂಚೆ ದ್ದಾಗಲೀ ಬುದು ಪಟ್ಟಣವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಹೋಲಿಸಿ ಹೇಳಲು ನಗರವಿಲ್ಲ. ಅಮರಾವತಿಗಿಮ್ಮಡಿಯಾಗಿದ್ದಿತೆಂದು ಹೇಳ ಬಹುದು, ಆದರೆ ಭೂಮಿಯ ಸಂಬಂಧದಿಂದವಾತ್ರ ಭೇದವು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ದೇಶದ ಧರೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉರ್ವರೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ಉಪವನಗಳಿಂದಲೂ ವನಗಳಿಂದಲೂ ಕೆರೆ ತೊರೆಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಜನಪದವೆಲ್ಲಾ ರಮಣೀಯವಾಗಿ ಕಾಣಬರು

ತ್ತಿತ್ತು. ಈ ದೇಶದ ಕೆಲವು ಭಾಗವನ್ನು ದೇವಮಾತೃಕವೆಂತಲೂ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಂತವನ್ನು ನದೀಮಾತೃಕವೆಂತಲೂ, ಹೇಳುವರು. ಆ ನಗರದರಸಿನ ಹೆಸರು ಅವತಾರವಾಹನ. ಲೋಕನೇತ್ರನೆಂಬ ಮಹಾನುಭಾವನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವನು. ಸತ್ಯಸಂಧನು, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನು. ವಿನಯಸಂಪನ್ನನು, ವದಾನ್ಯನು, ವಿದ್ವಜ್ಜನಮಾನ್ಯನು, ರಾಜನೀತಿವಿಶಾರದನು, ಹೆಚ್ಚೆಗೆಯಿಂದೇನು? ಬಹುಬಲಶಾಲಿ, ಕರ್ಮಠ, ಗುಣನಿಧಿ. ನಿಜನಾಮವುಳ್ಳ ಈ ರಾಜನ ದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲ ರಾಜನ್ಯಾತ್ಮ, ಎಂತಲೇ ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾವ ರಾಜಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೂ ಇವನಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮಹಾರಾಜನ ಸಚಿವನನ್ನು ಚತುರಮಂತ್ರನೆಂಬರು ಈತನು ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಕುಲಕ್ರಮಾಗತಮಂತ್ರಿ, ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾಪಾರಂಗತನು ನಿರ್ವಾಹಶಾಲಿ, ಚತುರೋಪಾಯಕುಶಲನು, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತಿ, ಹಿತವಾದಿಯೇ ಹೊರತು ಪ್ರಿಯವಾದಿಯಲ್ಲ. ಅವತಾರವಾಹನನಿಗೆ ಇತರ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಹಾಯವಿದ್ದರೂ ಚತುರ ಮಂತ್ರನನ್ನೇ ಮುಖ್ಯ ಸಹಾಯವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಚಾರದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನಾದರೂ ವಿಚಾರದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಿತ್ರಜಿತಾದರೂ ಅಮಿತ್ರಜಿತಾಗಿ, ಅಪ್ರಜನಾದರೂ ಪ್ರಜಾಶೋಭಕನಾಗಿ, ಸದಾಶಿವನಂತೆ ಸರ್ವಮಂಗಳತನ್ವಿತನಾಗಿ, ನಾರಾಯಣನಂತೆ ಪದ್ಮಾಧಾರನಾಗಿ, ವಿರಿಂಚಿಯಂತೆ ಭಾರತೀರಮಣನಾಗಿ, ನಂದನಂದನನಂತೆ ಗೋಪಾಲಕನಾಗಿ, ಮತ್ಸ್ಯಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ಸತ್ಯವ್ರತಪಾಲಕನಾಗಿ, ಕೂರ್ಮನಂತೆ ಗೋತ್ರ ರಕ್ಷಕನಾಗಿ, ವರಾಹನಂತೆ ಭೂದಾರನಾಗಿ, ನರಸಿಂಹನಂತೆ ನರಸಿಂಹನಾಗಿ, ವಾಮನನಂತೆ ಮೃದುಬಲಿಗ್ರಹಣತತ್ಪರನಾಗಿ, ರಾಮನಂತೆ ದಶರಥಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ, ಭಾರ್ಗವನಂತೆ ಕ್ಷಾತ್ರಪರನಾಗಿ, ಬಲರಾಮನಂತೆ ರೇವತೀ ಪ್ರಿಯಮುಖನಾಗಿ,

ಬುದ್ಧನಂತೆ ವಿಷಯಪರನಿರಾಕರಣ ನಿಪುಣನಾಗಿ, ಕಲ್ಪಿಯಂತೆ ಸುಂದರಾಶ್ವರಥನಾಗಿ, “ ನಾವಿಷ್ಟ್ವೈಪೃಥಿವೀಪತಿಃ ” ಎಂಬರ್ಥವನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಲೇ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಈ ಭೂದೇವೇಂದ್ರನ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಬಳಪಟ್ಟ ಪ್ರಜೆಗಳು ಈ ತಿಬಾಧೆಯೆಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನೇ ಕೇಳಿ ಅರಿಯರು. ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮನುವಾಂಧಾತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ನಿರಾದ್ದ ಈ ಧರಾನಾಥನಿಗೆ ಸುಶೀಲೆ, ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರ, ಮಿತಶೀಲೆ, ಎಂದು ಮೂವರು ಪತ್ನಿಯರಿದ್ದರು. ಶಕ್ತಿತ್ರಯದಿಂದಲೂ, ಆಯುಧಗಳಿಂದಲೂ, ಔಷಧಗಳಿಂದಲೂ, ಚತುರಂಗಬಲದಿಂದಲೂ, ಧರ್ಮಕೀರ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಮತ್ತಾವುದರಿಂದಲೂ, ಪರಿಹರಿಸಲುಶಕ್ಯವಾಗದ ಮುಪ್ಪು ಈತಗೆ ಒದಗುತ್ತಬಂದಿತಾದರೂ, ಮಕ್ಕಳ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಡುವ ಸಂಪತ್ತು ಮಾತ್ರ ಬದಗಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರಲು ಒಂದು ದಿವಸ ಸುಶೀಲೆಯು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಖಿನ್ನಳಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ನರಪತಿಯು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಲು, ಪ್ರಿಯನನ್ನು ಕುರಿತು ನಾಥನೆ ? ನಿನ್ನನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದಿರುವ ನನಗೆ ಏನು ಕೊರತೆ ? ಎಲ್ಲವೂ ಇದೆ, ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಮನೆಯಿಲ್ಲ, ಮಾನವಿಲ್ಲ, ಇಹವಿಲ್ಲ, ಪರವಿಲ್ಲ, ಮೂರುಲೋಕವೂ ಇಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗರು ಹೊರಗೆ ಸುತ್ತಿಮನೆಗೆಬಂದರೆ ಮಣ್ಣಿಲ್ಲಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮುದ್ದು ಮುಖದ ಮಕ್ಕಳುತೊಡಲು ನುಡಿಯಿಂದ ಕೂಗುತ್ತಾ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು ಅಂತಹ ಮಕ್ಕಳನ್ನತ್ತಿ ಮುದ್ದಾಡುವ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಷ್ಟು ಧನ್ಯರೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಮಕ್ಕಳುಳ್ಳ ಮಾನಿನಿಯು ಬಪ್ಪತ್ತಿಗಿಲ್ಲದವಳಾದರೂ ಮೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದಲೂ ತೊಡಲು ನುಡಿಯ ಜೊಲ್ಲಿನಿಂದಲೂ, ಕೆದರಿದ ಮುಂಗೂದಲಿನಿಂದಲೂ, ಹುಸಿನಗೆಯಿಂದಲೂ, ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಗುವಿನ ಮುದ್ದುಮೊಗವನ್ನು ಒಂದು

ಸಾರಿ ಮುತ್ತಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಂಪತ್ತಿನ ತೃಪ್ತಿಯುಂ
 ಟಾಗುತ್ತದೆ. “ ಹೆತ್ತವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು, ಬಿತ್ತಿದವರಿಗೆ ಬೆಳೆ, ಎತ್ತಿ
 ದಮ್ಮನ ಕೈ ಬರಿಗೈ ” ಎಂಬ ನಾಣ್ಯುಡಿಯು ಸಟೆಯಲ್ಲ. ಹೆರರ
 ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎಷ್ಟುಸಾರಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡರೆ ತಾನೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ?
 ಜೋಗುಳವಸಾಡುತ್ತಾ ಮಗುವನ್ನು ತೊಟ್ಟಲಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ ನಿದ್ರೆ
 ಬರಲು ಮನೆಗೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಎಚ್ಚತ್ತ ಕಂದನು
 ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಅಳತೊಡಗಲು ಓಡಿಬಂದು ಹಾಲುಕೊಟ್ಟು ಸಮದಾ
 ಯಿಸಿ ಮಾಡುಲಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಬ ಪುತ್ರವತಿಯ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ನಾನು
 ಎಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಲಿ ? ಮನೆಯೊಳಗೆ ಎಲ್ಲಿಟ್ಟ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಎಷ್ಟು
 ದಿವಸಗಳಾದರೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುವು. ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಂಬೆ
 ಗಾಲನಿಟ್ಟು ತೆವಳುತ್ತಾ ರಂಗವಲ್ಲಿಯನ್ನಳಸದಿರುವ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲದ
 ಮೇಲೆ ಅಂತಹ ಹೆಂಗಸು ಈ ನೆಲದಲ್ಲಿದ್ದು ಫಲವೇನು ? ತಾಯಿತಂ
 ದೆಗಳೊಳಗೆ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರು ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣನ್ನು ಹಿಡಿದು
 ಮಗೂ? ನಿನಗೆ ಯಾರು ಬಳ್ಳೆಯವರು ? ಎಂದರೆ, ಆಗಲಾಕಂದನು
 ಹಣ್ಣು ಯಾರ ಕೈಗೆ ಬರುವುದೋ ಅವರನ್ನು ಬಳ್ಳೆಯವರೆಂದು
 ಮುದ್ದು ಮುದ್ದಾಗಿ ಹೇಳುವಾಗ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ
 ಆನಂದವೂ, ಮುದ್ದೂ, ಎಂಥಾದ್ದೋ ! ನೀವೇ ಯೋಚಿಸಿರಿ.
 ಮೊಗುವು ಮಮತೆಯಿಂದ ಅಮ್ಮಾ ! ಎಂದು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಾಗ ಅದ
 ರ ಬಾಯಿಗೆ ಬಾಯನ್ನಿಟ್ಟು ಮುತ್ತುಕೊಡುವ ಭಾಗ್ಯವು ನನಗೆ
 ಲಿಂದ ಬಂದೀತು ? ಸ್ನೇಹಭರಭರಿತರಾದ ದಂಪತಿಗಳ ಮಮತೆ
 ಯಸಾರದ ಮುದ್ದೆಗೇ ಮೊಗುವೆಂದು ಹೆಸರಲ್ಲವೆ ? ಅದನ್ನು ನಾನೆ
 ಲಿತರಲಿ? ಮನೆಗೆ ಬಂದವರು ನಿನಗೆಷ್ಟುಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳಮ್ಮಾ ?
 ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ನನ್ನ ಪಂಚಪ್ರಾಣಗಳೂ “ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಮ್ಮಾ ”
 ಎಂಬ ಐದಕ್ಷರಗಳ ರೂಪವನ್ನಾಂತು ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಆತ್ಮ

ಜರಿಲ್ಲದ ಅಂಗನೆಯು ಅವರಾಧಿವನ ಅರಸಿಯಾದರೂ ಆರೆಯಲ್ಲದೆ ಪೂರ್ಣವಲ್ಲ. ಯಾರಿಗೆ ಹಾಸಿ ಹೊದಿಸಲಿ, ಯಾರನ್ನೆಬ್ಬಿಸಲಿ, ಯಾರಿಗೆ ಹಾಲಕೊಡಲಿ, ಮತ್ತು ರಿಗೆಅನ್ನವನ್ನು ಢಿಸಲಿ, ಆರನ್ನ ಸಮದಾಯಿಸಲಿ, ಆರಿಗುಡಿಸಲಿ, ಆರಿಗೆ ತೊಡಿಸಲಿ, ಆರನ್ನಲಂಕರಿಸಿಸಂತೋಪಿಸಲಿ, ಆರನ್ನಹಸೆಗೆ ಕರೆಯಲಿ, ಆರಿಗೆ ಹರಸಲಿ, ಮಕ್ಕಳಲ್ಲದ ಮಾನಿನಿಯ ಮನಸ್ಸು ಕಲ್ಲಿಗಿಂತಲೂ ಕಠಿನ ಕಬ್ಬಿಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೃದು, ಕತ್ತಿಯ ಮೊನಗಿಂತಲೂ ಕ್ರೂರ, ಕಾದ ಕಿಡಿಗಿಂತಲೂ ತೀಕ್ಷ್ಣ, ಮೃತ್ಯುವಿಗಿಂತಲೂ, ಮೃದುವು, ಮಕ್ಕಳಲ್ಲದ ಮಾನಿನಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗಿಂತ ಮಹಾಕಠಿನ ವಸ್ತುವು ಮೂಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬರ ಮಾತು ಕಾದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಲಾಕೆಯಂತೆ ನನ್ನ ಕಿವಿಯ ಬಳಹೊಕ್ಕು ಹೃದಯವನ್ನು ಭುಗಿಲಾ, ಎಂದು ಸುಡುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲಾ? ಅವಳು ಗರ್ಭಿಣಿ, ಇವಳಿಗೆ ಮೂರುತಿಗಳು, ಈಕೆಗೆ ನವಮಾಸ, ಆಕೆ ಹೆತ್ತಳು, ಎಂಬದಾಗಿ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೆಂಗಸರ ಮಾತುಗಳು ಅಲಗಿನಿಂದ ತಿವಿದಂತೆ ನನ್ನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಪೇಳಸದಳವಾದ ಕಳವಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. “ಮಕ್ಕಳಲ್ಲದವರ ಮನೆಯ ಅನ್ನವು ಮಣ್ಣಿಗಿಂತಕಡೆ” ಎಂಬ ನುಡಿಯನ್ನ ಕೇಳಿ ಹೇಗೆ ಸಹಿಸಲಿ? ಮನೆಯಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮೊಗೂ, ಮೊಗೂ, ಎಂದು ಕೂಗಿ ಕರೆಯುವಮಹಿಳೆಯ ಮಹಿಮೆಯ ಎಷ್ಟೋ, ಅದನ್ನುನಾನು ಬಣ್ಣಿಸಲಾರೆ. ಅವ್ವಾ! ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆಕೊಡು, ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳುವರಾರು? “ಅಪುತ್ರಸ್ಯಗತಿನಾಸ್ತಿ” ಎಂಬದಾಗಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ಮೊರೆ ಇಡುತ್ತವೆ. ಮುಂದೆ ಮಕ್ಕಳಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ಇದ್ದ ಬಬ್ಬು ಹೆಣ್ಣು ಮೊಗುವನ್ನೂ ಕಂಡವರಿಗೆ ದತ್ತುಕೊಟ್ಟರಿ (ಮಕ್ಕಳಲ್ಲದಮೂದೇವಿಯ ಮನೆಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಮರವೆಯಿಂದಲೂಹೋಗಬೇಡ,) ಎಂಬ ನುಡಿಯು ನನಗೆ ಹೃದಯಶೂಲವಾಗಿದೆ. ಧನಕನಕ ವಸ್ತುವಾಹನರಾಜ್ಯಕೋ

ಕ ಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೂ ಮಕ್ಕಳೇ ಅಲ್ಲದೆಬೇರೂಂ
 ದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಮತವು. ಇನ್ನೀರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ದಿಕ್ಕುಯಾರು ? ನಮಗೆ
 ಪರಲೋಕವನ್ನೀವರಾರು ? ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗು
 ವುದು ? ಎಂದು ಹೇಳುವವರೆಗೆ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರುತುಂಬಿ ನರ
 ಗಳು ಉಬ್ಬಿ ದಸ್ವಗಾದ ಕೊರಳಿನಿಂದ ಗದ್ದದಸ್ವರವುಂಟಾಗಲು ಮಿತಿ
 ಮೀರಿ ಉಕ್ಕಳಿಸಿ ಬರುವ ದುಃಖದಿಂದ ಮಾತನಾಡಲಾರದೆ ಸ್ತಬ್ಧ
 ಳಾದ ಸತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ನರನಾಥನು ಅಪಾರವಾದ ಶೋಕಕ್ಕೆ
 ಈಡಾದರೂ, ತಾನೂ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಆ ದುಃಖ
 ವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ
 ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಧೀರತೆಯಂ ತೋರುತ್ತಾ ಪ್ರಿಯಳೇ ! ನಿನ್ನ
 ನುಡಿಯೆಲ್ಲಾ ದಿಟವೇ. ಆದರೂ ಸಂಸಾರವು ದುಃಖಮಯವಾ
 ದದ್ದು. ಇದರಿಂದ ಬೇಸರಗೊಂಡ ಮಹನೀಯರು ಕಾಡನ್ನು
 ಸೇರಿ ಶೀತೋಷ್ಣಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿ ಗೆಡ್ಡೆ ಗೆಣಸುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನು
 ತಾ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಲಿರುವರು. ಲೋಕ
 ವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜಯಿಸಿ ಅಪ್ಪೆತ್ತೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದ ಬಬ್ಬ
 ವೀರಪುರುಷನು ಮರಣ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ತಮೇಲೆ ಶವದ ಎರಡು
 ತೋಳುಗಳನ್ನೂ ಹೊರಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ದೇಹ
 ವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಸುತ್ತಿ ಮೆರವಣಿಗೆಯಿಂದ ಸ್ಮಶಾ
 ನಕ್ಕೆ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿರೆಂದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತನ್ನ ಬಯಕೆಯನ್ನು
 ತಿಳಿಸಿದನಂತೆ ! ತಾನು ಹುಟ್ಟುವಾಗಲೂ ಬರಿಗೈ, ಹೋಗುವಾ
 ಗಲೂ ಬರಿಗೈ, ಎತಲೂ, ತಾನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪಾಪ
 ಪುಣ್ಯಗಳೆರಡೂ ಇತರರಿಗೆ ಕಾಣಬರದೆ ಮರೆಯಾಗಿ ತನ್ನ ಸಂಗಡ
 ಬರುತ್ತವೆಯೆಂತಲೂ ಲೋಕಕ್ಕೆ ನೀತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಹೀಗೆ
 ಹೇಳಿದನು. ನಾವು ಇದುವರೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಜನ್ಮಗಳನ್ನೆತ್ತಲಿಲ್ಲ ?

ಯಾವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಾಗಲೀ, ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಂತು ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಬಂದರು ? ನಾವು ಯಾರಯಾರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದೆವೋ, ಮತ್ತು ಯಾರಯಾರಿಗೆ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಾಗಿದ್ದೆವೋ, ಅವರ ಸಂಗಡ ಹೋದವೆ ? ಬಿಸಿಲಿನ ಬೇಗೆಯಿಂದ ನೊಂದ ದಾರಿಗರು ಕ್ಷಣಕಾಲವಾತ್ರಬಂದು ಮರದ ನೆಳಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದು ಬಳಿಕ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೋಗುವಂತೆಯೇ ಸಂಸಾರವೂ ಇರುವುದು. ಸಂಸಾರವು ಹೆಚ್ಚೆ ತೆಂದರೆ ಬುದ್ಧಿವಂತನು ದುಃಖವು ಹೆಚ್ಚೆ ತೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಲ್ಲದೆ ಸುಖವು ಹೆಚ್ಚೆ ತೆಂದು ಎಂದಿಗೂ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮನುಜನನ್ನು ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಎಳೆಯುವುದು ಆಶೆ. ಪಾಪಕ್ಕೆ ಈಡುಮಾಡುವುದು ಆಶೆ, ಅಧಃಪತನಮಾಡುವುದು ಆಶೆ, ಕೀಡಿಗೆ ಈಡುಮಾಡುವದೇ ಆಶೆ. ಆಶೆಯನ್ನು ತೊರೆದವನೇ ಈಶ. ರಕ್ತಮಾಂಸ ಮಲಮೂತ್ರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಈ ಬಡಲಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಆಶೆಯನ್ನು ತೋರುವುದು ಅವಿವೇಕ. ಮಿಂಚು, ಕ್ಷಣಕಾಲವಾತ್ರ ಹೊಳೆದು ಬೆಳಕತೋರಿ ಆಗಲೇ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಕೂಡಲೆ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಸಿಡಿಲನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೆಡಹುವುದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಸಂಸಾರವೂ ನಿಮಿಷವಾತ್ರ ಸುಖಮಯದಂತೆ ಕಾಣಬಂದು ಭ್ರಾಂತಿಗೊಳಿಸಿ ಸೆಳೆದು, ಕೂಡಲೇ ರೋಗಗಳು ವಿಯೋಗಗಳು ಮೊದಲಾದ ಸಿಡಿಲುಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ನಿಪಾತ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವ ಆತ್ಮನು ನಿತ್ಯಶುದ್ಧನು ಈ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಕಾಣಬರುವ ತೊಗಲಿಗೂ, ಅದರೊಳಗಿರುವ ರಕ್ತಮಾಂಸಗಳಿಗೂ, ಮೂಳೆಗಳಿಗೂ, ಮಜ್ಜೆಕ್ಕೂ, ಮೇದಸ್ಸಿಗೂ ಮಲಮೂತ್ರಗಳಿಗೂ ಪರಿಶುದ್ಧನಾದ ಆತ್ಮನಿಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ ? ಕತ್ತಲೆಗೂ ಬೆಳಕಿಗೂ ಸಂಬಂಧವುಂಟೆ ? ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಮುಚ್ಚುತ್ತ ಬರುವ ಮಂಜನ್ನು ದಿವ್ಯವಾದ

ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ತೇಜೋಮಯನಾಗಿ ಹೇಗೆ ತನ್ನ ದಿವ್ಯದೇಹವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ತರುವನೋ ಹಾಗೆಯೇ ವಿವೇಕಿಯಾದ ಪುರುಷನು ತನಗೆ ಅವರಿಸಿರುವ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗವೆಂಬ ಹಿಮವನ್ನು ವಿವೇಕಶಕ್ತಿಯೆಂಬ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ದೂರಗೊಳಿಸಿ, ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಉದ್ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ, ಯಾವಾಗಲೂ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮನು ತಮಗೆ ಹಿತತಮನಾಗಿರುವನು. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯಭಾಗ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೀರಿದ ಭಾಗ್ಯವು ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಬದಗುವ ಸಮಸ್ತ ಭಾಗ್ಯಗಳಿಗೂ ಬಂದೊಂದು ಭಯವುಂಟು. ವೈರಾಗ್ಯಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಎಂದಿಗೂ ಯಾವ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ. ದುಷ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತಮನಾದ ರಾಜನನ್ನು ಪಾಪಕೂಪಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಎಳೆಯುವರೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಶರೀರವೆಂಬ ಪುರಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಆತ್ಮರಾಜನನ್ನು ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಂಬ ದುರ್ಮಂತ್ರಿಗಳು ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯೆಂಬ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆಳೆದು ಜನ್ಮಜರಾರೋಗವಿಯೋಗಾದಿ ನಾನಾ ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಈಡುಮಾಡುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಪುರುಷನು ಬಹು ಜಾಗರೂಕನಾಗಿರಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲದಿರುವುದು ಪರಮಸುಖ, ಅರಿಯದವರು ಇದನ್ನು ದುಃಖವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬುದುವೇಳೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಹೋದರೆ ಸ್ವಲ್ಪದುಃಖ. ಅದನ್ನು ಅವಿವೇಕದಿಂದ ಪರಮದುಃಖವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವರು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಲಭಿಸಿದರೂ ಅವರನ್ನು ಗಲುವದರಿಂದ ನಮಗಾಗಲೀ ನಮ್ಮನ್ನು ಗಲುವದರಿಂದ ಅವರಿಗಾಗಲೀ ದುಃಖವು ಸಂಭವಿಸುವುದೇ ನಿಶ್ಚಯ. ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ನ್ಯಾಯವು ನೆಲೆಯಾದದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು. ಆದಕಾರಣ ಕೆಸರನ್ನು ತುಳಿದು ಕಾಲನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅದನ್ನು ತುಳಿಯದಿರುವುದೇ ಮೇಲಲ್ಲವೆ? ಪ್ರಿಯವಲ್ಲ ಭಯೇ ಇದರ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು

ಚಿಕ್ಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬು ಕುಟುಂಬಿಯು ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೂ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲದೆ ಕಳವಳಪಡುತ್ತಲಿದ್ದ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬಿನಿಯು ಮನೆಗೆಬಂದ ಮಹಾಜನರ ಮತ್ತು ನೆರೆಹೊರೆ ಮನೆಗಳ ಹೆಂಗಸರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಲು ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ, ಲಕ್ಷದೀಪ, ಪುಷ್ಪಪೂಜೆ, ಅಕ್ಷತ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ, ಅರ್ಕಗಣಪತಿಪೂಜೆ, ಸಿದ್ಧಿವಿನಾಯಕನ ಸೆರೆ, ಸಂತಾನ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಮಂತ್ರಜಪ, ಸೇತುಯಾತ್ರೆ ; ಸರ್ವಸಂಸ್ಕಾರ, ನಾಗಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ಹರಿವಂಶಶ್ರವಣ, ದಧಿವಾಮನಸೇವೆ, ನಾಗಬಲಿ, ನಾರಾಯಣಬಲಿ, ಕೃಚ್ಚಾಪ್ಪಾದಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ, ಭಾಗವತದೊಳಗೆ ಅಷ್ಟಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪಯೋವ್ರತ, ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿ, ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ, ಮಂತ್ರ, ಯಂತ್ರ, ವ್ರತ, ಕಥೆ, ಪೂಜೆ, ಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನೂ, ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಆಚರಿಸಿದರೂ ಸಂತಾನಲಾಭ ವುಂಟಾಗದಿರಲು, ಬೇಸರಪಟ್ಟು ಕಾಶೀಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಭಾಗೀರಥಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಗೂ ಸಂತತಿಯು ದೊರೆಯದೆಹೋದರೆ, ಆಗ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವು ಇಷ್ಟೇ, ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಸರ್ವಸಂಗಪರಿತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ವಹಿಸಿ ತಪಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಕಾಡಿಗೆ ಹೊರಡುವದೇಸರಿ ; ಎಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ವಾರಣಾಸಿಯನ್ನು ಸೇರಿ ವಿಷ್ಣುವದಿಯ ತಡಿಗೈದಿ ಸ್ನಾನಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಸ್ಥಲವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಒಂದೆಡೆಯೊಳು ಸೋಪಾನದಲ್ಲಿ ಇಳಿಯಲು, ಅಲ್ಲಿ—ನೀರಿನ ಅರಿಗಿನೊಳಗಿರುವ ಹಂತದಮೇಲೆನಿಂತು ತಲೆಯನ್ನು ಕೆದರಿ ಹೇರಳವಾದ ಅಳುವಿನಿಂದ ಕಿರುಗಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಬರಲಿ ಬರಲಿ ಕಿರುಕಲುಧ್ವನಿಯಿಂದ ಅಯ್ಯೋ! ಹಾ, ದೈವವೇ ನನ್ನನ್ನು ಬಯಲು

ವಾಡಿದೆಯಾ? ನನ್ನ ಕಂದನನ್ನು ಸದ್ವಿಲ್ಲದಂತೆ ಹದ್ದಿನಹಾಗೆ ಹಾರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋದೆಯಾ? ನಿನಗೊಂದು ಇಂತಹ ಹಸುಳೆಯಿದ್ದು ಹಾರಿ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಆಗ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಲಿದ್ದಿತು, ಇನ್ನಾವ ಮುದ್ದುವೋಗದ ಮೋಗುವಿನ ಮುಂದಲೆಯನ್ನು ಮುದ್ದಾಡಲಿ, ಅನ್ನವನ್ನಣಿಸುವಾಗ ಸೇರದೆ ಮೋರೆಯನ್ನು ಓರೆಗೆತೆಗದು ಚದರಿದ ತಲೆಗೂದಲಿನಿಂದ ಪುದಿದು ಕಳ್ಳಳುವಿನಿಂದಲೂ ಅರೆನಗೆಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಕಂದನ ಮುದ್ದು ಮೂತಿಯನ್ನಿನ್ನೆಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿಡಲಿ, ಎಲೆ, ಹಾಳು ವಿಧಿಯೇ ಬೇಯಿಸುವ ಕರುಳುಳ್ಳ ನಿನಗೆ ಹೆತ್ತ ಹೆಂಗರುಳೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೀತು? ಕೈಬೆರಳನ್ನು ಉಡುವಾಡಿನಿಲ್ಲಿಸಿ ನಡಗೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಲಿರುವಾಗ ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತಾ ಅಪ್ಪ, ಅಕ್ಕ, ಅಮ್ಮ, ಎಂಬ ನನ್ನ ಕಂದಮ್ಮ ನನ್ನು ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಿ, ತೊಟ್ಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಹೊದ್ದಿಸಿ ಮಲಗಿಸಿ ತೂಗಿ ನಿದ್ರೆ ಬಂದಿರಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮನೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಸದ್ವಿಲ್ಲದಂತೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಮುಖದ ಮೇಲಣ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಫಟ್ಟನೆತೆಗದು ಅವಮ್ಮ, ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೆಬ್ಬರಳನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಚೀಪುತ್ತಿರುವ ಬಾಲನನ್ನು ಇನ್ನು ಕಾಣುವ ದಾರಿಯಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ; ಅವಮ್ಮಾ ? ನೀವು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತ ಕಪ್ಪವನ್ನು ಬಲ್ಲಿರಿ, ಅಲ್ಲದೆ ಸತ್ತ ಸಂಕಟವನ್ನು ಅರಿಯಿರಿ. ನಿನಗೆ ಅಂತಹ ವ್ಯಸನವು ಎಂದಿಗೂ ಬರಲೂಬೇಡ. ನನ್ನಂತೆ ಹೆತ್ತು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಹಾಳು ಹೊಟ್ಟೆಯ ಸಂಕಟವು ತಿಳಿಯುವದಲ್ಲದೆ ಉಳಿದವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದು, ನೀರನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿದ್ದೀರಿ. ತಾಯೇ ಹೋಗಿಬನ್ನಿರೆಂದು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಹಂತವನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತಾ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳೆಗೆ ಹಸುಳೆಯು ಸತ್ತು ಹೋದುದರಿಂದಂಟಾದ ದುಃಖವನ್ನು ಹಂಬಲಿಸಿ ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಅಬಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಕೇಳಿ ತಾಳಲಾ

ರದೆ ಶಿವಶಿವಾ, ಇದನ್ನು ಸಹಿಸುವುದು ಬಹುಕಷ್ಟ, ಎಂದು ಮುಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪದೂರಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಇಳಿ ಮುತ್ತಿರಲು ವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿದ್ದೊಬ್ಬ ಮಗನನ್ನೂ ನೀಗಿಕೊಂಡು ಗೋಳಾಡುತ್ತಿರುವ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನಾದ ಬಬ್ಬ ನರನನ್ನು ನೋಡಿದ ಲೋಕಾನುಭವವುಳ್ಳ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಹಾತ್ಮನು ಎಲೈ ತಪಸ್ವಿಯೇ “ ಮಾಡಿದ್ದುಣ್ಣೊ ಮಹಾ ಗಾಯ ” ಎಂದು ಲೋಕವಾದವುಂಟು. ಆದಕಾರಣ ವಿವೇಕಶಾಲಿಯಾದ ಪುರುಷನು ನಿಚಾರದಿಂದ ತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದು ದುಃಖಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧೀರತೆಯಿಂದ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಕೆರೆ ತೊರೆಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಕಡಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ ಕಸಗಡ್ಡಿಗಳು ಅಲೆಗಳ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಬಂದೆಡೆಯೊಳು ಸೇರುತ್ತವೆ ಬಳಿಕ ತುಸು ಹೊತ್ತಿ ನೊಳಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಮತ್ತೊಂದು ಅಲೆಯ ಹೊಡೆತದಿಂದ ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೂ ಚದರಿ ಹೋಗುವುವು ಬುದು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಾಗರದಲ್ಲಿಯೂ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂಟಿರು ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳು ಬಂಧುಬಳಗಗಳು ಎಂಬ ಕಸಗಡ್ಡಿಗಳು ಕೆಲವು ಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಬುದು ಬಗೆಯಾದ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವೆಂಬ ತರಂಗದ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಬಡಗೂಡಿ ಅನಂತರ ಮತ್ತೊಂದುಬಗೆಯಾದ ಕರ್ಮವಿಶೇಷವೆಂಬ ತೆರೆಯ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದ ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಆಗಲಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಯಾವಪದಾರ್ಥದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಇದು ನನಗೆ ಸೇರಿದ್ದೆಂಬುದಾಗಿ ಅತ್ಯಂತಮಮತೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ಇಲ್ಲವೆ ಇದು ಹೆಚ್ಚಾದ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದ್ದೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಅಥವಾ ಇದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನನಗೆ ಸುಖಸಾಧಕವಾಗಿದೆಯೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ಅಂತಹಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಕೇಡುಗಳೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಂದು ಬದಗುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಪದಾರ್ಥವು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಪಾರವಾದ ವ್ಯಥೆಯೂ ಸಂಭವಿಸು

ತ್ತದೆ. ಇದಕರ್ತೃಗಿಯೇ ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಅತ್ಯಾಶೆಯನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಬಾರದು. ಹಾಗಿರತಕ್ಕವನಿಗೆ ಸಂಕಟವೂ ಬಹಳವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಲು, ಅದಕರ್ತೃದುಃಖಿಯು ಎಲೈ ಆಪದ್ಯಂಧುವೇ ಕೇಳು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿ ಇವಳು ನನಗೆ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳೊಳಗೆ ಸುಖಸಹಾಯಕಳಾಗಿರುವಳೆಂದು ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಗುವದು. ಇಹದಲ್ಲಿಯೂ ಪರದಲ್ಲಿಯೂ ಇವನಿಂದ ನನಗೆ ಸದ್ಗತಿ ಕೀರ್ತಿಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮಗನಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಂಡರು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಆ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಇವನಿಂದ ನಮಗೆ ಸುಖಸಹಾಯ ಸಂಪತ್ತಿಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ, ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರೀತಿ ಮಮತೆಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಏತೇನ ತನಗೋಸ್ಕರವೇ ಸಮಸ್ತವೂ ಪ್ರೀತಿ ವಿಷಯಗಳಾಗತಕ್ಕವುಗಳು. ನಿಮಿತ್ತದಿಂದಲೇ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಶತ್ರುಗಳಾಗಲೀ ಮಿತ್ರರಾಗಲೀ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತನಗೆ ತಾನು ಮಿತ್ರನು, ತನಗೆ ತಾನೇ ಶತ್ರುವು, ಆದುದರಿಂದಲೇ ತಾನು ತನ್ನಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಯಸ್ಸು ಬಂದಮೇಲೆ ಶರೀರವು ಗಳಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೂದಲು ನರೆಯುತ್ತವೆ, ಕಿವಿಗಳು ಕೇಳಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಹಲ್ಲುಗಳು ಉದುರುತ್ತವೆ, ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ, ಮುಖದಲ್ಲಿ ಚರ್ಮದ ತಿರಿಗಳು ಜೋಲಾಡುತ್ತವೆ, ಆದರೂ ಆಶೆಯು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದು. ಪುರುಷನು ಊರಗಲದ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಮೊಳದಗಲದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಲಗುವನಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಮನೆಯೊಳಗೆ ನೂರಾಕಳು ಕರೆದರೂ ಬುದಾಕಳಿನ ಹಾಲನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕುಡಿಯ ಬಲ್ಲನಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕುಡಿಯಲಾರನು, ನೂರುಬಂಡಿ ಬತ್ತವು ಬೆಳೆದು ಬಂದರೂ ಮೂರುಸೇರೆಯಕ್ಕಿ ಯನ್ನಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಿನ್ನುಲರಿಯನು, ಉಳಿದ ಸಂಪತ್ತೆಲ್ಲಾ

ಹೆರರೊಡವೆಯೇ, ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಆಶೆಯೆಂಬ
 ವಿಶೇಷವು ಯಾವ ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರೋಪಾಯಗಳಿಂದಲೂ ತೋಲ
 ಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಇಂತಹ ವಿಟ್ಟವೇದಾಂತಗಳು ಸಾವಿರಾರುನನಗೆ
 ಗೊತ್ತಿವೆ. ಪರರಿಗೆ ಉಪದೇಶವಾಡುವಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಪಂಡಿತರೇ.
 ತಾನೇ ಆಚರಿಸುವಾಗ ಮಹಾಮುನಿಯಾದರೂ ಮಂಕಾಗುವನು
 ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದಲೂ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ತಿನ್ನದೆ ಬಟ್ಟೆಗಿಡದೆ ಮಗನಿ
 ಗಾಗಬೇಕು ಮಗನಿಗಾಗಬೇಕು, ಹೇಗೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದಾನು ?
 ಹೇಗೆ ವಿದ್ಯಾವಂತನಾದಾನು ? ಗುಣವಂತನಾದಾನೆ ? ಎಂದು ಬಗೆ
 ಬಗೆಯಾದ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಹೆರವರನ್ನನುಸರಿಸಿ ಕಂಡವರನ್ನು
 ಗೋಗರವು ಹಣವಂತರು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹುಬ್ಬು ಗಂಟೆಕ್ಕೆ ಉಬ್ಬು
 ಟೆಯಿಂದ ಹರಟದ ಹರಟೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸ್ಮರಿಸಿ ನಗೆ ಬಾರದಿದ್ದರೂ
 ನಕ್ಕು, ಸ್ಮರಣೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಹಿಸಿ, ಕೇಳಬಾರದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ
 ನೋಡಬಾರದವರನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ, ಅನುಸರಿಸಬಾರದವರನ್ನೆಲ್ಲ
 ಅನುಸರಿಸಿ, ತಿನ್ನ ಬಾರದಕಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಾಗೆಯಂತೆ ಆತಂಕದಿಂದ
 ತಿಂದು, ಹೆತ್ತು ಹೊತ್ತು ಸಾಕಿ ಸಲಹಿ ಇದ್ದ ಬದ್ದದನ್ನೆಲ್ಲ
 ದೋಪುಕೊಟ್ಟು, ವಿದ್ಯೆ ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿ, ಉಡುಗಿದಕಾಲದಲ್ಲಿ
 ಕೈನೆರನಿಗೆ ಬರಬಹುದೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ದುದೈವವು ಮಂಕುವಾಡಿ, ಮರು
 ಳುವಾಡಿ ಸಂಚುದೋರದೆ ಕೈಮಿಂಚಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಯಿತಲ್ಲಾ!
 ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿರುವ ದುಃಖದಹೊಯಿಲು ಹೇಗಿದೆಯೆಂದುಹೇ
 ಳಲಿ, ಎಷ್ಟು ಬಗೆಯಾದ ನೆನಪುಗಳು ಬರುತ್ತವೆಯೋ, ಒಂದೊಂದು
 ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಳು ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಹೇಗೆಭುಗಿಲ್ ಎನ್ನುತ್ತದೆ
 ಯೋ, ಅದು ಹೇಳತೀರದು. ಬಂಧು ಬಳಗಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಸವಾಹ
 ರನ್ನಾಗಲಿ ಕೆಡುಕಾಗಲೆಂದು ಕೋರುತ್ತಿದ್ದ ಹಗೆಗಳನ್ನಾಗಲಿ,
 ನೋಡಿದಾಗ ಮೋರೆಯು ಹೇಗೆ ಕಳೆಗುಂದಿ ಬಾಡಿ ಬತ್ತಿ ಹೊಟ್ಟೆ

ಯೊಳಗೆ ಬಂದು ವಿಧವಾದ ಸಂಕಟವು ಉಂಟಾಗಿ ನಾಚಿಕೆಯು ಹೆಚ್ಚಿ ತಲೆಯು ತಗ್ಗಿ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅರೆಮುಗಿದು ಸಾವಿರಾರು ಹೊಳೆಗಳು ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವಂತೆ, ದುಃಖವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಹವು ಅತಿ ವೇಗದಿಂದ ತೀರಪಾರಗಳಲ್ಲದಂತೆ ಉಕ್ಕಿ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಹೇಳತೀರದು. ಎಂದೀಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ದುಃಖಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನು ಆ ಪ್ರಲಾಪವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಾಳಲಾರದೆ ಅಯ್ಯೋ, ಅಜ್ಞಾನದ ಶಕ್ತಿಯು ಎಷ್ಟರದೋ, ಅದರಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಬಲವಿರುವುದೋ, ಎಂತಹ ವಿದ್ಯಾವಂತನನ್ನಾದರೂ ಸಿಪಾತಮಾಡುತ್ತದೆಯಲ್ಲಾ, ಈಗ ನಾನು ಅಳಬೇಡವೆಂದರೆ ಕಠಿನನಾದ ಮಾತಾಗುವುದು. ವ್ಯಸನಪಡತಕ್ಕದ್ದೇ ಸರಿ, ಎಂದರೆ ಮೊದಲೇ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರುವವನಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ದುಃಖಿಸೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆಯಲ್ಲಾ ಎಂಬದಾಗಿ ನೋಡಿದವರು ನನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ನಾನೂ ಇವನ ಸಂಗಡಲೇ ದುಃಖಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದರೆ ಈ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಪಾರವಿಲ್ಲದಂತಾಗುವುದು. ಏನೊಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಆಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ನಿಷ್ಕರುಣನೆನ್ನುವರು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶೋಕಿಸುತ್ತಿರುವವರನ್ನು ಸನ್ನಿಹಿಸುತ್ತಿರುವವರು ಹೇಗೆ ಸಮದಾಯಿ ಸುತಾರೆಯೋ ಆ ದಾರಿಯೇ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು; ಎನ್ನುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಕುಟುಂಬಿಯು ಇದೂ ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಳವಲ್ಲವೆಂದು ಮುಂದೆ ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ಬರಲು, ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪತಿಹೀನೆಯಾದ ಸತಿಯು ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಇಳಿದು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ದುಃಖವು ಉಕ್ಕುಳಿಸಿ ತಾಳಲಾರದೆ ಮೈಮರೆತು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು ಒತ್ತಿ ನಲ್ಲಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಸೋದರನ ಅತ್ತೆಯು ಬೇಡವಮ್ಮಾ, ಬೇಡವೆ, ನಿನಗೇನು ಕಡಮೆ? ತಾಯಿತಂದೆಗಳು, ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು, ಭಾವ

ವೈದುನರು, ಅತ್ತೆಮಾವಂದಿರು, ಎಲ್ಲರೂ ಇರುವರು. ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಕಡಮೆಯೆ? ಬಟ್ಟೆಗೆ ಕಡಮೆಯೆ? ಏನೋ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಂಕುಮವಾತ್ರ ಬಂದಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಂತೆ ಇರತಕ್ಕವರು ಎಷ್ಟುಮಂದಿಯಿಲ್ಲ? ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಅತಿರಥಮಹಾರಥರೆಲ್ಲರೂ ಕಾಲಗತಿಯಿಂದ ಸಾಯಲಿಲ್ಲವೇ, ಇನ್ನು ಸುಮ್ಮನಿರು. ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಾ. ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಯಿಂದ ದೇವರ ಸೇವೆಯನು, ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪುರಾಣ ಪುಣ್ಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ರಾಮಾ, ಕೃಷ್ಣಾ, ಎಂದುಕೊಂಡು ಸತ್ಕಾಲಕ್ಷೇಪದಿಂದ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕಡೆಗೆ ಪತಿಸಾಲೋಕ್ಯವೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ, ಎಂಬದಾಗಿ ಬಲ್ಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎಂದು ಸಮದಾಯಿಸುತ್ತಿರಲು ಆತಪಸ್ವಿನಿಯಾದ ಹೆಂಗಸು ಒಂದು ಕಯ್ಯಲಿ ಯೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಅಯ್ಯೋ, ಅತ್ತೇ, ಒಂದು ಕುಂಕುಮವಲ್ಲವೇ ಕಡಮೆಯಾದದ್ದು, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀಯಲ್ಲಾ, ಆಕುಂಕುಮ ವಾತ್ರವಿದ್ದು ಇನ್ನೇನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅಷ್ಟುದುಃಖ ವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಲೋಕದೊಳಗೆ ಪತಿಯಿಲ್ಲದ ಯುವತಿಯ ಜನ್ಮ ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೀನವಾದ ಜನ್ಮವೇ ಇಲ್ಲ. ಹಾ ಅಮ್ಮಾ, ನಾನೆಷ್ಟೆಂದು ಹೊಗಳಲಿ, ಹತ್ತುಮಂದಿ ಮುತ್ತೈದೆಯರಿದ್ದ ಕಡೆ ತಲೆಯಿಡುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲವಲ್ಲ, ಮನೆಗೆ ಯಾರದರೂ ಅರಿಸಿನ ಕುಂಕುಮಕ್ಕೆ ಕರೆಯಲು ಬಂದರೆ ಅವರೆದುರಿಗೆ ನಿಂತು ಮುಖನೆತ್ತಿ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲದೆ ಮರೆಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಮಂಗಳಕರವಾದ ಎರಡಕ್ಷರಗಳು ವಿಧವೆಯ ಎದೆಯನ್ನು ಎರಡುಭಾಗವಾಗಿಸಿರಬಿಡುತ್ತದೆ. ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ತಲೆಯನ್ನಿಡುವಾಗ ಯಾರು ತನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಗೆ ಬಂದಳೆಂದು ಏನೆಂದು ಕೊಳ್ಳುವರೋ, ಎಂಬದಾಗಿ ಇಷ್ಟು

ಗಾತ್ರವಿರುವ ಶರೀರವು ಬಂದು ಹಿಡಿಯುವಷ್ಟಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಶುಭಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಕ್ಕನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ಹೀನವಾಗಿ ಕಂಡು ಹೀಯಾಳಿಸುವರು. ಹುಲಿಗಳ ನಡುವೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹೆಣ್ಣು ಹುಲ್ಲೆಯಂತೆ ಅನಾಥೆಯು ತನ್ನ ಸದ್ವೃತ್ತವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹು ಕಷ್ಟವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. ಮನೆ ತಪ್ಪಿದ ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಮಾತೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೊಳೆಯುವ ಮಹಾ ದುಃಖವನ್ನು ಹೇಳತೀರದು. ಆಕೆಯು ತಿನ್ನುವದು ಅನ್ನವಲ್ಲ, ಕುಡಿಯುವದು ನೀರಲ್ಲ, ಕೆಟ್ಟ ಯಾವಾಗಲೂ ಎದುರಿಗೆ ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಈ ಮಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಸಿಡಿದು ಹೋಗಬಾರದೇ? ಹೆತ್ತ ಹೊಟ್ಟೆಯು ಬೆಂ ದುಹೋಯಿತಲ್ಲ, ವಿಧಿಯು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ವಜ್ರದ ಕೀಲಿನಿಂದ ಬಂಧಿಸಿ ಹಾರಿಹೋಗದಂತೆ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿರುವನು, ಎಂದು ಅಡಿ ಗಡಿಗೊಳೊಳಿಸುತ್ತಾ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಖಂಡಗ ನೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿರುವಳು. ಹೊಟ್ಟೆನರಾಶಿಯೊಳಗೆ ಬೆಂಕಿಯು ಬೇಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ತಂದೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ವ್ಯಸನಾಗ್ನಿಯು ಕುಮುಲುತ್ತಿರುವುದು. ಹೆತ್ತವರು ಹೋದಮೇಲಂತೂ ಈ ಹಾಳು ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೇಳತೀರದು. ಆಕಾರವೂ ಅಲಂಕಾರವೂ ವಿಕಾರವಾಗುವುದು. ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳು ಸುಡುಗಾಡಿನಂತಿರುವುವು. ವೇಷವು ವಿಚಿತ್ರವಾಗುವುದು, ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ನೇಮಗಳೆಲ್ಲ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವುವು. ಇಂತಹ ಅನಾಥೆಯು ತನ್ನ ಜೀವಿತ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುವದು ಗಂಡಾಂತರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. ಶರೀರವು ಉಡುಗುವ ವರೆಗೂ ನಿಮಿಷವೂ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದಂತೆ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕಾಗೆಯಂತೆ ಶಂಕಿಸಿ ಶಂಕಿಸಿ ಬುಪ್ಪತ್ತಿನ ತಿಂಡಿಯನ್ನು ತಿಂದು ಜೀವಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಂದುವೇಳೆ ದೇಹಾಲಸ್ಯವುಂಟಾದರೆ ಈಸಜೀವನವದ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು

ಹೇಳಲಾಗದು. ವಿಧಿವಶದಿಂದಲೋ, ಕುಲದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಸಾದ ದಿಂದಲೋ, ನವಗ್ರಹಗಳ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೋ ಇಲ್ಲವೆ ಹೆತ್ತವರು ಚಿಕ್ಕತನದಲ್ಲಿಯೇ ಅವಿಚಾರದಿಂದ ಆಚರಿಸಿದ ದುಡುಕಿನಿಂದಲೋ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಈ ವೈಭವವು ಬಂದನೇಲೆ ಬಾಳುವುದು ಬಲುಕಷ್ಟ. ಹೆಂಗಸು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಬಹು ದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಎಂದು ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ. ತತ್ರಾಪಿ ಅನಾಥಳಾದ ಅಬಲೆಗೆ ಅಡಿಗಡಿಗೂ ಎಡರುಗಳು ಕೂಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಅನೇಕಮಹಾ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಹುಟ್ಟು ಬರುತ್ತದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ದೀನನಾಗಲಿ ಕುಲಹೀನನಾಗಲಿ ಕುರೂಪಿಯಾಗಲಿ ಪತಿಯಿರುವ ಪತಿಯ ಸುಪತ್ತಿಗಿಂತ ವಿಾರಿದ ಸಂಪತ್ತಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೆದರುವ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಿಂದಲೂ, ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರಿಂದಲೂ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ, ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೂ ಬಾಧುಜನಗಳಿಂದಲೂ ಬದಗುವ ಹಿತವು ಅತಿ ಮಿತವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು. ಅಮಿತಹಿತವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಪತಿಯ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಕ್ಕೆಂತ ಹೆಚ್ಚಿದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ಅವ್ಯಾ ನಾನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹಂಬಲಿಸಿದರೂ ಈ ಮಸೂದದ ಮಡಿಕೆಯು ಅಗ್ರೋದಕದ ತಂಬಿ ಗೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡು. ಈ ಹಾಳುಜನ್ಮವನ್ನು ನೀಗಿ ಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಎಂದೀಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ದೀನಸ್ವರದಿಂದ ಪ್ರಲಾಪಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಮುತ್ತೈದೆಯು ಒಡಲು ಬೆಂದು ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ರಕ್ತಧಾರೆಯಂತೆ ನೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಲಾಗದ ಹೇರಳವಾದ ಅಳುವೆಯಿಂದ ವಾತನಾಡಲಾರದೆ ಸ್ವರವು ಕುಗ್ಗಿ ಅಯ್ಯೋ, ಮೋಗೂ, ನಿನ್ನ ವಯಸ್ಸೆಲ್ಲಾ ಎಷ್ಟು? ನರರ ನಾಲಗೆಯ ನಟನೆಯ ನೆಗಳಕೆಯನ್ನು ನೆಲೆಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲು ನಾರಾಯಣನಿಗೂ ಅಳವಲ್ಲ. ನಾರಿಯು ನಿಚ್ಚುಳವಾದ ನಡತೆಯಿಂದ ಗರತಿಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳು

ವ್ರದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಆದರೂ ಬೇಡವಮ್ಮಾ, ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತಾಳು. ಮನುಷ್ಯರು, ಭಯವು ಬದಗುವವರೆಗೂ ಭಯಪಟ್ಟು ಬುದ್ಧಿಬಲಗಳಿರುವವರೆಗೂ ಅದು ಪರಿಹರವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಆ ಭಯವು ನಿವಾರಣೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ ಭಯವನ್ನು ತೊರೆದು ಪರಲೋಕಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡಬೇಕು. ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ನಿಂದ್ಯವಾದದ್ದು. ದುರ್ಗತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ನೀಚವಾದ ಕೆಲಸವು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ತಾಯಿ, ನಿನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ತೊರೆ. ಎಂದು ಅನೇಕ ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣ ವಚನಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವದ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಕುಟುಂಬಿಯು ಹಿಂದೆ ನೋಡಿದರೆ ಕೆರೆ ಮುಂದೆ ಬಂದರೆ ಕಡಲು ಎಂಬ ಸಾಮತಿಯಾಗಿದೆ. ಎಂದು ಒಡತಿಯೊಡನೆ ಮುಂದೆ ನಡೆದು ಅಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುತ್ತಿರಲು ಅಲ್ಲಿಯೂ ಬಬ್ಬಗರತಿಯು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಹಿಳೆಯೊಡನೆ ಅವಮ್ಮಾ, ನನ್ನ ಸಂಸಾರದ ಸುಖವನ್ನು ಕೇಳಬೇಡಿರಿ, ನನಗೊಬ್ಬಳೇ ಮಗಳು ಅಯ್ಯೋ, ನನ್ನ ಶತ್ರುಗಳಿಗೂ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಾಗಬೇಡ, ಮಹಾ ಪಾಪ ಮಾಡಿದವರಿಗೇ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಾಗುವುದೆಂದು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಗಂಡಸರು ಹಗಲಿರಲೂ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಪೇಚಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಮನೆ, ಮಗಳು, ಅಳಿಯ ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಭುಗಿಲೆ, ಎಂದು ಉರಿಯು ಎಳುತ್ತದೆ. ತಾಯಿ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಅರಗಿಳಿಯಂತೆ ಸಾಕಿ ಸಲಹಿ ಪ್ರಸಂಚವೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಕಿ ಹಿರಿಯರು ಹಿತಕರವೆಂದು ಹಾಕಿರುವ ಕುಲದ ಕಟ್ಟುಪಾಡಿನ ಮಟ್ಟನ್ನು ಮಾರಲಾರದೆ ಜೋಯಿಸರಿಂದ ಸಾಲಾವಳಿಯ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಸರಿನೋಡಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಸಂಪತ್ತೂ ಸರಿಯಾಗಿರುವುದೆಂತಲೇ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿ ಬಬ್ಬ ಬಡವರ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ

ಯಾಯಿತು. “ ಹುಲ್ಲಿನೆಸಳನ್ನು ಹಸೆಗೆ ಕರೆದು ಅಳಿಯನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರೆ ಅದಾಗಲೆ ಹುಲಿಯಾಯಿತು ” ಎಂಬ ಗಾದೆಯು ಸಟೆಯಲ್ಲ. ಮೊದಲೇ ಶಿಲೆ ಮುನಿದರೆ ಕೇಳಬೇಕೆ? ಆ ಲಗ್ನು ವೆಂಬುದು ಆಯಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಬಡನೆಯೇ ಅವನಿಗೆ ಕಾಕವು ಬೇಕಿಲ್ಲದೇ ಹೋಯಿತು. ಕೈನಿರಿದರೆ ಶೌರಿಯಾದರೂ ವೈರಿಯ, ಕುರಿಯಂತಿದ್ದವನು ಹರಿಯಂತಾದನು. ತಿರುಳಲ್ಲದ ಹುರುಡು ಮೆರೆಯುವುದೆ? ಆದರೂ ತಿರುಕನಿಗೆ ಸಿರಿ ಬಂದಂತೆ ಅವನಿಗಾಗಲೆ ಸೇವಕರು ಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ನಾವು ಮುದುಕರು ಕೈಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ಕೈಲಾಗದು. ಆಪತ್ತಿಗಾದಾನೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಇತ್ತದ್ದು ಈ ಸಾಡಾಯಿತು. ಶುಚಿರುಚಿಯಾಗಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಟ್ಟರೂ ಅವನಿಗೆ ಅದು ಅಶುಚಿ, ಅರುಚಿ, ಅವನ ಬಿಂಕವೇ ಬಂದು ವಿಧ, ಅವನ ಬಿನ್ನಾಣವೇ ಬಂದು ಬಗೆ. ಆ ಬಿತ್ತರವೇ ಬಂದು ತರ. ಆ ಬಯ್ಯಾರವೇ ಬಂದು ರೀತಿ. ಬಲುಪನ್ನು ನಾನು ವರ್ಣಿಸಲಾರೆ, ಅಹಂಕಾರ ಟೀಕಾರ ಬಡಿವಾರಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಲಾಗದು. ಮನೆಯವರಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಕಂಡರೂ ಸಿಡುಕು, ಹೆಂಡರ ಮುಂದೆ ಅವನಲೋಗರು, ನವನಿಧಿಗಳ ಅಧಿಪತಿಯಂತೆಯೇ ಅವನನ ಟನೆ, ತನ್ನ ಚೇಷ್ಟೆಯನ್ನು ಹೆರರನೋಡಿ ಹೀಯಾಳಿಸುವರೆಂಬ ಶಂಕೆಯೇ ಅವನಿಗಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ತನಗೆ ಆಸರೆಯುಂಟಾದದ್ದು ತನ್ನ ಭಾಗ್ಯೋದಯವೆಂಬ ಭಾವನೆಯು ಅವನಿಗೆ ಮರೆತು ಹೋಯಿತು. ಅವನವಿವಿಯೋ ಅವರಾಧಿಪನಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ನಾಯಿ ಕುನ್ನಿಗೆ ಸಿಂಹದ ತೊಗಲನ್ನು ಹೊದಿಸಿ ಹರಿಯಮರಿಯೆಂದರೆ ಕತ್ತಿಯು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅದರ ಬಿತ್ತರವು ಬತ್ತರಿಸದೆ ಹೋಗುವುದೆ? ಅವನಿಗಿರುವುದು ಮೂರುಹಣದ ಉದ್ಯೋಗ. ಅದನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನರೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡತಪ್ಪಿಗೆ ಅವರಿವರ ಕೈಕಾ

ಲಕಟ್ಟು ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಎಪ್ಪುಮೃದುವಾಗಿಯೂ ವಿನಯ
 ದಿಂದಲೂ ಮಾತನಾಡಿಸಿದರೂ ಮುನಿದ ಹೆಗ್ಗಣದ ಮುಸುಡಿಯಂತೆ
 ಮೋರೆಯನ್ನು ಓರೆಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಸುಕಲ ಸುಕರಣಿಗಳನ್ನೂ
 ಅಣಿವಾಡಿ ಉಣಲಿಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಪರಾಕನ್ನೇ ಹೇಳಬೇಕು.
 ಅವನ ಜಂಭವು ಜಂಭಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಹೆಂಡರನ್ನೂ ಅತ್ತೆಮಾವಂ
 ದಿರನ್ನೂ ಹುರಿದು ಮುಕ್ಕುತ್ತಲಿದಾನೆ. ಹೊರಗೆ ಅರೆಕಾಸಿನ ಕೆಲಸವಿ
 ಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮೂರುಲೋಕದ ಆಡಳಿತದಹೊರೆಯೂ ತನ್ನ ಶಿರದ
 ಮೇಲಿರುವವನಂತೆ ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಬೆದರಿಕೆಗೆ ನಾವು ಹದು
 ಗಿಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಕ್ತಮಾಂಸಗಳಲ್ಲದ ಕತ್ತೆಯ ಮೂಳೆಯ
 ನ್ನು ಕಡಿಯುತ್ತಾ ಅವ್ಯತರಸದಂತೆ ಸವಿಯುತ್ತಿರುವ ಸೋಣಗವು
 ಸರಸವಾಡಲು ಬಂದ ಸುರೇಂದ್ರನನ್ನೂ ಸಡ್ಡೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೀ
 ಚನು ಮಾನಹೀನವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ಆದರಲ್ಲಿ
 ರುವ ದೋಷವನ್ನೆಣಿಸದೆ ಹೆರರು ದೂಷಿಸುವುದನ್ನೂ ಸಡ್ಡೆಗೆತ
 ರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಹಬ್ಬವೆಂದರೆ ಆದಿವಸ ತನ್ನ ಪ್ರಯಾಣವಿರುವದೆ
 ನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಇದನ್ನು ಹುಟ್ಟುಬಡವರಿಗೆ
 ಕೊಡಿರಿ, ಎನ್ನುತಾನೆ. ಸತಿಯು ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದಾಚರಿಸಿದ ಚಾಕ
 ರಿಯನ್ನು ಧೂಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಮಾಡುವ ಉಪಚಾರವೆಲಾ
 ಅಪಚಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಸೇವೆಯಲ್ಲೂ ಬೇವಾಗುವುದು. ಅವನಹೊಟ್ಟೆ
 ಣ್ಣೊಳಗೆ ಗದರಿಕೆಬೆದರಿಕೆ ಜಬರಿಕೆಗಳನ್ನೆಷ್ಟೆವೆಯೋನನಗೆತಿಯು
 ದು. ಆಹುಡುಗಿಯು ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದರೆ ನಾಚಿಕೆ
 ಯಿಲ್ಲನೆಂಬನು. ಓರೆಯಾದರೆ ಜರಿಯುವನು. ಕುಳತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಮ
 ರ್ಯಾದಿಯನ್ನುತ್ತಾನೆ. ನಿಂತಿದ್ದರೆ ಬಲುಕೊಬ್ಬು ಎನ್ನುವನು. ಮೆ
 ತ್ತಗಿದ್ದರೆ ಕತ್ತೆಯನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಲಂಕಿಣಿ
 ಯೆಂದು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವನು. ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ ಎಮ್ಮೆ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಬಿರುಸಾಗಿನಡೆದರೆ ಗರತಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವನು. ಈ ಚಿತ್ರ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ತಾಳಲಾರದೆ ಈಸಂಸಾರವು ಸಾಕೆಂದು ನಮ್ಮವರೂ ನಾನೂ ಈ ಮಹಾಯಾತ್ರೆಗಾಗಿ ಬಂದೆವು. ಎಂದೀ ವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಕುಟುಂಬಿಯು ಅಯ್ಯೋ! ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಹೆತ್ತವರ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಚಿಂತೆಯು ಅಂಕುರಿಸುತ್ತದೆ. ಬರುತಬರುತ ಸರಿಯಾದ ವರನು ಯಾರು? ಎಂಬ ಕೊರತೆಯು ಹರಡುತ್ತದೆ. ಕೊಟ್ಟ ಬಳಕೆ ಗಂಡನೆಪ್ಪು ಗೋಳಾಡಿಸುವನೋ ಅತ್ತೆಮಾವಂದಿರು ಎಷ್ಟು ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಾರೆಯೋ, ಎಂಬಕಳವಳಕೆ. ಅಂತೂ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಂದೆಯಾಗುವುದು ಬಲುಕಷ್ಟ ಎಂಬ ಅರ್ಥವುಳ್ಳ

ಶ್ಲೋ|| ಜಾತೇತಿಕನ್ಯಾ ಮಹತೀ ಹಿ ಚಿಂತಾ ಕಸ್ಮೈಪ್ರದೇಯೇತಿ
ಮಹಾಽವಿತರ್ಕಃ | ದತ್ತಾಸುಖಾ ಯಾಸ್ಯತಿವಾ ನನೇತಿ
ಕನ್ಯಾಪಿತೃತ್ವಂ ಖಲುನಾಮ ಕಷ್ಟಂ ||

ಎಂಬೀ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಹಧರ್ಮಿಯೊಡನೆ ಮುಂದೆ ನಡೆದು ಇಳಯಲು ಸ್ಥಲವನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಬಬ್ಬನು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರನ ಸಂಗಡ ಆಯ್ಯಾ, ಬಡತನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದದೋಷವಿಲ್ಲ. ಆನೇಕಗುಣಗಳಿದ್ದರೆ ಬಂದು ದೋಷವಿದ್ದರೂ ಆ ಗುಣರಾಶಿಯಲ್ಲಿಚಂದ್ರನ ಕಾಂತಿ ಸಮುದಾಯದೊಳಗೆ ಕಳಂಕದೋಷವು ಮುಳುಗಿಹೋಗುವಂತೆ ಕಾಣದೆ ಹೋಗುವುದೆಂದು ಬಬ್ಬಕವಿಯು ಹೇಳಿದಾನೆ. ಆದರೆ ಆತನಿಗೆ ಅನುಭವವಿಲ್ಲವೆಂತಲೇ ಹೇಳಬೇಕು. ದಾರಿದ್ರ್ಯವೆಂಬ ಬಂದೆದೋಷವು ಗುಣರಾಶಿಯನ್ನೇ ನಾಶಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ದುರ್ಗತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಲಸೋಲಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಇದ್ದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ದೋಪುಕೊಟ್ಟು ಬಬ್ಬ ಕನ್ನೆಯನ್ನು ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು

ಸಕಲ ಸದ್ಗುಣಸಂಪನ್ನೆಯಾದ ಆ ಬಾಲೆಯು ಪ್ರಿಯಳಾಗಿ ಯಾ
 ವಾಗಲೂ ನನಗೆ ಹಿತವನ್ನೇ ಆಚರಿಸುತ್ತಾ ಮಾನವತಿಯೆನಿಸಿಕೊಂಡು
 ಮಿತಭಾಷಿಣಿಯಾಗಿ ವ್ಯಾಧಿಯುಂಟಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಾಪಧಿ
 ಯಂತೆ ಇರುತ್ತಾ ಸರಸಸ್ಥೂಪ ಮುಂತಾದವುಗಳೊಳಗೆ ಸ್ನೇಹ
 ಹಿತಳಾಗಿ ದೇವತಾಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪತ್ನಿಯೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡು ಕಷ್ಟ
 ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಅತಿಧಿಸತ್ಕಾರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯ
 ಳಂತೆ ಇದ್ದು ಮನೋವ್ಯಥೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಂಧುವಿಗಿಂತಲೂ
 ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಆ ಪ್ರಿಯವಲ್ಲಭೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡೆನು.
 ಸಕಲ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಕೂಲಳಾದಲನೆಯನ್ನಗಲೋಣವು,
 ಸಾಧುವಾಗಿದ್ದು ಅಪವಾದಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವುದು, ಋಣಕ್ಕೆ ಬಳ
 ಗಾಗುವುದು, ತಾನು ಉತ್ತಮನಾಗಿದ್ದು ಹೀನನನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿ
 ರುವುದು, ತನಗೆ ಬಲು ಬಡತನವು ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕಾದ
 ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನು ಕಾಣುವುದು, ಈ ಐದೂ ಅಗ್ನಿಯಿಲ್ಲದೆಯೇ ದೇಹ
 ವನ್ನು ದಹಿಸತಕ್ಕವುಗಳು. ಇಂತಹ ಅವಸ್ಥೆಯು ನನಗೆ ಸಂಭ
 ವಿಸಿದಮೇಲೆ ತಪ್ತನಾಗಿ ಸುಮ್ಮನಿರದೆ ಜನ್ಮಾಂತರ ಪ್ರಾರಬ್ಧ
 ಕರ್ಮವಶದಿಂದಲೋ ಬುದ್ಧಿಹೀನತೆಯಿಂದಲೋ, ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ಈ
 ಚೆಗೆ ಬಂದು ಸ್ತ್ರೀ ಪಿಶಾಚವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡೆನು. ಅಯ್ಯೋ,
 ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಜ್ವಾಲಾಮಾಲೆಯು ಮೇಲೆಮೇಲೆ ಉಕ್ಕು
 ಳಿಸುತ್ತಬರುತ್ತದೆ. ಅವಳೇನು ಹೆಂಗಸಿನರೂಪವಾಗಿರುವ ಹೆಣ್ಣುಹಾ
 ವೋ, ಇಲ್ಲವೆ ಮನಃಪ್ರಕಾರದ ರಾಕ್ಷಸಿಯೋ, ಅಥವಾ ವಿಷಮಯ
 ಮೂರ್ದಿಯೇನೋ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನಗಾಗಿಯೇ ಅವತರಿಸಿದ ವ್ಯು
 ತ್ಯದೇವತೆಯೋ ತಿಳಿಯದು, ಅವಳನ್ನು ಶತವಕ್ರಳೆಂದರೆ ಕಡಮೆ,
 ಸಹಸ್ರವಕ್ರಳೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು. ಅಪಾರವಕ್ರಳೆಂದರೆ ಸರಿಹೋಗಬ
 ಹುದು, ಅವಳ ಬಂದು ಸಾರಿಯ ಅಬ್ಬರವನ್ನು ನಾನು ಸಹಿಸಲಾರೆ.

ಅವಳ ಬಂದು ಗರ್ಜನೆಗೆ ನಾನು ಇಲಿಯಂತೆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಣಗ ಬೇಕು. ನಾನು ಒಂದು ಮಾತನ್ನಾಡಿದರೆ ಕೂಡಲೇ ಸಹಸ್ರಗದರಿ ಕೆಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ಖಂಡಿಸುವಳು. ಇಗೋ, ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ, ಈತ ನೊಬ್ಬನು. ಈತನಿಗೊಂದುವಿಧವಾದ ಸೂಕಟ. ನಾಲ್ಕು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೆಂಡತಿಯು ಸಾಯಲು ಏನೋ ಸುಖಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡನು. ಅದು ಸತ್ತದ್ದೂ ಅಲ್ಲ ಇದ್ದದ್ದೂ ಅಲ್ಲ. ಹಗಲಿರಲೂ ಅವಳಿಗೆ ಸೇವೆಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಮದ್ದುಮರಗಳನ್ನು ತರುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಇವನ ಆಯುಷ್ಯವು ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತಲಿದೆ. ಹೊರಗಣಕೆಲಸದಿಂದಕಂದಿಯಾನೇ. ಮನೆಯಬೇಗೆಯಿಂದ ಬೆದಾನೇ? ನೆರೆಹೊರೆಯವರ ಆಡಿಕೆಗೆ ಈಡಾದಾನೆ! ಮನೋರೋಗದಿಂದ ನೊಂದಾನೇ, ಹೀಗೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಬಗೆಯಾಗಿ ರೋಸಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆವು. ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಸರಿ! ಸರಿ!! ಸಾಲಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಂಸಾರದ ರಾಗವು ಬಲು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ, ಎಂದು ಮುಂದೆ ಬರುವಾಗ ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಇಳಿದುನಿಂತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾದ ಇಬ್ಬರೊಳಗೆ ಒಬ್ಬನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ನೋಡಿ ಅಯ್ಯಾ, ಹರನ ಸಂಸಾರದ ಸಾಖ್ಯವನ್ನು ಕೇಳು-ಶಿವನಶಿರೋಭೂಷಣವಾಗಿರುವ ಶೇಷನೆಂಬ ಸರ್ಪವು ಆತನಮಗನಾದ ಗಜಮುಖನಿಗೆ ವಾಹನವಾಗಿರುವ ಇಲಿಯನ್ನು ಬಾಯಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಎದುರನೋಡುತ್ತಲಿದೆ. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನಾದ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗೆ ರಥವಾಗಿರುವ ಮಯೂರವು ಆಹಾವನ್ನು ಮೇಯಲು ಕಾಯುತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತು ಸತಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ವಾಹನವಾಗಿರುವ ಸಿಂಹವು ಗಜಾನನನ ಆನನವನ್ನೇ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಗಂಗೆಗಾರಿಯರ ಗದ್ದಲವನ್ನು ತಾಳಲಾಗದು ತಲೆಗಲಂಕಾರವಾದ ತಣ್ಣಿ

ರನು ಹಣೆಗಣ್ಣಿನುರಿಯ ಬೇಗೆಯಿಂದ ಬೇಯುತ್ತಲೇ ಇದಾನೆ. ಈಕುಟುಂಬದ ಕಲಹವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಹರನು ಹಾಲಾಹಲ ವನ್ನೇಪಾನಮಾಡಿದನು. ಎಂಬ ಅರ್ಥವುಳ್ಳ,

ಶ್ಲೋ || ಅತ್ತುಂವಾಂಛತಿವಾಹನಂ ಗಣಪತೇಃ ಭೂಷಾಭುಜಂಗಃ
ಕ್ರುಧಾ-ತಂವಾಹೋಪಿ ಪಡಾನನಸ್ಯ ಲಲನಾ ವಾಹೋ
ಪಿನಾಗಾನನಂ | ಗೌರೀಜಹ್ನುಸುತಾಮಸೂಯತಿ ಕಳಾ
ನಾಥೋ ಲಲಾಟಾನಲಾನ್ನಿರ್ವಿಣ್ಣಸ್ತು ವಪಾ ಕುಟುಂಬ
ಕಲಹಾದೀಶೋಪಿ ಹಾಲಾಹಲಂ ||

ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಎಲೈ ಸಹ್ಯದಯನೇ, ಹರಿಯು ಕುಟುಂಬದ ಕುಶಲವನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪಲಾಲಿಸು. ಒಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿಯು ಭೂದೇವಿ, ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ ಕಠಿನಳು, ಜಡಸ್ವರೂಪಳು, ಎರಡನೆಯ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾದರೂ ನಿಂತಕಡೆ ನಿಮಿಷವಾತ್ರವೂ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಮೂರು ಲೋಕವನ್ನೂ ಜಮಿಸಲು ಶಕ್ತನಾಗಿರುವ ಮಗನಾದ ಅನಾಗನಾದರೋ ಅನಂಗನೇ ಆಗಿದಾನೆ, ಮಲಗುವ ಹಾಸಿಗೆಯಾದರೋ ಆದಿಶೇಷನು, ಯಾವಾಗ ವಿಷವನ್ನು ಕಾರುವನೋ ತಿಳಿಯದು, ಮಲಗಿರುವ ಮನೆಯಾದರೋ ಕಡಲು, ಯಾವ ವೇಳೆಯೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿಸುವುದೋಗೊ ತ್ತಿಲ್ಲ, ಹೇರುವ ರಥವಾದರೋ ಗರುಡನು, ಉರುಳಿಸಿದರೆ ಬುರುಡೆಯೊಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವ ಸಂಸಾರದ ಸಂಕಟವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆಯೇ ಹರಿಯು ಹಾರಿಹೋಗಿ ಜಗನ್ನಾಥದಲ್ಲಿ ಮರವಾಗಿ ನಿಂತನು. ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವ

ಶ್ಲೋ || ಏಕಾಭಾರ್ಯಾಪ್ರಕೃತಿ ಕತಿನಾ ಚಂಚಾಲಾಚ ದ್ವಿತೀಯಾ
ಪುತ್ರೋನಂಗಃ ತ್ರಿಭುವನಜಯಿಾ ಮನ್ಮಥೋ ದುರ್ಮಿವಾರಃ ||

ಶೇಷಕೃತ್ಯಾ ಶಯನಮುದಘಿವಾಹನಂ ಪನ್ನ ಗಾರಿಃ ಸ್ಮಾರಂ
ಸ್ಮಾರಂ ಸ್ವಗೃಹಚರಿತಂ ದೂರುಭೂತೋ ಮುರಾರಿಃ ||

ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಉದಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅಲಿಸಿದ ಕುಟುಂಬಿಯು, ತನ್ನ ಕುಟುಂಬಿನಿಯಂ ಕಾರಿತು ಪ್ರಿಯಳೇ ! ಸಂಸಾರಸುಖವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಲಿಸಿದೆಯಾ ? ಮರ್ತ್ಯನಿಗೆ (ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ) ಮುಪ್ಪು ಬಾದಮೇಲೂ, ಮಹಾ ದುಃಖವು ಒದಗಿದಾಗಲೂ, ಪಾಪಭೀತಿಯೂ, ಪರಲೋಕ ದೃಷ್ಟಿಯೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯೂ ಧರ್ಮಾರ್ಥನಾಸಕ್ತಿಯೂ, ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆಯೂ, ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತಿಯೂ ಗುರು ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿಯೂ ದೇವರಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತಿಯೂ, ತಾನಾಚರಿಸಿದ ದುರಿತಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚತ್ತಾಪವೂ, ತಲೆದೋರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾಯವೂ ಪ್ರಭುತ್ವವೂ, ಐಶ್ವರ್ಯವೂ, ಆನುಕೂಲ್ಯವೂ, ಇರುವಾಗ ಹೃದಯದೊಳಗೆ ಅವಿನೇಕವು ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಆಗ ಎಂತಹ ಉದಾಹರಣೆಯೆಂಬ ಅಂಜನವನ್ನು ಹಾಕಿದರೂ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮರೆಯಾಗಿರುವ ಪರಿಯು ಓರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂತಹ ಶಾಸ್ತ್ರೋಪನಯ ಸವೆಂಬ ಬೆಳಕನ್ನು ತೋರಿದರೂ ಹೃದಯದ ಅಂಧಕಾರವು ತೊಲಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂತಹ ಹಿತೋಪದೇಶವೆಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಸಲಾಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದರೂ ಕಿವಿಗಳೊಳಗಣ ಕೊಳೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸರ್ವರೂ ಹೀಗೆಯೇ ಇರುವರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗದು. ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜಲಾಶಯವಿದ್ದಂತೆ ಕೆಲವರು ಮೊದಲೇ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ವಿನೇಕಶಾಲಿಗಳಾಗಿರುವುದೂಂಟು. ಇಂಥವರು ಮೊಲೆ ಹೇಳಿದ ದೋಷಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ನಮಗೆ ಸಂಸಾರದ ಸುಖವು ಇಷ್ಟೇ ಸಾಕಲ್ಲವೆ ? ಎನಲು, ಆ ಆರೈಯಾದ ಭಾರ್ಯೆಯು ಪೂಜ್ಯನಾದ ವಲ್ಲಭನೇ, ನನಗೆ ಪುತ್ರಲಾಭವು ಬೇಡ. ಪರಲೋಕ ಲಾಭವಾದರೆ ಸಾಕು. ನಾವಿನ್ನು ಗೊಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ತಪಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಹೋಗೋಣ, ಎನಲು ಶಾಂತನಾದ

ಆಕುಟುಂಬಿಯು ಸತಿಯವಾತಿಗೆ ಸಂತೋಷಿಸಿ, ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಎಲಾ ಮಾತೆಯೇ ! ನೀನೇ ರತ್ನ ನಿನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಾಶ ವಿರುವುದು, ಅಥವಾ ನೀನೇ ವಿದ್ಯೆ. ನಿನ್ನ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಆನಂದವುಂಟಾಗುವುದು. ಎಂದು ಜಾತ್ಯವಿಯಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿವಾಡಿ ಜಗದೀಶ್ವರನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೊರೆದು ತಳೋವನವನ್ನು ಕುರಿತು ತೆರಳಿದರು. ಇದರಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಮನಮುಟ್ಟಿಕೇಳು ; ಅದೃಷ್ಟಕೃತಿಯೆಂಬುದು ಬಲುದೊಡ್ಡದು. ಅದರ ಆಳವನ್ನು ಕಂಡವರಿಲ್ಲ. ಅದೃಷ್ಟವೆಂದರೆ ನಾವು ಪೂರ್ವಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಜನಮಾಡಿದ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳು. ಈಗಲೂ ಮುಂದೆಯೂ ನಮಗೆ ಏನೇನು ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವುದೋ ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಮಗೆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿ ಉಚಿತವಾದ ಸಹಾಯವನ್ನೂ ಬದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಆಯಾಫಲಗಳು ಉಚಿತಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಬಬ್ಬ ತಂದೆಗೆ ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೆ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲಿಯೂ, ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿಯೂ, ನಡತೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಐಶ್ವರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಸಂಸಾರ ಸುಖದಲ್ಲಿಯೂ, ಒಂದೇನಮವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕಂಡು ಅಥವಾ ಕೇಳಿಬಲ್ಲೆಯೆ? ಬಬ್ಬನು ಎಲ್ಲಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಓದಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಗುರುಹಿರಿಯರು ಸದುಪದೇಶಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ದುರ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರಿಸುತ್ತಾನೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಯಾರ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆದುದಿದ್ದರೂ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾನೆ, ಅನೇಕ ತೊಂದರಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಬಬ್ಬನು ಇನ್ನು ಉಳಿಯುವುದೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಯಾರಸಹಾಯವೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೇಗೋ ಪಾರಾಗುತ್ತಾನೆ. ಬುದ್ಧಿ ಧನ ಜನ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಸಹಾಯ ಸಂಪತ್ತಿ ಇದ್ದರೂವಿಡುತ್ತ ಬಗುವಾಗ ಎಲ್ಲಸಹಾಯವೂ ದೂರವಾಗಿ ಕಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ದೋಷವಿಲ್ಲ? ಹುಟ್ಟಿದಮೇಲೆ ರೋಗವನ್ನು ಅನುಭವಿಸದಿರುವವನು ಯಾರು? ವ್ಯಸನವನ್ನರಿಯದೆ ಸತ್ತವನಾರು? ಜನನ ಕಾಲವೊದಲು ಮರಣದವರೆಗೂ ಸುಖದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದವರು ಯಾರು ?

ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವುದು. ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದವನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಅನುಕೂಲಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಿಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಐಶ್ವರ್ಯವಿದ್ದವನಿಗೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಿರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇವೆರಡೂ ಇದ್ದರೆ ಅರ್ಥವನು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಉಳಿದಿದ್ದರೂ ಬಗೆಬಗೆಯಾದ ವ್ಯಸನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಎಷ್ಟೋ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನೂ ಯುಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ದೈವಗತಿಯು ವಿಚಿತ್ರವಾದದ್ದು. ನಮ್ಮ ಊಹೆಯು ಒಂದು ವಿಧವಾಗಿದ್ದರೆ ದೈವಗತಿಯು ವಂತೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು. ಒಂದುವೇಳೆ ಘನಾಕ್ಷರನೃಪಿಯಂತೆ ಭವಿತವ್ಯತೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ನಮಗೆ ಊಹೆಯುಂಟಾಗಿದ್ದು ಕೆಲಸವು ಕೈಗೂಡಿದರೆ ಆಗ ನಾವು ಹಮ್ಮೆಯಿಂದ ಈ ಕೇಸವನ್ನು ಪೂರೈಸದಿಂದ ಸಾಧಿಸಿದವೆಂದೆಮ್ಮೆಯೆತ್ತೇವೆ. ಆರಣ್ಯ ದತ್ತಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುವ ಗಜ್ಯವಾದ ಆಕಳು ಕರುವನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಆ ಎಳೆಗರವಿಗೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸುವವರಾರು? ತಾಯಸ್ತನುವು ಇಂತಹ ಸ್ಥಳ ದಲ್ಲಿರುವುದೆಂತೋ ದೀಗೆ ಕುಡಿಯಬೇಕೆಂತೋ ಅದಕ್ಕೆ ಉಪದೇಶಿಸುವವರಾರು? ಅಯಾ ಜೀವರ ಅದೃಷ್ಟಶಕ್ತಿಯು ಕಾಲಾನುಸಾರವಾಗಿ ಘಟನಾಗುಣವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರಣೆ ಮಾಡಿ ಉಚಿತಾನುಚಿತ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಫಲಭಾಗಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದುವಂದ ಮುಂದೆ ನಾವು ಏನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯೆಯ ನಮ್ಮನ್ನು ಯಾವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಎಳೆದೊಯ್ಯುವುದೋ ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯು ಹೊಳೆದು ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಪಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕೋ ಅದರಂತೆ ನಡೆಯೋಣ. ಎಂದು ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿ ಪ್ರಾತರನು ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಸತ್ತಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ರಾಜಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿರಲು ದ್ವಾರಪಾಲಕನು ಬಂದು ಅಭಿನಂದಿಸಿ ಮಹಾ ಪ್ರಭುವೇ ಕುಲಗುರುಗಳಾದ ಜಿತಾಕ್ಷಮುನಿಯು ದಯಮಾಡಿರುವರು, ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಲು ಅರಸನು ಆಸನದಿಂದ ಥಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಮಂತ್ರಿಯೊಡನೆ ಇದಿ

ರೊಂಡು ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದು ಉಚಿತಾನಂದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಸತ್ತಾರಾ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುವ ಮುನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ವಿನಯದಿಂದ ಇಂತೆಂದನು.

ಎಲೈ ಮುನಿಕುಲಲಲಾಮನೇ ! ನಿಮ್ಮ ಚರಣಕಮಲಗಳ ಧೂಳಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಮಂದಿರವು ಪವಿತ್ರವಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ಆಗಮನ ಮಾತ್ರದಿಂದ ನನ್ನ ಮನವು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಲಿಲ್ಲ. ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನನಗೆ ಆಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿ ನನ್ನ ವನಸ್ಸಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ, ಎನಲು ಮುನಿಯು ಮಂದಹಾಸದಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಉದಹರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು.

ಎಲೈ ಭೂದೇವೇಂದ್ರನೆ : ಮನಮುಟ್ಟಿ ಲಾಲಿಸು. ನೀನು ಪ್ರಾಜ್ಞನೇ ಹೌದು, ಸ್ವತಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಶಾಲಿಗಳಾದವರಿಗೆ ಇತರರು ಉಪದೇಶಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯವು ಬಂದೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಹಿತವನ್ನು ಕೋರತಕ್ಕವರು ಏನನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವರೋ ಅದನ್ನು ಹೇಳದೆಹೋದರೆ ಆ ಹಿತಚಿಂತಕರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬುದು ಬಗೆಯ ಕಳವಳವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಗೋಚರಿಸದಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಎದುರಿಗೆ ಕಾಣಬರುವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೇ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಹೇಳದರೆ ತಿಳಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯವು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿಯೂ ಸುಲಭವಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಯಬರುವುದು. ಶರೀರವೆಂಬ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಆತ್ಮನೆಂಬ ರಾಜನಿರುವನು. ಇವನಿಗೆ ಮನಸ್ಸೇಮಂತ್ರಿ. ರಾಜಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಧೀನ ಸಿದ್ಧಿಯೆಂತಲೂ ಪರಾಧೀನಸಿದ್ಧಿಯೆಂತಲೂ ಎರಡು ವಿಧವುಂಟು. ಜೀವಾತ್ಮನು ಬಹಳ ಮುಟ್ಟಿಗೆ ಪರಾಯತ್ನಸಿದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೇ ಇರುವನು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ರಾಜನನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಇಟ್ಟು ಆದಾಯ, ವ್ಯಯ, ವ್ಯವಸಾಯ, ಕಂದಾಯ, ವ್ಯಾಪಾರ, ವ್ಯವಹಾರ, ಸಾಗುವಳಿ, ಹುಟ್ಟುವಳಿ, ಶಿಕ್ಷಣ, ರಕ್ಷಣ, ಪೋಷಣ, ಮುಂತಾದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಆಯಾ ಅಧಿ

ಕಾರಿಗಳು ನ್ಯಾಯಸಿಬಂಧನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಕೊನೆಗೊಂಡ ವಿಷಯಗಳ
 ನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಂತ್ರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಆ ಸಚಿವನು ಎಲ್ಲರಿಂದ ಬಂದ ಸಂಗತಿ
 ಗಳನ್ನೂ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಕಡೆಯ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನೂ ತಾನೇ ಮಾಡಿ
 ಕೀರ್ತ್ಯಪಕೀರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ರಾಜನನ್ನು ಗುರಿಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ರಾಜ
 ನಿಗೆ ಇದು ಪರಾಯತ್ನ ಸಿದ್ಧಿ. ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಮಂತ್ರಿಯು
 ಶರೀರರಾಜ್ಯಭಾರ ನಿರ್ವಾಹಕ್ಕಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಂಬ ಅಧಿಕಾರಿಗ
 ಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ರೂಪರಸಗಂಧ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳೆಂಬ
 ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಬಗೆಬಗೆಯಾದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ತಾನು
 ಪಡೆಯುತ್ತಾ ಖ್ಯಾತಿಗಾಗಲಿ, ಅಪಖ್ಯಾತಿಗಾಗಲೀ ಆತ್ಮರಾಜನನ್ನು
 ಗುರಿಮಾಡತಕ್ಕ ವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಮನೋಮ
 ಯವಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರದ ಅಕ್ಷರ
 ವಿಲ್ಲ, ಮದ್ದಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸದ ಮೂಲಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ
 ಮನುಷ್ಯನಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಯಾವ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಯಾವ ಅಕ್ಷರವು ಬೇ
 ಕೋ, ಮತ್ತೆ ಯಾವರೋಗದ ಮದ್ದಿಗೆ ಯಾವ ಮೂಲಿಕೆಯು ಬೇಕೋ,
 ಯಾವಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕೋ, ಹಾಗೆ ಆರಿ
 ಸುವವರು ಮಾತ್ರ ಸಿಕ್ಕುವುದು ಕಷ್ಟ. ಈ ಮನೋರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರ
 ಡು ಕಕ್ಷಿಗಳುಂಟು. ಒಂದು ಕಕ್ಷಿಗೆ ವಿನೇಕನು ಮುಖಂಡನು. ಈ
 ತನ ಹೆಂಡತಿಯೇ ಮತಿ. ಈ ಕೆಯ ಮೂಲಕ ನಿವೃತ್ತಿಯೆಂಬುವವಳ
 ನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಇವಳಿಂದ ವಶವಾದ ಶಾಂತಿಯೆಂಬುವ
 ಳನ್ನು ಪಡೆದು ಆಮೇಲೆ ವಿದ್ಯಾದೇವಿಯ ದ್ವಾರಾ ಆತ್ಮರಾಜನಿಗೆ
 ಆನಂದವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡ ಬೇಕೆಂಬುದೇ ವಿನೇಕನ ಮುಖ್ಯವಾ
 ದಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಈ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಮ
 ನಿಯಮ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕರ ಸಹಾಯಬೇಕು. ಆದರೆ ಹೀಗೆಮಾಡು
 ವದರಿಂದ ವಿಷಯಗಳೆಂಬ ಪ್ರಜೆಗಳು ಮನೋಮಂತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಆತನ
 ಕೈಕೆಳಗಿರುವ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಂಬ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ದುರುಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಳ
 ಗಾಗದೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗುವುದರಿಂದ ಮಂತ್ರಿಯೂ ದುಷ್ಟಾಧಿ
 ಕಾರಿಗಳೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಬೇವರಾಜನು ಮಾತ್ರ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾ

ಗುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಕಷ್ಟಿಗೆ ಮೋಹವೆಂಬುವವನೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷ. ಇವನಿಗೆ ಅಹಂಕಾರನೆಂಬುವವನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದಾನೆ. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಮನೋಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೆಂಬುವವಳಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಕಾಮಕ್ರೋಧ, ಲೋಭಮದ, ಮತ್ಸರ, ಡಂಬ ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಹತ್ತಿರದತ್ತಿಯೇ ಸೇರಿಕೊಂಡು ವಿಷಯಗಳೆಂಬ ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ನಾನಾವಿಧವಾದ ಲಂಚಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಿ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ದುರ್ಮಂತ್ರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕಡೆಗೆ ಅತ್ಯರಾಜನನ್ನು ಅತ್ತಿತ್ತ ಅಲುಗದಂತೆಯೂ ಎಂದಿಗೂ ಅವನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗದ ಹಾಗೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ರಾಜನು ಮೊದಲು ಮಂತ್ರಿಯು ಋಶಿಃಪ್ಥನಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಪಂಚದೊಳಗೆ ಈ ವನಸ್ಸೆಂಬುವವನನ್ನು ಕುದ್ಧನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಷ್ಟವಾದ ಕೆಲಸವು ಮತ್ತೆಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲ ಮಹಾ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಈ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ನಪುಂಸಕನಂದೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಮಾತ್ರ ದೊಡ್ಡತಪ್ಪೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಏತಕೆಂದರೆ—ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಹಾ ವೀರಪುರುಷನೂ ಮತ್ತು ಯಾವ ರಸಿಕಶಿವಾಮಣಿಯೂ ಮಾಡಲಾರದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇವನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಯಾರಾದರೆ ಮಹಾವೀರರೆಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೋ ಅಂಥವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಿಮಿಷವಾತ, ಇವನಸಹಾಯ ವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕ್ಷಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಲಕೆಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಹೆಗ್ಗಸಿನಸಾವರ್ಧ್ಯವು ಮಾತ್ರ ಇಷ್ಟೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಲಾಗದು ಎಂತಹ ನಪುಂಸಕನಿಗಾದರೂ ಪುರುಷನನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡತಕ್ಕ ಸಾವರ್ಧ್ಯವು ಹೆಗ್ಗಸಿಗುಂಟು. ಎಂತಹ ಧೀರನನ್ನಾದರೂ ಕೀಳರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯು ಇವರಿಗೆ ಇದೆ. ಇವರ ಕಟಾಕ್ಷವೆಂಬ ಜೇಡಿಗೊಳಿಸಿಲುಕದವನೇ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಕೃತಿಯು ಪರಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿದಾಳೆ. ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ನಪುಂಸಕವೆಂದು ವೇದವೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಸಹವಾದ ನಪುಂಸಕವೆಂದೆನಿಸಿರುವ ಆ ಬ್ರಹ್ಮ ಪದಾರ್ಥದಿಂದ ಇಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲಾ ಉಂಟಾಗಿದೆ, ಹೀಗಿರಲಾಗಿ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವು ಹೇಗೆ ನಪುಂಸಕ ವಾಯಿತೋ ತಿಳಿಯದು

ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಯೂ ಆಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಆಕರಿಸಿ ಈಜಗತ್ತನ್ನು ಹೇಗೆ ಹಡದಳೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು, ನನ್ನಂತ ಇನ್ನೂ ಸಾವಿರಾರುಮಂದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳೂ ಕಲ್ಪಂತರಗಳಿಂದ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ಅದರತತ್ವವು ಗೊತ್ತಾಗದೆಯೇ ಇದೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವಿಯು ಶ್ರೀಮನ್ನಾಥಾಯನ ಹೃದಯವನ್ನೇ ಆಸ್ವದವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿವಳ ಸರಸ್ವತಿಯಾದರೂ ತನ್ನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಪಿತಾಮಹನ ಮುಖವನ್ನೇ ಮನೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವಳು. ಪಾರ್ವತಿಯಂತೂ ಕರಮೇಶ್ವರನ ಅರ್ಧ ಶರೀರವನ್ನೇ ಆಕರಿಸಿರುವಳು. ಇದಂತಿರಲಿ. ಕ್ರೂರವಾದತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದ ನಿತ್ಯಾಮಿತ್ರನು ಮೇಲನಕಿಯ ಮುಖದರ್ಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಏನಾದನಂಬುದನ್ನು ನೀನು ಬಲ್ಲೆ ! ತ್ರಿಲೋಕಾಧಿಪತಿಯಾಗಿದ್ದ ಇಂದ್ರನು ಅಹಲ್ಯೆಯಿಂದ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಮಿಸಿದನೆಂಬುದನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ. ಚಂದ್ರನು ಗುರುಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಸೇರಿದನೆಂಬುದು ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ, ಬೆಣ್ಣೆಗೆ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯು ತಾಕುವು ತಗಲಿದರೆ ಆಗ ತಾನು ಕರಗುವುದು. ಪುರುಷನಾದರೂ ಸ್ತ್ರೀ ಎಂಬ ಬಂದಕ್ಷರದ ಸ್ಮರಣವೆಂಬ ಕಾಖದಿಂದ ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಕರಗಿಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಸರಸ ಸಲ್ಲಾಪವಿಲಾಸ ಹಾಸ ಪರಿಹಾಸ ಆಲಿಂಗನ ಕೇಳಿ ಈ ಮುಂತಾದವುಗಳೊಂದೂ ಬೇಡ. ರವಣಿಯು ಸ್ಮರಣಮಾತ್ರವೇ ಮಹಾ ನರ್ಥವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ, ಹಾಲಾಹಲವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿದ ನಿಷಕಂಠನು ಸುಖದಿಂದಿರುವನು. ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಸ್ವರ್ಣಮಾತ್ರದಿಂದ ಮಹಾನಿಷ್ಣುವು ಯೋಗನಿದ್ರೆಯೆಂಬ ನೆಪದಿಂದ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಶೇಷನಮೇಲೆಯೇ ಮೋಹದಿಂದ ಮಲಗಿರುವನು. ಸ್ತ್ರೀಜಂತುಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಚಿತ್ರ ಶಕ್ತಿಯುಂಟು. ಹೆಣ್ಣಿನೆಯು ಸ್ವರ್ಣಮಾತ್ರದಿಂದ ವಣ್ಣಿನೆಯು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಗೊಂಬೆಯಂತೆ ಅಲುಗದೆ ನಿಲ್ಲುವುದು. ಹೆಣ್ಣು ಕೋಗಿಲೆಯು ತನ್ನ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕಾಗೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡಿಸುವುದು. ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಭಾವವೇ ಇಂಥಾದ್ದಾದರೂ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ದುಃಖಕ್ಕೂ ಸುಖಕ್ಕೂ ಮೂಲ. ಇವರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎಂಥವನಿಗಾದರೂ ಯಾವಕೆಲಸವೂ ನಡೆಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ನಾರಿಯಿಲ್ಲದ ನರನು ಅರೆಯಲ್ಲದೆ ಲೋಣವಲ್ಲ, ಲುರುಪನು ಅವಿ

ದೈಯಿಂದ ಅನರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವನು. ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗುವನು. ನಾರಿಯು ಸರಿಯಾದವಳಾದರೆ ಪುರುಷನ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವು ಅವಳಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಸುಖದಲ್ಲಿಯೂ ಅವಳು ಅರ್ಥ ಭಾಗಿನಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಹೆಂಗಸೇ ಪುರುಷನಿಗೆ ಪರಮಮಿತ್ರಳು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸತಿಯೇ ಮೂಲ. ಇದೇ ಅರ್ಥವನ್ನೇ

ಆರ್ಥಂಭಾರತ್ಯ ಮನುಷ್ಯಸ್ಯ ಭಾರತ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮಸ್ಸಖಾ,
ಭಾರತ್ಯಮೂಲಂ ತ್ರಿವರಸ್ಯ ಭಾರತ್ಯ ಮೂಲಂ ತರಿಷ್ಯತಃ॥

ಎಂಬೀ ಶ್ಲೋಕವೂ ಹೇಳುತ್ತಲಿದೆ. ಅಂಗನೆಯು ಬಳ್ಳಿಯ ಸ್ವಭಾವವು ಳ್ಳವಳಾದರೆ ಗರತಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪುರುಷನಿಗೆ ಗರವೇ ಆಗುವಳು. ಆದರೆ ಪತಂಗವು ರಸನೇಂದ್ರಿಯದ ದೋಷದಿಂದ ದೀಪದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸಾಯುತ್ತದೆ. ಮೃಗವು ಕೋತ್ರೇಂದ್ರಿಯದ ದೋಷದಿಂದ ಕಾಡು ಜೀಡನ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಈಡಾಗುವುದು. ಮದ್ದಾನೆಯು ತೃಗಿಂದ್ರಿಯದ ದೋಷದಿಂದ ಸ್ತಬ್ಧವಾಗಿಸಿಂತು ಪರಾಧೀನನಾಗುವುದು. ಆಳವಾದ ನೀರಿನಲ್ಲಿರುವವಿಾನು ನಾಲಗೆಯ ಚಾಪಲ್ಯದಿಂದ ಗಾಳದ ಮೊನೆಯ ಹುಳವನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನೀಗುವದು. ದುಂಬಿಯು ಘ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯದ ದುಡುಕಿನಿಂದ ಸಂಪಗೆಗೆ ಎರಗಿಬರಗುವುದು. ಹೀಗೆ ಬಂದೊಂದು ಇಂದ್ರಿಯದ ಬಾಧೆಯನ್ನೇ ತಾಳಲಾರದೆ ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಹತನಾಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳ ತೊಂದರೆಗೆ ಬಳಸಿಟ್ಟಿರುವ ಮಾಸವರು ಕೇಡಿಗೀಡಾಗುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಕಠಿಣ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮನೋಮಂತ್ರಿಯು ಸ್ತ್ರೀಯಳ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸದೆ ದುಡುಕಿನಿಂದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತನಾಗಿತರುವಾಯ ಆಕಾ ಎಂಬುವವಳಿಗೆ ವಶನಾಗಿ ಆಹಿಂದೆಕಾಮಾಂಧನಾಗುತ್ತಾ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯೆಂಬುವವಳಿಗೆ ದಾಸನಾಗಿ ತಾನೂಕೆಟ್ಟು ಆತ್ಮರಾಜನನ್ನೂ ನಿರಾತ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ತನಗೆ ತೊಂದರೆಯಾದರೂ ಚಿಂತನಿಲ್ಲ ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಗದ್ರೋಹವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಆತನು ಕೃತ್ಯನಾದರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ಮನೋಮಂತ್ರಿಗೆ

ಯೋಚನೆಯು ತೋಚದಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯ ! ಇದಲ್ಲದೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮು
ತ್ತೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಂಕಟವುಂಟು. ಅದೇನೆಂದರೆ ಸತಿಸತಿಯರ ಸ್ವಭಾವ
ವವು ಕಲಿತು ಮುಂದಿನ ಮೇಲನ್ನು ಇಬ್ಬರೂ ಬಂದೇಸಮವಾಗಿ ಗುರಿ
ಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೊ
ಬ್ಬರು ಅನುವರ್ತಿಸಿ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ ಬದಗುವ ನ್ಯೂ
ನಾತಿರಿಕ್ತಗಳನ್ನು ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೊಂದಿ
ಕೆಯಿಂದ ಸಂಸರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ರಮದಿಂದ
ಪ್ರೇಮವು ಹೆಚ್ಚಿ ಅಶಾಸ್ತ್ರವಾದ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿನ ಮೇಲೂ ಸಿದ್ಧಿಸು
ವುದಲ್ಲದೆ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿನ ಮೇಲ್ಮೈಯೂ ಕರಗತವಾಗುವುದು. ಇಂತ
ಹದಾಂಪತ್ಯವು ಬದಗುವುದು ಬಹುದುರ್ಲಭ. ಸತಿಯು ಬಹುವಿವೇಕಶಾ
ಲಿಸಿಯಾಗಿ ಲೋಕವ್ಯವಹಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದು ನಿರ್ವಾಹಕಶಾಲಿಯೂ ಆಗಿ
ವಿನಯಸುಪನ್ನೆಯೂ, ದಯಾದ್ರವ್ಯದಯೆಗಳೂ, ಮನೋವಾಕ್ಯಾಯ
ಗಳಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧಳೂ ಆಗಿದ್ದರೆ ಅರ್ಥವಳಿಗೆ ಅವಿವೇಕಿಯೂ, ಮೂಢನೂ
ಹೇಡಿಯೂ ಧೂರ್ಮನೂ, ಕುಸನನೂ, ದುರಾಚಾರಸಂಪನ್ನನೂ, ಶತವ
ಕ್ರನೂ ಆದ ಪುರುಷನು ದೊರಕುವನು. ಇಲ್ಲವೆ ಪುರುಷನು ಸಕಲಗುಣ
ಸುಪನ್ನನಾಗಿದ್ದರೆ ಸರ್ವಗುಣಹೀನೆಯಾಗಿ ಸಹಸ್ರವಕ್ರಳಾಗಿರುವ ಪೆಂಗ
ಸೇ ದೊರೆಯುವಳು, ಈ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರು ವಕ್ರರಾದರೂ ಒಬ್ಬರನ್ನು
ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಸಂಸಾರ ಮಾಡುವುದು ಮಹಾಪಾಪಕ್ಕೆ
ಫಲವಾಗಿರುವ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವೆವೆಂಬ ಕ್ರೂರವಾದ ನರಕ
ಯಾತನೆಗಿಂತಲೂ ಇಮ್ಮಡಿಯಾದ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಅನುಭವಿಸು
ತ್ತಿರುವಂತೆ ಆಗುವುದು. ಇಂತಹ ಕುಟುಂಬದೊಳಗೆ ಬಂದೊಂದು ಸಮ
ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸಿಗಾಗಲಿ ಗಂಡಸಿಗಾಗಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಸಂಕಟವು ಅನುಭ
ವಿಸುವವರಿಗೇ ತಿಳಿಯುವುದಲ್ಲದೆ. ಅದನ್ನು ಹೀಗೆ ಇರುವುದೆಂದು ಹೇಳು
ವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಹೋಲಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಲಿ ಆಗುವುದೇ
ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ದುಃಖವನ್ನು ಅವರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇವರ ಸಂಬಂಧಿಗಳೂ
ನರೆಹೊರೆಯವರೂ ನೋಡಿ ತಡೆಯ ಲಾರದ್ದಾಗಿರುವುದು. ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾ
ವಂತನಾದ ಪುರುಷನಿಗೆ ಅವಿದ್ಯಾವತಿಯಾದ ಸತಿಯು ದೊರೆತರಕ್ಕೂರ

ಜಂತುವಿನೊಡನೆ ಸಹವಾಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಇರುವುದು. ಅಥವಾ ಅಬಲೆಯು ವಿದ್ಯಾವತಿಯಾಗಿದ್ದು ಅಂಥವಳಿಗೆ ಅಜ್ಞಾನಾದವರನ್ನು ಪತಿಯಾಗಿದ್ದ ರೆ ಆಘೋರ ದುಃಖವನ್ನು ಹೇಳತೀರದು. ಆ ಅಂಗನೆಯು ಆಗ ಪ್ರಬಲೆಯಲ್ಲದೆ ಅಬಲೆಯಲ್ಲ ಆಶ್ರುಣ್ಯಾತ್ಮಳು ಆಶ್ರುರುಷನನ್ನು ಪರದ ಎದುರಿಗೆ ಈತನು ತನ್ನ ಪತಿಯೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಅತ್ಯಂತ ಅಸಮಾನವೆಂದೇ ಭಾವಿಸುವಳು. ಮತ್ತು ಆ ಪುರುಷನೂ ಆಕೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಭಯಪಡುವನು. ಮತ್ತು ನಾಚಿಕೆ ಪಡುವನು. ಅವರೊಳಗೇ ಬಜ್ಜೊಬ್ಬರಿಗೂ ಬಗೆಬಗೆಯಾದ ಅಸ್ಯಥಾ ಭಾವನೆಗಳುಂಟಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಇದರ ಬಳಗುಟ್ಟುಗಳು ಸಾಧಾರಣ ಇವೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಮೊದಲೇ ಪರೀಕ್ಷಿಸದೆ ದುಡುಕುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಫಲಪರಿಣಾಮಗಳು, ಅಬಲೆಯು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಸಾಧಾರಣವಾದ ನಿರ್ವಾಹಕ್ಕೂ ಮಂಕು ತನ, ಬರಟುತನ, ಮೂರ್ಖತೆ, ವಕ್ರತೆ, ಇವುಗಳ ನಿವಾರಣೆಗೂ, ಪತಿ ಹಿತಿಯಾಗಿ ಬಾಳುವುದಕ್ಕೂ ಧರ್ಮ ನೀತಿಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧ ವಿಲ್ಲವಂತೆ ಪರಗತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ತಕ್ಕಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಸೋದರರ ಇಲ್ಲವೆ ಪಿತನ ಅಥವಾ ಪತಿಯ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸೋದರಸದೃಶರ ಸಹಾಯದಿಂದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತರೆ ಸಾಕು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟು ಮೀರಿದ ವಿಚಿತ್ರವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತರೆ ವಿಚಿತ್ರಫಲವೇ ಲಭಿಸುವುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದ ನಾಚಿಕೆಯು ತೊಲಗಿ ಹೋಗುವುದು. ಧೀರತೆಯು ಹೆಚ್ಚುವುದು. ತನ್ನ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಅವಜ್ಞಾತೆಯುಂಟಾಗುವುದು. ಆಕೆಯು ತಿರಸ್ಕಾರ ಭಾವವು ಪುರುಷನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪದೆಪದೆ ನೋಯಿಸುವುದು. ಹತ್ತು ಜನರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ತಾನು ಇಂಥವನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ನಿಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗುವುದು. ಹೆರರನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಆತನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗದ ಬುದು ಕಳವಳ ಅಥವಾ ಬಂದು ಬಗ್ಗುವ ವಾದನ ಇಲ್ಲವೆ ವೇಧೆಯು ಉಂಟಾಗುವುದು ಆ ಪುರುಷನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಜ್ಞಾನನಾಗಿದ್ದರೆ ಜನರ ಹೀಯಾಳಕೆಗೆ ಬಳಗಾಗುವಂತೆ ತನ್ನ ಸತಿಯು ದಾಸ್ಯವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನಿಲ್ಲುವನು. ಅಂತಹ ಪತಿಯು

ದಾಸ್ಯವು ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸತಿಗೆ ಹಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಮತ್ತು ಅನುಕೂಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಪರಗತಿಗೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಬಾಧಕವಾಗಿಯೇ ಪರಿಣಮಿಸುವುದು. ಒಂದು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೋಣನನ್ನೂ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯನ್ನೂ ಹೂಡಿದ ಬಂಡಿಯ ಪಯಣದಂತೆ ಇಂಥವರ ಸಂಸರಣವು ಹಗರಣವಾಗುವುದು. ಇಬ್ಬರೂ ವಿಶೇಷ ವಿದ್ಯಾ ವಂತರಾಗಿದ್ದು ಪರಸ್ಪರವಾದ ಇಂಗಿತಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿಯಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅಂಥವರ ಸಂಸಾರವು ಅನ್ಯೋನ್ಯವನ್ನು ವರದನ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಶಯದಿಂದ ಈತೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಹಸರವಾಸಿಯನ್ನು ಹಡೆದು ಪರದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖ ಪರಿಣಾಮವು ಉಂಟಾಗುವುದು. ದಾಂಪತ್ಯವು ಸುಖದುಃಖಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿನ್ನವಾಗಿರಬೇಕು. ಬಾಲ್ಯ ಯುವ್ಯನಾದಿ ಎಲ್ಲ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಏಕ ರೂಪವಾಗಿ ರಬೇಕು. ಪರಸ್ಪರ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಸಾಧನವಾಗಿರಬೇಕು. ಎಂದರೆ ಪುರುಷನು ಕುಟುಂಬ ಪ್ರೋವಿಡೆಂಟ್ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಬೇಜಾರುಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಆ ಶ್ರಮವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ವಭಾವವು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರಬೇಕು. ಪುರುಷ ಸ್ವಭಾವವೂ ಹೀಗೆಯೇ ಇರಬೇಕು. ಇಂತಹ ದಾಂಪತ್ಯವು ಬದಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹರಸವಾಗಲಿ ಪ್ರೇಮಭರವಾಗಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಕಡಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ದಾಂಪತ್ಯದ ಸಂಪತ್ತಿಗಾಗಿಯೇ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಬದಗುವುದು ಪುರುಷಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೇ ಎಂಬದಾಗಿ ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ಅವರವರ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಅದೃಷ್ಟಾಧೀನವೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವರು ಅದೃಷ್ಟವೇ ಪ್ರಧಾನವೆಂದು ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಖನಸತಿಯಲ್ಲಿರುವ ತರುಣರು ದೈವವನ್ನು ನಿದಿಸಿ ಪುರುಷಕಾರವನ್ನೇ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದನ್ನಾಗಿ ದೃಢವಾಗಿ ಹೇಳುವರು ಇದನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ಸರಿ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಹೇಳುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಪೌರುಷವಾದಿಗಳು ಕಪಿಶ್ರೀತಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಉದಹರಿಸುವರು. ಹೆಣ್ಣು ಕೋಟಿಯು ಮರಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದಮೇಲೆ ತನ್ನ ಕಂದನನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕೊಂಡುಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮರಿಯು

ತಾನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತು ಸೆರೆಗಾಗಿ ಹೋಗಲಾರದು. ಆಗಲೂ ಮಂಗಳನು ವಿಳಯನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕೈ ಕಾಲುಬೆರಳುಗಳಿಂದ ತಾಯಿ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಚರ್ಮವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಬಳಿಕ ಅತಾಯಿಮಕ್ಕಳ ಮರದಿಂದ ಮರದ ಇಲ್ಲವೆವಾಳ ಗೆಯಿಂದ ಮಾಳಿಗೆಯ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮರಿಯು ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ತೋರದಿದ್ದರೆ ಇದ್ದಕ್ಕಡೆಯಲ್ಲೇ ಕೂಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಹೀಗೆಯೇ ಪುರುಷರೂ ತಮ್ಮ ಮೇಲ್ಮೈಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ಮೇಲನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸ ಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವರು. ಅದೃಷ್ಟ ಪಾದಿಗಳಾಗಿರುವ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಮಾರ್ಜನ ಕಿಶೋರ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೆಕ್ಕು ಮರಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದಮೇಲೆ ಆ ವಿಳಯು ಏನೂಂದು ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡಲಾರದೆ ಸಣ್ಣ ಕಲ್ಲುಗುಂಡಿನಂತೆ ಬಿದ್ದಿರುವುದು. ಆಗ ತಾಯಿಯೇ ತನ್ನ ಮೊನೆಯಾದ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಬಲು ಎಳದಾಗಿಯೂ ಅತಿ ಮೃದುವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮರಿಯ ಮೈ ಮೇಲಣ ಚರ್ಮವನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಹಿಡಿದು ಎತ್ತಿ ಅನುಕೂಲವಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬಯ್ಯಿಟ್ಟು ಕಾಪಾಡಿ ಬೆಳೆಯಿಸುವುದು. ಹೀಗೆಯೇ ಅದೃಷ್ಟಶಕ್ತಿಯೂ ಆಯಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪ್ರಾರಬ್ಧಾನುಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರೇರಣವಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಹಾಯವನ್ನೂ ಬದಗಿಸಿ ಹಿತಾಂತಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬರು. ಈ ಎರಡು ಪಕ್ಷದವರೂ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಯುಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಆಯಾ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಕಾಗುವ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನೂ ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಚರ್ಚೆಯು ಈಗ ನಮಗೆ ಅಷ್ಟು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಖಲೆ ಕಛೇರತನ್ಯಾಯದಿಂದ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳು ಬಂದು ಕೂಡುತ್ತವೆ. ಬೀಜವೃಕ್ಷನ್ಯಾಯದಂತೆ ಈ ವಿಷಯದ ತತ್ವವು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವು. ಆದಕಾರಣ ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಶರೀರದ ರಾಜ್ಯಭಾರದೊಳಗೆ ಮನೋಮಂತ್ರಿಯು ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಂಬ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯರಲ್ಲಿ ಪರನಾಗಿದ್ದರೂ ನಿವೃತ್ತಿ ವಿರಕ್ತಿಯರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರೇಮಭರವಸ್ಥಿತ್ವ ಮತಿಯೊಡನೆ ಕಲೆತು ಏನೇಕನೊಂಬಗೆ ವಿದ್ಯಾದೇವಿಯಿಂದ ಆಸಂದಾಸುಭವಕ್ಕಾಗಿ

ಯೇ ಪೂರ್ಣಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನಿತ್ಯತಾಬುದ್ಧಿಯೂ, ದೋಷದೃಷ್ಟಿಯೂ, ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಸಹಾಯಕರಾಗಿದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ.

ಬಹಿರಂಗವಾದ ಸಪ್ತಾಂಗ ರಾಜ್ಯದೊಳಗೆ ಯಥಾರ್ಥನಾಮವುಳ್ಳ ಚತುರಮಂತ್ರನೇ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಯಾವಕೊರತೆಗೂ ಲೇಶವೂ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನನ್ನು ಕಂಡ ಕಡಲಿನಂತೆ ಧರ್ಮರಾಜ್ಯನಾದ ನಿನ್ನನ್ನುನೋಡಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ಸಕಲಸವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚೆದಸಂತೋಷಾತಿಶಯದಿಂದ ಉಕ್ಕುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ನಾನು ಬಹಳವಾಗಿ ಸಂತೋಷಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ.

ಎಲೈ ! ಅರ್ಥಕಲ್ಪಸಾದಪನಾದ ಭೂಪನೇ ! ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿಯಾದರೋ ಗುರುಹಿರಿಯರನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ಸಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಸಖಿಯರೆಂತೆ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಸಿಟ್ಟಿನ ಹುಟ್ಟನ್ನೇ ಅರಿಯದೆ ವಕ್ರತೆಯನ್ನು ತೋರದು ಆಶ್ರಿತರ ಇಷ್ಟಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವನ್ನುವಲಂಬಿಸಿ ಇಂತಪ್ಪ ಅಸಾರವಾದ ಭಾಗ್ಯೋದಯದಲ್ಲಿಯೂಅಹಂಕಾರದಗಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಪತಿಹಿತಯಾಗಿ, ಆನುಕೂಲಳಾಗಿ, ವಿಮಲಾಂಗಿಯಾಗಿ, ಸತ್ಕುಲಜಾತಳಾಗಿ, ಕುಶಲಳಾಗಿ, ಸುಶೀಲಸಂವನ್ನೆಯಾಗಿಯೂ ಇರತಕ್ಕ ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿಯನ್ನೇಪೂರೈಪುಣ್ಯದಿಂದ ಪಡೆದಿದ್ದೀಯೆ. ಇನ್ನೆ ಬ್ಬರೂ ಈಕೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ಇದಾರೆ. ಹೀಗೆ ನಿನ್ನ ಸಂಪತ್ತು ಸಕಲವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಶೋಭಿಸುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ರಾತ್ರಿಯು ಅಂತರಿಕ್ಷದೊಳಗೆ ಅನೇಕ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿದ್ದರೂ ಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರನಿಂದಲೇ ಹೇಗೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಭೂಮಂಡಲವೂ ಬಹುಮಂದಿ ಇತರರಾಜರಿಂದರೂಸಿನ್ನಿಂದಲೇ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿದೆ-ನಿನ್ನ ತೇಜಸ್ವಿರೈವು ದಿವಾರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲೆಯೂ ನಿರಾಜಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ನಿನ್ನ ಕೇರಿ ಚಂದ್ರನು ಹಗಲಿರುಳೂ ಬೆಳಗುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ-ಪ್ರಜಾರಂಜನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ್ದಾಗಿದೆ

ನಾವು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡತಕ್ಕವರಾದರೂ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಲೋಕವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಬಲ್ಲವರಾಗಿದೇವೆ. ಪ್ರಜೆಯಿಂದಲೇ ಪುರುಷನು ಪೂರ್ಣನಾಗುವನೆಂದು ವೇದವು ಹೇಳುತ್ತಲಿದೆ, ಪುಂ, ಎಂಬ ನರಕದಿಂದ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಸಾರಗಾಣಿಸುವುದರಿಂದ ಪುತ್ರನೆಂದು ಪುತ್ರಶಬ್ದದ ಅವಯವಾರ್ಥವನ್ನು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಪರಗತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ಮೃತಿಯು ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತಲಿದೆ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆಯಿಂದ ಋಷಿರಂಜನನ್ನೂ ಯಜ್ಞಾದಿಗಳಿಂದ ದೇವರುಂಜನನ್ನೂ ಪುತ್ರೋತ್ಪಾದನದಿಂದ ಪಿತೃರುಂಜನನ್ನೂ ಕಡೆಹಾಯಬೇಕೆಂದು ಶೃತಿಯು ಉದಹರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅನಾಯಕವಾದ ರಾಜ್ಯವು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬದಾಗಿ ಕಾಮಂದಕಾದಿ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಉದಹರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆದಕಾರಣ ನಿನ್ನ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನಿನ್ನಂತೆ ಗುಣ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ರಾಜನಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಚಂದ್ರನಿಲ್ಲದ ರಾತ್ರಿ ಯಂತೆಯೂ ಸರಸಿಜವಿಲ್ಲದ ಸರೋವರ ದಂತೆಯೂ ಕುಂದಣದ ಗೂಡಿನಿಂದ ರತ್ನದಂತೆಯೂ, ತಾಯಿಲ್ಲದ ಮಕ್ಕಳಂತೆಯೂ, ಪುರುಷನಿಲ್ಲದ ಯುವತಿ ಯಂತೆಯೂ ಈ ರಾಜ್ಯವು ಶೋಭಿಸದೆ ಹೋಗುವುದು. ನಾನು ನಿನ್ನ ವಂಶಕ್ಕೆ ಕುಲ ಕ್ರಮಾಗತನಾದ ಗುರುವಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ನೀನು ಹೀಗೆ ಸಂತತಿ ಹೀನನಾಗಿರುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಮಿತ್ರನಾದ ಪ್ರತೀಕಚರಣನ ಅಳಿಯನಾಗಿರುವವ್ಯುಗಕೂಟನೆಂಬ ಮುನಿಯ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದು ನಿನ್ನಿಂದ ಬಂದೆರಡು ದೇವತಾರಾಧನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಬಂದಿರುವೆನು. ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಆಚರಿಸಿದ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದ ದೇವತೆಗಳು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗದೆ ವಿಮುಖರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಸಂಭಾರದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕು ಎನಲು ಅಸಾರವಾದ ಆನಂದ ಭರದಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿದ ಅವನಿಪಾಲನು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದ ಆನಂದಾತಿಶಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಣಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ಅಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಖಂಡ ಧಾರಾರೂಪವಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟು ಬರುತ್ತಿರುವ ಆನಂದಬಾಷ್ಪ ಪೂರದಿಂದ ಮುನಿ ಪುಂಗವನ ಚರಣಕಮಲಗಳನ್ನು ಅಭಿಷೇಕಿಸಿ ಬದ್ಧಂಜಲಿ ಪುಟನಾಗಿ ಪ್ರಮೋದ ಭರದಿಂದ ಮೈಬೆವರಿ ರೋಮಾಂಚವುಂಟಾಗಿ ಕೊ

ರಳನ ನರಗಳು ಉಬ್ಬಿ ಕಂಠವು ದಪ್ಪಗಾಗಿ ಇಂತಹ ಸಾತ್ವಿಕ ಭಾವ ದಿಂದ ಗದ್ಗದಸ್ವರ ವುಂಟಾಗಲು ವಿನಯ ಪೂರ್ವಕ ಮಾಗಿ ಇಂತೆಂದನು.

ದಯಾಳುಗಳಾದ ಕುಲಗುರುಗಳೇ! ಕಾಲ ತ್ರಯದ ವಿಷಯ ವನ್ನೂ ಕರಗತವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ ತಮಗೆ ಅಲ್ಪಜ್ಞನಾದ ನಾನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಏನಿದೆ. ಬೇರಜಗತ್ತನ್ನಾದರೂ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿ ಸಂಪತ್ತು ಯಾವದಂಟೋ ಅಂತಹ ತಪಸ್ಸು ಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತಾವು ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಾಗಿರುವಿರಿ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಂ ಟಾದ ಸಂತೋಷವು ಚೂಪಲ್ಯದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಚರ್ಮದೃಷ್ಟಿಗಳು ಏರಡು ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯೊಂ ದು. ಅಂತಹಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರೆ ದಂಡಾಪೂಷಿ ಕಾನ್ಯಾಯದಿಂದ ಸಕಲವಿಷಯಗಳೂ ಸ್ವಾಧೀನವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದುದ ರಿಂದಲೇ ಚರ್ಮದೃಷ್ಟಿಗಳುಳ್ಳವನಾದರೂ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲದವನನ್ನೇ ಕುರುಡನೆಂಬರು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯೇ ವಿದ್ಯೆ-ವಿದ್ಯಾಹೀನನು ಫಲಪ್ರಸ್ಥಗ ಳನ್ನೂ, ನರಳನ್ನೂ ಸಹಾಯಮಾಡುವಮರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೊರಗೇ. ಉ ಳಯುವೆಟ್ಟಿನಿಂದ ವಿಗ್ರಹವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ ದೇವತಾಬುದ್ಧಿಗೆ ಆಕಾರವಾ ಗುವ ಕಲ್ಲಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಿ. ಬೆಳೆಯು ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧಕ ವಾದ ಕಸಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕೆಲಸೆ. ವಿದ್ಯೆಯಿಲ್ಲದವನನ್ನು ಉಸಿರಾಡುವ ಹೆಣ ವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆ ಬೇರಲ್ಲ. ತಗರದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಸೀಸದಲ್ಲಿ ಯಾಗಲಿ ಮಾಡಿದಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ದಿವ್ಯರತ್ನದಂತೆ ವಿಷ್ಯಾಹೀನನಲ್ಲಿ ಧನವಿದ್ದರೂ ಕೋಭಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾಹೀನನಜನ್ಮವು ಹುಟ್ಟಿಸಾ ಯುವ ಹುಳುವಿನ ಹುಟ್ಟಿಗಿಂತಲೂ ಹುಸಿ. ಇವನಜನ್ಮವು ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡದೆ ಕರುವನ್ನೂ ಹಾಕದಿರುವ ಪಶುವಿಗಿಂತಲೂ ವೃಥಾ. ವಿದ್ಯೆಯು ಬಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಬಣುಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಕೊಳೆಯತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಜ್ಞೆಯಿ ಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ದಾನದಿಂದಕಡಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಪರರು ಅಪಹರಿಸಲು ಸಾ ಧ್ಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಧನವಂತನ ಮತ್ತು ಧರಾನಾಥನ ಪೂಜ್ಯತೆಗೆ ಅವಧಿ ಯುಂಟು ವಿದ್ಯಾವಂತನ ಪೂಜ್ಯತೆಗೆ ಅವಧಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತಾವುದರಿಂ

ದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವುದೆಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಸಕಲಪುರುಷಾರ್ಥಗಳೂ ಇದರಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಸಮಸ್ತವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಇದು ತಿಳಿಸುವುದರಿಂದಲೂ ಇದಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯೆ, ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೆಸರುಬಂದಿತೆಂದು ತಮ್ಮಂಥವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈಶುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿ ಯಾವಂತೆಯೇ ತಾಯಿತಂದೆಗಳೂ ಶಿಶುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಶಿಶುಗಳಿಗೆ ಕೀಟಶಿಶುಗಳೂ ಮಾನವಶಿಶುಗಳೂ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾವುದರಿಂದಲೂ ವಿಶೇಷತಾರತಮ್ಯವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಾಸನೆಯಿಲ್ಲದಮುತ್ತು ಕದಹೂವು ಬಟ್ಟೆಯೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಕೊಡುವುದರಿಂದಲಾದರೂ ಉಪಯೋಗವುಂಟು ವಿದ್ಯಾಹೀನನಾದ ಮದ್ಯನಿಂದ ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಏನುಪಯೋಗವಾಗುವುದು ? ವಿದ್ಯಾಹೀನನಿಂದಲೇ ಈ ಜಲಕ್ಕೆ ಹೊರೆಯಲ್ಲದೆ ಮರಗಿಡಗಳಿಂದಲಾಗಲಿ ಜಟ್ಟಿ ಗುಟ್ಟಿಗಳಿಂದಲಾಗಲಿ, ಕಡಲುಗಳಿಂದಲಾಗಲಿ ಅಲ್ಲ ಮುಟ್ಟಿದಿರುವ ಅಥವಾ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತಲೂ ಹುಟ್ಟಿಯಿದ್ದ ಮೂರ್ಖನಾಗಿರುವ ಮಗನೇ ಹೆತ್ತವರಿಗೆ ಅತಿದುಃಖಕರ, ಮನುಷ್ಯನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಪಂಚನೆಂದರೆ ವಿದ್ಯೆಯೊಂದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ಇಂತು ಇಹಪರಗಳ ಸಕಲಸುಖಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನೂ ನೀಡುವ ವಿದ್ಯಾವ್ಯಾತವನ್ನು ಪಾಲನಾಡಿಸಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ತಮಗಿಂತಲೂ ನನಗೆ ದೊಡ್ಡವರಾದ ಹಿರಿಯರಾರು ? ಗುರುಗಳಾರು ? ಆಚಾರ್ಯರಾರು ? ತಾಯಿತಂದೆಗಳಾರು ? ಆಪ್ತರಾರು ? ಮಿತ್ರರಾರು ? ಮಂತ್ರಿಗಳಾರು ? ಸಮಸ್ತವೂ ತಾನೇ ಆಗಿರುವಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನಿತ್ತರೆ ನನಗಿಂತಲೂ ಕೃತಘ್ನರಾರಿರುವರು ? ಪ್ರಯತ್ನಬಲದಿಂದ ನಾನು ತನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೂ ದೈವವು ಘಟ್ಟಕುಟೀಪ್ರಭಾತನ್ಯಾಯದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೇತಂದು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂಬುದಾಗಿಹೇಳಿ ಚತುರಮಂತ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಆತನು ಸಂತೋಷಭರಿತನಾಗಿ ಈಕಾರ್ಯವು ಹೀಗೆಯೇನಡೆಯ ತಕ್ಕುದೆಂದು ನಾನುಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದಕೇಳಿದ್ದೆನೆಂಬುದಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಮೊದಲೇ ವಿಜ್ಞಾನಿಸಿದ್ದೆನು ಅದಕ್ಕೆ ಈಗ ಕಾಲವುಬದಗಿತು ಎಂದರಿಕೆವಾಡಿ ಬಹುತ್ವರೆಯಿಂದ ಸಕಲ

ಸುಖಾರಗಳನ್ನ ಅಣಿವಾಡಲು ಮಹಾ ರಾಜನು ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಅನುಜ್ಞಾ ನುಸಾರವಾಗಿ ರಾಜರ್ಷಿದೇವರ್ಷಿ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ರಾಜಾಧಿ ರಾಜರನ್ನೂ ಇತರರನ್ನೂ ಕರೆಸಿ ನೋಡು. ನಗರದ ಹೊರಭಾಗದ ಪ್ರಸುಪಣಿ ಯೆಂಬ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧಾ ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಮೂಲೋಕ್ತವೂ ಷುಚ್ಛವಂತೆ ದೇವತಾರಾಧನೆಯನ್ನೂ ತದಂಗವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮಾರಾ ಥನೆಯನ್ನೂ ತದನುಗುಣವಾಗಿ ಭೂತಧ್ಯಪ್ತಿಯನ್ನೂ ನೆರವೇರಿಸಿ ಭೂದಿ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಅನಾಥರೊಂದಿಗೆ ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಗ್ನಿ ಪುರುಷನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಬಂದು ಬಿವ್ಯಫಲಂನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇದನ್ನು ಸಿನ್ನಶತ್ರುಯರಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿ ಹರಸಿ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು.

ತರುವಾಯ ಸಂತುಷ್ಟಾಂತರಂಗನಾದ ಸರ್ವಂಸಹಾಧಿಪತಿಯು ಮಂಗಳಸ್ತುನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಗುರುಗಳ ಅಸ್ಪೃಷ್ಣೆಯಂತೆ ಬಿವ್ಯಫಲದಲ್ಲಿ ಎಂ ಟಿನೆಯ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗವನ್ನು ಹಿರಿಯಹೆಂಡತಿಗೂ ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗ ದಲ್ಲಿ ಮೂರುಭಾಗವನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಮಿಕ್ಕ ಬಂದಂಶವನ್ನು ಕಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟು ಸತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನರದಿಂದ ವರೆಲ್ಲ ರನ್ನೂ ಉಚಿತ ಮರ್ಯಾದೆಗಳೊಡನೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ತಶೋವನಾಭಿಮುಖರಾದ ಮುನಿಗಳನ್ನು ಪುನರ್ದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ಅಭಿವಂ ದಿಸಿ, ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಅವರ ಅಶೀರ್ವಾದವೂ ಪಡೆದು ಪುರಪ್ರವೇಶಮಂಗೆಯ್ದು ಶುಭಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಸಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಜಾರಂಜನೆಯಿಂದ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ವಿಧಿಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಶ್ರದ್ಧಾ ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಆಚರಿಸಿದ ಸತ್ಕಾರ್ಯವು ವಿಫಲವಾಗುವುದುಂಟೆ? ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆತ್ತತಾಯಂತೆ ಹಿತೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವ ಶೃತಿವಚನವು ಅನ್ಯಥಾಪರಿಣಮಿಸುವುದೆ? ದೇವತಾ ಪ್ರಸಾದವು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆಯೆ? ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಅನುಗ್ರಹವು ಅನುಪ ಯೋಗವಾಗುವುದೆ? ಪ್ರಸಾದ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಪುರಃಫಲಗಳು ಎಂಬಂತೆ

ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಧರಣೀಧರೇಂದ್ರನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯರ ಒಡಲಂಬಡವಾಯಿತು. ತಿಂದದ್ದು ದಕ್ಕುತಲಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿವಿಧವಾದ ಫಲವನ್ನೂ ಬಗೆಬಗೆಯಾದ ಓಗರಗಳನ್ನೂ ತಿನ್ನು ಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯುಂಟಾಗತೊಡಗಿತು. ಮುಖವು ಬಿಳುಪೇರಿತು ಉಡಿಗೆತೊಡಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಶೆಯು ಕಡಮೆಯಾಗತೊಡಗಿತು. ಶರೀರವು ಭಾರವಾಗಿ ತೋರಿಬರುತ್ತಿದ್ದಿತು. ದೇಹದಲ್ಲಿ ಬಲವು ಕಡಮೆಯಾಗಿ ಸುಪ್ಸುಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು, ಯಾವಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಬೇಕಿಲ್ಲದೆ ಬೇಸರಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಹಳಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಮ್ಮುಣ್ಣುನ್ನು ತಿನ್ನುಲು ಕುತೂಹಲಪಡುವರು. ಹೀಗಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಆರಾಜಪತ್ನಿಯರು ಎಂದೂ ಅನುಭವಿಸಿ ಕಾಣರೂದುದರಿಂದ ಗಾಬರಿಯಾಗುತ್ತಿರಲು ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೆಲವು ಮಂಟಪ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗಿತ್ತಿಯರಾದ ಮುತ್ತೈದೆಯರು ಅವರನ್ನು ! ಇದೊಂದು ಬಗೆಯ ಮೇಲ್ಮಯಬೇನೆ. ಇದು ಬಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳಾಗುವ ವರಗೂ ಪರಿಹರವಾಗುವದಿಲ್ಲ ಇದಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಮದ್ದು ಬಂದು ಉಂಟು ಎಂದು ಗರ್ಭವು ಸುಖವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗತಕ್ಕದ್ದೆವದಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಬಂದರು. ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕಪಿಲೆಯಿಂದೆತ್ತಿದ ಕಾಲುನೆಯ ನೀರು ಬಂದು ಗಿಡದ ಬುಡದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಗಿಡಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವಂತೆ ಈ ಸುದ್ದಿಯು ಜನರಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬರ ಕಿವಿಯಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಕಿವಿಗೆ ಹರಿಯುತ್ತಬಂತು. ವಿಪುಲಾಧಿಪಲಲಾಮನೊಂದು ದಿನರಾತ್ರಿ ಮಲಗಿರಲು, ಬೆಳಗಿನಜಾವದಲ್ಲಿ ಕನಸಿನೊಳಗೆ ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ ದಿವ್ಯ ನವರತ್ನ ಒಳಿತ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನಾಗಿ ಮಕರಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿ ದಿವ್ಯರತ್ನಯುಕ್ತಾಹಾರಣಿಂದಅಲಂಕೃತವಾದ ಸಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವತ್ಸನೆಂಬ ಮಜ್ಜೆಯಿಂದಲೂ ಕೌಸ್ತುಭನೆಂಬ ರತ್ನದಿಂದಲೂ ಸಂಶೋಭಿಸುತ್ತಾ ಇಂದಿರಾಂಚಿತವಾಮಹೃದಯನಾಗಿ ಹಿರಣ್ಮಯವಾದ ಶರೀರದಿಂದ ಬಪ್ಪತ್ತಾ ಪೀತಂಬರಧರನಾಗಿಶಂಖಚಕ್ರಗದಾ ಭಯಹಸ್ತಗಳಿಂದ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಲೂ ಪ್ರಕಾಶಗಂಭೀರಪ್ರಭೆಯಿಂದ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವ ದಿವ್ಯ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಭಯಭಕ್ತಿಗಳಿಂದೆರಗಿ ಕಲ್ಯಾಣಮಯವಿಗ್ರಹ ಸಂದರ್ಶನದಿಂದ ಕಣ್ಣಿಗೆ

ಳಲ್ಲಿ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಬಿಂದುಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾ, ಕರಕಮಲಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪರವಶನಾಗಿ ನಿಂತ ತನ್ನ ನ್ನು, ದಯಾದ್ರವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದ ಆದಿವ್ಯ ತೇಜೋಮಯಿ ಮೂರ್ದಿಯು.

“ ಕಂದ— ಧರ್ಮವೇ ಜಗದಾ ಧಾರಂ |

ಧರ್ಮದಿ ಮೆರೆವಾತನಯ್ದಿ ದೀನರು ಮೆರೆವಂ |

ಧರ್ಮವೇ ಪಾಪವ ಕೆಡಿಕುಂ |

ಧರ್ಮವೇ ಪರಮಾರ್ಥಮೆಂದು ಧಾರ್ಮೀಕರೊರವಂ ||

ಅದು ದರಿಂ ‘ಅಂತಹ ಧರ್ಮವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕನೋರ್ವನುಂಟು’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆದಿವ್ಯ ನಿಗ್ರಹವು ಅದೃಶ್ಯವಾಗಲಾ, ಅವನಿಪಾಲನಾಗಲೆ ಎಚ್ಚತ್ತು ಮಹಾನಿಧಿಯನ್ನು ಸೀಗಿಕೊಂಡ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನಂತ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನರಿಯದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ ಬಲಗಣ್ಣಿನ ಕುಡಿಯು ಅದುರುತಿರಲು ಹರ್ಷವಿಪ್ರಾದ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಗ್ಗುವುದಾಗಲಿ ಕುಗ್ಗುವುದಾಗಲಿ ಉಚಿತವಲ್ಲ. ಮನೋವಿಕಾರಕಾರಣವಿದ್ದ ರೂಯಾರಾದರೆ ವಿಕೃತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯರೋ ಅವರೇ ಧೀರರು ಇದಿಂತಿರಲಿ ಹಿಮಂತರುತು ವಸ್ತುಳಿದು ಇತರರು ತುಗಳೊಳಗೆ ದೇಹಾರೋಗ್ಯದಿಂದಿರುವಾಗ ಅರುಣೋದಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಕನಸುಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಶುಭಾಕುಭಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಎಂತಲೂ, ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಭಗವಂತನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕೆಂಬ ಗಾಂಧಿಯೂ ಸ್ವಪ್ನಕಾಶ್ವವನ್ನು ಬಲ್ಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎಂದು ಅದರಂತೆ ಆಚರಿಸಿ ಸ್ತುತಿಯು ಮಲಗದೆ ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಆಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತೈದೆಯರು ಸೂಚಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಂಬುತ್ತಾ ತಿಳಿಸಿದ ಆಕೆಯ ಮಾತುಗಳಂ ಕೇಳಿ ಹರ್ಷಪರವಶನಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಪ್ರಾತ್ರನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಎಂದಿನಂತೆ ಧ್ಯಾನಿಸುವ ರೂಢನಾಗಿ ಪ್ರಜಾಹಿತವನ್ನೇ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಾ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಎದುರುನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಹೀಗಿರಲು ಆರಸು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಧರ್ಮಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕು

ಳತು ರಾಜಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿರಲು ದ್ವಾರಪಾಲಕನು ಬಂದು ಇಳೆಯೊಡೆಯನಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠಮಟ್ಟು ಎನ್ನೊಡೆಯಾ ಯಾರೋ ! ಈವರು ಮುನಿಕುಮಾರರು ಪ್ರಭುಸಂದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿರುವರು, ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿ ಆತನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ರುಷಿಕುಮಾರರನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಅದು ದರಗೆ ಧರಿಸಿಪತಿಯು ಕ್ರೋತ್ರಿಯರನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಅಗ್ನಿಕೋತ್ರ ಗೃಹದೊಳಗೆ ಚಿತ್ತಾಸನದಲ್ಲಿ ವಿನೀತ ವೇಷದಿಂದ ಕುಳಿತಿದ್ದು ತಾಪಸಕುಮಾರರನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಫಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ತನ್ನ ಗೋತ್ರ ನಾಸುಗಳನ್ನುಚ್ಚರಿಸಿ ಆಹಂಭೋ ಅಭಿವಾದಯಿ, ಎಂದು ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಪ್ರಶಾಂತಗಂಭೀರಸ್ವರದಿಂದ ಅವರು ಹರಸಿದ ಆಶೀರ್ವಚನಗಳನ್ನು ಬಾಗಿದ ಶಿರದಿಂದ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ ಉಚಿತವಾದ ದರ್ಭಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿರಿಸಿ ಶ್ರೀಯುತರಾದ ಎಲೈ ತಪೋಧನರೇ. ತಮ್ಮ ಚರಣ ನಳಸರೇಣುವನ್ನು ಮೌಳಿಯಿಂದ ಲಾಲಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆನು ಮೇಲೈಗಳಿಗೆ ತವರ್ಮನೆಯಾಗಿರುವೆ ತಮ್ಮಂಥ ತಪೋಜ್ಞಾನವೃದ್ಧರು ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನಿಟ್ಟು ನನ್ನಂಥವರ ಸದನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಪೂರ್ವ ಪುಣ್ಯಲತೆಯು ಮೊದಲಿಂದ ತುದಿಯವರೆಗೂ ಈಗ ಫಲಿಸಿತು. ಸಾಧುಗಳು ಸದನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದಕೂಡಲೆ ಗೃಹಸ್ಥನ ಪ್ರಾಣಗಳು ಇದಿರೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೊರಗೆ ಹೊರಡುತ್ತವೆ ದ್ರಷ್ಟೃತ್ಯಾ ನಾಭಿವಾದನಗಳಿಂದ ಪುನಃ ಸ್ವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವುವು, ಎಂಬ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವಚನವು ಸಖಿಯೆಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಂದಿರವು ಇಂದು ಸುಂದರವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಪೂರೈಪುರುಷರು ಧನ್ಯರಾದರು ಮೂರ್ತಿಭವಿಸಿರುವ ಧರ್ಮಜ್ಞಾನಗಳಂತಿರುವ ತಮ್ಮ ಸಂದರ್ಶನದಿಂದ ಆನಂದ ಪರವಶನಾಗಿರುವೆನು. ತಮಗೂ ನನಗೂ ಗುರುವೆನಿಸಿರುವ ಕುಲಪತಿಯಾಗಿ ಲೋಕಮಾನ್ಯನಾದ ಲೋಕಹಿತ ಮುನಿಯು ಲೋಕ ಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ತಪವು ಲೋಪವಿಲ್ಲದೆ ಏಳಿಗೆಯಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಲಿದೆಯೆ ? ಯಾವಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದ ಧರಿಸಿ ನೇರವೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದೆನು ? ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ಆ ಮಹಾಮು

ನಿಯು ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಚರಿತೆಯನ್ನು ನನೆಯುತಲಿರುವ ನನ್ನ ಹೃದಯ ದಲ್ಲಿ ಆನಂದಾವೃತ್ತ ರ್ಪುರಿಯು ನನ್ನ ಹೃದಯಸಾತ್ವೈಯಲ್ಲಿ ಅಣಗಲಾರದೆ ಯೂ ಏಕಪ್ರವಾಹವಾಗಿ ಹರಿಯಲು ದಾರಿಸಾಲದೆಯೂ ಮೇಲುಕ್ಕುತ್ತಲಿದೆ. ಏದು ಸಾತ್ವಿಕ ಭಾವವನ್ನು ವಲಂಬಿಸಿ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಶೂತೋದಾರ ಸರಸವಚನ ಸರಣಿಯಿಂದ ವಿಜ್ಞಾನಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಇಳಿಯಾಣ್ಣನ ಸೌಜನ್ಯ ಸೌಹಾರ್ದ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೌಭಾಗ್ಯದಿಂದ ಪರಮಹರ್ಷವ ನ್ನಾಂತು ಆರುಷಿ ಕುಮಾರರಲ್ಲೊಬ್ಬನಾದ ಧರ್ಮಶರ್ಮನು — ಎಲೈ ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ಮನ್ನಣೆಗೆ ಮನೆಯಾದ ಇಳಿಯಾಣ್ಣನೇ! ಪರಿಪಾಲನ ಪರಿಪಾಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮನೋರಂಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನೀನು ಆತ್ಮಸುಖದಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿಲ್ಲದ ಹಗಲಿರುಳೂಹೆರಪುರೋವೃದ್ಧಿಗಾಗಿಯೆ ನೀರುತುಂಬಿದ ಮುಂಗಾರಿನ ಮೋಡದಂತೆಯೂ, ಉಕ್ಕಿಹರಿಯುವ ಹೊಳೆಯಂತೆಯೂ, ಸವಿಯಾದ ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದ ತಗ್ಗಿದತರುವಿನಂತೆಯೂ, ಇರುತ್ತಾ ಸಕಲಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ ಧರ್ಮಸಂಬಂಧದಿಂದ ಸಕಲಬಂಧುವೂ ನೀನೇ ಆಗಿರುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಏಡರಾಗಲೀ, ವಿಡ್ಡಾರವಾಗಲೀ, ತಲೆದೋರುವುದುಂಟೆ ? ನಡುಹೂತ್ತಿನಬೆಳಕು ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಜನರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಕತ್ತಲೆಯು ಕವಿಯುವುದುಂಟೆ ? ಈ ಇಳುವಲಯದೊಳಗೆ ಧರ್ಮನಿಲಯರಾದ ಮೇದಿಸಿವಲ್ಲಭರೊಳಗೆ ಮೊದಲನೆಯವರಾರೆಂದು ಕೈಬೆರಳಿನಿಂದ ಎಣಿಕೆಮಾಡುವಾಗ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ನಿನ್ನಹೆಸರನ್ನೇ ಬಳಗೊಂಡ ಕನಿಷ್ಠಾಂಗುಳಿಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿರುವುದು ಸಿನ್ನಂತೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು ಎಣಿಸೋಣವೆಂದರೆ ಅಂತಹ ನಾಮವೇ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಅನಾಮಿಕೆಯು ಅನಾಮಿಕೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಅಯ್ಯಾ ! ಆರೈಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಭೂನಾಯಕನೆ ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೀಳರಾದ ಮನುಜರು ತಮಗೆ ಅಲ್ಪಾಧಿಕಾರವು ಬಂದೊದಗಿದೊಡನೆಯೇ ಬೆದರುಡಿಗೆಗಳನ್ನುಟ್ಟು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಿದ ತೇರುಗಳನ್ನೇರಿ ಕಾಲ್ಗಳನ್ನೀಡಿ ಮದೋಸ್ತತ್ರಾಗಿ ಹಿಂದಕ್ಕೊರಗಿ ತೆರಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಂದಿನ ಬೈಗೋ ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಗೋ ನಾಲ್ಕುಮಂದಿನರರನ್ನು ಹೂಡಿದ ವಿಮಾನದ ಮೇಲೆ ಬೇರುಡಿಗೆಯನ್ನುಟ್ಟು ಕಾಲ್ಗಳನ್ನೀಡಿ ಬರಗಿ

ತರಳುವೆನೆಂಬ ನನವು ಬರುತದೆಯೇ? ಈಂಚಿತ್ತರವೆಂದೆಣಿಸದೆ ಅಕ್ಕಿ ಚನರಾದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಲೋಚು ಹಾಕಿ ಸಂಚಿನಿಂದ ಲಂಚವನ್ನು ಕಸುಕೊಂಡು ನಿಂಚಿನಂತೆ ಹೊಳೆದು ಹಾರಿ ಹೋಗುವ ಈ ವಂಚಕಾ ಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸರೋಜ ದಳದಲ್ಲಿನ ಜಲ ಬಿಂದುವಿನಂತೆ ತಮ್ಮ ಜೀವಿತವು ಚಿರಸ್ಥಾಯಿ ಯಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತದೆಯೇ? ಪೂರೈ ಸೃಷ್ಟಿ ವಿನಾಶದಿಂದ ಲೇ ಬಂದಿರುವ ಈಗಿನ ಸಂಪತ್ತು ನಿವೇಕದಿಂದ ಸತ್ವಾತ್ಮದಲ್ಲಿ ವಿವಿಯೋ ಗಿಸದಿದ್ದರೆ ತನುಗಿದು ವಿಪತ್ತಾಗಿಯೇ ಪರಿಣಮಿಸುವುದೆಂಬ ಭಾವನೆಯು ಬರುತದೆಯೇ? ಮನೆಗೆ ಬರುವ ಭಿಕ್ಷುಕರು, ಕಡುಬಡವರಿಗೆ ಕೊಡದೆಯೇ ಪಡೆದಿರುವ ನಮ್ಮ ಈ ಒಡತನವು ಮುಂದೆ ನಿನಗೆ ಬರಬಾರದು ಕೊಡುತ ಕೊಡುತ ಮುಂದೆಯೂ ಕೊಡುವ ಒಡೆಯನೇ ಆಗು. ಎಂಬದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ತಿಳಿಸಲಿಕ್ಕೇ ಬಂದಿರುವರು ಎಂದು ಯೋಚಿಸು ತಾರೆಯೇ? ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿದ್ದನ್ನು ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಕೋಳದ್ದನ್ನು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ಯಧರ್ಮ ಮರ್ಮಗಳೂ, ಸಕಲವೇದಾಂತ ತತ್ವ ರಹಸ್ಯಗಳೂ ತನುಗೇ ತಿಳಿದಿರುವುದೆಂತಲ್ಲೂ ಲೋಕದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅಜ್ಞ ಶಿರೋಮಣಿಗಳೆಂತಲೂ, ಜಗದ್ಗೊಪ್ಪಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತೋಳುಗಳಮೇಲೆಯೂ ಶಂಖಚಕ್ರಗಳಿರು ವಂತೆ ಭಾವಿಸಿ ಮೆರೆಯುವರಲ್ಲದೆ ಅಹಂಕಾರ, ಸರ್ವಜ್ಞತೆ, ಮದ, ಮಾ ತ್ಸರ್ಯ, ಅಸೂಯೆ, ಚಪಲತೆ, ವಂಚನೆ, ಕ್ರೋಧ ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಅಯೋಗ್ಯ ತಾಬುದ್ಧಿ, ದುರಭಿಮಾನ, ಕ್ರೂರತನ, ನಿರ್ದಯೆ, ಅಸಹನ, ದಂಭ, ಅಭಿಹ್ವಯ ಭಿಕ್ಷಣ, ಅಪೇಯಪಾಸ, ದುಸ್ಸಹವಾಸ, ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಬುದ್ಧಿ, ಸದಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಶತ್ಯತ್ವ ಅಥವ ಅಸಡ್ಡೆ, ಸತ್ಕರ್ಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕಾರ ಬುದ್ಧಿ, ದುಃಪಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ, ದುಃಪಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ, ಪರದ್ರೋಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ, ಸಾಪಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಗೌರವ, ಪರ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಪನಂಬಿಕೆ, ಪರದ್ರವ್ಯಾಂಗನಾಪಹಾರದಲ್ಲಿ ಮಮತೆ, ಅನ್ಯ ತ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲ, ತಮ್ಮ ಜೀವಿತಸಂಪತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರತ್ವ ಬುದ್ಧಿ, ಪರಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆ, ಕಾಮುಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೌತುಕ, ಮಾತಾ ಪಿ

ತ್ಯಕ್ತೈಂಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಲಸ್ಯ, ವರ್ಣಾ ಶ್ರಮ ಧರ್ಮಪರಿತ್ಯಾಗದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆ, ನೀಚ ಧರ್ಮ ಪರಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾದರ, ಸತ್ಯಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ನಿರಾಕರಣ ಬುದ್ಧಿ, ಕಪಟ ನಟನೆಯಲ್ಲಿ ಪಟುತ್ವ ಪತ್ನೀಪುತ್ರ ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿನಿಪುಣತೆ, ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಪೌರುಷ, ಪರಕಾರ್ಯ ಧ್ಯಂಸದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಯತ್ನ, ಪಿತೃಚಾರದಲ್ಲಿ ದೂರೀಕರಣನೈಪುಣ್ಯ. ಇವೇ ಮೊದಲಾಗಿ ರುವ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಸುಕಲ ದುರ್ಗುಣಗಳಿಗೂ ಆಶ್ರಯವಾಗಿ ತಾವು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡರು ಮಕ್ಕಳು, ತಮ್ಮ ಐಶ್ವರ್ಯವು, ತಮ್ಮ ಭೋಗ ಭಾಗ್ಯಗಳು, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರಿರುವ ವರೆಗೂ ಶಾಶ್ವತಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ, ಎಂಬದಾಗಿಯೇ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೂ ಇರುವರು.

ಎಲೈ ಅವನಿಪಾಲ ಲಲಾಮನೇ; ಇಂತಹ ನರಾಧಮರಿಗೆ ಧರ್ಮದ ವಾಸನೆಯು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೀತು? ಸರ್ವ ಲೋಕಾಧಾರವಾಗಿಯೂ, ಸಕಲಲೋಕ ಪೂಜ್ಯವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಧರ್ಮವು ಈ ನೀಚ ಪುರುಷರಿಗೆ ಜನ್ಮ ಶತ್ರುವು. ಅಧರ್ಮವೇ ಇವರಿಗೆ ಆಜನ್ಮ ಮರಣವೂ ಆಪ್ತ ಬಂಧುವು

ಎಲೈ ಭೂದೇವೆಂದ್ರನ? ಲಾಲಿಸು. ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಜಯಿಸತಕ್ಕ ಮಹಾವೀರನು ಮೃತ್ಯು ಬಬ್ಬನಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಯಾರಹು ಬ್ಬನ್ನು ಎಗರಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದ ವರೆಗಿರುವ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಮುರಿದು ಪುಡಿಯಾಗುತ್ತಲಿದ್ದಿತೋ, ಮತ್ತು ಯಾರ ನಿಮೇಷ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಕೆರೆತೊರೆಕಡಲು ಮರಗಿಡಬೆಟ್ಟ ಕಾಡುಗುಟ್ಟಗಳಿಂದೂಡ ಗೂಡದ ಈ ಭೂಮಿಯು ಉರುಳುತ್ತಿದ್ದಿತೋ, ಮತ್ತು ಯಾರ ಇಚ್ಛಾ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಜಗತ್ತುಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದವೋ, ಅಂತಹ ಮಹಾವೀರರೆಲ್ಲರೂ ಕಾಲರಾಜನ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದ ನಶಿಸಿ ನಾವುಮಾತ್ರವೂ ಉಳಿಯದೆ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹಾಳಾಗಿಹೋದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರಸಂಗಡಲಾದರೂ ಈ ಭೂಮಿಯೂ ಅವರುಗಳಿಸಿದ್ದ ಸಂಪತ್ತುಗಳೂ ಹೋ

ದನೆ ? ಹೀಗಿರಲು ಇನ್ನಿವರ ಪಾಡೇನು ? ಕ್ರೂರವಾದ ಮೃತ್ಯುವಿನ ನೋಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದ ನರರನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮ ರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು. ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರಾದಿ ಗ್ರಹಗಳು, ಮತ್ತಾರೂ ಕಾಯಲಾರರು. ಪಾತಾಳ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ, ಇಂದ್ರವಂದಿರ, ಸಾಗರ, ವನ, ದುರ್ಗ, ದಿಕ್ಷುಕ್ತ, ಪರ್ವತ, ಗುಹೆ, ಅಗ್ನಿ, ಮಧ್ಯ ಭೂಗರ್ಭ, ಚತುರಂಗಪರಿವಾರ, ಈ ಮುಂತಾದವುಗಳೊಳಗೆ ಎತ್ತಿದ್ದರೂ ಪ್ರಾಣಿಯು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಾಲಸರ್ಪವೂ ಪಾನಮಾಡದೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಪಾಪಕರ್ಮವೆಂಬ ಬೇಡಿಯಿಂದ ಬದ್ಧರಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಉರುಳಿ ನರಳುತ್ತಿರುವರು. ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನೆಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನರಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಸಾಯಂಕಾಲ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ, ಅಲೆದು ಗೋಳಾಡುತ್ತಿರುವರು ಕಾಲಪುರುಷನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಹುಲಿಯು ಇಲಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಕರಿಯು ನರಿಯಾಗುವುದು, ನರನು ನಾಯಿಯೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ನರನು ಬಗೆಬಗೆಯಾದವೇಷಗಳನ್ನುಧರಿಸಿ ರಂಗಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನಟಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವಂತೆ ಈ ಸಂಸಾರನಾಟಕರಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಯು ನಾನಾ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳಿ ಕ್ಷಣಕಾಲ ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕುಣಿದು ಅಣಗಿಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಯು ಸ್ವರ್ಗ, ನರಕ, ಪುರುಷ ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ, ಕ್ರಿಮಿ, ಕೀಟ, ಮುಂತಾದವುಗಳೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸದೆ ಇರುವ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ. ಅನುಭವಿಸದೇ ಇರುವ ದುಃಖವೂ ಇಲ್ಲ.

ವಿಚಿತ್ರಕರ್ಮವಶದಿಂದ ಈ ಜನನ ಮರಣ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಮಗಳಾಗಿರ್ದವಳೇ ಪುನಃ ತಾಯಾಗುವಳು. ಆಕೆಯೇ ಮತ್ತೆ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಆಗುವಳು. ತಿರುಗಿ ತಂಗಿಯೂ ಆಗುವದುಂಟು, ಹೀಗೆಯೇ ತಂದೆಯೇ ಮಗನಾಗಿಯು ಅವನೇ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನೂ, ಬಂಧುವೂ, ಮಿತ್ರನೂ, ಕೆತ್ತುವೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ನೆಲದಲ್ಲಿನ ಮಂದಮಾನವರು ತಮ್ಮ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಹೆಂಡರು ಮಕ್ಕಳು ಹಾಳಾಗುವರೆಂಬದಾಗಿ ಆಳುವರೆಲ್ಲರೇ ಯಮನದವಡೆಯ ಹಲ್ಲಿನೊಳಗೆ ಸಿಲುಕಿರುವ ತಾವು

ಹಾಳಾಗುತ್ತಿರುವೆವೆಂಬ ನೆನಪೇ ಇಲ್ಲದಿರುವರು. ಈ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಮಹಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲಸರ್ಪದ ವಿಷಕ್ಕೆ ಬಳಗಾಗದೆ ಉಳಿದ ಮಹಾಪುರುಷನನ್ನು ಕೇಳಬಲ್ಲೆಯಾ? ಕಾಲವೀರನ ಕ್ರೂರವಾದ ಕತ್ತಿಯ ಕಡಿತದಿಂದ ಪ್ರಳಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವನರನನ್ನು ಸುರ, ಅಸುರ, ಗಂಧರ್ವ, ಯಕ್ಷ, ಕಿನ್ನರ, ಕಿಂಪುರೂಪ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಮದ್ದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರೆ ? ಮೃತ್ಯುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮೀರಿದ ಪುರುಷನನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿ ಕೇಳಿ ಇದ್ದರೆ ಹೇಳು. ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಬಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ನಡುವೆ ಇರುವ ತರುವು ತನ್ನನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ಕಡಿದುಬಿಡುವರೆಂದು ಅರಿಯಬಲ್ಲದೆ ? ಹಾಗೆಯೇ ಮೃತ್ಯುವು ಕಡಿದುರುಳಿಸುತ್ತಿರುವ ನರತರುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಇತರನರತರುಗಳು ತಮ್ಮನ್ನೂ ಕಡಿದುರುಳಿಸುವನೆಂಬದಾಗಿ ಅರಿಯುವು. ಒಡವನು ಬಲಗಾರನು ಶೂರನು ವೀರನು ಹುಡುಗನು ಮುದುಕನು ಶಿಶುವು ಹಸುಳೆಯು ಸ್ತ್ರೀಯು ಪುರುಷನು ರಾಜನು ಪ್ರಜೆಯು ದ್ವಿಜನು ಅಂತ್ಯಜನು ಎಂಬ ಭೇದವನ್ನೆಣಿಸದೆ ಮೃತ್ಯುವು ಕಾಲವೆಂಬ ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಕಡಿದುರುಳಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಆನೆ ಕುದುರೆ ತೇರು ಕಾಲಾಳು ಮಂತ್ರಾಪಧಿ ಮಹಾಮೆಣಿಗಳೂ ಮರಣ ರೋಗಕ್ಕೆ ಮದ್ದಾಗಲಾರವು. ಮೃತ್ಯುಸಿಂಹದ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕೇಳುವ ವರೆಗೂ ನರಕುರಿಗಳು ದಿಕ್ಕರಿಗಳಂತೆ ಮೆರೆಯಬಹುದು. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅವಿವೇಕವುಂಟೆ ? ನರಕುರಿಯು ತನ್ನ ಕೋರಿಕೆಗಳೆಂಬ ಚಿಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡನ್ನು ಬಾಯೆಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದ ರೊಳಗಾಗಿಯೇ ಮೃತ್ಯುಶಬರನು ಕಾಲವೆಂಬ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಹಕ್ಕಿಗಳು ಬಂದು ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೊಂದುದೇಶದಲ್ಲಿನ ಮರದ ಮೇಲೆ ಗೂಡನ್ನು ಕಟ್ಟುವಾಸ ಮಾಡುವಹಾಗೆ ಜೀವನು ಬಂದು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೊಂದು ದೇಹದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರುವನು ಹೀಗೆ ಗುರೂ ಅವಿವೇಕಿಗಳು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ವಿಷ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸುವಂತೆ ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸಂಸಾರದ ಅಶ್ವರೈವನ್ನು

ಎಷ್ಟು ಕೊಂಡಾಡಿದರೂ ಸಾಲದಾಗಿದೆ. ಯಾವಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಆನಂದಪರವಶಂತಾಗಿ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿರುವರೋ ಅದೇಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೇ ಮಹಾದುಃಖದಿಂದ ಗೋಳಡುವ ರೋದನ ಧ್ವನಿಯು ಕೇಳಬರುವುದು. ಯಾವಮನೆಯ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಆಮಧ್ಯಾಹ್ನವೇ ಚಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಹೊಗೆಯು ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಹರಿಯುವ ಹೊಳೆಗಳು ಹೇಗೆಹಿಂದಿರುಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಾಣಿಯ ಆಯುವೂ ಹಿಂದಿರುಗಲಾರದು ಒಂದುವೇಳೆ ಹೊಳೆಯು ಬೇರೊಂದು ದಾರಿಯಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದರೂ ತಿರುಗಬಹುದು ಆಯುವೂ ರೂಪಲಾವಣ್ಯಾದಿಗಳೂ ಹಿಂದಿರುಗಲೇ ಆರವು ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಬಡಕುಮಡಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದನೀರಿನಂತೆ ಆಯುವು ಸರಿದುಹೋಗುತ್ತಲೇ ಇರುವುದು. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳೊಡನೆ ನಮಗೆ ಸಂಯೋಗವುಂಟಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಗಲುವುದೇದಿಟ. ಸಂಪತ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ವಿರತ್ತಾಗಿ ಸರಿಣಮಿಸುವುದುನಿಜ. ಬೆಳೆದದ್ದು ಉರಳುವುದೂಸತ್ಯ. ಆದರೂ ನರಕುರಿಗಳು ಇದರನೆಲೆಯನ್ನು ಅರಿಯದಿರುವರು. ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರು, ನಕ್ಷತ್ರಗಳು, ಹಗಲಿರುಳು, ವಸಂತಶರೀರುತುಗಳು ಮರಳಿ ಬರುತ್ತಲಿರುವುವು ಉರುಳದಶರೀರುವುತಿರುಗಿ ಬರಲರಿಯದು. ಅಂಗನಾಪರಿಗ್ರಹವು ಗಗನ ನಗರದಂತೆಯೂ ಪಾಯವು ಮೇಘಮಂಡಲದಂತೆಯೂ ಪುತ್ರಮಿತ್ರಕಳತ್ರಾದಿಗಳು ಮಿಂಚಿನಂತೆಯೂ ಇರತಕ್ಕವುಗಳೆಂದು ನೆರಾಧಮರು ಅರಿಯರು. ವೃತ್ತ್ಯವಿನ ಬಲೆಗೆ ಸಿಲುಕದವನೂ ಯಮಸಿಂಹದ ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಬಳಬೀಳದ ನರಕ್ರಮಿಯೂ ಕಾಲನಬಲೆಗೆಬೀಳದಮಾನವ ಮೀನವೂ ,ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂಉಂಟೆ? ಬೆಳಗ್ಗೆ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಅಂದವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದ ಕುಸುಮವು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಬೀಳುವುದು. ಹೀಗೆಯೇ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದವನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕೊರಗುತ್ತಿರುವನು. ಮನುಷ್ಯನ ಹುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ಸುಖದುಃಖಗಳೆರಡನ್ನೂ ತಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ತೂಗುವುದಾದರೆ ದುಃಖರಾಶಿಯೇ ಭಾರವಾಗಿ ಇಳಿಯುವುದು. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿನ ಭೋಗಗಳೇ ಭುಜಂಗಗಳಂತೆ ಪ್ರಾಣಾಪಹಾರಿಗಳೆಂದು ಅರಿಯದಿರುವ ಮೂಢರಿಗಿಂತ ಕೀಳರಿನ್ನಾರಿರುವರು ?

ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ವಸ್ತು ಜಾತವೆಲ್ಲವೂ ಕಾಳಾಗಿ ಹೋಗುವುದೆಂದು ಅರಿಯುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ಅತಿತ್ವರೆಯಿಂದ ಮರೆತುಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಮದ್ದಿಲ್ಲದ ಈ ಮಹಾರೋಗವು ಎಂಥಾದ್ದಾಗಿರಬಹುದು ? ಆದುದರಿಂದ ಲೇ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಈ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಶರೀರನಾವೆಯು ಹರಿದುಇಲ್ಲವೆ ಮುರಿದುಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಪಾರವನ್ನು ಸೇರುವುದುಲೇಸಲ್ಲವೆ ? ಸಂಸಾರಪಾರಾವಾರದಲ್ಲಿ ಶರೀರನಾವೆಯು ಆಸತ್ತೆಂಬ ಆವರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ವಿಪತ್ತಿಗೀಡಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆಯೇ ಇದರಿಂದಾಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮೇಲಲ್ಲವೆ ? ಈ ಶರೀರವು ಅವೂರ್ವವಸ್ತುವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ನಿತ್ಯವಾಗಿರುವುದಾದರೆ ಆಗ ನಿಂದಾರ್ಹವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲ. ಹೆಂಡರುಮಕ್ಕಳು ನಂಟರಿಷ್ಟರು ಹಣಕಾಸುಗಳು ಮುಂತಾದುವೆಲ್ಲವೂ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಅಗಲಿಹೋಗುವುದೇದಿಟ. ಇಲ್ಲವೆ ನಾವಾದರೂ ಹೋಗುವೆವು. ಹೀಗಿರಲು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಪಡುವುದೇತಕ್ಕು ? ಯಾವಸಂಪದವೂ ಸಂಗಡಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಬರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಮೂಢರು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಬದ್ಧಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕುರುಡುತನದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಂದಮಾನವರು ಹೆಂಡರುಮಕ್ಕಳೆಂಬ ಬೇಡಿಯಿಂದ ಬದ್ಧರಾಗಿ ಮಹಾಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳೆಂಬ ಅಂಧಕಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಉರುಳಿ ನರಳುವರು. ಯಾವವಿಷಯಗಳು ಮನುಜನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಪಾಪಕೊಪಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನರಕನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿಪಾತವಾಡುತ್ತವೆಯೋ ಅಂತಹವಿಷಯಗಳೊಡನೆ ಬಂಧುತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯವೆ ? ತಂಪಾಗಲೆಂದು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿಬೀಳುತ್ತಾರೆಯೆ ? ಬದುಕಬೇಕೆಂದು ವಿಷವನ್ನು ಕುಡಿಯುವರೆ ? ವಿಷಯ ವಿಷಸರ್ಪಗಳಿಂದ ಸುಖವನ್ನು ಬಯಸುವುದುಂಟೆ ? ಕೀಳರು ಅವಿವೇಕದಿಂದಹಾಳಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ವ್ಯಸನವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತಲಿದೆ.

ಪ್ರಿಯನಾದ ದೊರೆಯೇ ಲಾಲಿಸು ; ಸದುಪದೇಶವು ವಿನೇಕ, ಹಿತ, ಶಾಂತಿ, ತತ್ವಜ್ಞಾನ, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ದಯೆ ಪಾಲಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಷಯಗಳು ಈ ಶರೀರವನ್ನು ತೊಂದರೆಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ರೋಗವು ಬಾಧಿಸು

ವುದಿಲ್ಲವೆ ? ಮೃತ್ಯುವು ಬಾಯಲಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ಆಪತ್ತುಗಳು ಕಾಡಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ನರಕಗಳು ಅಂಜಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ಭೋಗಗಳು ಕನಸಿನಂತೆ ವಂಚಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ಆದರೂ ಮಾನವರು ತತ್ಪುನಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಂಸಾರ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಬಯಕೆ ಗೊಂಬುದೇಕೆ ? ಹುಟ್ಟಿನಚಾತುರ್ಯವನ್ನರಿಯದೆ ತತ್ಪುಕ್ಕೆ ಮನಗೊಡದೆ ವಿಷಯಗಳೆಂಬ ಮೊಸಳೆಗಳ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿರುವುದು ಉಚಿತವೆ ? ಲೋಕವೃತ್ತವು ಕ್ಷಣಿಕವಾದದ್ದು. ದುರ್ವಿಧ್ಯೆಯಿಂದ ಮೋಸಹೋಗಬಾರದು. ನಿಜಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಸಕಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನದು ಎಂಬ ಮಮತೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಮನಸ್ಸಿಗನಾಟುವ ಅನುರಾಗವೆಂಬ ಮೊನೆಯಾದಮುಳ್ಳನ್ನು ವಿನೇಕನೆಂಬ ಚೆಮುಟದಿಂದಕಿತ್ತೊಗೆಯಬೇಕು. ಹೀಗಾದರೆಯೇಮನಶ್ಶುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗಿಬಳ್ಳೆಯ ಭಾವನೆಯು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವುದು. ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಗಳೆಂದಂಟಾಗುವ ಕ್ಷಣಿಕಸುಖಕ್ಕಾಗಿಮನಸೋತು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಮೂರುಲೋಕವೂ ಮಂಕಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ವಿಷಯಸುಖಗಳು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಸುಖದಂತೆ ತೋರಿ ಉತ್ತರ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ನೀರಸವೆಂದು ಅಸಹ್ಯತೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರುವುವು ಎಂಬುದು ಆಗಾಗ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ಜನರು ಆಗಲೇ ಮರುಳಾಗುವರು. ಸಾವವರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಬೇವವರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ನರಳುವವರನ್ನು ಈಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಗಲಿದವರನ್ನು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ ಆದರೂ ಮೌನವಾಗುತ್ತಾರೆ ಇದೊತಹ ಆಶ್ಚರ್ಯ ! ಮಹಾಮೋಹದ ಶಕುತಿಯು ಇನ್ನಂತಹದೋ ಹೇಳತೀರದು. ಶರೀರವು ರೋಗದ ತವರ್ಮನೆ ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಮುಪ್ಪೇ ಮೃತ್ಯು. ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ವಿನಾಶವೇ ಆಪತ್ತು. ಬದುಕಿಗೆ ಮರಣವೇ ಕೊನೆಗಾಲ. ಅಂತರಾಳದ ಬೇನೆಗಳು ಹೇಳತೀರದವು ವಿನೇಕವು ಮಾತ್ರ ತಲೆದೋರದು. ಕರ್ತೃ, ಕರ್ಮಿ, ಕೇಸರ, ಅಗುರು, ಚಂದನ, ಪನ್ನೀರು ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿಸಿದರೂ ಈ ಒಡಲಿನ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಅನೆಲ್ಲವೂ ಕೊಳೆತು ನಾರುತ್ತವೆ ಇಂತಹಶರೀರದ ಸೇವೆಗಾಗಿಮರುಗುವ ನರರಿಗಿಂತ ಕುರಿಗಳು ಇನ್ನಾರು ? ತೊಗಲಿನ ಹೊದಿಕೆಯಿಂದ ಮರೆಯಾಗಿ ಮೂಳೆಗಳ ಗೊಡೆಸಿಸಿ ಹೊಲಸು, ರೋತ, ರೊಚ್ಚೆ ಗಬ್ಬು

ನಾತಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಬೇನೆಗಳೆಂಬ ಹಾವುಗಳಿಗೆ ಹುತ್ತವಾಗಿರುವ ಈ ಹಾಳು ಬಡಲನ್ನು ನರನು ದೈವಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೇವಿಸುವುದು ಮೂಢತನವಲ್ಲವೆ ? ಅಲುಗದಿನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ವಿಂಚಿನಂತೆ ಯಾವನಮನವೆಂಬ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕವಿಹಿತವಾದ ಮತಿಯು ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಮಹಾಪುರುಷನೇ ಅಲ್ಲವೇ ಧನ್ಯನು. ಸದಾಚಾರವೆಂಬ ಬೇರು, ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹವೆಂಬ ಕಾಂಡ (ದಂಟು, ನಿಲುವು) ಭಕ್ತಿ ಯೆಂಬ ಶಾಖೆಯು, ವಿಚಾರವೆಂಬ ಕುಸುಮವೂ, ಉಚ್ಚ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ತರುವು ಯಾವಮಹಾಪುರುಷನ ಮನೋಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅವನೇ ಮುಕ್ತಿಯೆಂಬ ಮಹಾಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸುಖಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಚಿನ್ನವು ಹೇಗೆ ಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಜೀವನು ತಪದಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ನನದಪ್ಪರದಿಂದಲೂ ಕೊಳೆಯ ಕಾಳು ಹೊರಡುತ್ತಲಿದೆ. ಈಗಲೋ ಆಗಲೋ ಉರಳಲು ಬಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಜಿಗಣಿಗಳಂತೆ ಬೇನೆಗಳು ಕಿತ್ತು ತಿನ್ನುತ್ತಲಿವೆ. ಇಂತಹ ಶರೀರದಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಶ್ವತಬುದ್ಧಿಯು ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾವಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಅರ್ಥಭಾಗವು ಬಳಗೇಹೋಗಿ ಮುಸುಡಿಯು ಮಾತ್ರವು ಇರುವಾಗ ಕಪ್ಪೆಯು ತನ್ನ ಮೋರೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ನೋಣವನ್ನು ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಆಶಿಸುವಂತೆ ನರನು ಮೃತ್ಯುವಿನ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿರುವಾಗಲೂ ವಿಷಯ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಬಯಕೆ ಗೊಂಬನು. ಈ ಶರೀರದ ಒಂದೊಂದು ಭಾಗವನ್ನು ವಿಗಡಿಸಿ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತ ಹೋದರೂ ಯಾವುದೊಂದೂ ಶುದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿಯೂ ಇರತಕ್ಕ ಪದಾರ್ಥವಾಗಿ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ಹೊಲಸಿನ ಮುದ್ದೆಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಈ ಬಡಲಿಗೆ ನೇಲೂ ಹೊದಿಕೆಯಾಗಿರುವ ತೊಗಲನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದಿಟ್ಟರೆ ಆಗಲೇ ಬಡಲಿನ ಬೆಡಗಿಲ್ಲ ಬೈಲುಬೀಳುತ್ತದೆ. ಆಗಲೇ ಬೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ಇರುವೆಗಳು ಮತ್ತು ವಂತೆಯೂ, ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಿಯೂ, ಶಾಂತನಾಗಿಯೂ ಉದಾರನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪುರುಷನನ್ನು ಉಪಜೀವಿಗಳು ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆಯೂ, ನೋಣಗಳು, ಹದ್ದು ಕಾಗೆಗಳು ನಾಯಿನರಿಗಳು, ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಗಳು ಮುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ನೆತ್ತರು ಮಾಂಸಮೂಳೆ ಕಂಡ ಕೊಬ್ಬು ಮಲಮೂತ್ರಗಳು ಈ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ನೆಲೆ

ಯಾಗಿರುವ ಈ ಒಡಲನ್ನು ಆತ್ಮನಿಗಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದೆಂದು ಹೊಗಳುವ ನರಪಿಶಾಚಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೂಡಾಡಿದರೂ ಸಾಲದಾಗಿದೆ.

ಎಲೈ ರಾಜರ್ಷಿ ಲಲಾಮನೇ! ಬಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಹಿಂಚೆಯೂ ಮುಂದೆಯೂ ಕೆಳಗೂ ಮೇಲೆಯೂ ಪರಮಾತ್ಮಚೈತನ್ಯವು ಬೆಳಗುತ್ತಲಿರುವುದು. ಆ ಸತ್ಯಜ್ಞಾನನಾನಂದ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಪರಮಾತ್ಮಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತಾವಪದಾರ್ಥವೂ ಯಾವನಿಗಾದರೆ ಗೋಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನೇಕೃತಾರ್ಥನು. ಸಂಸಾರಕೂಪದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದರೂ ಯಾವನ ಮನಸ್ಸಾದರೆ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿರುವ ಹುಳದಂತೆ ನಿಡ್ಡಲವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅವನೇಧನ್ಯನು. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುರನರೋರಗೇಂದ್ರ ಪದವಿಗಳು ಕುಲ ಬಲ ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರ ಕಳತ್ರ ಸಂಪತ್ತುಗಳು, ವಿವಿಧವಾದ ವಿತ್ತ ವಿಭವಗಳು, ಇನ್ನೆಲ್ಲವೂ ಸುಲಭಗಳು. ಜ್ಞಾನಸಂಪದವು ಮಾತ್ರ ಬಹುದು ಲಭವಾದದ್ದು. ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಬೆಲೆಯಾದರೆತುನವು ಮಹಾಸಮುದ್ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರೆ ದೊರೆಯುವುದು ಹೇಗೆದುರ್ಲಭವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಸಂಸಾರ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನರತ್ನವು ಸಿಕ್ಕುವುದು ಬಲುಕಷ್ಟವೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು! ಕುಂಟನಿಗೆ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯಿದ್ದರೂ ಫಲಕಾರಿಯಲ್ಲ. ಕುರುಡನ ಕ್ರಿಯಾ ಶಕ್ತಿಯು ಉಪಯೋಗವಾದದ್ದಲ್ಲ. ಬೆಳಕಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇವರಿಬ್ಬರ ಪ್ರಯಾಸವೂ ವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲವೆ? ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರದ್ಧೆ ಸತ್ಕರ್ಮ ಇವುಗಳೆಂದೊಡಗೂಡಿದ ಜ್ಞಾನವೇ ಫಲಕಾರಿಯೆಂದು ತಿಳಿ. ಸಕಲಹಿತಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಶಕ್ತವಾದ ವಿನೇಕವೆಂಬ ರಮಣೀಯವಾದ ಮಾಣಿಕವನ್ನು ಬಿಸುಟು ಕೆಲವುಂದಿ ನರಾಧಿಪಾಧಮರು ಅವಿಚಾರದಿಂದ ಕ್ಷಣಕಾಲಮಾತ್ರ ಇಂದ್ರಿಯ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾ ಮಿಂಚಿನಂತೆಹೊಳೆದು ಹೋಗುವ ವಿಷಯ ಸುಖನರಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಲಿದಾರೆ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ದುರ್ಗುಣವವು ಯಾವುದೊಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಹಗಲಿರಳೂ ಪರರಿಗೋಸ್ಕರವೇ ಪ್ರಯಾಸಪಡುತ್ತಲಿದೀಯೆ. ಮೊದಲಲ್ಲಿಯೂ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ನಡುಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಸಂಪದ್ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತಾರದೆ ನಿರ್ಲಿಪ್ತನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನ ಜ್ಞಾನವು ಜೀವರತ್ನದಂತೆ ಕೋಳಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಬಹಳಸಂತಸವನ್ನು ಆಂ

ತೆನು. ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದನು.

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಶರ್ಮನು ಇಂತೆಂದನು. ಎಲೈ ಧರಣೀರಮಣ ಶಿರೋಮಣಿಯೇ ಜ್ಞಾನಶರ್ಮನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಸವೆಯದ ಸುಖವು ಜ್ಞಾನದಿಂದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾವುದರಿಂದಲೂ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮರ, ಗಿಡ, ಬೆಟ್ಟ, ಕಾಡು, ಬೀಡುಗಳಿಗೂ ಕ್ರಿಮಿ ಕೀಟ ಪತಂಗಾದಿ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೂ ನೆಲವೇ ಹೇಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿರುವುದೋ ಹಾಗೆಯೇ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಧರ್ಮವೇ ಆಧಾರವಾಗಿರುವುದು. ಧರ್ಮವೆಂಬ ರತ್ನಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನವೇ ಪ್ರಭೆ ಎಂದು ತಿಳಿ. ಯಾವುದರಿಂದ ಪುರುಷನು ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗತಾನೆಯೋ, ಮತ್ತಾವುದರಿಂದ ಜಗತ್ತು ಉದ್ಧಾರವಾಗತದೆಯೋ ಅಂತಹ ಧರ್ಮವೇ ಜಗದಾಧಾರವು. ಪರಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುವ ನರರಿಗೆ ಯಾವುದಾದರ ಗೋಚರಿಸದೋ ಅಂತಹ ಧರ್ಮವೇ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಆಸರೆ ಯಾಗಿದೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು, ನವಸಿದ್ಧಿಗಳು, ಕಾಮಧೇನುವು, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು, ರೇಷ್ಮೆಯು ಸಕಲ ಭೋಗ ಭಾಗ್ಯಗಳೂ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಆಸರೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೆಲೆಗೊಂಡಿವೆ. ನರೇಂದ್ರ ನಾಗೇಂದ್ರ ಸುಲೇಂದ್ರ ಪದವಿಗಳಿಗೂ ಅಧಿಕವಾದ ಪದವಿಯನ್ನು ಧರ್ಮವು ನಿಮಿಷವೂ ತ್ರದಲ್ಲಿ ಬದಗಿಸ ಬಲ್ಲದು. ವ್ಯಸನ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವಾಗ ಉದ್ಧರಿಸುವುದು ಧರ್ಮ. ಸುಖ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮುಳುಗಿಸುವುದು ಧರ್ಮ. ಧರ್ಮದ ಬಲದಿಂದಲೇ ಮಳೆ ಬೆಳೆಗಳಾಗತವೆ. ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು ಸಂಚರಿಸುವರು. ಇಂದ್ರಾದಿ ದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಧರ್ಮದ ದಾಸರು. ಲೋಕಪಾಲಕ ಭೂಪಾಲಕ ಮೊದಲಾದವರ ರೂಪವಂತು ಧರ್ಮವೇ ಲೋಕವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತದೆ. ಶಾಂತ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಗಳಿಸಿದರೆ ಧರ್ಮವು ತನ್ನ ಶುಕುತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಿ ಕೋಟಿಗೆ ಭುಕ್ತಿ ಭಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮಶರಣರ ಚರಣ ರೇಣುವನ್ನು ಧರೇಂದ್ರ ಘನೇಂದ್ರ ದೇವೇಂದ್ರರೂ ಹಿರಸ್ಸಿನಿಂದ ಧಾರಣವಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರ ಕಳತ್ರರು ಗುರುವು ಆಚಾರ್ಯನು ಸ್ವಾಮಿಯು ಬಂಧುವು ಅನಾಥ ವತ್ಸಲನು ಜಗದ್ರಕ್ಷಕನೂ ಆಗಿಧರ್ಮಪುರು

ಷನು ಮೂಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳಗುವನು. ಸ್ವರ್ಗಮರ್ತ್ಯಪಾತಾಳಗಳೊಳಗೆ ಧರ್ಮದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವ ವಸ್ತುವು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ನರಕಪಾತವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವವರು, ಅಮರಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಆಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬೇಡುವವರು, ಮುಕ್ತಿ ಕಾಂತೆಯ ಕರಗ್ರಹವನ್ನು ಕಾಡಿಸುವವರೂ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಮರೆತೊಗೆ ಬೇಕು. ಅಯ್ಯಾ! ಆರ್ಯನಾದ ದೊರೆಯೇ, ಪ್ರಾಣಿಯು ಉತ್ತಮವಾದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಜಾತಿಯೊಳಗೆ ಸಕಲ ಸುಗುಣಗಳಿಗಾಕರವಾಗಿರುವ ಮಾನುಷ ದೇಹವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಜನ್ಮಾಂತರ ಸುಕೃತ ಪರಿಪಾಕದಿಂದಲ್ಲದೆ ಬೇರೊಂದರಿಂದಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಮಾನುಷ ದೇಹದಲ್ಲಿಯೂ ಪೂರ್ಣಾಯುಷ್ಯವು ಇಂದ್ರಿಯಪಟುತ್ವವು ಸಾಧುತರವಾದ ಕುಶಲಬುದ್ಧಿಯು, ಶಾಂತಿಯು, ಈ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಕಾಕ ತಾಳೀಯದಂತೆ ಬದಗಿದ್ದರೆ ಸುವರ್ಣಕ್ಕೆ ಸುವಾಸನೆಯೂ ಇದ್ದಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತದೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಯನು ನಿಯಮಾದಿಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಮನಸ್ಸು, ಪಾಪಲೇಪವಿಲ್ಲದಕರ್ಮ, ಇವುಗಳೂ ಆಣಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಚೇತನನಿಗೆ ಎಣೆಯೇ ಇಲ್ಲ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬದಗಿದ್ದರೂ ಕೆಲನರು ದೈವವಶದಿಂದಲೋ, ಪ್ರವಾದದಿಂದಲೋ ಅರ್ಥಕಾಮ ಪರವಶವಾಗಿ ಭ್ರಷ್ಟರಾಗುವುದೂ ಉಂಟು ಕೆಲರು ದುಷ್ಟ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಜಾರಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲರು ದುಸ್ಸಹವಾಸದಿಂದ ನಿಪಾತವಾಗುತ್ತಾರೆ. ನರಕಯಾತನೆಗಳಲ್ಲಿ ನರಳುತ್ತಿರುವವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದೇ ಧರ್ಮ. ಸಾಪವೆಂಬ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯ ಹಾಳು ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಉರುಳಿ ಬಳಲುವವರನ್ನು ಕೈಕೊಟ್ಟು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತುವುದು ಧರ್ಮವೊಂದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯಾವದೂ ಅಲ್ಲ. ಧರ್ಮವು ಎಲ್ಲ ಮೇಲ್ಮೈಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಆನಂದಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಸಕಲ ಕಲ್ಯಾಣಗಳನ್ನು ಕೈಗೂಡಿಸುವುದು. ಧರ್ಮದಬಲವುಳ್ಳವನನ್ನು ಹಾವಾಗಲಿ, ಹರಿಯಾಗಲಿ, ನರಪತಿಯಾಗಲಿ, ಸುರಪತಿಯಾಗಲಿ, ಯಾರೂ ಅಂಜಿಸಲಾರರು. ಧರ್ಮದಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸಾಸಿರ ಮುಖಗಳುಳ್ಳ ಆದಿಶೇಷನೂ ಹೊಗಳಲಾರನು. ಆದರೆ ನರರು ಧರ್ಮವು, ಧರ್ಮವು, ಎಂದು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದೆ ಬೊಗಳುವರಲ್ಲದೆ ಆದರ ತತ್ವವನ್ನು ಅರಿಯರು.

ತಾಳ್ಮೆಯು. ಮೃದುತೆಯು, ಪರಿಶುದ್ಧಿಯು, ಸತ್ಯವು, ಕರಣಶುದ್ಧಿಯು ಸಂಯಮವು (ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹವು) ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆಯು, ತಪಸ್ಸು, ತ್ಯಾಗವು (ಅಕಾಮವು) ಕಾರ್ಪಣ್ಯಪಡದಿರೋಣವು, ಎಂಬ ಈ ಹತ್ತೂ ಧರ್ಮವೃತ್ತಲತೆಯ ಬೇರುಗಳೆಂದು ತಿಳಿ. ಆವಾವುದು ತನಗೆ ಅನಿಷ್ಟವೆಂದು ತೋರುತದೆಯೋ ಅಂತಹು ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ, ವಾಕ್ಯನಿಂದಲೂ, ಶರೀರದಿಂದಲೂ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಆಕರಿಸದಿರೋಣವೇ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮೊದಲನೆಯ ಗುರುತು ಎಂಬದಾಗಿ ಭಾವಿಸು. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಆಸಾಧಾರಣವಾದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆರ್ಜನೆಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದಿಸುತ್ತಲಿದೇನೆ. ಧಾರ್ಮಿಕನನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳು ಉಪಸರ್ಪಣೆಮಾಡುವರು, ಎಂಬದಾಗಿ ವೇದವು ತಿಳಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಲೋಕರಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ ನಮ್ಮಗುರುವಾದ ಲೋಕಹಿತಮುನಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು “ ಎಲೈ ಅವನೀ ದೇವೇಂದ್ರನೇ ! ನಿನಗೆ ಸ್ವಸ್ತಿ, ಎಲ್ಲ ಮೇಲ್ಮೈಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ಸುಖದಿಂದ ಬಾಳು, ರಾಜಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಅಧೀಶ್ವರಿಯ ನೆನಿಸಿ ಒಂದೇತತ್ವದಲ್ಲಿನೆಲೆಗೊಂಡು ಕೀರ್ಮಿಪರಾಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಎರಡರಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಾ ಮೂವರಂತೆ ಶಕ್ತಿತ್ರಯದಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ನಾಲ್ಕರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ನಾಲ್ಕರಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನೆಲವನ್ನಾಳುತ್ತಾ ಪಾಂಚಭೌತಿಕವಾದ ಶರೀರದಿಂದ ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡು ಪಂಚ ಸೂನಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಾ ಷಡ್ರತುಗಳಿಗೂ ಸರ್ವದಾ ಆಕಾರವಾಗಿರುವ ಅಸದಳಪುರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಷಡ್ರಸಾನ್ನ ಭೋಜಿಯಾದರೂ ಷಡ್ರ್ಯರ್ಗವನ್ನು ತೊರೆದು ಸಪ್ತದ್ವೀಪಾವನೀಶನಾಗಿದ್ದರೂ ಸಪ್ತವ್ಯಾಸನಗಳಿಗೆಡೆಗುಡೆದೆ ಅಪ್ಪದಿಕ್ಪಾಲರ ಅಂಶದಿಂದ ಅವತರಿಸಿದ್ದರೂ ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗದೆ ನವನಿಧಿಗಳಿಗೂ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿದ್ದು ವಿಕಾರ ಕಾರಣಗಳನ್ನೇಕನಿದ್ದರೂ, ನವವಿಾಸಂಖ್ಯೆಯಂತೆ ನಿರ್ವಿಕಾರನಾಗಿ ದಂಡನೀಯರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಶೋಷಣೀಯರನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಲೂ ಇರುವನಿನ್ನು ಅಲ್ಪಿಕೆಗೆ ಬಳಪಟ್ಟಿರುವ ಈ ನಮ್ಮ ತಲೋವನದಲ್ಲಿ ನಿರುಪಾಧಿಕವಾದ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುವವು ನಿನಗೆ ಶುಭೋದಕರಸಮಯವು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ನವಾಗುತ್ತಲಿದೆ, ಇಷ್ಟ

ರಲ್ಲಿಯೇ ಲೋಕಸಂರಕ್ಷಣ ನಿರ್ವಾಹಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಬಯಸಬೇಕಾಗುವುದು. ನಿನಗಿದನ್ನು ಮೊದಲೇ ಸೂಚಿಸಿರುವುದುತ್ತಮವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸಿರುವೆನು' ಎಂದೀ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ ನಿನಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿರುವನು. ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅರಸನಿಂದ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದು ಹರಸಿ ಅಕ್ರಮವನ್ನು ಕಾರಿತು ತೆರಳಿದರು.

ಇಂತು ಚಮತ್ಕಾರ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಭೆಯು.

ದ್ವಿತೀಯ ಪ್ರಭಾಸಪ್ರಾರಂಭಂ.

ಆಗ ವಸಂತರುತು ಜೈತ್ರಮಾಸ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ ನವಮಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸಮಯ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಪೂರ್ಣಪ್ರಾಯ ಅವತಾರವಾಹನನು ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದವರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನಿತ್ತು ಅರಮನೆಗೆ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತಿರಲು ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಲಿ ಅಂತಃಪುರದಿಂದ ಬಬ್ಬ ವೃದ್ಧಕಂಚುಕಿಯು ಬಲುಬೇಗನೆ ಭೂಮಿಾಶ್ವರನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ತಂದು ಕೈಜೊಡಿಸಿ ದೇವಾ ! ರುಣ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದೆ, ಆನಂದ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮಳುಗಿದೆ, ನಿನ್ನ ವಂಶವು ಮುಕ್ತಾಫಲಾಲಂಕೃತವಾಯಿತು, ಪಿತೃಗಳ ಹಾರೈಕೆಯು ಈಡೇರಿತು, ನವಗ್ರಹಗಳ ಅನುಗ್ರಹವು ಫಲಿಸಿತು, ಇಗೋ ! ದಿಕ್ಕುಗಳು ಪ್ರಸನ್ನತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಲಿವೆ, ಕೃತ್ಯ ಸೌರಭ್ಯವಾಂದ್ಯಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಮಂದಮಾರುತವು ಬೀಸುತ್ತಲಿದೆ, ಧರ್ಮೋದ್ಧಾರವಾಯಿತು, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು, ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು, ಅಂತಃಪುರವು ಬೆಳಗುತ್ತಲಿದೆ, ಸಂತೋಷದ ಸುದ್ದಿಯೆಂಬ ಸೂರ್ಯನು ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಲಿದಾನೆ, ದೇಶವೆಂಬ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮೊಗದಾತವರೆಗಳು ಅರಳುತ್ತಲಿವೆ, ಪುರದೊಳಗೆ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಬರಿದಾದ ಭಾಗವೇ ಇಲ್ಲ, ಆನಂದಾಮೃತ ರಸಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿ ಎಡೆಸಾಲದು, ದೇವತೆಗಳ ಜಯಧ್ವನಿಯು ಕೇಳಬರುತ್ತಲಿದೆ, ಆದರೇನು? ಶ್ರೀಭೂದೇವೀದೃಷ್ಟಿಗಳು ಬೇರೆ ತಿರುಗಿದುವು, ರಾಣಿವಾಸದಲ್ಲಿ ಅಳುವು

ತಲೆ ದೋರಿತು, ನಿನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಮೃತ್ತಿಕೆಯು ಬಿದ್ದಿತು, ದುಷ್ಟರ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಬಂಡೆಯುರುಳಿತು, ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾಗಲು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಚತುರಮಂತ್ರನು ಪ್ರಭುವೇ ! ಕಂಚುಕಿಯ ನುಡಿಗಲ್ಲೂ ನಿನಗೆ ಪುತ್ತೋತ್ಸವ ವಾಯಿತೆಂದೇ ಅರ್ಥವು, ಎನಲು ಮಹಾರಾಜನು ತಲೆದೂಗುತ್ತಾ ಕಂಚುಕಿಗೆ ಬಹುಮಾನವನ್ನಿತ್ತು ರಾಣಿವಾಸವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಪುತ್ರ ಮುಖವಲೋಕನಂಗೈದು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ರಾಜಲಕ್ಷಣವಾದ ಭ್ರತೃಚಾಮರಗಳುಹೊರತು ಉಳಿದುದನೆಲ್ಲ ಭೂದೇವಾದಿಗಳಿಗೆದಾನಮಾಡಿ ಮೂವರು ಹೆಂಡಿರುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಂದು ಕಾಲಭೇದದಿಂದ ಜನಿಸಿದ ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಜತೋಷ್ಠಮುನಿಯು ಮೂಲಕ ಜಾತಕರ್ಮ ನಾಮಕರಣಾದಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನೂ, ಬಗೆಬಗೆಯಾದ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನೂ, ತನ್ನತೋಳು ಬಲದಿಂದ ಗಳಿಸಿರುವ ಐಸಿರಿಗೂ, ಮುಂದಿನಮೇಲ್ಮೈಗೂ, ಮನಸ್ಸಿನ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೂ, ಬಡಜನರತ್ಯಪ್ತಿಗೂ, ಪುರಜನರಆನಂದಕ್ಕೂ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುವಂತೆ ಆಚರಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಹಿರಿಯಹೆಂಡತಿಗೆ ಒಬ್ಬ ನೇಮಗ, ನಡುಕಲಹೆಂಡತಿಗೆ ಮೂತ್ರ ಇಬ್ಬರು ಅವಳಮಕ್ಕಳು, ಕಿರಿಯಹೆಂಡರೂ ಒಬ್ಬನನ್ನೇ ಹಡದಿದ್ದಳು, ಹಿರಿಯಮಗನಿಗೆ ಏನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದನು ಬಲ್ಲಿರಾ ? ಆ ವರ ಕುಮಾರನು ಶರಣಾಗತಮಂದಾರ, ಬಹುಸುಂದರನು ಧೀರನು ಉದಾರನು ಗಂಭೀರನು ಚತುರನು ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಸಾಗರನು ಧುರಧೀರನೂ ಆಗುವನೆಂದು ತಿಳಿದೇ ಭಾವಿಭಾವಜ್ಞನಾದ ಮುನಿಯೆ ಅನುಮತಿಯಂತೆ 'ಚಮತ್ಕಾರ, ಎಂಬದಾಗಿ ನಾಮಕರಣಮಾಡಿದ್ದನು. ಪೂರ್ವಿಕರಾದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು, ಮಹಾಮಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ದೇವಮೂಲವನ್ನೂ ರುಷಿಮೂಲವನ್ನೂ ನದೀಮೂಲವನ್ನೂ ಮರೆಮಾಡಿಟ್ಟಿರುವುದೇ ವಾಡಿಕೆ. ಜನರು ದುಷ್ಟರಾಗದೆ ಇರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದೋಷವುಳ್ಳವುಗಳನ್ನು ದೂರವಾಗಿಯೂ ಮರೆಯಾಗಿಯೂ ಇಡುವುದು. ಭಕ್ತಿಯುಹೆಚ್ಚಿ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಗುಣವುಳ್ಳವುಗಳನ್ನು ಗುಟ್ಟು ಮಾಡುವುದೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಸಿದ್ಧವಾದದ್ದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಚಮತ್ಕಾರನಾಮವು ಸಾಧಾರಣವಾದದ್ದಲ್ಲವು. ಚತುರ್ವರ್ಗಫಲಪ್ರದವೂ ಇದೆ, ಬುದ್ಧಿವಂತರ ಸದಾಹೆಗಳಿಗಲ್ಲಾ ಆಕರವಾಗಿರುವುದೂ ಇದೆ, ಸಕಲ

ಸದ್ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆಲ್ಲ ತವರ್ಮನೆಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಆ ಅವಳಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯವನನ್ನು ಸುಲಕ್ಷಣ ಎಂದು ಕರೆದರು. ಹುಟ್ಟುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಗನು ಮೂರನೆಯವನಾದುದರಿಂದ “ ಎಳೆಯವೈರು ನೋಳ ಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣಿಸಿತು” ಎಂಬಂತೆ ಹ್ಲಮಾಗುಣವು ಮೂರ್ತಿವತ್ತಾಗಿ ಕಾಣು ತಿದೆ ಎಂದು ಶಾಂತಿಸಾರ, ಎಂಬದಾಗಿ ನಾಪುಧೇಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಜನಿಸುವಾಗ ಕಿರಿಯವನಾದ ಕುವರನನ್ನು, ನೋಡಿಕೇಳುವ ಅರಿಗಳದೆ ಯದುರಿತು, ದೇವತೆಗಳ ಜಯಧ್ವನಿಯು ಕೆಳಬರುತಲಿದ್ದಿತು, ಆದಕಾರಣ ಆ ಅರ್ಭಕನಿಗೆ ವಿಜಯ, ಎಂಬದಾಗಿ ಅಭಿಧಾನವನ್ನು ಇಟ್ಟರು. ಈ ಬಾಲಕರ ಗುಣಾತಿಶಯಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮಂತೆ ಅಲ್ಪ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಿಗಶಕ್ತಿ ಸಾಲದು. ಈಶಿಶುಗಳು ಹೀಗಿದ್ದರೆಂದು ಪ್ರಪಂಚ ದಲ್ಲಿ ಯಾವವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ಹೇಳಿದರೂ ಹೀನೋಪಮೆಯಾಗು ವುದೇಹೊರತು ಪೂರ್ಣೋಪಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ‘ಉಪಮಾ, ಎಂಬುದೇ ಉಪಸರ್ಗವನ್ನು ತೆಗೆದರೆ ಮಹಾವಿಪ್ಲೂನಿನ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯಮಲುಪ್ತವಾದರೆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಆಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ವರ್ಣತ್ರಯವೂ ಸೇರಿದರೆ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾದ ಕೆಲವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ರುಚಿಸುತ್ತದೆ, ತತ್ರಾಪಿ ಈ ಚಮತ್ಕಾರ ಕುಮಾರ ನಿಗೆ ಪೂರ್ಣೋಪಮೆ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಎಷ್ಟು ಮ ಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಚಮತ್ಕಾರನನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸ ಬಹುದೆಂದರೆ ಚಮತ್ಕಾರನಂ ತೆಯೇ ಚಮತ್ಕಾರನು ಇದ್ದನೆಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಅನನ್ವಯವಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾದವರಿಗೆ ವಯಸ್ಸೇಪ್ರ ಧಾನವಲ್ಲವಷ್ಟೆ ? ಚಮತ್ಕಾರನು ಕುಮಾರನಾಗಿದ್ದರೆ ತಾನೇ ಏನು ? ಸಿಂ ಹದ ಶಿಶುವು ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಮದದಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿದ ಆನೆಯ ತಲೆಯನ್ನೂ ಡೆಯಲು ತಕ್ಕದಾದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಳವಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ಹಾಗೆ ಯೇ ಈ ಕುಮಾರನುತೇಜಸ್ವಿನ ಸಾರದ ಮುದ್ದೆಯಾಗಿದ್ದನು. ದೇ ಶದ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಚಮತ್ಕಾರನನ್ನು ರಾಜಕುಮಾರನೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಪುರಜನರು ಕುಮಾರ ರಾಜ ಅಥವಾ ಯುವರಾಜ ಎಂ ಬದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ತಾಯಿಯು ಮುದ್ದುನೋಹದ ಕುಮಾರನೆಂದು

ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಕೆಲವರು ಮುಂದೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಆಧಾರನೆಂತಲೂ ಅಸದೃಶದ ಅರಸುಕುಮಾರನೆಂತಲೂ ಭಾವಿಸುವವರಾಗಿದ್ದರು. ಮಹಾಮುನಿಗಳು ಮಾತ್ರ ತಾರಕನೆಂತಲೂ ಮುನಿಮನೋವಿಹಾರನೆಂತಲೂ ಅರಿತಿದ್ದರು. ಸುರರು ಈ ಚಮತ್ಕಾರ ಸುಕುಮಾರಕನು ಮಾರಮಾರಕುಮಾರನಿಗಿವೃದ್ಧಿಯಾದ ಧೀರನಾಗಿ ವಿಷಯಕಾಮುಕಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನೂ, ಅಸುರವಾರಕನೂ, ಧರ್ಮೋದ್ಧಾರಕನೂ ಆಗುವನೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು. ದೇವಾಂಶ ಸಂಭೂತರಾದವರ ಬೆಳವಳಿಗೆಯು ಬಲಚುರುಕಾದದ್ದೆಂದು ಯಾರುತಾನೆ ತಿಳಿಯದಿರುವರು ? ಸಹೋದರರಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಕುಮಾರನು ಶರತ್ಕಾಲದ ಪೂರ್ಣಮಾಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಂತೆ ಸುಗುಣಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದನು. 'ಹೆತ್ತವರಿಗೆ ಹೆಗ್ಗಣಮುದ್ದು, ಎಂಬಂತೆ ಕುರೂಪಿಗಳಾಗಿಯೂ ಕುತ್ತಿತರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿದರೇ ಅವರವರ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಮುದ್ದು ತತ್ರಾಪಿ ಇಂತಹ ಸುಗುಣರತ್ನ ರತ್ನಾಕರರಾದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಂಡು ಆತಾಯಿ ತಂದೆಗಳಮುದ್ದು ಆಪ್ತಜಿಗಳ ಸಂತೋಷವೂ ಎಷ್ಟೋ ಅದು ಅನುಭವದಿಂದ ತಿಳಿಯಬೇಕಲ್ಲದೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಸಾಧ್ಯವೇಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆಯಿಂದೇನು ? ಚಮತ್ಕಾರಕುಮಾರನ ನೋಟಕ್ಕೆ ಯಾರು ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೋ ಮತ್ತಾರಾದರ ತಾವಾಗಿಯೇ ಆತನನ್ನು ನೋಡಿ ಅರಿಯರೋ, ಅಂಥವರ ಆತ್ಮವು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ನಿಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸೂರೋದಯವಾದರೆ ತಾವರೆಯು ಅರಳುತ್ತದೆ ಚಂದ್ರೋದಯವಾದರೆ ಚಂದ್ರಕಾಂತಿಲೆಯು ದ್ರವಿಸುತ್ತದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯಸ್ನೇಹವು ಉಂಟಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು ? ಎಂಬುದನ್ನು ಯಾರುಬಲ್ಲರು ? ಹಾಗೆಯೇ ಸುಲಕ್ಷನು ಚಮತ್ಕಾರನನ್ನೂ ವಿಜಯನು ಶಾಂತಿಸಾರನನ್ನೂ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ವಿಕೇಷವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇತರರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರೆ ? ಎಂದರೆ ಸರ್ವಥಾ ಇಲ್ಲ. ಇಂತೀ ಕುಮಾರರಿಂದ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿಯೂ ಪುರದಲ್ಲಿಯೂ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಚಂದ್ರೋದಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಸಂತೋಷವು ಉಕ್ಕುತ್ತಲಿದ್ದಿತು.

ಚಮತ್ಕಾರನ ಜನನಿಯಾದ ಸುಶೀಲೆಯು ಕಂದನಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಯಾವಯಾವ ಹಂಬಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಾರೈಸಿ ಹಲುಬುತ್ತಲಿದ್ದಳೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಈ ಮುದ್ದು ಕಂದನೊಡನಾಟದಿಂದ ಈ ಡೇರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಕೋರಿಕೆಯಿಂದ ಆಮೋಗುವನ್ನು ಎಷ್ಟು ನೋಡಿದರೂ ಅವಳಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಸಾಲದು. ಪದೇಪದೇ ಎರಡು ಕೈಬೆರಳುಗಳಿಂದಲೂ ಆಶಿಶುವಿನ ಮುಖದಮೇಲೆ ಸವರಿ ಇಳದೆಗೆದು ತನ್ನತಲೆಯ ಎರಡು ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಮಡಿಸಿ ದೃಷ್ಟಿ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ನೆಟ್ಟಗೆಯನ್ನು ಮುರಿಯುತ್ತಿರುವಳು ಅವನು ಕೇಳದುದನೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅವಳಿಗೇ ದಣಿವಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಮುದ್ದಿಸಿದರೂ ಪುನಃಪುನಃ ಹೊಸ ಮುದ್ದಿನ ಮುದ್ದೆಯೇ ಆಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಂಗುಷ್ಠ ಮತ್ತು ತರ್ಜನೀಮಧ್ಯ ಮಾಂಗುಳಿಗಳಿಂದ ಆ ಹಸುಳೆಯ ದವಡೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಾಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಾಯನ್ನಿಟ್ಟು ಮುತ್ತಿಟ್ಟು ಸಂತೋಷ ಪದವಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ಭಾಗ್ಯವಂತೆಯು ಪ್ರಿಯಬಾಲಕನಿಗೆ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದರೂ ಮೋಗುವಿನ ಮೋಗಸಿರಿಯ ಸೊಬಗಿನಿಂದ ಸಿಂಗರಗಳ ಗೊಂದು ಬಗೆಯ ಸಿಂಗರ ವ್ರಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದಿ ತಲ್ಲದೆ ಶಿಶುವಿಗೆ ಲೋಸತೆನಿಸಿದ ಕಾಂತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕಂದನ ಕೆನ್ನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಕಯ್ಯಾ ಮುದ್ದಿಗೊಳಗಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು ತನಯನೊಡನಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯಾಗಿ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳೇ ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದು ವಲ್ಲದೆ ಆಟದ ಪ್ರೀತಿಯು ಮುಗಿಯುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೆತ್ತವಳ ಕೈ ಸೋಲುತ್ತಿದ್ದಿ ತಲ್ಲದೆ ಮನವು ಸೋಲುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗರು ಹಸುಳೆಗಳಿಂದ ಅನುಭವಿಸುವ ಬಗೆಬಗೆಯ ಮುದ್ದುಗಳ ರುಚಿಯಸಾರದ ಸಿರಿಯ ಪರಿಯು ಅವರಿಗೇ ಗೊತ್ತಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲದೆ ಹೆಕ್ಕಳಿಸಿ ಕಣ್ಣು ಕಣ್ಣು ಬಾಯಿಬಾಯಿ ಬಿಡುವ ಬಂಜಿಯರಿಗೇನು ಗೊತ್ತು ? ಕವಿತೆಯ ಚಮತ್ಕಾರದ ಸವಿಯ ಅರಿವೂ ರಸಿಕ ಜನರಿಗಲ್ಲದೆ ವಜ್ರಪುಂಠರಿಗೂ ಕುತ್ತಿತ್ತರಿಗೂ ಅಸೂಯಾ ಪರರಿಗೂ ಡಿತ್ಥಡಪಿತ್ಥರಿಗೂ ಅರಿವಾಗುವುದೆ ? ಚಮತ್ಕಾರ ಕುಮಾರನ ವೈಭವವನ್ನು ಏನ ಹೇಳೋಣ! ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನೇ, ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲೆಯೂ ಅವನೇ, ರಾಣಿವಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನೇ, ಏಣಾ

ಕ್ಷಿಯರ ಪಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡು ಹಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಡು ಕುದುರೆಗಳ ತೇರು
 ಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ ಪಟಗಳಲ್ಲಿ ಜನರ ನೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಉಪವನ
 ಗಳಲ್ಲಿ, ಕೇರಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ, ದಾರಿದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ನೀರಯರ ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ,
 ಗುರುಹಿರಿಯರ ನರೆಯಲ್ಲಿ, ಜನರಾಡಿಕೊಂಬ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಅವನೇ.
 ಮನದಲ್ಲವನು ನೆನವಿನಲ್ಲವನು ಕನಸಿನಲ್ಲವನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಯಿಂದೇನು P
 ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಚಮತ್ಕಾರ ಎಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದರೂ ಚಮತ್ಕಾರ !! ಹಬ್ಬ
 ವೂ ಇವನಿಗೇ, ಹರಿದಿನವೂ ಇವನಿಗೇ, ಅಚ್ಚರಿಯೋ ಅಚ್ಚರಿ ವೈಭವ
 ವೋ ವೈಭವ. ಹೆಚ್ಚಳವೋ ಅತಿಹೆಚ್ಚಳ. ಸಂತಸವೋ ಬಲುಸಂತ
 ಸ. ಉತ್ಸವದ ಮೇಲೆ ಉತ್ಸವ. ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮೆರವಣಿಗೆ
 ಇಂತು ಆಕುವಾರನು ಬಡಹುಟ್ಟಿದವರೊಡನೆ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಬಿದಿಗೆಯ
 ಚಂದಿರನಂತೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹುಣಿಸೆಯು ಚಂದ್ರನಂದೆ ಜನರ ಕಣ್ಮನಗ
 ಳಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಾ ಒಡನಾಡಿಗಳೊಡನೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ
 ಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಗುಣಗಳ ಗಣಿಯಾದ ಆ ಪ್ರೋಡವಿಯಾಣ್ಮನಣುಗನ
 ಗಾಂಭೀರ್ಯಗುಣದ ಬಂದುಭಾಗವೇ ಸಾಗರಗಳಲ್ಲಿದ್ದಿತು. ಧೀರತೆಯ
 ಬಂದು ಕಳೆಯೇ ಕುಲವರ್ಪತಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿತ್ತು. ತಾಳ್ಮೆಯ ಬಂದು
 ಲವನೇ ಅವನಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದಿತು ದುಷ್ಟರ ದೋಷವನ್ನೂ ಅಸಾಧುಗಳ
 ಅಸತ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಸಹಿಸದಿರುವ ಈ ತನ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯ ಬಂದು ಕಿಡಿ
 ಯೇ ಮೃತ್ಯುವೆಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಹಗಲಿರುಳೂ ಬೆಳಗುತ್ತಲಿದ್ದ
 ಈತನ ಯಶಸ್ಸಿನ ಲೇಶನೇ ತಣ್ಣದಿರನ ಬೆಳ್ತುಂಗಳೆಂದರೆ ಸಟಿಯಾಗು
 ವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಅರ್ಭಕನ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಬಂದಂಕವೇ ಸಹಸ್ರಾಂಶುವೆಂದರೆ
 ಹೆಚ್ಚಿಗೆಯ ಮಾತಲ್ಲ. ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಇವನನ್ನು ಸೇವಿ
 ಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಔದಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಇವನು ತವರ್ಮನ, ದಯಗೆ ಇವನು ತಾ
 ಯೂರು, ಸಹನೆಗೆ ಇವನು ಸಿಂಹಾಸನ, ಸೌಜನ್ಯ ಸೌಹಾರ್ದ ಸೌಲ
 ಭ್ಯಗಳು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಇವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದುವು, ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ
 ಇವನು ವಿಕ್ರಮೋಪದೇಶಕನಾಗಿದ್ದನು. ಶಾರ್ಯವೀರ್ಯಸ್ಥೈರ್ಯಗಳು
 ಪ್ರಭು ಮಂತ್ರೋತ್ತಾಹ ಕೆತ್ತಿಗಳೊಡನೆ ಇವನನ್ನು ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುವ
 ನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದುವು. ಆದರೆ ಹೆರರಲ್ಲಿರುವ ಅತ್ಯಲ್ಪವಾದ ಸದ್ಗು

ಣಗಳಿಗೂ ತನ್ನನ್ನು ಮಾರಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣವೊಂದು ಈತನಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ನಗೆವೊಗವಿಲ್ಲದ ಸಮಯವನ್ನು ಕಂಡವರೇ ಇಲ್ಲ ತೇಜೋ ವಿಕೇಷವು ವಯಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸುವುದೆ. ಊರಗಲ ಹರಡಿ ಬೆಳೆಯುವ ಆಲ ಅರಳಿ ಮರಗಳು ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಬಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ಹಾಗೆಯೇ ಸಕಲಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳೂ ಕೇವಲ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಆತನಲ್ಲಿ ಬಾಲ ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ ತೇಜೋರಾಶಿಯು ನೊಲೆಗೊಂಡಿರುವಂತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪದಿಂದ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ವು. ಇದಲ್ಲದೆ ವ್ಯದುಪದ ಸಂಪದನು ದೋಷರಹಿತನು, ಸುಗುಣಗಣಸಹಿತನು ಮಧರಾಶಯಯುತನು, ಸರಸಾಲಂಕಾರ ಸಂಶೋಭಿತನು, ಸಹೃದಯ ಹೃದಯಹೃದಯಂಗಮೀತವಿಭೂಷಿತನು ಪ್ರಿಯಯುತಿಯು ಉದಾರ ಭಾವಾರ್ಥಗರ್ಭಿತನೂ ಆದ ಅಜಗತ್ತೀಧರ ಕುವಾರನು ಮಹಾ ಕವಿಕೃತ ಸತ್ಕಾವ್ಯದಂತೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಲಿದ್ದನು. ದಿವ್ಯಶಕ್ತಿಯುಕ್ತನಾದ ಅದಿಕವಿಯೇ ಈತನನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಲು ಬಲ್ಲಿದನಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಈದಿನದ ಕವಿಯು ಶಕ್ತನಾಗುವುದುಂಟೆ ? ಸುಗುಣಧಾಮನು ಮುಖವಿಜಿತಸೋಮನು ಸೌಂದರ್ಯಜಿತಕಾಮನು ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಸೀಮನು ಕರುಣಾರಸಪೂರಿತಾಸೌಂದರವನು ಸಾಶೀಲ್ಯಭೂಮನು ಆಶ್ರಿತಕೃತಪ್ರಣಾಮನು ಮಂಗಳನಾಮನೂ ಆಗಿದ್ದ ಆ ಸುಕುವಾರ ಕುವಾರಲಲಾಮನು ನೀಲ ಮೇಘಶ್ಯಾಮನೇ ಆಗಿದ್ದ ದರಿಂದ ಆತನನ್ನು ಇವನೇ ಶ್ರೀರಾಮನೆಂದು ಕರೆದರೆ ಯಾರೂ ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಹಿಂದಾರು ಮುಂದೆ ಮೂರು ಅವತಾರಗಳೂ ಇವನೇ ಎಂದರೆ ಚೋದ್ಯಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಲೇ ಆಧೀರಕುವಾರನು ಹೀಗಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ಯಾವ ಕವಿಯು ಅವೆ ಉಪಮಾಸವನ್ನು ಹುಡುಕಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟರೂ ಅದೊಂದೂ ಪೂರ್ಣೋಪಮಾನ ವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಮತ್ಕಾರನು ಚಮತ್ಕಾರನಂತೆಯೇ ಇದ್ದನೆಂದು ಅನನ್ವಯಾ ಲಂಕಾರದಿಂದಲೇ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಇಂತಹ ಬಾಲಕನನ್ನು ಪುತ್ರನನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದ ಆ ಪೃಥ್ವೀಪತಿಯು ಪುಣ್ಯವೆಷ್ಟೋ ಅವನ ಸಂತೋಷವೆಷ್ಟರದೋ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಯಾರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ ? ಕಸ್ತೂರಿಯನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿ ಅಣೆಯನ್ನಿಟ್ಟರೂ ಅದರ

ಸುವಾಸನಾಗುಣವು ಹರಡದೆ ಹೋಗುವುದೆ ? ಆ ಕುವಾರನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಸುಗುಣಾವಲಿಯು ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹರಡಿಕೊಂಡಿತು. ಯೋಗ್ಯನಾದ ತಂದೆಯು ಮಗನು, ಎಂದಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ವಿದ್ಯಾವಂತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ದಿಟವಷ್ಟೆ ? ಅವತಾರವಾಹನನೂ ಕೌಲಪುರೋಹಿತನಾಗಿ ಗುರುವೂ ಆಗಿರುವ ಜಿತಾಕ್ಷನಸಾಹಾಯ್ಯದಿಂದ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಪುಣ್ಯವು ಬೆಳದಂತೆ ಬೆಳದ ತನಯರಿಗೆ ಉಚಿತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಪನಯನ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಗಾಗಿ ಆತ್ಮಜರನ್ನು ಆಚಾರ್ಯನ ವಶಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟನು.

ಆಹಾ ! ಆಗುರುಶಿಷ್ಯಭಾವವನ್ನು ಏನಜೇಳೋಣ ! ಇಂತಹಮಹನೀಯರು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶುದ್ಧವೆಂದು ತೋರಿರುವದಾರಿಯೇ ಇಂದಿಗೂ ಏಳೆಗೂ ಸುಜನರಲ್ಲಿ ನೆಲಗೊಂಡಿದೆ. ಗುರುವೆಂದರೆ ಅದುರುವುದು ಗುರು ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲ, ಕೆರರುತನ್ನನ್ನು ಗುರುಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲೆಂಬದಾಗಿ ತೋರುವ ವಿಚಿತ್ರವೇಷಗಳೂ ಅತಿವಿನಯ ಭಯಭಕ್ತಿಗಳ ಸಟನೆಯೂ ಗುರುಭಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಳಂಕವನ್ನಾಗಲಿ ಕಲ್ಮಷವನ್ನಾಗಲಿ ನಾಸ್ತಿಕ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಗುರುವಿಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಊಟಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವುದು ಗುರುಭಕ್ತಿಯಲ್ಲ ಬೆರೊಂದು ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಗುರಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆತನನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದು ಗುರುಭಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಅಯ್ಯೋಗುರುವು ಬಂದನಲ್ಲಾ ಎಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ಬೇಜಾರುಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ತೋರುವುದು ಗುರುಭಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಇತರರು ಗುರುವಿಗೆ ವಿಧೇಯತೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಾರೆ ನಾನೂಹಾಗೆಯೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ವಿಧೇಯತೆಯಿಂದಿರುವುದು ಗುರುಭಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಬೂಟಾಟಕೆಯನ್ನು ತೋರಿ ಕಪಟದಿಂದ ಆತನಿಗೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣವು ಗುರುಭಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಓಹೋ ! ಗುರು, ಗುರು, ಎಂದು ಬೋಬ್ಬೆಯೆನ್ನೆ ಬಿಟ್ಟು ಮಂದಿಸುವುದು ಕಟ್ಟಿಮೆರಿಯುವುದು ಗುರುಭಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಗುರುವು ಸಿಕ್ಷಿಸುವನು ಇಲ್ಲವೇದಂಡಿಸುವನು ಅಥವಾ ಗೆದರಿಸುವನು ಎಂಬ ಶಂಕೆಯಿಂದ ಆತನ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿ

ಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು. ಗುರುಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಗುರುವೆಂಬ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವನೆಂದು ಆತನಲ್ಲಿ ವಿನಯವನ್ನು ತೋರುವುದು ಗುರುಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ. ವಪುಶ್ಯುದ್ಧಿ, ವಾಕ್ಶುದ್ಧಿ, ವಿದ್ಯೆ, ವಿವೇಕ, ವಿನಯ, ವಿರಕ್ತಿ, ವಿಜ್ಞಾನ, ವಿನಯಾಧಾನ, ವಿಚಕ್ಷಣೆ, ವಿಭುತ್ಯ, ಎಂಬ ವಕಾರದಶಕವು ಯಾರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವುದೋ ಆತನು ಪರಮಾರ್ಥವಾದ ಗುರುವು; ಅಂತಹ ಮಹಾಪುರುಷನ ಸಂದರ್ಶನವಾದರೆ ಗುರುವಿನ ಗುಣವಿಶೇಷಗಳೂ ಶಿಷ್ಯನ ಹೃದಯವನ್ನು ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬಳಹೊಕ್ಕು ಕೂಡಲೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯೆಗಳ ಸಾರವೂ ಸೇರಿ ಬಂದುಬಗೆಯ ಪರಿಪಾಕವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಭಕ್ತಿರಸವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ ಗುರುವಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಡುವುದು, ಆಗಲೇ ಶಿಷ್ಯನು ಈ ಗುರುವು ತನಗೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಬೆಂಬಲ, ಆತನಿಂದ ಏನೋ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ತನಗುಂಟಾಗುವುದು, ಆತನ ಸೇವೆಯಿಲ್ಲದೆ ತಾನೊಂದು ಕ್ಷಣದಾದರೂ ಅಗಲಿರಲಾರನು, ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಆತನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಸಿದರೂ ತನಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಸಾಲದು, ಆತನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅನುವರಿಸೋಣವೇ ತನಗೆ ಪರಮಲಾಭವು, ಎಂತಲೂ ಹೇಳಲಾಗದ ಆನಂದವನ್ನು ಉಕ್ಕಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಭಾವೋಗಯವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಶಿಷ್ಯಭಾವ.

ಮಹಾನು ಭಾವನಾದ ಜಿತಾಕ್ಷನಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಜಾತರಿದೊಡಗೂ ಡಿದ ಚಮತ್ಕಾರ ಕುಮಾರನಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ಗುರಶಿಷ್ಯ ಭಾವವು ನೆಲೆಗೊಂಡಿತು. ಬಳಕ ಕುಲಪತಿಯಾದ ಮುನಿಯು ಕುಮಾರರೊಡನೆ ತನ್ನ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಸೇರಿ ಇತರ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ರಾಜಪುತ್ರರಿಗೂ ಪ್ರೀತಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದೇನಾಶ್ಚರ್ಯ ? ಸ್ವಾತಿಯ ಮಳೆಯ ಹನಿಯಾದರೂ ಕಡಲೊಳಗಣ ಮುತ್ತಿನ ಚಿಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಮುತ್ತುಗುವುದಲ್ಲದೆ ತೆಂಗಿನ ಚಿಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೆ ಮುತ್ತುಗುವುದೆ ? ಬಲುಮೇಲಾದ ಬಿತ್ತವಾದರೂ ಹಸನಾದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹೊರವಾಗಿ ಬಳವುದಲ್ಲದೆ ಊಷರ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದೆ ? ಜೀವ ರತುನವೇ ಆದರೂ ಕುಂದಣದ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವುದಲ್ಲದೆ ತಗರದ

ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುವುದೆ ? ಅಕಲ್ಪನ ಕೆಚ್ಚು ಲಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತನಗಳು ಹಾಲನ್ನು ಕರೆಯಬಲ್ಲವಲ್ಲದೆ ಆಡಿನ ಕೊರಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಂಕರೆಯುತ್ತವೆಯೆ ? ತಾನೂ ಜೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಪರರಿಗೆ ಹೇಳುವದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಚಕ್ಷಣ ನೆನಿಸಿ ಸಿಕ್ಷಾಚಾರ್ಯನಾದ ಜಿತಾಕ್ಷಮುನಿಯ ಉದಾರವಾದ ಉಪದೇಶದ ಮಹಿಮೆಯೇನೋ, ಸುಕೃತ ಶಾಲಿಗಳಾಗದೆ ವಿಕೃತರಾಗಿರುವ ಮಂದಮಾನವರಿಗೆ ಮಾನುಷರೂಪದಿಂದ ಲೀಲಾವಿಲಾಸವನ್ನು ತೋರಲೋಸುಗ ಮಾನುಜಸಾಲಕುಮಾರನಾಗಿ ಮಹಿಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿರುವ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ತೇಜೋವಿಕೀಪದ ಮಹಿಮೆಯೇನೋ ಹೇಳತೀರದು, ಆಗುವುದು ಬಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಉಪದೇಶಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ ನೂರಾರುಮಂದಿ ಶಿಷ್ಯರೊಳಗೆ ನಾಲ್ವರು ಕುಮಾರರು, ಅವರಲ್ಲಿಯೂ ಚಮತ್ಕಾರನು ಆವಿಷಯವನ್ನು ಬಲುಬೇಗನೆ ಗ್ರಹಿಸಿ ಉಪಯಾಪಾಯ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಸಾರಾರು ವಿಧವಾದ ಆಕ್ಷೇಪಗಳನ್ನೂ ಮೇಲಮೇಲಣ ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನೂ ಪೇಳಿ ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದನು.

ಆಚಾರ್ಯನು ಏಕ ವಿಷಯವನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಭೇದಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಏಕರೂಪವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ಅವರೊಳಗೆ ಮೂವರು ಕುಮಾರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚಮತ್ಕಾರನು ಅತಿವೇಗದಿಂದ ವಿದ್ಯಾಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಏನೂ ಅಚ್ಚರಿಯಲ್ಲ. ಏತಕೆಂದರೆ. ಶುಚಿಯಾಗಿರುವ ರನ್ನಕನ್ನಡಿಯು ತನ್ನೆದುರಿಗಿರುವ ವಸ್ತುವಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ತೋರುವಹಾಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಡೆಯು ಗ್ರಹಿಸಿ ತೋರಬಲ್ಲದೆ ? ಪದಾರ್ಥಗಳ ಗುಣತಾರತಮ್ಯದಿಂದ ಫಲತಾರತಮ್ಯವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಕುಯವೇ ಇಲ್ಲವಷ್ಟೆ ? ಮಳೆಯು ಎಲ್ಲಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಲವಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿನಸಲವೆಲ್ಲವೂ ಆಮಳೆಯಹನಿಯ ಸೀರಸಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೀರಲಾರದೆ ಕೈಲಾಗುವಷ್ಟು ಹಿಗ್ಗಿ ಉಳಿದ ನೀರನ್ನು ಹಳ್ಳದಕಡೆಗೆ ತಳ್ಳಿಬಿಡುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೆ ? ಹೀಗೆ ಬಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿದ ನೀರಲ್ಲವೂ ಎಲ್ಲಿ ಗುಳಿಯೋ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲುವುದು. ಆ ಜಲವು ದಿಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಣಗದೆ ತಗ್ಗಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಣಗುವುದು ನೆಲದ

ಸ್ವಭಾವಗುಣವಲ್ಲದೆ ಮಳೆಯ ದೋಷವೇನಾದರೂ ಉಂಟೆ ? ಎಂಬುದನ್ನು ವಾಚಕಮಹಾಕವಿಯರೇ ಯೋಚಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ತರನಾಗಿ ಧರಣಿಪತಿಯ ತರಳರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾವ್ಯಾಸಂಗವು ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುತ್ತ ಲಿದ್ದಿತು.

ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲು ಒಂದಾನೊಂದು ಗ್ರೀಷ್ಮ ರ್ತು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಬಬ್ಬನೂ ಉತ್ತರದಿಂದ ಬಬ್ಬನೂ ಇಬ್ಬರು ರುಷಿಕುವಾರರು ಪ್ರೌಢಕಾಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಿತಾಕ್ಷಮುನಿಯ ತಪೋವನದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಇಳಿದರು, ಅದುವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಜಿತಾಕ್ಷಮುನಿಯ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಶ್ರುತಶರ್ಮನೆಂಬ ಮುನಿಕುವಾರನು ಸ್ನಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಇಳಿದಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಮೂವರೂ ಅಲ್ಲಿ ಕಲೆತು ಕ್ರಮವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಪರಸ್ಪರ ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ಶ್ರುತಶರ್ಮನು ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯನಾದ ದ್ರುಮಶರ್ಮನ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿರುವ ಕುಶಶರ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲೈ ಮಿತ್ರನೇ ! ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಇಷ್ಟು ಆತುರದಿಂದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು ? ಎಂದುಕೇಳಲು, ಕುಶಶರ್ಮನು ಎಲೈಸಹೃದಯನೇ ಇದೊಂದುದೊಡ್ಡ ಉಪಾಖ್ಯಾನವಾಗಿದೆ ಆದುದರಿಂದ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಈ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಅಶ್ಯತ್ಥ ವೃಕ್ಷದ ಮೂಲದಲ್ಲಿನ ಶಿಲಾತಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಸ್ಮರಿಸುವೆನು ಎಂದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಕಥಾಶ್ರವಣದ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುಳಿತರು. ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಯಾಗಾಲಿಯ ವೆಂಬ ನಗರದ ಅರಸಾಗಿರುವ ಬೋಧಚಂದ್ರನೆಂಬ ರಾಜರ್ಷಿಗೆ ಗುರುವಾದ ಆನಂದವಸುವೆಂಬ ಮುನಿಯ ಶಿಷ್ಯನಾದ ನಿಜಶರ್ಮನೆಂಬ ಮುನಿಕುವಾರನನ್ನು ಕೊಂದುತ್ತಿನ್ನ ಬೇಕೆಂದು ಅತ್ಯಾತುರದಿಂದ ಹಿಂದಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿಯೇ ರಾಕ್ಷಸರಬಾಧೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದ ಜಿತಾಕ್ಷಮುನಿಯ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕದ್ದರಿಂದ ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿ ತಿನ್ನಲು ಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಯೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ರೂಪಗಳನ್ನು ಮರೆಯಿಸಿ ಕೊಂಡು ಅದ್ವ

ಶೈಲಿಗಿ ಈ ಮುನಿ ಪುತ್ರರ ಸ್ವೈರಾಲಾಪಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲಿದ್ದು ಈ ತಪೋವನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬಂದಕೂಡಲೇ ನಿಜಶರ್ಮನನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಚಿತ್ರನಾಯ ವಿಚಿತ್ರನಾಯ ರೆಂಬ ನಿಶಾಚರರಿಬ್ಬರು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿಯೆಂಬ ಮಾಯೆಯ ಬಲದಿಂದ ಈ ಮೂವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ತಾವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬಳಿಕ ಶ್ರುತಶರ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಕುಶಶರ್ಮನು ಇಂತೆಂದನು-ಎಲೈಸು ಹೃದ್ಯರನೇ ! ತೇಕಲ ಕಡಲನಡುವೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ದ್ವೀಪಉಂಟು. ಅಲ್ಲಿ ದುರ್ಗ ಸಂಕವೆಂಬ ಒಂದು ಮಹಾನಗರವಿದೆ, ಇದು ನೆಲದ ಮೇಲಿಲ್ಲ. ಆಕಾಶದೊಳಗಿಲ್ಲ. ಮುಕ್ಕೂಟವೆಂಬ ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದ ಪರ್ವತದಮೇಲಿದೆ. ಆಪಟ್ಟಣದ ಅರಸು ದಿಗ್ಗನೊಂದು ಮೂಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಸರು ವಾಸಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದಾನೆ. ಇವನು ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನಂತೆ ಚಕ್ರಿವೃತ್ತನು, ನಾರದನಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ ಧರ್ಮನು, ಆದಿಶೇಷನಂತೆ ಭುಜಂಗ ರಾಜನು, ಮುಕ್ತನಂತೆ ಕಾಮಚಾರನು, ಧರ್ಮರಾಯನಂತೆ ಅಕ್ಷಪ್ರಿಯನು, ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯನಂತೆ ಇಂದ್ರಾರಿವತ್ಸಲನು, ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇವನನ್ನು ಪೂರ್ವದೇವನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಅಂಭೋಧಿ, ಜಲಧಿ, ಪಯೋಧಿ, ಉದಧಿ, ವಾರಾನ್ಧಿ, ವಾರಿಧಿ, ನೀರಧಿ, ಶರಧಿ, ತೋಯಧಿ, ಅಂಬುಧಿ, ಎಂಬದಾಗಿ ಬಂದೇರ್ಥವುಳ್ಳ ಇಷ್ಟು ಕಬ್ಬಗಳನ್ನೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯು ಅವನಿಗೆ ಹೊರತು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಯಾರಿಗೂ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಇಲ್ಲ ಸಾಕ್ಷರಾರ್ಥವು ಇವನಲ್ಲಿ ವಿಪರೀತಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ಇದೆ ಕೃತಕರನೆಂಬುವವನು ಇವನಿಗೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ, ಸರ್ವಮಾಯನೆಂಬೊಬ್ಬ ಸಚಿವನೂ ಇದಾನೆ. ಕೂಟ ಮಾಯ, ಕಪಟಮಾಯ, ಎಂಬದಾಗಿ ಇಬ್ಬರು ಮುಖ್ಯ ಕಿಂಕರರೂ, ಜಡನಿದ್ರನೆಂತಲೂ ಆಕಳಂಕನೆಂತಲೂ ಇಬ್ಬರು ತಂತ್ರವಿದರೂ ಇರುವರು. ಲವ್ಯನಾಸೆ ಎಂಬೊಬ್ಬ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮಳಾದ ತಂಗಿ ಇರುವಳು, ಮಾಯಾವತಿಯೆಂಬ ಕಿಂಕರಿಯೂ ಇವಳವುಳ್ಳಳಾದ ವಿಚಿತ್ರಮಾಯಚಿತ್ರಮಾಯರೆಂಬ ಪ್ರಬಲ

ರಾಜ ದೂತರೂ ಇರುವರು. ಇವರೆಲ್ಲ ಇವನಮುಖ್ಯಪರಿವಾರ, ಅಗ್ನಿ ಕಂಠರ ಅಪಕದ, ರಾಸಭ ಮುಂತಾದ ದಾಯಾದಿಗಳನ್ನು ದಾಯಭಾಗವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಆರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಿದಾನೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಸೇನೆಯೂ, ಬಗೆಬಗೆಯಾದ ಸಹಾಯ ಸಂಪತ್ತಿಯೂ ಆಗಣಿತೆ ವಾಗಿರುವುದು, ಇನ್ನೂ ಇವನಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವ ಮನೆಹಾಳರ ಹೆಸರುಗಳು ಮುಂದೆಯೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮರೆಯದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವರ ಗುರುತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದೆನು. ಇವನ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ತೋಳು ಬಲಕ್ಕೆ ಎಣೆಯಿಲ್ಲ. ಕೀಳು ತನಕ್ಕೆ ಸಾಟಿಯಿಲ್ಲ. ಹೆಮ್ಮೆಗೆ ಸಮನಿಲ್ಲ, ಜಗವನ್ನೇ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಬೆನೆಂಬ ಬಿಗುವಾನವು ಇವನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಲಿದೆ, ಮೂಜಗವೂ ಸೋಜಿಗಗೊಂಬ ಬಲು ನೀಚಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಲಿರುವನು. ಇವನು ಒಂದಾನೊಂದು ಸಾರಿ ದಿಗ್ವಿಜಯವೆಂಬ ಬೇಟೆಗೆ ಹೊರಟು ನಾನಾ ದೇಶದರಸರನ್ನು ಸದೆಬಡಿದು ತಲೋವನವಾಸಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಪಾರವಿಲ್ಲದ ಕಿರುಕುಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಮ್ಮ ಆಶ್ರಮದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು.

ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಾತಪೋವನದೊಳಗೆ ಬಹು ಸುಕುವಾರಿಯಾದ ಒಬ್ಬ ಬಾಲೆಯು ಅವಳವಯಸ್ಸಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವ ಘೋರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ಲಲನೆಗೆ ಆಗ ಸುಮಾರು ಹದಿನಾಲ್ಕು ವಯಸ್ಸೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು, ಆ ತರುಣೀ ಶಿರೋಮಣಿಯ ಲಾವಣ್ಯವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಮತ್ತು ಪರಸ್ತ್ರಿಯನ್ನು ವೇರ್ಷಿಸುವುದು ಪಾಪ ಹೇತುವಾದದ್ದು. ಮನುಷ್ಯನ ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸೇ ಮುಖ್ಯಕಾರಣವಾದುದರಿಂದ ನಿರ್ವಿ ಕಾರವಾದಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆ ನನ್ನ ಧರ್ಮ ಸೋದರಿಯನ್ನು ನಾನು ನಿರೋಪಿಸಿದರೂ ಪ್ರತ್ಯವಾಯವನ್ನು ಕಾಣೆನು. ಆದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವಳ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಗುರುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಶಿರದೊಳಂತು ಸಮಿತ್ಕುಶಲಗಳನ್ನು ತರಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಸತೀರ್ಥ್ಯರೂಡನೆ ಹೊರಟು

ಬಹುದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳಿಬರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಬಂದೆಡೆಯೊಳು ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನವಾಗಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವಂತೆ ಅಗ್ನಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಧ್ಯಭಾಗದೊಳಗೆ ಅಬಲೆಯಾದುದರಿಂದ ಎಡಗಾಲಿನ ಹೆಬ್ಬೆರಳನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಊರಿ ಎಡದತೋಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸೂರ್ಯ ನಗಮನಾನುಸಾರವಾಗಿ ಆತನಲ್ಲಿಯೇ ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ಬಾಯಿಂದ ಸಾರಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಉಪಾಂಶು ಜಪಿಸುತ್ತಾ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಕೋಮಲಾಂಗಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಿಗೂ ತೋರಿಸಿ ಆಹಾ !!! ಈ ಮಹಾ ಪುರುಂಧ್ರಿಯು ಪುಣ್ಯ ಪರಿಪಾಕವು ಇನ್ನು ಎಂಥಾದ್ದೋ ನಾನರಿಯೆನು. ಉತ್ತಮವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರಾಗಿಜನಿಸಿ ಉಪನಯನಾದಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದು ಗುರುಕುಲವಾಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಗುರುಶಿಶ್ರೂಷೆಯನ್ನೆಸಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಒಂದುವೇಳೆ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ವಹಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುವ ದುಃಖಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ವಿರಕ್ತರಾಗಿ ಕಾಡನ್ನು ಸೇರಿ ಎಲೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾ ದ್ವಂದ್ವದುಃಖಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿ ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೂ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ಇಂತು ಅಸದೃಶವಾದ ಚಿತ್ತೈಕಾಗ್ರವು ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ ! ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಲಲಾಮಳಾದ ಈ ಭಾಮೆಯು ಯಾವ ಮಹಾನುಭಾವನ ಪುತ್ರಿಯೋ, ಈಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸಾಧಾರಣವಾದಮನುಷ್ಯಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿ ಕಾಣಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಭೂತವಾಗಿರುವ ಉಮೆಯೋ ರಮೆಯೋ ವಾಣಿಯೋ ಗೀರ್ವಾಣಿಯೋ ತಿಳಿಯಲರಿಯದು. ಈಕೆಯ ಮುಖವು ಸರೋವರದಲ್ಲಿಹೊರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಅರಳುವ ಅಂತಸ್ತಿಗೆ ಬಂದ ಕೆಂದಾವರೆಯ ಮೊಗ್ಗೆಯೋ, ಶರತ್ಕಾಲದಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ಉದಯಾಚಲದಲ್ಲಿತಲೆದೊರುವಶಶಂಕಬಿಂಬವೋ, ಇಲ್ಲವೇಶಶಂಕನೇತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿ ಕಳಂಕದೋಷವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಸೀಮಂತಿನಿಯ ಮುಖಬಿಂಬವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿರುವನೋಪಿ ತಿಳಿಯಲ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಭಾವವಿರುದ್ಧವಾದ ತೀಕ್ಷ್ಣತಪವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತ

ಲಿರುವಳು, ಮತ್ತು ಇದುವರೆಗೂ ಅನುಕೂಲನಾದ ಪತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು
 ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಲಿಲ್ಲ, ಎಂಬೀ ಎರಡು ಬಗೆಯಲೋಕವಾ
 ದಗಳೆಂಬದೋಷಗಳು ಈಕೆಯ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಶಭಾರರೂಪದಿಂದ
 ಹೊರೆಯಾಗಲು ಸೀಮಂತರೇಖೆಯು ವಿಭಾಗಿಸುತ್ತಲಿದೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ
 ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಅಥವಾ ನಿಶಾನಾಥನು ಈಕೆಯು ವದನವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ
 ಸಲು ನಿಶೆಯೂ ಪತಿಯನ್ನು ಗಲದಿರುವುದು ಸತಿಯಾದವಳಿಗೆ ಸಹಜಧರ್ಮ
 ವೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೇಶಪಾಶರೂಪದಿಂದ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿರುವುದೋ? ಎಂಬಂ
 ತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮನ್ಮಥನು ಮೂಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ
 ಬಾಣಗಳಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಬಳಗಾಗದವರು ಬಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಈ ಸುಕ
 ವಾರಿಯುವೂತ್ರ ತನಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆವಳೆಂದು ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡು ಇದು
 ವರೆಗೆಲೋಕತ್ರಯವನ್ನೂ ಜಮಿಸುವುದರಿಂದಂಟಾದ ಕೀರ್ಮಿಸಾರದ ಬ
 ಲವನ್ನೆಲ್ಲ ವೆಚ್ಚವಾಡಿ ಪಂಚಬಾಣಗಳಲ್ಲದೆ ಇತರ ಕುಸುಮಗಳನ್ನೂ
 ಸಾಧನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಲುಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಹಿಂದೆ ನಿಂ
 ತು ಬಾಣಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಆರಾಶಿಯಲ್ಲವೂ ಈತನೋ
 ಧನಗಳತನೋಗ್ನಿಯಿಂದ ಸೀದು ಕಬರೀ ಭಾರರೂಪದಿಂದಿರುವುದೋ ಎಂ
 ಬಂತೆಭಾವಿಸುವೆನು. ಈ ಪ್ರತೀಪದರ್ಶನಿಯ ಕನೋಲಭಾಗಗಳು ರನ್ನ
 ಗಡಿಯುಪಾಳಗಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಹರೆಯದ ಹೊಮ್ಮಿನಿಂದ ತಿರುಳಾಗಿ ಹೊರ
 ವಿನ ಪ್ರೊಗರಿಸಿದ ಬೆಳೆದು ಕೆನ್ನೀರನ್ನು ಮುಕ್ಕಳಿಸುವಂತೆ ಕಾಣಬರು
 ತವೆ ಈ ಸುಕುಂತಲೆಯ ಮುಂಗೂದಲುಗಳ ತಿರಿಯೊಂದು ಕನೋಲದ
 ಮಧ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಉರೋಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜೋಲಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ
 ದರೆ ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಿಂದ ಕೃಷ್ಣಸ್ಪರ್ಶವು ಮೇರು ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಲಂಬವಾ
 ನವಾಗಿರುವಂತೆ ಭಾಭಾಸಮಾನವಾಗಿದೆ. ಈ ವಾವಾಕ್ಯಿಯ ಅರಮು
 ಗಿದ ಈಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇಂತಹ ಕಲಿನತಪವಂಗೈಯ್ಯಲು ಈ
 ಸುಂದರಿಯ ಮನವಿಂಗಳಿನ ಬಯಕೆಯು ಏನಾಗಿರಬಹುದು? ಎಂಬು
 ದನ್ನು ಬೆದಕಲು ಮುಖವಾಗಿ ಪರಿವಿಷ್ಟಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ತೋರು
 ವುವು. ಮತ್ತು ಇವು ಆಕರ್ಷಣಗಳವರೆಗೂ ಹರಡಿರುವುದನ್ನು

ನೋಡಿದರೆ ಓ ಕೋನಲೆ! ಎಲೆ ವಾಧಾರೆ! ಅಯಿಲಲಿತೆ! ಈ ಹಟ ಯೋಗವನ್ನು ತೋರೆ, ರಾಜಯೋಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸು, ಎಂಬದಾಗಿ ರಹಸ್ಯೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಕಾಣಬರುತ್ತವೆ. ನಯನಾಂತ ರಾಳದ ಕನೀನಿಕೆಗಳ ಸುತ್ತಣ ವಿಶಾಲವಾದ ಅಂಗಳವು ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ಸೈಜವಾದ ಕುಭ್ರಾಂಕು ತರಂಗಗಳನ್ನು ಪಾಲ್ಗಡಲ ತೆರೆಗಳಂತೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಯೆನಿಸಿ ಹರಡುತ್ತಲಿವೆ. ಜಪಾಕುಸುಮಕ್ಕೂ ಬಿಂಬಫಲಕ್ಕೂ ರಾಗ ರಸವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿರುವ ವದನದಲ್ಲಿನ ಅಧರೋಷ ವಿಭಾಗರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ಧನಳ ಕಂಖದ ಅಥವಾ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಇಲ್ಲವೆ ಕರ್ಪೂರದ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿಸ್ಕಳಂಕ ಚಂದ್ರನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಕಲೆಯಂತೆ ದಂತಕಾಂತಿಯು ಉಕ್ಕಳಿಸುತ್ತಲಿದೆ, ವಿಶ್ವವಿಜಯಿಯಾದ ಕಾಮದೇವನು ಈ ಮಹಿಳಾಮಣಿಯೆ ಭ್ರೂಯುಗ್ಮವೆಂಬ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ನಾಶಿಕವೆಂಬ ಚಂಪಕ ಕುಸುಮಕರವನ್ನು ಸಂಧಾನ ಮಾಡಿ ತರುಣರ ಚಪಲ ಹೃದಯವೆಂಬ ನ್ಯೂಗವೋತವನ್ನು ಸದೆ ಬಡಿಯಲು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವನೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಬರುವುದು. ಅಧೋ ಮುಖವಾಗಿರುವ ಬಲದೋಳೂ ಮೇಲ್ಮುಖವಾಗಿರುವ ಎಡದೋಳೂ ಈ ಕಾಮಿನಿಗೆ ಎಣೆಯಾದ ಭಾನಿನಿಯು ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಲ್ಲದೆ ಸ್ವರ್ಗ ಪಾತಾಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವುದು, ಗಂಡಭೇರುಂಡ ಪಕ್ಷಿಯ ಮುಖ ಭಾಗಗಳಂತೆ ಎರಡು ಭುಜಗಳೂ, ಉದರ ಭಾಗಗಳಿಗಾಗಿ ವಕ್ಷಸ್ಥಲ ಭಾಗವೂ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ಈ ಕೃಕೋದರಿಯ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯದ ಅವಧಿಯು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೇ, ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೋಟಕರ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೂ ಎರಡು ಸಾಕ್ಷಿಗಳೆನಿಸಿ ಮುಮ್ಮುಖವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಿವೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಉರೋಜ ಸರೋಜ ಮುಕುಳಗಳು ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಭಾಸವಾನಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಸುಕಂಠಿಯ ಕಂಠಕಾಂತಿಯ ಕಳಾಳೇಶವೆಂದು ರೇಖಾತ್ರಯ ಸಂಕೋಭಿತವಾದ ಕಂಖದಲ್ಲಿ ಇದೆ, ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ತನುಮಧ್ಯೆಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದ ಸೌಂದರ್ಯ ವೈಭವದಿಂದ ಸಿಂಹವೂ,

ಊರುಕಾಂಡಗಳ ಚಲುವಿಕೆಯ ಚಮತ್ಕಾರದಿಂದ ಕರಿಣಿಯು, ನಡಗೆಯ ನಡಗರೆದಿಂದ ಹಂಸೆಯೂ, ದೃಷ್ಟಿಯ ಸೊಬಗಿನಿಂದ ಮೃಗಿಯೂ, ಕಟಾಕ್ಷತಲಕಜ್ವಲ ರೇಖಾಕಾಂತಿ ಕೌಶಲದಿಂದ ಖಂಜರೀಟವಕ್ಷಿಯೂ, ಏರಾಜಿತಗಳಾಗಿ ಮೂಕ ಜಂತುಗಳೆನಿಸಿ ತಲೆಯನ್ನು ಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಕಾಡಸೇರಿದವೆಂದು ಹೇಳಲು ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಚತುರನಾದ ಚತುರಾನನನು ತನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ತೋರಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಭೂಲೋಕದೊಳಗೆ ವಿವಿಧಗಳಾದ ವೃಕ್ಷಲತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ಚಂಪಕ ಬಂಧೂಕ ಕಮಲ ಕುಂದ ಮುಂತಾದ ಕುಸುಮಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಅವಯವವನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಈ ಲಲನಾಲತೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವನೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಥವಾ ಭೂಮಿಯು ತನ್ನ ಜಡರೂಪವನ್ನು ತೊರೆದು ತಾನು ಬಹು ಪತಿವ್ರತೆಯೆಂಬ ಅಪವಾದ ದೋಷವನ್ನು ತಪೋಗ್ನಿಯಿಂದ ಧ್ವಂಸಮಾಡಿ ಶ್ರೀಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣ ನೊಡನೆ ಸಹವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ವೈಕುಂಠಲೋಕವನ್ನು ಕುರಿತು ತೆರಳಲು ಸಿದ್ಧಳಾಗುತ್ತಿರುವಳೋ ಎಂಬಂತೆ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ. ಅಂತೂ ಈ ವಧೂಶಿರೋಮಣಿಯ ಇಂತಹ ಅಪಾರವಾದ ಕ್ರೂರತರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಮಹತ್ತರವಾದ ಕಾರ್ಯಭಾರವು ನಡೆಯದೆ ಇರದು, ಎಂದು ನನಗೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಇದರ ತತ್ಪವನ್ನು ಗುರುಗಳಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು, ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಚಮತ್ಕೃತಿಯಿಂದ ಚುಳಕಿತರಾದ ಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಸೇರಿ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಿಷ್ಕಾಪಿಸಿ ಇದರ ಮೂಲವನ್ನು ಅರುಹಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ಆ ಮಹಾನುಭಾವರು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಸ್ತಿಮಿತವಾದಲೋಚನಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ವಾತವಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿನ ದೀಪದಂತೆಯೂ, ಮಲಗಿದ ಮಿನುಗಳುಳ್ಳ ಮಡುವಿನಂತೆಯೂ, ಶಾಂತಕಲ್ಲೋಲವಾದ ಕಡಲಿನಂತೆಯೂ, ಇದ್ದು ಬಳಕೆ ಕಷ್ಟರದು ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂತೆಂದರು.

ಎಲೈ ಪ್ರಿಯ ಶಿಷ್ಯನೇ! ಕೇಳು? ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬ ಅರಸು

ಶಾಪಗ್ರಸ್ತನಾಗಿ ಕಾಡಾನೆಯ ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಬಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ದಾಹಗೊಂಡು ಬಂದು ಸರೋವರದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಜಲಸಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಇಳಿಯಲು, ಅದರೊಳಗಿದ್ದ ಕ್ರೂರವಾದ ಮೊಸಳೆಯೊಂದು ಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿತು. ಆ ಗಲಾಬಾಧೆಯನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಗಜೇಂದ್ರನು ಬಹಳವಾಗಿ ನೊಂದು ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಜಾತಿಸ್ತೃತಿಯಿದ್ದ ಕಾರಣ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕುರಿತು ಮೊರೆಯಿಟ್ಟುದರಿಂದ ಮೈಕುಂಠಲೋಕದಲ್ಲಿ ರಮಾದೇವಿಯು ಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಲನಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಕಿವಿಗೆ ಆ ಗಜೇಂದ್ರನ ಆರ್ದ್ರಸ್ವರವು ಕೇಳಬಂದಕೂಡಲೇ ಭಕ್ತ ಪರಾಧೀನನಾದ ಭಗವಂತನು ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಮಾಡದೆ ಎಲ್ಲ ವೈಭವವನ್ನೂ ತೊರೆದು ಶರಣುಹೊಂದಿದವನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಆಗ ಬಹು ಸಂತೋಷ ಸಮಯದೊಳಗಿದ್ದು ಬಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಆಡದೆ ಅಸಡ್ಡೆಯಿಂದ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋದ ಪತಿಯಮೇಲೆ ಬಲವಾಗಿ ಸಿಟ್ಟುಹತ್ತಿ ಪುನಃ ಭಕ್ತನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ಭಗವಂತನು ಬರಲು ಆತನೊಡನೆ ಇಂದಿರಿಯು ಮಾತನಾಡದೆ, ನಾನು ಕೆಲಕಾಲ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವೆನೆಂದು ಹೊರಟು ಬಂದಳು. ಆಮೇಲೆ ಈ ಅರಣ್ಯದ ಪೂರ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪಶ್ಯಕನೆಂಬ ಮುನಿಗೆ ಪತ್ನಿಯಾದ ದೇವಜಾತೆಯೆಂಬ ಸತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದಳು. ಅತ್ತ ಮಾಧವನು ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯಳನ್ನು ಅಗಲಿರಲಾರದೆ ಕಳವಳಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ವಿಪನ್ನರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಬಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು ಶರಣತ್ರಾಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಆದರೆ ಕಮಲನಾಭನನ್ನು ಅಗಲಿ ಇರಲಾರದ ಕಳವಳವು ಆ ಕೃಷೋದರಿಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹಗಲಿರುಳೂ ಮರಳುತ್ತಲಿತ್ತು. ಹೀಗಿರಲು ವಿವಾಹ ಯೋಗ್ಯಳಾದ ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳೊಂದಿಗಿನ ಪ್ರಿಯ ಪುತ್ರಿಯೇ! ನೀನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮಗಳೊಳಗೆ ಸಂಚರಿಸಿ ಅನುಕೂಲನಾದ ಪತಿಯನ್ನು ವರಿಸಿದರೆ ಆತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡುವೆವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಬಾಲೆಯು ತನಗೆ ಈಗ ಪರಿಣ

ಯವು ಅವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ಯಜ್ಞಪುರುಷನಾದ ಪರವಾಸುದೇವನನ್ನು ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುವುದೇ ಕಲ್ಯಾಣವೆಂತಲೂ ಹೇಳಿದಳು, ಆ ತರಳೆಯ ಆ ವಯಸ್ಸಿನ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಮಾತಿನಿಂದ ಹೆತ್ತವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಳವೂ ಕಳವಳವೂ ಉಂಟಾಯಿತು, ಬಳಿಕ ಮದುವೆ ಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೆಂದು ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ಆಡುವ ಮಾತುಗಳೂ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ಬಾಲೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಗಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ತರುವಾಯ ದೃಢಸಂಕಲ್ಪಳಾಗಿ ಆ ಕುಮಾರಿಯು ಜನನೀ ಜನಕರಿಗೆ ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಹೊರಟು ಪರಮಪುರುಷನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನಾದರೂ ಅಗ್ನಿಪುರುಷನಲ್ಲಿಯೂ, ಭಾಗವತರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ತೋರಿರುವನು ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಭಾನುವಂಡಲದೊಳಗೆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುವುದೇ ಲೇಸು, ಎಂದು ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಠಿಣತರ ತಪವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವಳು ಇಗೋ ದುರ್ಗಪಂಕದ ದೊರೆಯಾದ ದಿಗ್ಗಳನು ಬಾಹುಬಲದಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿ ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದವನು ಈಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವನು. ಅಲ್ಲದೆ ಕಾಮವರ ತಂತ್ರನಾಗಿ ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಯನ್ನು ಬಟ್ಟಿಯಿಂದ ಮೂಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಯತ್ನಿಸುವಹಾಗೂ, ಗೂಢಸೌಧನು ಗಾಳಿಯನ್ನು ಕುಡಿಯತಕ್ಕವನೆಂದು ಗರುಡನ ಬಾಯಿ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಕುಡಿಯಲೆತ್ತಿಸುವ ಹಾಗೂ, ಸಂಧಾರಣವಾದ ಹೆಣ್ಣು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿ ದಿವ್ಯಮಂಗಳದೇವತೆಯಾದ ಆ ತೇಜೋಮಯ ವಿಗ್ರಹದಿಂದ ಶಪ್ತನಾಗಿ ಇಗೋ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಿರುವನು, ಆಗಲೇ ಮಾನವಲೀಲೆಯಿಂದ ಮನುಜಕನ್ಯೆಯಾಗಿರುವ ಲೋಕಜನನಿಯು ತಪಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಆಗ್ನಿಗುಂಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಇನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಇರಕೂಡದು, ಈ ಭಾಗದ ಸಮುದ್ರವು ಉಕ್ಕಿ ಹರಿದು ಈ ಭಾಗವನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಳುಗಿಸುವುದು ನಾವು ಇಲ್ಲಿಂದ ದೂರವಾಗಿರುವ ದಕ್ಷಿಣಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ವಾಸವಾಡೋಣ

ಎಂದು ಹೇಳಿದ ತರುವಾಯ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಟು ಮುನಿಯ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ವಾಸವಾಡುತ್ತಿದ್ದವು, ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ಕಾಲಕಳೆಯಲು ಬಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಒಬ್ಬ ಗಂಧರ್ವ ಕೂಮಾರನು ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿ ನಿಂದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಗುರುವು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲೈ ಪ್ರಿಯನಾದ ಅಂತೇವಾಸಿಯೇ ! ಇಲ್ಲಿಂದ ಈಗ ಲೇಹೊರಟು ಜಿತಾಕ್ಷಮುನಿಯ ತಶೋವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆತನು ಒಬ್ಬ ನೇ ಇರುವಾಗ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿ ಈ ದಿನ ಇತ್ತ ಒಬ್ಬ ಗಂಧರ್ವನು ತೆರಳಿದನೆಂಬುದನ್ನೂ ಆರುಹಿ “ಮಾಯಾವಿಗಳಮೋಸವು ಕೈಸೇರಿದುದನ್ನೂ ಜಾರುವಂತೆ ಎಸಗುವುದು” ‘ದಾಯಾದಿಯ ಹಗೆತನವು ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಣ ಕಿಚ್ಚು, ‘ರೋಗವೂ ಹಗೆಯೂ, ಮೊಗುರೆಂದು ನನೆಯದೆ ಬೇಗ ಜಿಗುಟ ಬಿಡುವುದೇಲೇಸು” ಎಂಬೀಮೂರು ಮಾತುಗಳನ್ನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟು ಬಾ. ಇಗೋ ಈಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ರಾಕ್ಷಸರು ಬಲುಮಾಯಾವಿಗಳು ತಂತ್ರಗಾರರು, ಮತ್ತು ಹಿಂಸಕರು, ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡಾರು. ಇದು ನಿನ್ನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಮಾರ್ಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಅವರಿಗೆ ಕಾಣಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮುನಿಯ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿದಬಳಿಕ ಆಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದರೆಕೂಡಲೇ ಹತರಾಗುವರು ಹಾಗೆ ಜಿತಾಕ್ಷಮುನಿಯ ಆಜ್ಞೆಯುಂಟು. ಬರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆತನಿಂದ ಬೇರೆ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಾ, ಮರೆತುಹೋದೀಯೆ. ಎಂದು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿರುವನು, ಹೊತ್ತಾ ಗುತಬಂತು ನೀನು ಪರಮಮಿತ್ರನಾದುದರಿಂದ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಎಲ್ಲಸಂಗತಿಯನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದೇನೆ. ಬಾಲಚಾಪಲ್ಯವು ಎಲ್ಲಿಹೋಗುತ್ತದೆ ? ನಾನು ಹೇಳಿದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಬಹುರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಎಂದು ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದನು.

ಇದನ್ನೆಲ್ಲಕೇಳುತ್ತಲಿದ್ದ ವಿಚಿತ್ರಮಾಯನು ತನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ಚಿತ್ರಮಾಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲೈ ಸೊದರನೇ! ನೋಡಿದೆಯೆ? ಈ ಕಪಟವಟುವು ಚೋಟುದ್ದವಿದ್ದರೂ ಎಷ್ಟು ಹರಟುತ್ತಾನೆ, ಸೊಳ್ಳೆಯಂತೆ

ಗೊಯಗುಟ್ಟುತ್ತಾ ನೋಣದಹಾರಾಟದಂತೆ ಬೆರಳನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಾ ಇರುವೆಯಂತೆ ರಂಧ್ರಾನ್ವೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ತಿಗಣೆಯಂತೆ ಅಗ್ನಿ ಮುನಾಗಿ ಮರ್ಮವನ್ನು ಭೇದಿಸುತ್ತಾ ಬುಟ್ಟಿಯಹಾಗೆ ಕತ್ತನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕಾಗೆಯಂತೆ ಅತ್ತಿತ್ತನೋಡಿ ಶಂಕಿಸುತ್ತಾ ನಾಯಂತೆ ಬೊಗಳ ನಮ್ಮ ಮಹತ್ತರವಾದ ರಾಜಕಾರ್ಯ ತಂತ್ರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯಲ್ಲಾ ? ಏನಮಾಡಲಿ? ಇವನಕತ್ತನ್ನು ತಿರುಚಿ ನೀನೂ ನಾನೂ ಪಾಲುವಾಡಿಕೊಂಡು ತಿಂದುಬಿಡೋಣವೆ? ಎಂದು ಹೋರಾಡುತ್ತಿ ರಲು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಚಿತ್ರಮಾಯನು ಅಣ್ಣಾ! ಆತುರಪಡಬೇಡ, ಇದು ಜಿತಾಕ್ಷನ ಆಶ್ರಮವೆಂದು ಅರಿಯೆಯಾ? ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅತಿಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಕೇಡುಸಂಭವಿಸಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವೀರಿಸು , ಇನ್ನೂ ಇವರು ಏನು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರೋ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಮುಂದಿನ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡೋಣ, ಎಂದು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ತಡೆದನು.

ಇತ್ತ ನಿಜಶರ್ಮನು ಉಳಿದ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಕುರಿತು ನನಗೂ ಹೊತ್ತಾ ಯಿತು, ನನ್ನದೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಥೆಯುಂಟು ಅದನ್ನೂ ಲಾಲಿಸಿರಿ. ನಮ್ಮ ಅರ ಸಾದ ಬೋಧಚಂದ್ರನು ಕಳೆದಗ್ರೀಷ್ಮ ರ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಲುಷಕಾಂತಿ ಎಂಬ ಹೋಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಉಪವಾಸವ್ರತದಿಂದ ಆದಿನರಾತ್ರಿ ದರ್ಭ ಶಯನದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರಲು ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಪುರುಷನು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಏನೋ ಒಂದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿ ಅದೃಶ್ಯ ನಾದನಂತೆ. ಕೂಡಲೆ ಎಚ್ಚತ್ತು ಅವನಿಪಾಲನು ಆ ಹೋಮಕಾಲೆಯೊ ಳಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಗುರುವಾದ ಆನಂದವಸುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅಭಿ ವಂದಿಸಿ ತನಗಾದ ಕನಸಿನ ಪರಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲು, ಆನಂದಚುಳಕಿತನಾದ ಮುನಿಯು ಚಮತ್ಕಾರ ಚಮಕಿತನಾದ ಭೂಮೀಶ್ವರನೊಡನೆ ಕೇವಲ ಆಪ್ತರಾದ ಇಬ್ಬರು ಸೇವಕರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕರೆದುಕೊಂಡು ನಾನು ಮೊ ದಲಾಗಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಮೂರು ದಿನ ಗಳ ತರುವಾಯ ಸುಕುಮಾರಿಯು, ಪ್ರಸನ್ನ ಪ್ರಕಾಂತಗಂಭೀರಸ್ವರಳು, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಅಮೃತಾಂಜನ ಸಿದ್ಧಿ ವರ್ಮಿಯು, ಪೂರ್ಣೇಂದು

ಶೀತಳಮಾದ ಲೋಚನ ಮರೀಚಿಮಾಲೆಯು, ಫಲಫಲಾಯಿತ ಕಶೋಲ ಪಾಳೆಯು, ಥಾಳಥಳ್ಳದ ವಿಶಾಲಫಾಲೆಯು, ಗಾಂಭೀರ್ಯಗಂಭಿತ ಮಂದ ಹಾಸಸಂಶೋಭಿತವದನೆಯು, ನೈಗನಿಗ್ಯದ ಧವಳದಂತಾಂಕುರಕಾಂತಿಯು ಘನರಾಗರಸವಿರಾಜಮಾನ ವೃದ್ಧಮಧುರಾಧರೆಯು, ಪಶುಜಿತಿಗೂ ಮುದ್ದನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಲಲಿತ ಕೋಮಲತರ ಬಾಲಬಾಹುವು, ಆಗತಾನೆ ಅರಳಿದ ಕೆಂದಾವರೆಯ ವೃದ್ಧದಳಸದೃಶಪಾದತಲೆಯು, ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರಿಯೂ ಆಗಿ ಕೇವಲ ಬಾಲಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ತ್ರೀರಸಾಗರ ಸಂಭವೆಯೋ ಎಂಬಂತಿರುವ, ಸುಮಾರು ಒಂದುವರ್ಷದ ಹೆಣ್ಣುಮಗುವಿ ನೋಡನೆಯೂ, ಪಾರವಿಲ್ಲದ ಸಂತೋಷದಸಂಗಡಲೂ ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು, ಆ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಮೊಗುವನ್ನು ನೋಡುವನರರಿಗೆ ನಿಮಿಷಮಾತ್ರ ದಲ್ಲಿನೇ ತ್ರಗಳೊಳಗೆ ಒಂದುಬಗೆಯ ಉಲ್ಲಾಸ ವಿಕಾಸಗಳು, ಮುಖದಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷರೈಸೂಚಕವಾದ ವಿಚಿತ್ರಹಾಸವು, ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಣಗಲಾರದ ಪ್ರೇಮರಸದ ಉದ್ಬೋಧವು, ಮುತ್ತಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಮಮತೆಯು, ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲವು, ಆನಂದಸೂಚಕವಾಗಿ ಸದ್ರವವಾದ ರಸನಾಧರಸೀತ್ಕರವೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಅದ್ಭುತದ ಸುದ್ದಿಯೆಂಬ ಅಮೃತತೆಯು ಕ್ಷಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ನಗರದಲ್ಲೂ ಬೆಳೆದುಹರಡಿತು. ಅಯ್ಯಾ ! ಬಹುಕಾಲದಿಂದಲೂ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಲ್ಲ ಎಂದು ಮರುಗಿ ಕೊರಗಿ ಕರಗುತ್ತಲಿದ್ದ ಆ ನರಪಾಲಲತಾಮನಿಗೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತೀರಪಾರಗಳಲ್ಲದೆ ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯುತ್ತಲಿದ್ದ ಅತ್ಯದ್ಭುತಾ ನಂಠಾಮೃತ ಮಹೋದಧಿಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಲು ಚತುರ್ಮುಖನು, ಪಂಚಮುಖನು ಪಣ್ಮುಖನು ಹೆಚ್ಚಿ ಗೆಯಿಂದೇನು ? ಸಹಸ್ರಮುಖನೂ ಅಶಕ್ತರೇ ಎಂದರೆ ಏನೂ ಆಕ್ಷರೈವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಮೊಗುವು ಎಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ದೊರೆಯಿತು ? ಎಂಬಸಂಗತಿಯು ಯಾರಿಗಾಗೂ ತೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಸಂಕೇತದಿಂದ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತುಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಗುಂಡ, ಕನಕಪೇಟಕ, ಕೃಶಾನು, ಕರ್ಬುರಶ್ಮಿ, ಕನ್ನೆ, ಕಿಶೋರಿ ಎಂಬೀ ಆರುಕಬ್ಬಗಳು ಮಾತ್ರ, ಕಿವಿಗಿಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ತರುವಾಯ ಅಮರ್ತ್ಯಮುನಿಯು ಹೆಸ

ರೂ ಬಂದಿತ್ತು. ಇದರ ತತ್ವವೇನೋ ನನೆಗೆಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆಸುಕ್ಕು ತವಿಶೇಷದಿಂದ ದೊರೆತ ಆ ಲಲನಾರತ್ನವನ್ನು, ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದ ಮನೆಯಾದುದರಿಂದಲೂ, ಚಿಂತಿಸಿದ ಅರ್ಥವನ್ನೆಲ್ಲ ಈವ ಚಿಂತಾಮಣಿಯಂತೆಯೇ ಇರುವಳೆಂದೂ ಭಾವಿಸಿ : ಚಿಂತಾಮಣಿ, ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮಮರೇಂದ್ರನು ಸಾಕಿದವೈಭವವನ್ನು ನೀವೇ ಊಹಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕಾಲಕ್ರಮದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಬಂದ ಆ ಬಾಲೆಗೆ ಕನ್ಯೆಯೆ ಅಂತಸ್ತು ವಿಾರಿ ರೋಹಿಣಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ, ಗೌರಿಯೆಸ್ಥಿತಿಯು ಉಂಟಾಯಿತು ಆಗಲೇ ಮಳೆಗಾಲದೊಳಗೆ ಹೊಳೆಯು ಹೆಚ್ಚಲು ದಡಕ್ಕೆ ಕೊರೆತವು ವ್ಯಾಪಿಸುವಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಅರಸಿನ ಮನದೊಳಗೆ ಕೊರೆತಹತ್ತಿತು. ಮಿಂಚು ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಂತರೆ ಅದರ ಬೆಳಕು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಬೆಳಗುವಹಾಗೆ ಆ ಕನ್ಯಾಶಿರೋಮಣಿಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಸಾರದ ಮಹಿಮೆಗಳೆಂಬ ತಂತುಗಳಿಂದ ಪೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆಸುಚರಿತೆಯು ಸುಗುಣಮಣಿಗಣಹಾರಗಳು ದಿಗ್ವಿನಿತೆಯರ ಕಂಠಾಲಂಕಾರಗಳಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತ ಬಂದುವು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಯಜ್ಞದೊಳಗೆ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯು ಸ್ವದೇಹವನ್ನು ಸಮರ್ಪಣಮಾಡಿದಬಳಿಕ ಮಹಾದೇವನು ಹಿಮವ ತ್ವಾಂತಾರದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬೋಧಚಂದ್ರನೂ, ದುರ್ಗಪಂಕಜ ಅರಸಾದ ದಿಗ್ಗಳನೂ ಸತೀರ್ಥರಾಗಿ ಆತನಬಳಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆಂದು ಕಿಂವದಂತಿಯುಂಟು. ಈಚೆಗೆ ಬೋಧಚಂದ್ರನು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನು ನಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಾಯಣವನ್ನು ಪಾರಗಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಕರ್ಮದಿಂದಲೇ ಸಂಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯತಕ್ಕುದು ಸಿದ್ಧಾಂತವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಬೋಧಚಂದ್ರನೆಂಬ ತನ್ನಹೆಸರನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಖ್ಯಾತನಾದನು. ದಿಗ್ಗಳನಲ್ಲಿ ಬೆರಕೆಯ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯವುಂಟು, ಇವನ ಮುಖಾವತಾರವೂ ಅತಿವಿಕಾರವಾದದ್ದು. ಇವನು ಭ್ರಾತೃದ್ರೋಹಿ, ದೇವಕತ್ರ: ರಾಕ್ಷಸಕರ್ಮ, ಕಾಮಾತಿಚಾರನು, ಬ್ರಹ್ಮದ್ವೇಷಿ, ಬಹು ವಿದ್ಯಾವಾನ್, ಕರ್ಮ, ಶಿವವ್ರೂಪಾದುರಂಧರ, ಆದರೇನು? “ ಸರ್ವಂ

ಹಸ್ತಿಪದಮಗ್ನಂ” ಎಂಬುದು ಗೋತ್ತೇಇವೆ. ವಿಷಜಲಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವ್ಯು
ತಬಿಂದುವಿಗೆ ಬಲವುಂಟೆ ? ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮಾರ್ತಾಂಡಮಂಡಲದ ಬಿಸಿಲಿನ
ಝಳದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚು ಹುಳದ ಬೆಳಕು ಬೆಳಗುತ್ತದೆಯೇ ? ಗುಣಾಧಮನಾದ
ಈ ದಿಗ್ಗಳನ ನೀಚಕರ್ಮ ಭಸ್ಮರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕಾಲಾಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಯಲ್ಲಿ
ಇವನ ಸತ್ಕರ್ಮವೆಂಬ ಘೈತವಲೇಶವು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತೋ ಬಲ್ಲವ
ರಾರು, ಇಂತಹ ಸಾಪಿಸ್ತನಾದರೂ, ದೀರ್ಘಾಯುವು “ ಸಾಪೀಚಿ
ರಾಯುಃ” ಎಂಬುದು ಸಟೆಯಲ್ಲವಷ್ಟೆ ? ಇಾಧಮನು ತನ್ನ ದೂತರ
ಲೊಬ್ಬನನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಹಾಶಂಭನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದನು ಹಾಗೆ
ಬಂದ ಆ ಸೇವಕನು ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳೊಡನೆ ಇದ್ದ ನರಸಾಲನ ಸಂಗಡ
ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ಬಿನ್ನಮುಖನಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋದನು, ಸಂಗತಿಯು
ಏನೆಂಬುದು ಆರಿಗೂ ಗೋಚರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿನ್ನೆಯದಿವಸ ಮಾತ್ರ
ನಮ್ಮ ಗುರುವಾದ ಆನಂದವಸುವು ನನ್ನನ್ನು ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರೆದು
“ ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯನೇ ! ನೀನು ನಾಳನದಿನವೇ ಜಿತಾಕ್ಷಮುನಿಯು ತಶೋವ
ನವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ನನ್ನ ಅಭಿವಾದನವನ್ನು ಸಮರ್ಪಣಮಾಡಿ ದಿಗ್ಗಳನ
ದೂತನೊಬ್ಬನು ಐಕಾದಿದ್ವಿ ವಿಮುಖನಾಗಿ ತೆರಳಿದನು. ನಿಮ್ಮ ಕರಗತ
ವಾಗಿರುವ ಶುಭಸಂಪದವನ್ನು ಸುಕೃತಶಾಲಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕ ವಾಗು
ವಂತೆ ಎಸಗಬೇಕೆಂದು ” ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುಗು, ಆದರೆ
ಮಾರ್ಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸ ವಸತಿ ಇರುವುದು. ಈಗ ಅವರ ಹಾವಳಿಯು
ಹೇರಳವಾಗಿದೆ ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಅವರು ಅಡಗುವ ಕಾಲವು ಸಮೀ
ಪಿಸುವವರೆಗೂ ಎಚ್ಚರದಿಂದಿರಬೇಕು, ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸಿದ್ಧಯಂತ್ರವು
ನಿನ್ನಕರಗತವಾಗಿರುವಾಗ ರಕ್ತ ಸರು ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿದರೆ ಕೂಡಲೇ
ಭಸ್ಮವಾಗುವರು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದಾನೆ, ಇಗೋ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ
ವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು ಈ ಬಿಸಿಲ್ಲಾಲದ ಸಂಪದವನ್ನು ಏನಹೇಳೋಣ !
ಹೆಚ್ಚಿದ ಆಶೈತ್ಯವೆಲ್ಲಿ ? ಆತಣ್ಣದಿರನೆಲ್ಲಿ ? ಆಹಿಮನ್ವಯಿತುವೆಲ್ಲಿ ? ತಣ್ಣೀ
ರಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕೊಳಗಳೆಲ್ಲಿ ? ನೀರುತುಂಬಿದ ಆ ಕಾರ್ಮುಗಿಲುಗಳೆಲ್ಲಿ ?
ಆ ಮಿಂಚುಗಳ ಬೆಳಕಿನ ಏಳಿಗೆಯೆಲ್ಲಿ ? ಎಂಬುದಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಿರು
ಸಿನಿಂದಲೂ, ಝಲ್ಲಿಕೆಗಳ ನಿನಾದದಿಂದಲೂ, ಬೇಸಗೆಯು ಅಬ್ಬರಿಸುತ್ತ

ಬರುವಂತಿದೆ. ಯಾವಕಾಡಿನ ಲೋದಿಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸುಡಲಿಲ್ಲ ? ಬತ್ತಾ
 ಗಿಬೆಳೆದಗಿಡಗಳಿಂದ ಲೋದರಾಗಿರುವ ಕಾಡುನಿಲಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಇವೆ ?
 ಅರಣ್ಯದ ಅವಸ್ಥೆಯೆಲ್ಲ ಏನಾಗಿದೆ ? ಎಂಬುದಾಗಿ ಗಾಳಿಯು ಬಲದಿಂದ ಬೆಳೆದ
 ಬೆಂಬೆಳಗುಳ್ಳವನಾಗಿ ದವಾಗ್ನಿಯು ತನ್ನ ಜ್ವಾಲಾಮಾಲೆಗೆ ಬಳಗಾಗಿ ಸುಟ್ಟ
 ಮರ ಗಿಡ ಬಳ್ಳಿ ಬಿದರುಲೋದಿಗಳಿಂದ ಹೊರಡುವ ಕಟಪಟಗಳೆಂಬ ಶಬ್ದ
 ಗಳ ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವನು, ಮತ್ತು ಬಿಸಿಲಿನ
 ಬೇಗೆಯಿಂದ ನೊಂದಕಾಡುಕೋಣನು ತನ್ನ ಮೈನೆಳಲನ್ನೇ ಕೆಸರೆಂದು ಆ
 ಸರಿಸುತ್ತದೆ, ಗೊಂಚಲುಬಿರಿದು ಹಾರಿದ ಗುರಿಗಜಿಯ ಕಾಳನ್ನು ಕಾಗೆ
 ಯು ರಕುತದತೊಟ್ಟೆಂದು ಕೊಕ್ಕೆಯಿಂದ ಕುಕ್ಕುತ್ತಲಿರುವುದು. ಬಿಸಿಲನ್ನು
 ತಾಳಲಾರದೆ ಸರಿಯುತ್ತಲಿರುವ ಹಾವು ದಾಹದ ಹಾಹಾ ಕಾರದಿಂದ ಚೇತ್ಕಾ
 ರದೊಡನೆ ಬಿರುಬಿರನೆ ಸಿರಿಗುಟ್ಟುತ್ತ ಉಸಿರನ್ನು ಬದರುತ್ತಲಿರುವ ಆನೆ
 ಯಸೊಂಡಿಲಿನ ಬಿಬದಲ್ಲಿ ಬಬುಬೇಗನೆ ಹೊಗಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಲಿರುವುದು.
 ಅಲ್ಲದೆ ಅರಣ್ಯದೊಳಗೆ ನೀರಿನವೆಸರೇ ಇಲ್ಲದಿರಲು ನಡುಹಾಲಿನಬೆಂಗಳಿ
 ರನ ಬಿಸಿಲ ಹೊಯಿಲನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದ ಮರಗಳನಡುವಣಬಿಂಬಿದಿಂದ
 ಹೊರಟ ಕಾಡ್ಲಿಚ್ಚೆನ ಉರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮಹೀರುಹಗಳೂ
 ಮಹಾದಾಹವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ನೀರನ್ನು ಎರೆ ಯೆಂದು ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು
 ನೀಡಿ ಮುಗಿಲನ್ನು ಬೇಡುತ್ತವೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಬರುವುದು. ಮತ್ತು
 ಬಬ್ಬರಲ್ಲೊ ಬಬ್ಬರು ಬಹು ಪ್ರೇಮವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಬಹು
 ದೂರದಲ್ಲಿ ಅಗಲಿರುವ ತರುಣರಾದ ಸತಿಪತಿಯರ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯಂತೆ ಬಿಸಿ
 ಲು ಬೇಯುತ್ತಿರುವುದು. ಪರಮಲೋಭಿಗಳಲ್ಲಿನ ಜಿಪುಣತನದಂತೆ ದಾರಿ
 ಗರಿಗೆ ದಾಹವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲಿರುವುದು. ನೀಚಜನರದುರ್ವಚನಗಳು ಸಜ್ಜನ
 ರ ಮನವನ್ನು ಸಂಕಟಪಡಿಸುವ ಹಾಗೆ ಸೂರ್ಯನು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಕಿರಣಗ
 ಳಿಂದ ಮಾರ್ಗಸ್ಥರನ್ನು ಮನುತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸುಡುತ್ತಲಿರುವನು, ಸತಿಯಾದ
 ಯುವತಿ ಯಂತೆ ನೆಳಲು ಪಾಪದ ಪಾಪ ಮೂಲವನ್ನು ಎಣಿಬಿಡದೆ ಹಿಡಿದಿ
 ರುವುದು. ಇನ್ನೂ ಸಾಧುಗಳ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿಸಹಿಸಲಾರದ ನೀಚನ
 ಅಥವಾ ಚಾಡಿಗಾರನ ಮನಸ್ಸಿನಂತೆ ನೀರುಕುದಿಯುತ್ತಿರುವುದು. ವಿದ್ಯೋ
 ಗಿನಿಯಾದ ವನಿತೆಯಂತೆ ಮರದನೆಳಲು ಬಲು ಬಡವಾಗುತ್ತಲಿರುವುದು,

ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡು ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕ್ರೂರನಾದ ಸಾಲಗಾರನ ಮುಖವನ್ನೋಸಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವನ್ನು ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತುಸವಾದರೂ ನೋಡಲು ಯಾರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು? ಶೈತ್ಯವು ಕೂಡ ಶೈತ್ಯವನ್ನು ಬಯಸಿ ವಿನಾಸಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೊಳದ ಮೂಲವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿರುವುದು, ನೆಳಲುಕೂಡ ಬಲುಬಡವಾಗಿ ದಾರಿಗರೊಂದಿಗೆ ತರುತಲವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿದೆ. ನಿದ್ರೆಯೂ ಬಳಲಿ ನೆಳಲಲ್ಲಿರುವ ಪಾಂಥರ ಹೃದಯವನ್ನು ಹೊಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಿಂತಿರಲಿ, ಇದುವರೆಗೆ ನಾನಾಡಿದನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದುಡಿಕೆದೇನೋ ತಿಳಿಯದು, ಕೀಳರಾದರಕ್ಕಸರು ಮರೆಯೊಳಿದ್ದು ಕಿಂವದಂತಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನರರಿಗೆ ಕಿರುಕುಳವನ್ನು ಮಾಡಲೆತ್ತಿ ಸುವುದುಂಟು, ಎಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಜಿತಾಕ್ಷ ಮುನಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಇತ್ತ ಚಿತ್ರಮಾಯನು ಅಣ್ಣಾ ! ಈ ಕವಟ ವಟುವಿನವಟುತರವಾದ ತಟವಟದನುಡಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಲಿಸಿದೆಯೆ? ಅವನಿಗಿಂತ ಇವನು ಬಲು ತಲೆಹೋಕ, ತುಸವಾದರೂ ಐಬುಸಿಕ್ಕದಂತೆ ಮಾತನಾಡಿ ತಲೆತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟೇಹೋದರು, ಇವರು ಈಗಲೇನಮ್ಮ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುವ ಮಟ್ಟುಕಾಣೆ, ಇಗೋ ಇಲ್ಲಿನಮ್ಮ ಸೋದರದವನಾವನು ಬರುವಂತಿದೆ ನಮ್ಮದೊರೆಯ ರಾಜಕಾರ್ಯಕ್ಕೆಲ್ಲ ಈತನೇ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದರಾಯ ಭಾರಿ ಈತನಸಂಗಡ ವಾತನಾಡುವ, ಎಲ್ಲಸಂಗತಿಯೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ತಡೆ. ಈ ತುಂಟಹುಡುಗರನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಬಾಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳೋಣ. ಎಂದು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ವಿಚಿತ್ರಮಾಯನನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಅತ್ತ ಜಿತಾಕ್ಷನು ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಕುಳಿತಿರುವಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ವಂದಿಸಿದ ಋಷಿಕುಮಾರರಿಗೆ ಹರಸಿ ದ್ರುಮಶರ್ಮ ಮತ್ತು ಅನಂದವಸುಗಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಅವರು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ಆಹಾ ! ರಕ್ಕಸರ ಕೊನೆಸಾಗದ ಕೆಟ್ಟಾಟೋ ಚನಗಳನ್ನು ವನಹೇಳೋಣ ! ಎಂಬದಾಗಿ ತಲೆಯನ್ನು ತೂಗಿ, ಬಳೈಯದು

ಹೋಗಿಬನ್ನಿರಿ, ಭವಿತವ್ಯತೆಯೇ ಆಗುಹೋಗುಗಳಿಗೆ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿ ಕುಶಲೋದರ್ಕವಾಗಿಯೂ ಪರಿಣಮಿಸುವುದು, ಎಂಬದಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ. ಆದರೆ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಲೋಕಹಿತನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೇ ಆತನಿಗೂ ಅರುಹಿ ಪ್ರಯಾಣವಾಡಿರಿ. ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಹರ್ಷದಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು.

ಹೀಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಜಿತೋಷ್ಣ ಮುನಿಯು ಅನುಜಾತರಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಚಮತ್ಕಾರ ಕುಮಾರನನ್ನು ಕರೆದು ಎಲೈ ಧರಣೀಶ್ವರೇಂದ್ರ ಕುಮಾರನೇ ! ಅವರಜರಿಂದ ಸಹಿತನಾದ ನಿನಗೆ ಸಕಲವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಾರೀಣತೆಯು ಉಂಟಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳಿ ಮುಂಗಾರಮುಗಿಲಿನಆಗಮನವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ಚಕ್ರವಾಕದಂತಿ ಎದರು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಅಭಿವಂದಿಸಿದರೆ ಆ ಅವನೇ ದೇವೇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಕರತಲದಿಂದ ನಿನ್ನ ಅಂಗಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ಮಾಡಿ 'ಕದಂಬಕೋರಕ ನ್ಯಾಯ'ದಿಂದ ಪುಲಕಾಂಕುರನಾಗಿ ಆನಂದಿಸುವನು. 'ಕಾಕದಂತ ಪರೀಕ್ಷಾನರ್ಯಾಯ'ದಿಂದ ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಡ, 'ದಂಡಾವ್ರೂಪಿಕಾನರ್ಯಾಯ'ದಿಂದ ಸಕಲ ವಿದ್ಯೆಗಳೂ ಸಿನ್ನಿಂದ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ನಿಮ್ಮತಂದೆಯು 'ಕುಡ್ಯಂವಿನಾಚಿತ್ರ ಕರ್ಮನರ್ಯಾಯ'ದಿಂದ ನೀನಿಲ್ಲದೆ ಮುಂದೆ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡಲಾರನು. ಸ್ವತಃ ಭಾಸವಾನವನಾಗಿ ಇತರರಿಗೂ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ನಿನಗೆ ಇನ್ನು ನನ್ನ ಉಪದೇಶಗಳೂ 'ಪ್ರದೀಪ ದೀಪನರ್ಯಾಯ'ದಂತೆ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗುತ್ತವೆ. 'ಗಗನರೋಮಂಥನರ್ಯಾಯ'ದಂತೆ ಇನ್ನು ಅಂತಹ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ? ಆದರೂ ವ್ಯರ್ಥವೂ ಆಗಲೂ ಕಿಂಚಿದರ್ಥವನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸುವುದು, ಎಂಬ ನರ್ಯಾಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೂ, ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ತೋರಿದುದನ್ನು ಹೇಳದೆ ಹೋದರೆ ಹಿತಚಿಂತಕರ ಮನದೊಳಗೊಂದು ಬಗೆಯ ಕೊರತೆಯುಂಟಾಗುವುದು, ಎಂತ ಭಾವಿಸಿ ನಿನಗೆ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಮನಮುಟ್ಟಿ ಲಾಲಿಸು ಎಂದು ಇಂತೆಂದನು

ಎಲೈ ತಾತನೇ ! ನಾವು ಕಾಡುವನಯವರಾದರೂ ಬಹುಕಾಲ ದವರಾದುದರಿಂದಲೂ, ತಪೋಧನ ರಾಮಾದಿಂದಲೂ, ಲೋಕಾನುಭವವು ಹೇರಳವಾಗಿದೆ. ಸಾಸಿರ ಹೊತ್ತಗಳ ಓಡೂ, ಬಂದು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಎಣೆಯಾಗಲಾರದು. ಚಿರಕಾಲದವರು, ನರೆಗೂದಲರು, ಅರುಳು ಮರುಳನವರು. ಎಂದು ಹಿರಿಯರ ಮಾತನ್ನು ತೊರೆಯಬಾರದು. ಕಲ್ಲೆದೆಯ ಸಕ್ಕರೆಗಿಂತಲೂ, ಮುಖಬತ್ತಿದ ದ್ರಾಕ್ಷೆಗಿಂತಲೂ, ತಲೆಯನ್ನು ಮರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಲೋಕಾಂತರದಲ್ಲಿರುವುದೆಂಬ ಅವ್ಯುತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿರಿಯರ ವಚನವು ರುಚಿಯಾದದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಆಯಾಯ ಪ್ರಸ್ಥಾಪನೆಂಬ ಯಜ್ಞವು ಬದಗಿದರೆ ಧರ್ಮನೀತಿಜ್ಞರ ಸುಭಾಷಿತವೇ ಉಚಿತವಾದ ದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗುವ ದಿವ್ಯಧನವೆನಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾವುದೂ ಅನುಕೂಲಿಸಲಾರದು. ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಭುವಿನ ಆಜ್ಞೆಯಂತಿರುವ ವೇದವಾಕ್ಯಗಳಿಗಿಂತಲೂ, ಸತ್ಯಭೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಮನೋಲ್ಲಾಸಗೊಳಿಸಿ ಸನ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸುವ ಸಸ್ತಿತ್ರರಂತಿರುವ ಪುರಾಣ ವಚನಗಳಿಗಿಂತಲೂ, ಸರಸಾಲಾಪದಿಂದ ಇಂಗಿತವನ್ನರಿತು ಮೃದುಮಧುರ ಶೈಲಿಯಿಂದ ಲಾಲಿತ್ಯವನ್ನು ತೋರುತ್ತಾ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆನಂದಗೊಳಿಸಿ, ಹಸುಳೆಗಳು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮದ್ದುಕುಡಿಯಲು ಅತ್ತರೆ ಹೆತ್ತವರು ಆ ಮೊಗುನಿನ ನಾಲಿಗೆಗೆ ಮೊದಲು ಮಧುಬಿಂದುವನ್ನು ತೊಡೆದು ಆಣೆಗೊಳಿಸಿ ಬಳಿಕ ಮದ್ದನ್ನು ಕುಡಿಸುವಹಾಗೆ ಅಂಸು ಮಕ್ಕಳು ಮದೋನ್ಮತ್ತರಾಗಿ ಹೆಮ್ಮೆಯೆಂಬ ಪ್ರಬಲವಾದ ಜಾಡ್ಯದಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಮುಂಗಾಣದೆ ಮೆರೆದು ಮುಗ್ಧರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ಗುಡೆ ಜಿಹ್ವೆಕಾನ್ಯಾಯದಿಂದ ಸನ್ಮಾರ್ಗ ಪ್ರವೃತ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಆವುದೆಂದರೆ-ಕಾವ್ಯಭಾವನಾಪರಿಪಕ್ವ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ರಸಿಕರಾದ ಮಹಾಕವಿಗಳು ಸರಸವಾಗಿ ರಚಿಸಿ ಇರುವ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳೇ ಕಾಂತಾ ರತುನಗಳಂತೆ ಸಮರ್ಥವಾದುವುಗಳು. ಅಂತಹ ಕಾವ್ಯ ನೀತಿಗಳೆಲ್ಲ ನಿನಗೆ ಕರತಲಾಮಲಕಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೂ ಎಲೈ ಕಂದಾ ! ಐಶ್ವರ್ಯ ಮದಮತ್ತರಾದವರು ಎಲ್ಲವೂ ತಾವೇ ಎಂತಲೂ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ತಾವೇ ಕರ್ಮಗಳೆಂತಲೂ ನಿನನಯುತ್ತಾರೆ. ನಾಲ್ಕು ಮುಖಗಳಲ್ಲದ ಚತುರ್ಮುಖರೆಂತಲೂ ಮೂರ

ನೆಯ ಕಣ್ಣು ಮಾತ್ರವಿಲ್ಲದ ಮುಕ್ಕಣ್ಣುರೆಂತಲೂ, ಶಂಖ ಚಕ್ರಗಳು ಮಾತ್ರವಿಲ್ಲದ ಮಹಾ ವಿಷ್ಣುಗಳೆಂತಲೂ, ಆಯಾಮ ಲೋಕವಾ ಸಮಾತ್ರವಿಲ್ಲದ ದಿಕ್ಪಾಲರೆಂತಲೂ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೇ ಇರುವರು, ಪ್ರಾಯವು, ಪ್ರಭುತ್ವವು, ಐಶ್ವರ್ಯವು, ಅವಿವೇಕವು, ಈ ಸಾಲ್ಕೂ ಒಂದು ಗೊಡಿದರೆ ಯಾವ ಬುದ್ಧಿಸಿಂದಲೂ ವಾಸಿಲಿಯಾಗದ ರೋಗ ವೊಂದು ತಲೆ ದೋರುವುದು, ಅಂತಹ ರೋಗದ ಬೇಸಗೆ ಒಳಗಾದ ನರಾಧಮರು ಅವಧ್ವತರನ್ನು ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ನಲೆಯಾಗಿರುವಳೆಂದೇ ನನೆಯುವರು, ಘಟೇಯಂತ್ರ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಒಂದೆಡೆಯೊಳು ಬರಿದಾಗುತ್ತಲೂ, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಯೊಳು ಕುಂಬುತಲೂ, ಇರುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನಯ ಕುಶಾಗ್ರ ಬುದ್ಧಿಯಾದರೋ ಶತಪತ್ರ ಪತ್ರಶತಭೇದ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಸಿಮಿಷ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಳಹೊಕ್ಕು ಭೇದಿಸತಕ್ಕದಾಗಿದೆ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಅತಿತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಮೊರವಾದ ಕುದುರೆಯು ಉಪಾಯವೆಂಬ ನೋಗಕ್ಕೆ ನೀತಿಯೆಂಬ ಹೆಗಲನ್ನು ಇತ್ತು ಮಹತ್ತರವಾದ ರಾಜ್ಯವೆಂಬ ಮಹಾರಥದ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹವೆಂಬ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಲು ಮುಮ್ಮುಖವಾಗ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇಷ್ಟು ಬತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿವಲನು ಎಂದರೆ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರನು ಗದ್ದೆಯ ಬೈಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಹುಲ್ಲು ಜೊಳ್ಳು ಕಾಳುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಿಗೆತಂದು ಕಣದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿ ಕಾಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಶೇಖರಿಸಿ ಜಳ್ಳನ್ನು ಹೇಗೆ ತೊರಿಬಿಡುವನೋ, ವಾಂಸಾಭಿಯಾದ ಬೆಸುನು ಬುಟ್ಟಿಯಿಂದಾಗಲಿ ಬಲೆಯಿಂದಾಗಲಿ ವಿನನನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರುವಾಗ ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣು ಕಡ್ಡಿ ಕಸಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿನನನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದು ವಿನನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗ್ರಹಿಸಿ ಉಳಿದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ ಬಿಡುವನೋ, ಕವಿತೆಯನ್ನೊದುವ ರಸಜ್ಞನು ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿನ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನೀರ ಸಾಂಶವನ್ನು ಹೇಗೆ ತೊರೆವನೋ, ದೋಷಜ್ಞನಾದ ಬುಧನು ಪರರ ಗುಣದೋಷಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದು ಗುಣಾಂಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಶ್ಲಾಘಿಸಿ, ದೋಷಭಾಗವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ತರದೆ ಹೇಗೆ ಕೈಬಿಡುವನೋ,

ಹಾಗೆಯೇ ನೀನೂ ಆಧಾನ್ಯ ಪಲಾಲಾದಿ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ನಾನು ಉದಹರಿ ಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾರಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆದರಿಸಿ ಉಳಿದ ಅಂಶವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕಾಗಿರುವುದು. “ವಿಷ್ಣುವೇಷಣ, ಅಥವಾ ಸ್ವಿಗ್ನ ಸ್ವೇಹನ ಇಲ್ಲವೆ ಚರ್ವಿತ ಚರ್ವಣ, ಸಿಕತಾತ್ಮಲ ನ್ಯಾಯ” ವೆಂದು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಬೇಡ. ನನ್ನ ಉಪದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರವಾದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಅಂಶವಾದರೂ ‘ಬಧಿರಕರ್ಣ ಜನನ್ಯಾಯ’ವನ್ನು ಅನುಸರಿಸದೆ ‘ಸ್ವಾತೀ ಶುಕ್ತಿ ಕಾನನ್ಯಾಯ’ ದಂತೆ ಸಫಲವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. (ವಾಚಕ ಮಹಾಶಯರು ‘ಮಂಡೂಕಪ ಟಾನನ್ಯಾಯ’ದಂತೆ ಕಥಾರಸವು ವಿಶಕಲಿತವಾಗುವುದೆಂದು ಯೋಚಿಸ ಬಾರದು) ‘ಯಾಚಿತ ಮಂಡನ ನ್ಯಾಯ’ದಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸುವ ಕಥಾಸಂದ ಭದಲ್ಲಿ ‘ಮುಂಜೇಷೀ ಕಾನನ್ಯಾಯ’ದಿಂದ ಪರಿಗ್ರಾಹ್ಯವಾದ ಅಂಶವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಏತಕೆಂದರೆ ನ್ಯಾಘ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಹಾರಣ್ಯವೂ ಮಹಾ ರಣ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಹುಲಿಯೂ ಹೇಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ‘ವನಸಿಂಹನ್ಯಾಯ’ ದಿಂದದೋಪವಿಲ್ಲದೆ ಗುಣವೂ ಗುಣವಿಲ್ಲದೆ ದೋಷವೂ ಇರುವ ದೇ ಇಲ್ಲವು. ಸೂಚೀ ಕಟಾಹನ್ಯಾಯದಂತೆ ಅಂತರಾಳವಿಷಯಗಳು ಬಂದರೂ ಇದರಿಂದ ಕಥಾರಸವು ‘ಸ್ಥೂಣಾಸಿಖನನ್ಯಾಯ’ದಿಂದ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವುದು).

ಎಲೈ ವಿಚಿತ್ರಲೀಲಾ ಕುಮಾರನೇ ! ಯೋಗ್ಯರಾದ ರಾಜಕು ಮಾರರು-ಬಡತನ, ಸರಿತನ, ಶತ್ರುತ್ವ, ಮಿತ್ರತ್ವ, ಬಂಧುತ್ವ, ಅಬಂಧು ತ್ವ ಇತ್ಯಾದಿಸಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಪಕ್ಷಸಾತವನ್ನೆಣಿಸದೆ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾಜನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಪ್ರಜಾಪಮನೋರಂಜನವೇ ‘ರಾಜಾ’ ಎಂಬ ಶ ಬ್ದವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅರಸುತನ, ಎಂದು ಮನಃ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಮನಸ್ಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಸಕಲ ರಾಜತಂತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಬುದ್ಧಿವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂತಲೂ, ಸರ್ವಾಂತ ರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಭಗವಂತನು ಸರ್ವವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಂಬಲವಾಗಿದ್ದು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂತಲೂ, ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ದಿವ್ಯಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಬೇಕು. ಎಂತಹಪೂರ್ಣ ಪ್ರಜ್ಞಾಶಾಲಿಯಾದರೂ ಪರರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುವ ಸಮ ಯದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತನಾಗಿರುವನಲ್ಲದೆ ತಾನೇ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸು ವಾಗೆ ಮಲಿನಪ್ರಜ್ಞನಾಗುತ್ತಾನೆ, ಆದುದರಿಂದಲೇ ಒಂದುಪಂಡಿತ ಸಮಾ

ಜವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವೇದಗಳು, ವೇದಾಂಗಗಳು ವಿಯಾಸಾಂಸ, ನ್ಯಾಯ, ಪುರಾಣಗಳು, ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ, ಗಣಿತ, ಚರಿತ್ರ ಮುಂತಾದ ದರ್ಶನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಂದು ಅದನ್ನು ತಾವು ಸ್ವತಃ ಆಚರಿಸುತ್ತಾ ಇತರರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಲು ಕುಶಲರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪಂಡಿತರಿಂದಲೇ ರಾಜಸದಸ್ಸು ಕೋಭಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸ್ತಂಭಗಳಿಂದಲೂ, ಕೃತ್ರಿಮಪುತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಚಿತ್ರಗೇಲಸಗಳಿಂದಲೂ, ಮೇಲುಕಟ್ಟುಗಳಿಂದಲೂ, ವಿಚಿತ್ರಾಸನಗಳಿಂದಲೂ, ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವೇಷಧಾರಿಗಳಾದ ಪುರುಷರಿಂದಲೂ, ಅರ್ಧಸಾರವಿಲ್ಲದ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೂ, ಭಾಸಮಾನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಿ ವಿಧರಾದ ಮರ್ಮರು ಸಲಭರು, ವಿಪಕ್ಷಿತರು ಮಾತ್ರದುರ್ಲಭರು, ಇಂತಹ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯವಂತರಿಲ್ಲದ ಪರಿಪತ್ತು ಸೂರ್ಯನಿಲ್ಲದ ಲೋಕದಂತೆ ಕೋಭಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಸರ ಸೂರ್ಯರು ಉದಯಿಸಿದರೂ, ಲಕ್ಷಚಂದ್ರರು ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದರೂ ಧೀಮಂತರ ಬುದ್ಧಿ ವಾದಗಳಿಂದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾವುದರಿಂದಲೂ ಮಾನವನ ಹಾರ್ದಾಳಕಾರವು ತೊಲಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಕಲ್ಪಾಂತರಗಳ ಸರೇನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಕೀರ್ಮಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೆ ಬಹುಮಂದಿ ಪ್ರಾಜ್ಞರನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಬಹುಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಬಹು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರೂ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬೆಟ್ಟಗುಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಡು ಕಣವೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಲ್ಲಿನರಾಶಿಯು ಎಷ್ಟಿಲ್ಲ? ಇವುಗಳಿಗೂ ಪೆದ್ದರಾಗಮಣಿಗಳಿಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು? ತನ್ನಲ್ಲಿ ಧಳಧಳನೆ ಹೊಳೆಯುವ ಪ್ರಕಾಶಗುಣದಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲವೇಮಣಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವೂ, ಪಾಪಾಣ ಖಂಡಗಳಿಗೆ ಹೀನತೆಯೂ ಉಂಟಾಗಿದೆ ಸಾಧುವಿದ್ಯಜ್ಞನರಸೇನೆ ಮಾಡದಿರುವ ಮಾನವರನ್ನು ಹುಟ್ಟುಕುರುಡರು, ಹುಟ್ಟುಕೆವುಡರು, ಹುಟ್ಟುಮೂಗರು, ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಹೋದರೆ ಅಂಥವರನ್ನು ಕೊಂಬು ಬಾಲಗಳಿಲ್ಲದನಾಲ್ಕು ಕಾಲಿನ ಅನಾಥ ಹಾರಿಗಳಾದ ಪಶುಗಳೇ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಪ್ರತ್ಯವಾಯಿನಿಲ್ಲವು. ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದವರಿಗೆ ಮರೆಯಾಗಿರುವುದು, ದೊರೆಯದಿರುವುದೂ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಸ್ಥಾವರ, ಜಂಗಮ, ಮನುಜ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ,

ಮುನಿಮುಜೇಶ್ವರ ಈ ಮುಂತಾದ ತಾತ್ಪರ್ಯಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನವೇ ಅಲ್ಲವೆ
ಮೂಲಕಾರಣವಾಗಿದೆ, ಮಿಂಚು ಮಳೆ ಮೇಘ ಮಿಹಿರ ಮಜೋದಧಿ,
ಈ ಮುಂತಾದವುಗಳ ತತ್ವವನ್ನು ಅರಿಯದವರಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ
ತೋರುತ್ತದೆ ಅರಿತವರಿಗೆ ಏನೂ ಅಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ. ಮಾಸದ ಒಡೆಯದ,
ಮಾರಲಾಗದ, ಕೊಳ್ಳಲಾರದ, ರಂಧ್ರವಿಲ್ಲದ, ಕೊಡಲಾಗದ, ತೆಗೆಯ
ಲಾಗದ, ಹರಿಯದ, ಮುರಿಯದ, ಹಾರದ, ಉರಿಯದ, ನೆನೆಯದ
ಕುಂದದ, ಕುಸಿಯದ, ಕೀಳಾಗದ, ಹಾಳೂ ಆಗದ ಮಹಾಧನವು
ಜ್ಞಾನವೊಂದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನರತ್ನವಾದರೂ ಸಾಧು
ವಿನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತದೆ. ಅಸತ್ತುರುಷನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಸರ್ಪದಶಿರ
ದೊಳಿರುವ ಮಣಿಯಂತೆ ಭಯಂಕರವಾಗುವದು. ಇಂತು ಸುಜ್ಞಾನಿ
ಗಳಾದ ಸತ್ತುರುಷರಿಲ್ಲದ ರಾಜಸಮಾಜವು ಸಮಜವೇ ಆಗುವುದು.
ಸರ್ವಂ ಸಹಾಧಿಪನ ಸಭೆಯು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕುರುಡಾ
ಗಿಯೂ, ಕವಿಗಳಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮೂಗಾಗಿಯೂ, ಸನ್ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲದೆ ಕಿವು
ಡಾಗಿಯೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತದೆ. ನರೇಂದ್ರರಿಗೆ ಆನೆ ಕುದುರೆ ತೇರು
ಕಾಲಾಳು ಮುಂತಾದ ಸರ್ವಧನವಿದ್ದರೂ ಮಹಾಕವಿಗಳಲ್ಲದಿದ್ದರೆ
ಕೀರ್ತಿಯು ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಕವಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಕುರುಡ
ರು ಕಮಲಾಕ್ಷರಾಗುತ್ತಾರೆ ಕೀಳರು ಕಲ್ಪಸಾದಪರಾಗುತ್ತಾರೆ ಹೇ
ಡಿಗಳು ಗಾಂಧೀವಿಗಳಾಗುವರು ಕಾಚವು ಕೌಸ್ತು ಭರತ್ನವಾಗುವದು.
ಅನ್ನ ನೀರುಗಳಿಗೆ ಪೇಚಾಟವು, ಕಾಡುಬೀಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಟವು,
ತಲೆ ಮರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಪರಸೇವೆಯು, ಒಬ್ಬಳಿಗೆ ಐದುಮಂದಿ
ಗಂಡಂದಿರಾಗಿರೋಣವು ಈ ಮುಂತಾದವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪಾಂಡವರ
ಮಹಾಕೀರ್ತಿಗೆ ಆಕರವಾಗಲು ಮಹಾಕವಿಯಾದ ವ್ಯಾಸಮುನಿಯ
ವಾಗ್ಯೈಖರಿಯಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲವೇ? ರವಿಶಿವರ ಅರಿತಕ್ಕೆ ಬಾರದುಧು
ಕವಿಯು ಅರಿತಕ್ಕೆ ಬರುವುದು. ನಾಮರೂಪಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಪಂಚ
ದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದುಕೆ ಕವಿಯೇಬ್ರಹ್ಮನು. ಇಂಥವರ ಸಹವಾಸ
ದಿಂದ ಫಡೆದ ವೈದುಷ್ಯದಿಂದ ಮಧುರವಾದ ವಿನಯವು ಉಂಟಾಗು
ತ್ತದೆ ಅರ್ಥಹೀನವಾದ ಮಧುರಶಬ್ದವೂ ಮನೋಹರವಾಗುವುದು

ಇದಕ್ಕೆ ವೀಣಾವೇಣು ಮೃದಂಗಾದಿಗಳೇ ನಮಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗುವೆ. ಕೊಲ್ಲುವ ಮೃಗಗಳು, ಅಳುವ ಮಕ್ಕಳು, ಇರಿಯುವ ಹಗೆಗಳು, ಮೃದುಮಧುರವಾಣಿಯಿಂದ ಶಾಂತರಾಗಿ ವಶ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಮೃದುವಚನದೊಡನೆ ಔದಾರ್ಯವಿರಬೇಕು ದಾತ್ಯಪ್ರತಿಗೃಹೀತ್ಯಗಳ ಹಸ್ತಭಾವದಿಂದಲೇ ಇಬ್ಬರ ತಾರತಮ್ಯವು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಸುರರನ್ನಾಗಲಿ, ಅಸುರರನ್ನಾಗಲಿ, ಚೇತನರನ್ನಾಗಲಿ, ಅಚೇತನರನ್ನಾಗಲಿ, ದಾತ್ಯತ್ವವನ್ನು ನಿಮಿತ್ತಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಅಲ್ಲವೇ ಮೂಲೋಕ್ತವೂ ಹೊಗಳುತ್ತದೆ. ದಾತಾರನ ದೋಷಗಳೂ ಗುಣಗಳೇ ಆಗುತ್ತವೆ ಮೇಘಕ್ಕೆ ಮಾಲಿನ್ಯವಿದ್ದರೂ ಕಾಲಮೇಘವೆಂಬುದು ಪ್ರಶಂಸೆಯ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆಯಿಂದೇನು? ಲೋಭಕ್ಕಿಂತ ದೋಷವೂ, ದಾನಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಗುಣವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಇರುವುದು ಸರಿಯುವುದೂ ಸಹಜ ಗುಣಗಳು. ಆ ಐಶ್ವರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯನ್ನು ತೊರೆದವನಿಗೆ ಮಹತ್ತರವಾದ ಯಶಸ್ಸುಂಟಾಗುವುದು. ಸತ್ತರೂ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಿಡೆನು ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತೇತೆರಳುವೆನು ಎಂಬ ದೃಢವಾದ ಲೋಭವಿದ್ದರೆ ಸತ್ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ದಾನವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬನಿಗೆ ನೂರನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಸಾವಿರವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸತ್ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇಹಪರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟನ್ನು ಗಳಿಸುವುದು ಮೇಲಲ್ಲವೆ? ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಂಪತ್ತು, ಶೌರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ವಿಜಯವು, ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಮುಕ್ತಿಯು, ದಾನವಿಲ್ಲದೆ ಯಶಸ್ಸು, ಉಂಟಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲವು. ಲೋಕವೆಲ್ಲವೂ ಬಲಿಷ್ಠನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವುದು. ರೋಗಕಾರಿಗಳಾದವುಗಳೂ ಬಲಿಷ್ಠನಿಗೆ ಪಥ್ಯವಾಗಿರುವವೆಂದೇ ಮೈದ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಶುಭಕರವಾದ ಅದೃಷ್ಟಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಶೌರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬರದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಬಲವಾದ ಕಾಡ್ಡಿ ಚ್ಚಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ವಾಯುವು ಸಣ್ಣಗಿರುವ ದೀಪವನ್ನು ಆರಿಸಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಬಲಿಷ್ಠನನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕೊಂಡಾಡು

ವರು. ಬಲಹೀನನನ್ನು ಸರ್ವರೂ ಜರಿಯುವರು. ಬಲವುಳ್ಳ ಹೋ
ತಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಬಿಡುವರು. ದುರ್ಬಲಗಳಾದ ಮೇಕೆ
ಗಳನ್ನು ಪಾಕಕ್ಕೆ ಬಯ್ಯುವರು. ಹೀಗೆ ಹೀನಬಲನು ಶೋಕಕ್ಕೆ ಈ
ಡಾಗುವನು ಆದುದರಿಂದ ಧೀರನೂ ಶೂರನೂ ಆದ ಬಲಿಷ್ಠನಾಗಿರ
ಬೇಕು. ಪ್ರೀತಿಸುವ ಪತಿಯು ಸತಿಗೆ ಸುಂದರನಾಗುವನು. ದಾಸಿ
ಗೆ ಧನಿಕನು ಸುಂದರನು. ವಾಣಿಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಸುಂದರನು, ಶ್ರೀ
ದೇವಿಗೆ ಶೂರನೇ ಸುಂದರನೆನಿಸುವನು. ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿ ಶಾಲಿಗಳು ಹೊ
ಗಳುವ ಶೌರ್ಯವು ನೀತಿಯಿಂದ ಬಡಗೂಡಿದ್ದರೆ ವಾಚಾಲತನದಿಂದ ಸೇ
ರಿರುವ ಮೇಧಾಶಕ್ತಿಯಂತೆ ಸರ್ವರಿಗೂ ಸೊಗಸುವದು. ಇಂತಹ
ಶೌರ್ಯಸಂಪನ್ನನು ಸಕಲ ಮಾನವ ಸೇವ್ಯನಾಗುವನು ಮತ್ತು ನರಪಾ
ಲನಾಗಲಿಕ್ಕೂ ಸುರಪಾಲನಾಗಲಿಕ್ಕೂ ಅರ್ಹನಾಗುವನು. ವಸುಮ
ತಿಶನಿಗೆ ಸಮರದಲ್ಲಿಯೂ, ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಯಜ್ಞನಿರ್ವಾಹಗಳಲ್ಲಿಯೂ,
ಪತಿಹಿತ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸತಿಯರಿಗೂ ಶೌರ್ಯವೇ ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ ಭೂಷಣ
ವಾಗುವುದು. ಈ ಶೌರ್ಯವು ಅನೇಕರಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅವ
ರೊಳಗೇ ಬಬ್ಬನು ಸ್ವಾಮಿಯಂತಲೂ ಇತರರು ದಾಸರೆಂತಲೂ ಭೇದ
ವುಂಟಾಗಲು ನೀತಿಯೇ ಮೂಲ. ವೀರನು ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಗುರಿ
ನೋಡಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಅಸ್ತ್ರವು ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಭೇದಿಸುವಹಾಗೆ ಶೂ
ರನ ಶೌರ್ಯವು ನೀತಿಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದರೆ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಭೇದಿಸು
ವುದು. ಉಪಾಯತ್ರಯ ಸಹಿತವಾದದ್ದೇ ಶೌರ್ಯ, ಆ ಉಪಾಯ ರಹಿತ
ವಾದದ್ದೇ ಮೌಖ್ಯ. ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಉಭಯ ಪಕ್ಷದ ವೀರರೂ ಸ
ಮವಾಗಿಯೇ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಉಪಾಯಜ್ಞರೇ ಜಯಿ
ಸುವರು. ಆದರೆ ಬಹುವಿಧವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು
ಪ್ರಜ್ಞಾತಿಶಯದ ಚಾತುರ್ಯವು, ನೀತಿ ಸಹಿತವಾದ ಶೌರ್ಯವೂ ಅದೃಷ್ಟ
ಶಕ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವುವು. ಶೂ
ರರನ್ನೂ, ವಿದ್ಯಾವಂತರನ್ನೂ, ಧಾರ್ಮಿಕರನ್ನೂ, ನೀತಿಪರರನ್ನೂ, ಸ
ತ್ಯಸಂಧರನ್ನೂ, ಮೇಧಾವಿಗಳನ್ನೂ ತೊರೆದು ಮೂಢರನ್ನೇ ಪ್ರೀತಿಸು
ವುದು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಲಕ್ಷಣ. ಕರ್ಷಕರು ಸಮಾನವಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯ

ವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಷ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯಾವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಸಮವಾಗಿಯೇ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರೊಳಗೆ ಕೆಲವರು ತಲೆಯನ್ನು ಎತ್ತುವರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಉರುಳುವರು..ಇದೆಲ್ಲಾ ದೈವಚೇಷ್ಟೆಯೇ? ದಾತೃಗಳಾದರೂ ಲೋಭಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸರಳರಾದರೂ ಸಿಟ್ಟುಗೊಳ್ಳುವರು. ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದರೂ ಭ್ರಾಂತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವರು ಆದರೆ ಅದರಂತೆ ಆಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ದೈವವಿಲಾಸವಲ್ಲವೆ? ಇಂತಹ ದೈವಕ್ಕೂ ಕಾಲವು ಕಾರಣವೆಂದು ಅರಿಯಬೇಕು. ಬಗೆಬಗೆಯಾದ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕಸಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಪುಷ್ಪಫಲಗಳನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಕಾಲವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಗಾಳಿಯನ್ನು ತಳ್ಳುವರಾರು? ಮೇಘವನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸುವರಾರು? ಶ್ರಾವಣ ಮೊಸವು ಬರಲು ಜಗತ್ತೆಲ್ಲಜಲಮಯವಾಗುವುದು. ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಅನುಗೊಳಿಸುವುದು, ಹಾಳುಮಾಡುವುದೂ, ಕಾಲವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದಲ್ಲ ಆದರೂ ನಾನು ಸಾಧಿಸುವೆನು ನಾನು ಸೋಲಿಸುವೆನು ಎಂಬುದಾಗಿ ಮಂದಮನುಜರು ಮೋಹವಶರಾಗುವರು. ಕಾಲಕ್ಕೂ ಕಾಲನುಯಾರೋ, ಅವನೂ ಕಾಲವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲೇ ಬೇಕು. ಜಗದೀಶ್ವರನೂ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಸಂಹರಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಕಾಲವನ್ನು ಅವೇಕ್ಷಿಸುವನು ಪಂಡಿತರನ್ನೂ ಪಾಮರರನ್ನೂ, ಸುಖಿಗಳನ್ನೂ ದುಃಖಿಗಳನ್ನೂ ಕಾಲವೇ ಚಂಡಮಾರುತದಂತೆ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಮಾಡುವುದು. ಅಂತಹಕಾಲವನ್ನೂ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಕ್ಷಮೆಯೆಂಬುದು ಪರಮಾಪಧ. ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿ ಶತ್ರುಗಳು ಸಮಯವಿಶೇಷದಲ್ಲಿ ಮಾನುಷನನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಬಲು ಬಗೆಯಾಗಿ ವೇಚಾಡಿಸುವುದನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಸಾಧುಗಳು ಅವಕಾರವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದವರಿಗೂ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ತಾಳಿ ಉಪಕರಿಸುವರು. ಬಾಚಿಯಿಂದ ಚೆಕ್ಕಿದರೂ ಮರವು ನೆಳಲಿನಿಂದ ಆದರಿಸುವುದು. ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿಗಳೆಂಬ ಮುಳ್ಳುಗಳು ಅಡಗಡಗೂ ರಂಧ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡತಲೇ ಇರುವುದು.

ವೃ ಆಮನದೊಳಗಿರುವಜ್ಞಾನ, ತಪಸ್ಸು ಎಂಬ ಅಮೃತವು ಸೋರಿಹೋಗಿ
 ಗುವುದರೊಳಗಾಗಿ ವಿವೇಕವೆಂಬ ಸೂಜಿಯಿಂದ ಜ್ವಮೆಯೆಂಬ ತೇಪೆಯ
 ನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಬೆಳಗಿನಮೊದಲು ಸಂಜೆಯವರೆಗೂ ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿನ
 ರೆಳುತ್ತೇವೆ ಆದರೂ ತೃಪ್ತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಶಾಂತರಾದವರು ಕುಲಶೈಲ
 ಗಳಂತೆ ಚಲಿಸದೆ ತೃಪ್ತ ಸುಖದಿಂದಿರುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಶಾಂತಿಯು
 ಸುಖಭೂಮಿಯೆಂದರಿಯಬೇಕು. ಬಂಡಾದನೀರು ಚಲಿಸದಿದ್ದರೆ ತಿಳಿ
 ಯಾಗುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಶಾಂತವಾದಮನಸ್ಸು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರಸ
 ನ್ನತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ ಬಹುಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಶಾಂತಿಯೆಂಬ ಪತ್ನಿ
 ಯನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಪ್ರಸನ್ನತೆ, ತೃಪ್ತಿಮೊದಲಾದ ದಾಸಿಯರು ದೊರೆವರು
 ಶಾಂತನಾದವನಿಗೆ ಕಾಲ ಅದೃಷ್ಟ್ಯ ಮೊದಲಾಗಿರುವ ಅಚೇತನರಾದ
 ಭೃತ್ಯರೂಸಿಕ್ಕುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮೃದುಮಧುರ ವಚನವೇ ಜಾ
 ಗ್ರದವಸ್ಥೆ ಎಂದರೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯೆಂದರಿಯಬೇಕು. ಇದರಿಂದಲೇ ಹೇಳಿ
 ದ ಕೆಲಸವನ್ನೆಲ್ಲಮಾಡತಕ್ಕ ಧರ್ಮವೆಂಬ ಸೇವಕನು ದೊರೆವನು
 ಆದರೆ ಈಧರ್ಮವನ್ನು ಅರ್ಥದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು ಹಾಗೆಯೇ
 ಅರ್ಥಾರ್ಜನೆಗೂ ಧರ್ಮವೇಕಾರಣ. ಗಂಗಾದಿತೀರ್ಥಗಳೂ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇ
 ತ್ರಗಳೂ ಅಂಗಡಿ ಬೀದಿಗಳು ಅಲ್ಲಿರುವದರಿಂದ್ರರೇ ಅರ್ಥಧರ್ಮಗಳನ್ನು
 ವಿಕ್ರಯಿಸುವ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಪರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ತೃಣವನ್ನು
 ಕೊಟ್ಟರೂ ಅಗ್ಗವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಬಂದುಸೇರೆ ನೀರನ್ನು
 ಕೊಡುವುದರಿಂದಲೂ, ಬಂದುಹಿಡಿ ಕಾಳನ್ನು ಈ ವುದರಿಂದಲೂ ಮರು
 ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದುರ್ಭಿಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಧರ್ಮವೆಂಬಮೈರು ಮಹತ್ತರ
 ವಾದ ಅರ್ಥಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮವುಕಾಮವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ
 ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಗುಟ್ಟಾದಗಳೆಯ. ತತ್ಪೋಪದೇಶ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ
 ಗುರುವು, ರಣರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾಯೋಧ, ಅರ್ಥಾರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿಸಚಿವನು
 ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮರಗಳು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿನೆರಳು,ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬಾವಿಗಳು. ದೇವ
 ತೋಕದಲ್ಲಿ ಜಲ. ಭೂತೋಕದಲ್ಲಿ ಸತ್ಪುತ್ರರಿಗೆ ಭೋಜನಮಾಡಿಸಿದ
 ರೆ ಆಮರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಅಮರರು ಅಮೃತಪಾನವನ್ನೂ ಮಾಡಿಸುವರು
 ತೋಕದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಂತನನ್ನು ಹೋರಗಳುತ್ತಾರೆ ಅರ್ಥಹೀನನನ್ನು ಹೀ

ಯಾಳಿಸುವರು. ಹಣವಂತನೇ ಗುಣವಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಹಣವಿಲ್ಲದವನು ಹೆಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿ ಹೆಣವನ್ನು ನೋಣಗಳಾದರೂ ಸೇವಿಸುತ್ತವೆ ಹೆಣ ಹೀನನ ಬಳಿಗೆ ನೋಣವೂ ಅಡ್ಡಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅರ್ಥದಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಸದಿರುವುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ಅರ್ಥವೇ ಜಗತ್ತಿಗೆಮೂಲ. ಸತ್ಕರ್ಮವು, ಜ್ಞಾನವು, ಮೋಕ್ಷವು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅರ್ಥವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿವೆ. ವಯೋವೃದ್ಧರು ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧರೂ, ತಪೋವೃದ್ಧರೂ ಧನವೃದ್ಧನ ಅಧೀನರಾಗುವರು, ಗೋವಿಂದನನ್ನೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನೆಂತಲೂ, ಶಂಕರನ್ನು ಮೇರುಧನ್ವನೆಂತಲೂ, ಸ್ವಯಂಭುವನ್ನು ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನೆಂತಲೂ ಕೊಂಡಾಡುವರು. ಹಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟವರು ಮೇಲಕ್ಕೆಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಬಿಡದವರು ಕೆಳಕ್ಕೆಳುರುಳುವರು ಇದರಿಂದಲೇ ಅರ್ಥದ ಗೌರವಲಾಭವಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಪುರುಷಾರ್ಥಚತುಷ್ಟಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಹೃದಯಂಗಮಳಾದ ಮಹಿಳೆಯು ಗೃಹಿಣಿಯಾಗಿ ದೊರೆತರೆ ಪುರುಷನಿಗೆ ಸಂಸಾರದ ಹೊರೆಯು ಅರಿವಿಗೆ ಬರದೆ ಸರ್ವ ಸುಲಭವಾಗುವುದು. ಅನುಕೂಲವಾದ ದಾಂಪತ್ಯವು ದೊರೆತರೆ ಸ್ವರ್ಗಾಪವರ್ಗಗಳು ಕರಗತಗಳಾಗಿರುವುವು. ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಿರುಕುಳದ ನೋವು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ಗೃಹಿಣಿಯವೃತ್ತಿ ದೋಷದಿಂದಲೇ ಗೌತಮನು ಸಂತಪಿಸಿ ಶಪಿಸಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೆರಳಿದನು. ಅರ್ಥೇಂದು ಶೇಖರನಾದ ಈಶ್ವರನೂ ಅರ್ಥಾಂಗಿಯಾದ ಆರೈಯಿಂದ ಅವಂದವಾದ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವನು. ವೇದವು ದಾಂಪತ್ಯದ ಸಾಮ್ಯವೈಷಮ್ಯ ಭೇದದಿಂದಲೇ ಭೂಷಿಸುತ್ತಲೂ ದೂಷಿಸುತ್ತಲೂ ಇರುವುದು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಕ್ಲೇಶವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆಯೇ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಮುನಿಗಳು ಕೂಡ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬಾಧೆಯುಂಟಾದರೆ ಅಬಾಧಿತವಾದ ತುರಿಯಾಶ್ರಮವನ್ನು ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಾಧಿತಾ ಬಾಧನ್ಯಾಯವನ್ನು ಉದಹರಿಸುವರು. ಅನುರೂಪವಾದ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಅನುಕೂಲವಾದ ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ದ್ದುಕೊಂಡು ಇದರ ಫಲವಾದ ಇಹಲೋಕದ ಸುಖವನ ಅತಾ ಕ್ಯಸ್ತು

ನಾಗದೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲೂ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಕ್ರಮದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಫಲವನ್ನು ಆ ಸುಖಕ್ಕೆ ಅಂಗಪುಷ್ಟಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೂ, ಸಹಜವಾದ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ನಿತ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೂ ಇರಬೇಕು. ಈ ವಿಧವಾದ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದಬಳಿಕ ರಾಜ್ಯಭಾರಕ್ಕೆ ಹೆಗಲನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಪ್ರಚಂಡಮಾರುತವಿದ್ದರೂ ಪ್ರಾಣವಿಲ್ಲದೆಹೋದರೆ ದೇಹವು ನಿಲ್ಲದಹಾಗೆ ಗುಣಾತ್ಮನಾದ ರಾಜನಿಲ್ಲದೆಹೋದರೆ ರಾಜ್ಯವು ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯಿಂದಲೂ, ತಂದೆಯಿಂದಲೂ, ಗುರುಹಿರಿಯರಿಂದಲೂ, ಬದಗುವ ಸುಖಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಿತನಾದ ರಾಜನಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಫಲಗಳೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ರಾಜನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಚಲಿಸುವವನಾದರೆ ಭೂಚಲನದಿಂದ ಪರ್ವತಗಳು ಚಲಿಸುವಹಾಗೆ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಮಸ್ತ ಮರ್ಯಾದೆಗಳೂ ಚಲಿಸುತ್ತವೆ, ಪತ್ನಿಯ ಮಾಂಗಲ್ಯಯೋಗದಿಂದ ಪತಿಯ ಆಯುಷ್ಯವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು. ಪ್ರಜೆಗಳ ಭಾಗ್ಯಯೋಗದಿಂದ ಪಾರ್ಥಿವನು ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಎಲೈ ಪ್ರಿಯಕುಮಾರನೇ ! ನೀನು ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿದ್ದರೂ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಾನೂ ಸ್ವಲ್ಪವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆನು ಇನ್ನು ಕಾಲವಿಳಂಬವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು ನಿರೀಕ್ಷಕರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಾರದು. ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಸಹಜಾತರಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಚಮತ್ಕಾರ ಕುಮಾರನೊಡನೆ ಚಿತಾಕ್ಷಮುನಿಯು ಅಸದಳ ಪುರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಬೆಳಸಿದನು.

ಇಂತು ಚಮತ್ಕಾರಚಿಂತಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ

ದ್ವಿತೀಯಪ್ರಭೆಯು.

ತ್ಯಾಜ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಪ್ರಕಾರಂಭಂ.

ಚಿತ್ರಮಾಯನು-ಅಣ್ಣಾ ! ಇಗೋ ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡತಾನಾದ ಕೃತಹಸ್ತನೇ ಹೌದು. ನಮ್ಮ ಅರಸಿನಮಾತುಲನಾದ ಮಾಯಾವಿಯೊಡನೆ ಏನೋ ಮಾತನಾಡುವಂತಿದೆ. (ಬಲಗಡೆ ನೋಡಿ) ಓಹೋಹೋ ! ರಾಜನ ರಹಸ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಸರ್ವಮಾಯನು ತನ್ನ ಸೇವಕರಾದ ಕೂಟಮಾಯ ಜಾಲಮಾಯರೊಡನೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬರುತ್ತಲಿದಾನೆ. ಏನೋ ಕಾಣೆನಪ್ಪಾ, ಇಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯ ಭಾರದ ಸಭೆಯು ನಡೆಯುವಹಾಗೆ ಕಾಣಬರುವುದು. ಎನ್ನುವವರಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಲು ವಂದಿಸುವವರು ವಂದಿಸಿಯೂ, ಹರಸುವವರು ಹರಿಸಿಯೂ, ಚಪ್ಪಾಳೆತಟ್ಟುವವರು ತಟ್ಟಿಯೂ ಕೇಕೆಹಾಕುವವರು ಹಾಕಿಯೂ, ಎಲ್ಲಸಡಗರಗಳೂ ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಡೆದಮೇಲೆ ಕೆಲವರು ಮಂದಹಾಸದಿಂದಲೂ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಸಂಶಯಗ್ರಸ್ತರಾಗಿಯೂ ಬಬ್ಬನು ಬೇಜಾರಿನಿಂದಲೂ, ಬಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಕೂತೂಹಲದಿಂದಲೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

ಕೃತಹಸ್ತ — ಎಲಾ ಮೊಗೂ ! ಚಿತ್ರಮಾಯ ! ಮೊನ್ನೆತಾನೆ ಮೊಳದುದ್ದದ ಮೊಗುವಾಗಿದ್ದವನಿಗೆ ಆಗಲೆ ಮುಖದಮೇಲೆಲ್ಲ ಕುಡಿಸಿ ಸೆಯು ಮೊಳಿತು ರೀವಿಯಾದ ಕೋರೆಯ ಹರೆಯದ ಪಡ್ಡೆ ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದೀಯೆ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಾ ಮುಖವನ್ನು ನೀಡು ಮುತ್ತಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳು ತ್ತೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನಿಮ್ಮಣ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳು. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಸತ್ತಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯಾದ ಮಾಯಾವತಿಯು ಬಹುಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸಲಹಿದಳು ನನಗೆ ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ ತಲೆಯು ಅದುರುತಿದೆ ಹಲ್ಲುಗಳೆಲ್ಲ ಉದುರಿಹೋದುವು. ಬೆನ್ನಿಗೆ ಗೂನುಬಂದಿತು. ತಲೆಯೆಲ್ಲ ಬೆಳ್ಳುಗಳಂತೆ ಬೆಳ್ಳಗಾಯಿತು ಕೈಯ್ಯು ಊರುಗೋಲಿಲ್ಲದೆ

ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಯನ್ನೂ ಇಡಲಾರೆನು, ರೆಪ್ಪೆಗೂದಲೆಲ್ಲ ನರೆಗೂದಲಾಗಿದೆ, ಬಾಯಜೊಲ್ಲಿನನೀರು ಎಳೆಮುಕ್ಕಳಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಮುದುಕನಾಗಿ ಉಡುಗಿ ಅಡಗಿ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೂದಲೇವಿಯಂತೆ ಕೂಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮಡಿಯುವುದೇ ಲೇಸು, ನರನಶಿರದ ನಲೆಗೂದಲು ಹೆರರಹೀಯಾಳಕೆಯೆಂಬ ಜಯಭೋಷದ ಮುಂದಣ ಧ್ವಜಪಟವಾಗಿರುವುದು. ಮುದಿಯನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಸದಯರಾದ ಸುಹೃದರೂ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಯುವರು, ಹೆಂಡರು ಸೇವೆಮಾಡಳು. ಮಕ್ಕಳು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳ ಲೇಪ್ಪೆಯು ಮನುಜರಿಗೆ ಮುದ್ದಾಗಿರುವುದು. ಮುದಿಯರ ನಡತೆಯು ಹಗೆಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಮುದುಕನ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ. ಅರಿಯದವನಾರೆಂದರೆ? ಮುದುಕನೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅರುಳುಮರುಳುಗಳು ಮುದುಕನಿಗೆ ಸೇರಿದವುಗಳು, ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಕಥೆಯಕಗ್ಗುವು ಮುದುಕನ ಸ್ವತ್ತು. ಮುದುಕನ ಅನುಭವದ ಮಾತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿರುಕನ ಹಾಡಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮುದುಕನು ಸುದತಿಯ ಶತ್ರುವು, ಮುದುಕನ ಮೋರೆಯ ಮೇಲಣ ಚರ್ಮದ ತಿರಿಯು ನಾರಿಯ ನುಣುಪಾಗಿರುವ ನೀಳವಾದ ನೋಟಕ್ಕೆ ತಡೆಯಾಗಿರುವ ಪರದೆಯು. ಚಾಪಬ್ಯಕ್ಕೆ ಮುದುಕನೇ ತವರ್ದನೆ. ಬಗೆಬಗೆಯ ಹಂಬಲಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮುದುಕನೇ ಸಿಂಹಾಸನ ಮೂದಿಗೂ ಬೆ, ಮುದಿ ಪಿಶಾಚಿ, ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಮಾನಿನಿಯರಿಗೆ ಬಹು ರುಚಿಕರವಾಗಿರುವುವು 'ಮುದುಕನಿಗೆ ಮಾನವಿಲ್ಲ ಹದಿಬದಿಗೆ ಎದುರಿಲ್ಲ, ಎಂಬ ನಾಣ್ನುಡಿಯು ಸಟೆಯಲ್ಲ. ನನಗೆ ಈ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜಸೇವೆಯು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಪುರುಷನಿಗೆ ಪರಸೇವೆಗಿಂತಲೂ ಮತ್ತೊಂದು ದೊಡ್ಡ ವೃತ್ತ್ಯವಿಲ್ಲವು. ಸರೆಯಲ್ಲಿರಬಹುದು, ನರಕದಲ್ಲಿ ಉರುಳಬಹುದು, ಕೊರಳನ್ನು ಇರಿದುಕೊಳ್ಳಲೂ ಬಹುದು. ಪರಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಮಾತ್ರ ಬಲುಕಷ್ಟ, ಜರೆಯೂ ಪರಸೇವೆಯೂ ಎರಡೂ ಸೇರಿದ್ದರೆ ವೃತ್ತ್ಯ ದೇವತೆಯೂ ಕಾಳರಾತ್ರಿಯೂ ಜೊತೆಗೂಡಿದಂತಾಗುವುದು, ಸೇವಕನು ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ ದೋಷಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಚ್ಚಿ ಡಬೇಕು, ಅವನ ಶತ್ರುವು ಗುಣಿಯಾದರೂ ಅವನಲ್ಲಿ ದೋಷವನ್ನೇ ಹೇಳಬೇಕು, ಅವನ ಸಾರವಿಲ್ಲದ ಮಾತುಗ

೪ಗೂ ಹುಸಿನಗೆಯನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನೂ ತೋರುತ್ತಾ ಹೊಗಳಬೇಕು, ಅವನ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವರ್ಣವನ್ನೂ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆಯಂತೆ ಶಿರದಿಂದ ಧಾರಣಮಾಡಬೇಕು, ಅಮೃತ ರಸದ ಬಿಂದುವಿನಂತೆ ಕಿವಿಗಳೆಂಬ ಪಾತ್ರೆಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಯಮನ ಶಾಸನದಂತೆ ಹೆದರಿ ವಿಧೇಯತೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸಲೇಬೇಕು, ಹಗಲಿರುಳೂ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ದುಡಿದರೂ ಸೇವಕನ ದೋಷಗಳು ಯಜಮಾನನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತವೆಯಲ್ಲದೆ ಗುಣವೊಂದೂ ಕಾಣಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸೇವಕನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪನ್ನು ಎಣಿಸುವ ಗುಣವು ಸ್ವಾಮಿಗೆ ತಾಯಿ ಹಾಲಿನ ಸಂಗಡ ಬಂದಿತೋ ! ಗರ್ಭಕೋಶದಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವನವಾಗಿದ್ದಿತೋ, ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಸೇವಕನ ಕಷ್ಟಸಮಯವು, ಮನೆಯ ಸಂಕಟವು, ಬಡತನದ ಬೇನೆಯು, ಉಪದ್ರವದ ವೇಗವೂ, ಪ್ರಭುವಿನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತೃಣದಕಣವಾಗಿಯೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಕಷ್ಟಸಮಯ ಲೇಶವು, ಉಪದ್ರವಕಣವು, ಸಂಕಟದ ಪರಮಾಣುವೂ ಪ್ರಭುವಿಗೆ ನೋರುಮಂದರ ಕೈಲಾಸಕೈಲಗಳೇ ಅಗುತ್ತವೆ, ಕೋಪಾಗ್ನಿಯ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಪ್ರಳಯ ಕಾಲ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಕ್ರೂರವಾದ ಮುಖವನ್ನಾದರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನೋಡಬಹುದು, ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡ ಯಜಮಾನನ ಹಾಳು ಮೋರೆಯನ್ನು ನೋಡಲಾಗದು, ದೇಹವನ್ನು ದಂಡಿಸಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕೆಲಸಮಾಡಿದರೆ ಯಜಮಾನನ ಮನವು ಮೃದುವಾಗುವುದೆ ? ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಕೈಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿರಬೇಕು, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಿರಬೇಕು. ಅವನ ಆಜ್ಞಾಸಮಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು, ನಿರ್ದ್ರೆಯನ್ನು ತಡೆಯಬೇಕು, ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು, ಚಳಿಗಾಳಿಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಬೇಕು. ನಂಟಿರಿಷ್ಟರನ್ನು ತೊರೆಯಬೇಕು. ವಿಷಯಾಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ನೀಗಬೇಕು, ಹೆಂಡರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿನ ಮಮತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಡಬೇಕು, ಶುಭಾಶುಭಗಳ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಎತ್ತದಿರಬೇಕು, ಹೀಗೆಲ್ಲ ರುಷಿಚರ್ಯೆಯನ್ನೇ ಆಚರಿಸಿದರೂ ಮಾಸಗಟ್ಟಲೆಯ ಸಂಬಳವನ್ನಾದರೂ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೊಡುವನೆ ? ಇಲ್ಲ. ಬಿರುನುಡಿಗಳಲ್ಲದೆ ಕೊಡತಾನೆಯೆ ? ಅದೂ ಇಲ್ಲ. ಖಂಡಖಂಡವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದೆಂತ ಕೊಡು

ವನೆ ? ಇಲ್ಲ. ಬಹುಮತಿಯ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆಯೂ, ಅದನ್ನೂ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲದೆಯೂ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಮಂದಮನುಜರು ಪ್ರಭುಸೇವೆಯಲ್ಲಿಡುವ ಚಿತ್ತೈಕ್ಯಕಾಗ್ಯವನ್ನು ದೇವರಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಧನ್ಯರಾಗಲು ಸಂದೇಹವುಂಟೆ ? ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನು ? ಅವರವರ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವು ಹಾಗೆ ಬಾಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಈಗ ನಮ್ಮ ಅರಸನಿಗೆ ಮಹತ್ತರವಾದ ಒಂದುಅನರ್ಥವು ಬಂದು ಬದಗಿದೆ. ಇದರ ಮುಂದಣಪರಿಣಾಮವು ಹೇಗಾಗುವುದು ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಏನುಮಾಡಲಿ ? ಮುಕ್ಕೂಟವು ಏರಲು ಅಸದಳವಾದ ಬೆಟ್ಟವೇಹೌದು. ಪಟ್ಟಣವು ಇದರ ಮೇಲೆಯೇ ಇದೆ, ಅನರ್ಥವಾದ ಲೋಹಮಯವಾಗಿರುವ ಏಳುಸುತ್ತಿನಕೋಟೆಯೂ ಉಂಟು, ಹಾರಲು ಅಶಕ್ಯವಾಗಿರುವ ಅಪಾರವಾದ ಕಡಲೇ ಅಗಳಾಗಿಯೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ತಾನೆನು ? ಹತ್ತಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ತೋರಿದರೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಇಂತಹಪಟ್ಟಣವೂ ನಾಶವಾಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಸಾವಿರವುಸ್ತುಗಳ ಓದೂ ಒಂದು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಸರಿಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹದೊಡ್ಡ ಸಂತತಿಯಲ್ಲಿ ಅಕಳಂಕನೊಬ್ಬನೇ ಸಂತತಿಯ ಕಟ್ಟಕಡೆಯತಂತುವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವನು, ನಾನೇನುಮಾಡಲಿ ? ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವೊಂದೂ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ಪುರುಷನಿಗೆ ಕಾಮನು ಪ್ರಬಲಶತ್ರುವು, ಯಾವನಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಾಮವು ಮೊಳೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಅವನ ಹೃದಯವೆಂಬ ಪಾತ್ರೆಯಿಂದ ಧರ್ಮವೆಂಬ ಅಮೃತದರಸವು ಹಸಿದಾದ ಗಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ನೀರಿನಂತೆ ಜನಿತುಹೋಗುತ್ತದೆ, ಕಾಮುಕನ ಸತ್ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅವನ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಶೋಭಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಖ್ಯಾತಿಯು ಹಾಳಾಗುತ್ತದೆ. ಕೀರ್ಮಿಯು ಮಾಸಿಹೋಗುತ್ತದೆ, ಏಳಿಗೆಯು ಕೀಳಾಗುತ್ತದೆ, ಅವನಯಾವುದೊಂದು ಉದ್ಯೋಗವೂ ನೆರವೇರುವುದಿಲ್ಲ, ಪ್ರಕೃತವಿಷಯವು ನಿಮಗೆಲ್ಲತಿಳಿದದ್ದಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಅರಸಾದ ದಿಗ್ಗಳನೂ ಬೋಧಚಂದ್ರನೂ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಗುರುವಿನ ಬಳಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದವರೆಂಬನೆಪವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೋಧಚಂದ್ರನಿಗೆ ನುಗಳಾಗಿರುವ ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು ಕಾಮಿಸಿ ಎಲ್ಲೈಕೃತಹಸ್ತನೇ ನೀನುಬೋಧಚಂದ್ರನಬಳಿಗೆಹೋಗಿ ಹೀಗೆಹೇಳು, 'ಸ್ವಸ್ತಿ' ಸಮಸ್ತನರ

ಪಾಲ ಚಕ್ರಚೂಡಾಮಣಿಯಾದ ಬೋಧಚಂದ್ರನೇ ! ನಿನ್ನ ಪರಮ ಮಿತ್ರನಾದ ದಿಗ್ಗಜನು ಪ್ರೇಮಾಲಿಂಗನವನ್ನು ಮಾಡಿಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ಎಲೈ ಅರಸೇ ! ನೀನೂ ನಮ್ಮ ಪ್ರಭುವೂ ಮಣ್ಣಾಟದ ಜೊತೆಗಾರರಂತೆ, ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಿನಗೆಮೊದಲು ಜ್ಞಾಪಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿದನು, ಬಾಲ್ಯಮೊದಲು ಇದುವರೆಗೂ ಆತನತೋಳುಬಲದ ಮಹಿಮೆಯೆಲ್ಲವೂ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದವಿಷಯವಾಗಿದೆ, ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನನ್ನಬಾಹು ಬಲವನ್ನು ತೋರುವುದು ಉಚಿತವಾದಕೆಲಸವಲ್ಲ, ನೀನುಸ್ವೇಹವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿಹೋಗತಕ್ಕವನಲ್ಲವೆಂಬುದೂ ನನಗೆಗೊತ್ತುಂಟು, ಬಳುಕುತ್ತಿರುವ ಮಿಂಚಿನಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ನಿನ್ನಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿರುವ ಕನ್ಯಾರತ್ನದಗುಣಪ್ರಭೆಯು ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಭೆಯಂತೆ ಲೋಕದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದೆ ಇಂತಹ ಅವೋಘವಾದ ಮಣಿಯನ್ನು ನಾನು ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಶೆಪಟ್ಟದೇನೆ, ಈ ಮಾತನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಿದಕೂಡಲೇ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವೆ, ಎಂಬುದನ್ನೂ ನಾನುಬಲ್ಲೆನು. ನೀನೇಮೊದಲು ನನಗೆ ಆಕನ್ಯಾರತ್ನವನ್ನು ದಯೆಮಾಡಿಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸುವೆ, ಎಂದು ನಾನು ಇದುವರೆಗೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು, ಆದರೆ ಏನು ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಹಾಗೆಹೇಳಿಕಳುಹಲು ಸಾವಕಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ, ಒಂದುವೇಳೆ ನೀನೇಏಕೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಬಾರದಾಗಿತ್ತು ? ಎಂದುಮಂದೆ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವೆ, ಎಂಬದಾಗಿ ನೆನದು ಜಾಗ್ರತೆ ಪಟ್ಟು ನಿನ್ನಯದೂರಿಗೆ ಬಳಗಾಗಬಾರದೆಂದು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೇನೆ, ಅವ್ಯತಧಾರೆಯನ್ನು ಕರೆವನಿನ್ನ ಮಂಗಳಮಯವಾಣಿಯನ್ನು ಎದುರುನೋಡುತ್ತಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದೇನೆ, ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ್ದನು. ಇಷ್ಟುಸಂಗತಿಯನ್ನೂ ನಾನು ಬೋಧಚಂದ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದುದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೂ ಇಂತೆಂದೆನು. ಎಲೈಧರಣೀದೇವೇಂದ್ರನೇ ! ಲಾಲಿಸು-ಹೆತ್ತವರು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಎಷ್ಟುದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ಸಾಕಿದರೂಹೆರರಬಡವೆಯೇ, ಎಂಬುದುಲೋಕಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಸತ್ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದಾನಮಾಡಿದುದೇ ಆದರೆ ಮಗನಿಗಿಂತಲೂ ಮಗಳುನೂ ರೂಪಾಲಿನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದಗುಣವತಿ, ಎಂಬದಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತಲಿದೆ, ಕನ್ಯಾರತ್ನವೆಂಬುದುಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಾದುದ

ರಿಂದ ಯಾರುಬೇಕಾದರೂ ಯಾಚಿಸಬಹುದು, ಆದರೆ ಕನ್ಯಾದಾತನು ರೂಪ, ಗುಣ, ವಿತ್ತ, ವಿಭವ, ಶ್ರುತ, ಶೌರ್ಯ, ಮುಂತಾದಸಕಲಗುಣ ಸುಪನ್ನನಾದ ವರನನ್ನುನೋಡಿ ದಾನಮಾಡಿದರೆ ಇಹಪರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೀರ್ತಿ ಸುಖಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಪ್ರಭುವಿನ ಜಗದ್ವಿಜಯದ ಖ್ಯಾತಿಗಳ ಮಂಗಳಗೀತಗಳನ್ನು ಸ್ವರ್ಲೋಕಸುಂದರಿಯರು ಹಗಲಿರುಳೂ ಹಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಪಾತಾಳಲೋಕದ ನಾಗಕನ್ಯೆಯರಿಗಂತೂ ಮಂಗಳಪಾಠವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿನ ದಿಗ್ವಿನಿತೆಯರಿಗೆ ಕಂಠಗಳಲ್ಲಿನ ಮುಕ್ತಾಹಾರಗಳಾಗಿವೆ. ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಾರಾಮೃತಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಚಕ್ರವರ್ಮಿಯು ಮಹೋದಧಿ, ಎಂಬುದು ಸಿನಗೆ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಇಂದ್ರಾದಿ ದಿಕ್ಪಾಲಕರು ನಮ್ಮ ಸಾರ್ವಭೌಮನಿಗೆ ದಾಸಾನು ದಾಸರೆಂಬುದು ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸತ್ಕುಲಪ್ರಸೂತರೊಳಗೆ ಮೊದಲನೆಯವರು ಯಾರು ? ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಮಾಡುವುದಾದರೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಮಂಡಲಾಧಿಪತಿಯನ್ನೇ ಎಣಿಸಬೇಕು. ತ್ರಿಲೋಕಾಧಿಪತಿಗಿಂತಲೂ ಇಮ್ಮಡಿಯಾದ ನಮ್ಮ ಭುವನಾಧಿಪನ ಸೌಭಾಗ್ಯದಸುದ್ದಿಯನ್ನೆತ್ತಿದರೆ ನವನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಕುಬೇರನೂ ಆಗರ್ಭನಿರ್ಭಾಗ್ಯನೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವರಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು, ಅಂತಹ ಮಹಾಪುರುಷನು ಸಿನಗೆ ಅಳಿಯನೇ ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಎಣೆಯುಂಟೆ ? ನಿನ್ನ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಪಾರವಿದೆಯೆ ? ಖ್ಯಾತಿಗೆ ಸಮನಿರುವುದೆ ? ಅಂತಹ ವಧೂವರರನ್ನು ನೋಡುವ ನಿನ್ನ ನಯನಗಳ ಸುಕೃತವಿಶೇಷವಿನ್ನೆಷ್ಟರದೋ ನಾನರಿಯೆನು, ನಿನ್ನ ಪೂರ್ವಪಿತೃಗಳು ಎಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವಂತರೋ ನಾನರಿಯೆನು. ದಿವ್ಯಸುಂದರ ದಂಪತಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೇಮರಸಭರಿತರಾಗಿ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಂಸಾರ ಸುಖಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರಲು ಕೆಲಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದು ದಿವ್ಯಸಂತಾನವು ಉಂಟಾದರೆ ಪುತ್ರಮುಖಾವಲೋಕನ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸದಿರುವ ನಿನ್ನ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಪಾರ

ವೃಂಟೆ ? ಅಂತಹ ದೌಹಿತೃನನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ನಿನ್ನ ಖ್ಯಾತಿ ಲತೆ ಯು ಮೂಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡುವುದು, ನಿನ್ನ ಕನ್ಯಾರತ್ನವು ಆಮು ಹಾನುಭಾವನಾದ ವರನನ್ನು ಸೇರಿದಕೂಡಲೇ ಕುಂದಣದ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಗಿದ ದಿವ್ಯರತ್ನದಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಾ ಅತ್ಯಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾತಃ ಕಾಲದೊಳಗೆ ಪೂರ್ವದಿಗ್ವಸಿತೆಯು ಬಾಲಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪ್ರಸವಿಸು ವಂತೆ ದಿವ್ಯಪುತ್ರರತ್ನವನ್ನು ಪಡೆಯುವಳು. ಈ ಸೀಮಂತಿನೀ ಶಿರೋ ಮಣಿಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಸಮ್ಮ ಭೂವಧೂವಲ್ಲಭನು ಶಾರದನಿಶಿಯಿಂ ದೊಡಗೂಡಿದ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಹಾಗೂ, ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯಿಂದ ಸೇರಿ ರುವ ಪರಮೇಶ್ವರನಂತೆಯೂ, ಶಾರದೆಯಿಂದ ಸಹಿತನಾದ ಸೃಷ್ಟಿಕ ರ್ತನತೆರದಿಂದಲೂ, ಇಂದಿರಾರಮಣನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನರಿತಿ ಯಿಂದಲೂ ವಿರಾಜಿಸುವನು. ಇನ್ನು ಸಾವಕಾಶವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ ಶುಭಕಾರ್ಯವನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳು ತ್ತಾರೆ, ಜೋಯಿಸರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಲಗ್ನವನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಲಗ್ನವ ತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆದಿತ್ತರೆ ನಾಡಿದ್ದು ಇಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ನೀನು ನಿನ್ನ ಅಳ ಯನಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಬಹುದು, ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿ ವಿರವಿಸಿದೆನು. ರಾಜಸೇವೆಯು ಕಷ್ಟತರವಾದ ದೈಂತಲೂ, ಸೇವಕನು ತನ್ನ ಪ್ರಭುವಿನ ದೋಷಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಚ್ಚಿ ಟ್ಟು ಇಲ್ಲದ ಗುಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಯೂಗಳಬೇಕೆಂ ತಲೂ ನಾನು ಮೊದಲೇ ನಿನಗೆ ಸೂಚಿಸಿರುವೆನಷ್ಟೆ ? ಅದರಂತೆಯೇ ನಾನೂ ನಡೆದುಕೊಂಡೆನು.

ಬೋಧಚಂದ್ರನು ನನ್ನನ್ನು ದಿಗ್ಗಳನಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದವನೆಂದು ಕೇಳಿದಕೂಡಲೇ ತನ್ನ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದನು, ಮಮತೆಯಿಂದ ಕಾಶಲಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಸುಖಾಗಮನವನ್ನು ಬಯಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರದಿಂದ ಆಸನವನ್ನು ಕೊಡಿಸ ಲಿಲ್ಲ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದನೋಡಲಿಲ್ಲ, ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸ ಲಿಲ್ಲ, ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಸಂಭಾಷಣೆಗೆ ಅವಕಾಶಕೊಡಲಿಲ್ಲ, ಹರ್ಷದಿಂದ ನಾನು ಹೇಳಿದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಆಲಿಸಲಿಲ್ಲ, ತನ್ನ ಕುಲಪುರೋಹಿತನಾದ ಆನಂದವಸುವಿನೊಡನೆ ಬಲುಸಡಗರದಿಂದ ಏನೋ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ

ಲೋಕಹಿತಮುನಿಯು 'ಸಕಲದುರಿತಶಾಂತಿ' ಎಂಬ ಮಹಾಯಾಗವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿರುವಂತೆಯೂ, ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸಂಸಾರಸಹಿತನಾಗಿ ಕೂಡಲೆ ತನ್ನ ಅಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಬರುವಂತೆಯೂ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿ ಇರುವನು, ಈಗಲೇ ಹೊರಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಕಲ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಯಾಣಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ಹೊರಡುತ್ತಾ ನನ್ನನ್ನು ಅನಾದರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ಬಳ್ಳೆಯದು, ನಮ್ಮ ಪುರೋಹಿತರ ಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡಿ ವರ್ಮಾನವನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ, ಎಂಬುದಾಗಿ ಅರ್ಧಅರ್ಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲೇ ಹೊರಟೇಹೋದನು. ಅಯ್ಯಾ! ಚಿತ್ರಮಾಯಕುಮಾರನೇ ! ಬೋಧಚಂದ್ರನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದುದು ನಮ್ಮ ಪ್ರಭುವಿಗೂ ನನಗೂ ಅಶಸ್ತ್ರವಧೆಯಲ್ಲವೋ ! ಮುಸುಕಿನೊಳಗಣ ಗುದ್ದಲ್ಲವೇ ? ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನು ? ಆ ಕನ್ಯಾತತ್ವವು ಭುವನೈಕಮಂಗಳಗುಣಾಕರನಾದ ಚಮತ್ಕಾರಕುಮಾರನಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತಳಾಗಿರುವಳೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯು ಮೂರುಲೋದಲ್ಲಿಯೂ, ಮೊದಲೇ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದೆ ಈವಿಷಯವನ್ನು ದಿಗ್ಗಳನಿಗೆ ನಾನು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿದೆನು, ಆದರೆ ಅವನು ನನ್ನ ಮಾತುಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಇದೇಫಲ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರವಾದ ವೈರವೆಂಬ ತರುವಿಗೆ ತಾಯಿಬೇರು ಪರತರುಣಿಯ ಚಿಂತೆಯೇ ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಇದಲ್ಲದೆ ದುರ್ಗಪುರದಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಡಿನ ಮೊಳೆಯೊಂದು ಮೊಳೆತು ಚಿಗುರುತ್ತಿದೆ, ಅದೂ ಕಡೆಗೆ ಇನ್ನೆಂತಹ ಹಣ್ಣನ್ನು ಬಿಡುವುದೋ ಕಂಡದ್ದಲ್ಲ. ದಿಗ್ಗಳನಿಗೆ ಕೇಡುಗಾಲಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇಂತಹಬುದ್ಧಿಗಳೆಲ್ಲ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ದಿಗ್ಗಳನು ತನ್ನ ದಾಯಾದಿಗಳಾದ ಅಗ್ನಿಕಂಧರ, ಅಪಶದ, ರಾಸಭ, ಎಂಬ ಮೂವರು ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೂ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕಾದ ದಾಯಭಾಗವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಅಧಿಕಾರದ ದರ್ಪದಿಂದ ಅಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟನು, ಅವರು ಮೂವರೂ ಊರುಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಾಗ ಹತ್ತು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಮಂದಿ ಸೈನಿಕರು ದಿಗ್ಗಳನ ದೋಷವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಇವರಲ್ಲರೂ ಇವನ ಮೇಲಣ ದ್ವೇಷದಿಂದ ಜನಾಲಯವೆಂಬ ದುರ್ಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಂಧ್ರವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿದಾರೆ. ಮತ್ತು ಹೇಗಾದರೂ

ಇವನಿಗೆ ವಿಪತ್ತನ್ನು ತಂದು ಬಡ್ಡಬೇಕಾದರೆ ತರುಣಿಯೇ ಸರಿ, ಎಂದು ನೆನಪಿ ಲವ್ಯನಾಸೆಯೆಂಬ ತಮ್ಮ ತಂಗಿಗೆ ಕೆಲವು ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಲವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿರುವರು. ಪುರುಷವಾಹನೆಂಬ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ದೂರದ ಅಣ್ಣನು ಮೊಗೂ? ದಿಗ್ಗಲಾ ! ನಿನಗೆ ಇಂತಹ ಬುದ್ಧಿಯು ತರವಾದದ್ದಲ್ಲ.

ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಬೇಡ, ದುಷ್ಯರನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಡ, ಸೋದರರಿಗೆ ಸುಖಬೇಕಾದ ಪಿತೃರ್ಜಿತ ಸ್ವತ್ತಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡು, ಸಿರಿಯು ಯಾರಿಗೂ ಸ್ಥಿರವಾದದ್ದಲ್ಲ. ಸಿರಿಯು, ಹರೆಯುವು, ಇರುವಾಗ ಮೆರೆಯದವನೇ ಶೂರನಲ್ಲದೆ ಹೆರರನ್ನು ಇರಿಯುವವನು ಶೂರನಲ್ಲ, ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು, ಎಂದು ಬಹಳವಾಗಿ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಆದರೇನು ? ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಬರವಣಿಗೆಯೂ, ಬೂದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಹೋಮವೂ ನೆಲೆಯಾಗಿಯೂ, ಸಫಲವಾಗಿಯೂ ಆಗುವುದುಂಟೆ ? ಇದರಿಂದ ದಿಗ್ಗಲನು ಕಾಯ್ದು ತುವುದಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಿದ್ದರೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಿಡಿದು ಬಿದ್ದು ಆ ಅಣ್ಣನ ಮೇಲೆಯೇ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿ ಅವನವಸ್ತುವಾಹನಗಳನೆಲ್ಲಾ ದೋಚಿಕೊಂಡು ಬಂದನು, ಹುಲಿಗೆ ತನ್ನ ಕಾಡು ಹೆರರ ಕಾಡು ಎಂಬ ಭೇದವುಂಟೆ ? ಬೆಂಕಿಯು ಹೊತ್ತಿಡುವವನನ್ನು, ಹೋಮಮಾಡುವವನನ್ನೂ ಸಮವಾಗಿಯೇ ಸುಡುತ್ತದೆ. ಬಾಚಿಯಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದರೂ, ಪನ್ನೀರನ್ನು ಎರೆದರೂ, ಕಸ್ತೂರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿದರೂ, ಹಾಲುಮೊಸರಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿದರೂ, ಬೇವಿನಕಾಯಿ ಸಿಹಿಯಾಗುವುದುಂಟೆ ? ಈ ಪಾಪಿಯಾದ ದಿಗ್ಗಲನು ಈಗ ಅಕಳಂಕನೆಂಬ ತಮ್ಮನನ್ನು ಪ್ರಾಣತೆಗೆಯಲು ಹೊತ್ತನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಲಿದಾನೆ ಆದರೆ ಈ ಅಕಳಂಕನಾದರೋ ಮುಳ್ಳಿನ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯವಾದ ಹೂವು ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಈ ನೀಚರ ಸಂತತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಾನೆ. ವಿಷವೃಕ್ಷಗಳನಡುವೆ ಸಿಹಿಮಾವಿನಗಿಡವು ವಾಸಮಾಡುವಂತೆ ಇವರೊಳಗೆ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಲಿದಾನೆ.

ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಈ ಅಕಳಂಕನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಂತರಂಗದೊಳಗೆ ನಿಷ್ಕಳಂಕವಾದ ಭಕ್ತಿಯುಂಟು, ಆದರೂ ದಿಗ್ಗಲನ ಕೌರವ್ಯವು ಹೆಚ್ಚು, ಇವನಿಗೆ ನೀಚರ ಸಹವಾಸವು ಬಲ,

ಪಾಪಿಗಳ ನೆರವು ಹೇರಳ. ಪ್ರಭುತ್ವವು ಇವನದು. ದಶಾಕಾಲವು ಇವನಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸಮಯವೇ ಪುರುಷನಿಗೆ ಬಲಾಬಲಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಈ ಅಕಳಂಕನು ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೆನೇ ದಿಗ್ಗಳನ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ ಮೆರೆಯುವಳಲ್ಲದೆ ಇವನು ದುರ್ಗಪಂಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಹೊರಗೆ ಇಟ್ಟವನೇ. ಆದರೆ ಆಗಲೇ ದಿಗ್ಗಳನ ಅವತಾರವು ಪೂರಿಯಾಯಿತು, ಇವನ ಭವನವು ವನವಾಗುತ್ತದೆ ಇವನ ಸಂವತ್ತು ವಿಸತ್ತಾ ಗುತ್ತದೆ, ಇವನ ಸಿರಿಯು ಉರಿಯಾಗುವುದು, ಅಕಳಂಕನು ಮಹಾಸಾಧುವು, ಸತ್ಯವಂತ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ದಯಾಳು, ಪರಮಭಾಗವತ ಶಿರೋಮಣಿ, ಆದುದರಿಂದಲೇ ದಿಗ್ಗಳನ ದುಷ್ಟೇಷ್ಟಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿದಾನೆ. (ಅಪ್ಪಾ ! ಈ ದಿಗ್ಗಳನ ದುಷ್ಟರೈಯೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಣ ಹುಣ್ಣಾಗಿದೆ. ಏನಮಾಡಲಿ ಇದೊಂದೂ ಹೆರವರ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತಲ್ಲ. ನನಗೋ ಬೇಗಸಾವು ಬರಪ್ಪು ಸಾಯುವತನಕ ಈ ಊಳಿಗವನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ತೀರದು. ನೋಡಿನೋಡಿ ಇವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದು ಹೇಗೆ ? ಇರುವವರೆಗೂ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಬಗ್ಗಟ್ಟಿನಿಂದ ಇವನಿಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನೇ ಮಾಡೋಣ ಇದರಮೇಲೆ ವಿಧಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎನಿದೆಯೋ ಆ ಫಲವೇ ಇವನಿಗೆ ಫಲಿಸುತ್ತದೆ. ಇಗೋ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯಾದ ಮಾಯಾವತಿಯು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬರುತ್ತಿರುವಳು ಬೋಧಚಂದ್ರನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ದಿಗ್ಗಳನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಮುಂದೇನಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವನೋ ಆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದುದು, ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ್ದೆನು ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಮಾಯಾವತಿಯು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೃತಹಸ್ತನಿಗೆ ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಮಕ್ಕಳಾದ ಚಿತ್ರಮಾಯರು ನಮ ಸ್ಕರಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಹರಸಿ ಕೃತನಂಕುರಿತು ಇಂತೆಂದಳು.

ಎಲೈ ಆರೈನೇ ! ಬೋಧಚಂದ್ರನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿತೋರಿದ ಅನಾದರದ ಪರಿಯನ್ನು ಅಣ್ಣನಾದ ದಿಗ್ಗಳನಿಗೆ ಅರುಹಿದನು ಕೂಡಲೇ ಆತನು ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದರುದ್ರನಂತೆ ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡು ಕೆಂಗಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೆಂಡದಕಿ

ಡಿಗಳನ್ನು ಕಾರುತ್ತಾ, ಕೋಪದಹೊಯಿಲಿನಿಂದ ಅದುರುತ್ತಿರುವ ತುಟಿಯ ಮೇಲಣ್ಣಿಯಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವ ಹುರಿಮಾಸೆಯನ್ನು ಕಿರಾಬೆರುಳನ ತುದಿಯಿಂದ ತಿರುವುತ್ತಾ, ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಬಾಯೊಳಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಬಾಯ್ಬರೆದು ಗರ್ಜಿಸುವ ಮೃತ್ಯುವಿನಂತೆ ಬಾಯನ್ನು ತೆರೆದು ಕುಲಪರ್ವತಗಳು ನಡುಗಿ ಪುಡಿಪುಡಿಯಾಗುವಂತೆ ಹಾಂಕಾರದಿಂದಲೂ, ಹುಂಕಾರದಿಂದಲೂ, ಪ್ರಬಲತರವಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸಿದನು ದಿಗಂತರಗಳು ಸಿಡಿದು ಬಡೆದು ಹೋಗುವವಾಗೆ ಅಬ್ಬರಿಸಿದನು, ರೋಷಾವೇಶದಿಂದ ವಿಕ್ರಮಿಸಿ ಕಾಲಿನ ಹಿಮ್ಮಡಿಯಿಂದ ನೆಲವನ್ನು ತುಳಿದನು, ಭೂಮಿಯು ನಡುಗಿ ಮೂರಡಿಯು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಿತು, ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೆಣಕುವ ಜಿಂಕೆಯ ಮರಿಯಾವುದು ? ಗರುಡನೊಡನೆ ಸರಸವಾಡುವ ಸರ್ಪವಾವುದು ? ಸಿಂಹವನ್ನು ರೇಗಿಸುವ ಮರಿಯಾಸೆಯೆಲ್ಲಿ ? ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚನೊಡನೆ ಕಾದುವ ಇರುವೆಯೆಲ್ಲಿ ? ಹಾ ! ಬೋಧಚಂದ್ರನಿಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಅಸಡ್ಡೆಯುಂಟಾಯಿತೇ ? ಇಂದ್ರನನ್ನು ಸದೆಬಡೆದು, ಮುಕ್ಕಾಣ್ಣಿನನ್ನು ಬೆದರಿಸಿ, ಬೆಟ್ಟವನ್ನಲುಗಿಸಿಯೂ ಮೂರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹರಡಿರುವ ನನ್ನ ಶಾರ್ಙ್ಗರಾಶಿಯು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದೆ ಹೋಯಿತೆ ? ಯಾಗಾಲಯವನ್ನು ಭೂಗತಮಾಡಲಾರನೆ ? ಬೋಧಚಂದ್ರನನ್ನು ಉರುಹಲಾರನೆ ? ನನ್ನ ಬಾಹುಬಲದಿಂದ ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಪ್ರಸಾದದರನ್ನಗನ್ನಡಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾರನೆ ? ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಾಹಸವನ್ನು ತೋರುವೆನು, ಆಹಾ ! ಬಾಲ್ಯಮಿತ್ರನು, ಸಾಧುವು, ಸರಳಸ್ಯುಭಾವದವನು ಸಾಮವಾದದಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗುತ್ತಾನೆ, ಇಂಥವನಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ತೋರಬೇಕಲ್ಲದೆ ಮಾತ್ರ ರ್ಥವನ್ನು ತೋರಬಾರದು, ಗುಬ್ಬಿಯಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಎಸೆಯುವರೆ ? ಚಿಗುರನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲು ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ಬಿಡುವರೆ ? ಎಂದು ನಾನು ಶಾಂತನಾಗಿ ಸ್ನೇಹಭಾವದಿಂದ ಮೃದುಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದನೆ ? ಆಗಲಿ, ಎನ್ನೂರಿನ ಕಡೆಯಬಾಗಲ ಲೂಳಿಗದವನಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸು ಕ್ಷಣಕಾ

ಲವಲ್ಲಿ ಯಾಗಾಲಯವೆಲ್ಲಿರುವುದೋ, ಬೋಧಚಂದ್ರನೆಲ್ಲಿರುತಾನೆಯೋ ನೋಡುವೆನು, ಎನ್ನುವಹೊತ್ತಿಗೆ ಲವ್ಯನಾಸೆಯು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಯುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದಳು, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅಣ್ಣಿಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನನ್ನೊಡನೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿರುವನು ಎಂದು ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದಳು ಕೃತಹಸ್ತನು (ತನ್ನಮನೆದಲ್ಲಿ) ಅಯ್ಯೋ, ಇದೆಲ್ಲಾಕೊನೆಸಾಗದ ಕೆಟ್ಟಲೋಚನೆಯಾಗಿದೆ ಕುಲಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯು ಕೊಡಲಿಯಕಾವು, ಎಂಬಂತೆ ಲವ್ಯನಾಸೆಯೇ ದಿಗ್ಗಳನಮನೆಯು ಹಾಳಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯು ದೇವತೆ ಹೊಣ್ಣು ಇಲಿ ಹೆಗ್ಗಣವೂ ಹೆಚ್ಚಿದ ಮನೆಯು ಹಾಳಾಗದಿರದು. ನಾನಂತೂ ಉಸಿರಾಡುವತನಕ ಆಳುತನವನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ತೀರಿಸಬೇಕು, ಆಗಲಿ ನಡೆಯುವ ಕಥೆಯೆಲ್ಲಾ ನಡೆಯಬೇಕಷ್ಟೆ, ಅಮ್ಮಾ ! ಮಾಯಾವತಿ ! ನಿನ್ನ ನಿನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಗಿಹೀಗೆಮಾಡು ಎಂಬದಾಗಿ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

ಬಳಿಕ ಸರ್ವಮಾಯನನ್ನು ಕರೆದು ನೀನು ದುರ್ಗಪಂಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದಿಗ್ಗಳನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸು ಅದುವರೆಗೆ ಕೂಟಮಾಯ ಜಾಲಮಾಯರಿಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವರು ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಇದರಿಂದಲೂ ಕಾರ್ಯವು ಸಿದ್ಧಿಸದೆ ಹೋದರೆ ಮುಂದಿನ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ಇದೇನೆ ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿ ತಾನೂ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಇಂತು ಚಮತ್ಕಾರ ಚಿಂತಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ ತೃತೀಯಪ್ರಭೆಯು.

ಚತುರ್ಥ ಪ್ರಭಾಪ್ರಾರಂಭಂ.

ಕೂಟಮಾಯ ಜಾಲಮಾಯರಿಬ್ಬರೂ ಬರುತ್ತಾ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣಿ ಜಾಲಮಾಯ ! ಕಥೆಯ ತತ್ಪವೇನೋ ನನಗೆ ಬಂದೂ ಚೆನ್ನಾಗಿಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ನೀನು ಹೇಗೆ ನಡೆದಿದೆಯೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು ಎನಲು ಜಾಲಮಾಯ ನಿಂತೆಂದನು.

ಜಾಲ—ಬಾಲ ! ಲಾಲಿಸು ದೇವಾಸುರವಂದಿತ ಚರಣನಾಗಿ
 ರುವ ನಮ್ಮ ಪ್ರಭುವಾದ ದಿಗ್ಗಳನು ಕೃತಹಸ್ತನನ್ನು ಯಾಗಾಲಯಕ್ಕೆ
 ಕಳುಹಿಸಿದ್ದನು, ಮೂಲೋಕದ ಲಾವಣ್ಯ ಸಾರವಾಗಿರುವ ಚಿಂತಾ
 ಮಣಿಯೆಂಬ ಕನ್ಯೆಯು ಬೋಧಚಂದ್ರನಿಗೆ ಧರ್ಮ ಪುತ್ರಿಯಾಗಿರುವಳು
 ಇವಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ದೊರೆಯಾದ
 ದಿಗ್ಗಳನ ಕೋರಿಕೆ ಆದುದರಿಂದಲೇ ಬೋಧಚಂದ್ರನನ್ನು ಯಾಚಿಸು
 ವಂತೆ ಕೃತಹಸ್ತನನ್ನು ಕಳುಹಿ ಇದ್ದದ್ದೂ ಇದಕ್ಕೇನೆ.

ಕೂಟಮಾಯ—ಅಣ್ಣಾ ! ಇದೇನಾಶ್ಚರ್ಯ ! ನರೇಂದ್ರದೇ
 ವೇಂದ್ರರಿಗೂ ಇಂದ್ರನಾದ ನಮ್ಮೊಡೆಯನು ಸಾಧಾರಣ ಮನುಷ್ಯ
 ಮಾತ್ರನಾಗಿರುವ ಬೋಧಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ವಿನಯವನ್ನು ತೋರಲು
 ಕಾರಣವೇನು ? ದೇವಲೋಕದ ಸುಂದರಿಯರನ್ನು ಬಂದಿ ಹಿಡಿದು
 ತರುವುದೂ ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನಾಟದಂತಿರುವಾಗ ಈ
 ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು ಎಳದೊಯ್ಯುದು ಬಂದು ದೊಡ್ಡಕೆಲಸವೆ ? ಆದ
 ರೆ ಬೋಧಚಂದ್ರನೂ ಕೇವಲ ಶಿವಭಕ್ತನೆಂದು ಇಷ್ಟು ದೂರದಯೆ
 ಯನ್ನು ತೋರಿ ಇರಬಹುದು ಅಲ್ಲವೆ ?

ಜಾಲಮಾಯ—ವತ್ಸ ! ತತ್ಸವನ್ನು ಕೇಳು-ಸಕಲ ಸುಗುಣ
 ರತ್ನಾಕರನಾದ ಚಮತ್ಕಾರನಂತಹ ಸುಕುಮಾರರು ಈ ಭೂಮಂಡ
 ಲದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಚಿಂತಾಮಣಿಯೆಂಬ ಆ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯೂ ಆಮಂಗಳಗುಣ
 ನಲ್ಲಿಯೇ ಅನುರಕ್ತಳಾಗಿದಾಳೆ. ಮತ್ತು ದ್ರುಮಶರ್ಮನೆಂಬ ಮುನಿ
 ಯು ಆ ಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಆ ಕುಮಾರನಿಗೇ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬೋ
 ಧಚಂದ್ರನಿಗೆ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನಮೂಲಕ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿ ಇದಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ
 ಬೋಧಚಂದ್ರನ ಪುರೋಹಿತನಾದ ಆನಂದವ ಸುವಿನ ಶಿಷ್ಯನು ಜಿತಾ
 ಕ್ಷಮುನಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗಲೂ ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು
 ಆತನೂ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿರುವನು. ಮತ್ತು ಈ ಕನ್ಯಾವರರಿಗೆ ಘಟನೆ
 ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಲೋಕಹಿತ ಮುನಿಯು ಕಂಕಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂ
 ಡಿದನೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ ವಂಶಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿ
 ರುವ ಬೋಧಚಂದ್ರನೂ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಷ್ಕರ್ಷಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದಾನೆ.

ಆದರೆ ಈ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ದಿಗ್ಗಳನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿದಾನೆ, ಎಂಬ ಆತಂಕವೊಂದುಂಟು ಇದರಿಂದ ಬಹಳ ಹೆದರಿದಾನೆ ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜನು ಯಾವಾಗ ಏನು ಮೋಸಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಂಜಿ ಲೋಕಹಿತ ಮುನಿಯು ನಡೆಸುವ ಸಕಲ ಕಲ್ಪಶಾಂತಿ, ಎಂಬ ಬುದ್ಧಾನೊಂದು ಶಾಂತಿ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಆತನಿಂದ ಆಹೂತನಾಗಿ ಆ ಮುನಿಯು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ನಿಮಿತ್ತವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಂಸಾರಸಹಿತ ಹೊರಟದಾನೆ ಅದೇ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಚಮತ್ಕಾರನನ್ನು ಕರತರಬೇಕೆಂದು ಲೋಕಹಿತಮುನಿಯು ಅಸದಳಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವನು ದಿಗ್ಗಳನಾಥನಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿಯು ತಿಳಿಯದಹಾಗೆಯೇ ಯಜ್ಞ ಸಂಧಿಯಿಂದ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಈ ವಿವಾಹವು ನೆರವೇರಿತು, ಎಂಬುದಾಗಿ ದಿಗ್ಗಳನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿ ತಾನು ಅಪರಾಧಿಯಲ್ಲವೆಂದು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ಬೋಧಚಂದ್ರನ ಬಳತಂತ್ರ ಈ ಕಪಟವೊಂದೂ ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಯದು ಹೀಗೆ ಮುದಿಯರಾದ ಮುನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಅರಸಿಗೆ ಭಯಪಟ್ಟು ಬಳಗೊಳಗೇ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಭಾರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವರು ನಿಷ್ಕಪಟಯಾದ ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜನ ಕಾರ್ಯವು ಹೇಗೆ ಕೈಗೂಡುವುದೋ ನಾನರಿಯೆನು ಎಂದನು.

ಕೂಟಮಾಯ—ಅಣ್ಣಾ ಕಾಲವು ಬಲು ವಿಷಮವಾದದ್ದು ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜನು ಬೋಧ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಸಹಜಮಿತ್ರನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನಿರ್ವಂಚನೆಯನ್ನು ತೋರಿ ವಿನಯದಿಂದಿರುವುದು, ಬೋಧಚಂದ್ರನು ಕಪಟವನ್ನು ತೋರುವುದು, ಇದು ಬಹಳಅನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೆ ? ಆಗಲಿ, ಲೋಕಹಿತನ ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಾಗಲಾದರೂ ಆ ಮಹಾಸಂಘದಲ್ಲಿಯಾದರೊಬ್ಬರೂ “ಅಯ್ಯಾ ಬೋಧ ಚಂದ್ರ ! ದುರ್ಗಪಂಕದೇವನಾದ ದಿಗ್ಗಳನಾಥನು ಬ್ರಹ್ಮನವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವನು. ಆತನ ಶಾರ್ಯಕೀರ್ತಿಗಳು ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಿಗಿಂತ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ ಮೂಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಹಗಲಿರಳೂ ಬೆಳಗುತ್ತಲಿವೆ. ಆಶ್ರೀಮಂತನ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ರತ್ನಾಕರನೂ ನವನಿಧಿಗಳಿಗೆ

ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಕುಬೇರನೂ ಸಹ ಸ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ ಬಂದಂಶಕ್ಕೆ ಎಣೆಯಾಗಲಾರರು. ಆತನ ಶಾಸನವನ್ನು ತ್ರಿಲೋಕನಾಥನಾದ ಸುರನಾಯಕನು ಮಂದಾರಕುಸುಮಮಾಲೆಯಂತೆ ಶಿರದೊಳು ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ ಇಂತಹಮಹಾನು ಭಾವನು ತಾನಾಗಿಯೇ ನಿನ್ನ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದರೆ ನೀನು ಎದುರುತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಬಹುದೆ ? ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಕುಶಲಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಆತನನ್ನು ಕರೆಸಿ ವಿನಯವನ್ನು ತೋರಿ ನಿನ್ನ ಕನ್ಯಾರತ್ನವನ್ನು ಆತನಿಗೇ ಕೊಟ್ಟು ಕಲ್ಯಾಣಮಂಗಳವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಸುಖವಾಗಿಬಾಳು, ಇದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿ ಹಾಲನ್ನವನ್ನು ಉಣ್ಣುವ ಬಾಯೊಳಗೆ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ,, ಎಂಬದಾಗಿ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳದಿರಲಾರರು ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾಕೇಳಿದಮೇಲೆಬೋಧಚಂದ್ರನಮನವು ಕರಗದಿರಲಾರದು, ಆಗತಂದೆಯಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವಚಿಂತಾಮಣಿಯೂ ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜನ ಮಹಾ ಭಾಗ್ಯಗುಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದ ಬಳಿಕ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸುತಾನಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜನಕಡೆಗೆ ತಿರುಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲಾರಳು ಇಷ್ಟರಮೇಲೆಯೂ ನಮ್ಮೊಡೆಯನ ಇಷ್ಟವು ಸುಲಭವಾಗಿಯೇ ನೆರವೇರಬೇಕೆಂದು ನಾನೊಂದುಪಾಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸಿದೇನೆ ಅದೇನೆಂಬೆಯೋ ? ಚಿಂತಾಮಣಿಗೆ ಚಮತ್ಕಾರನಲ್ಲಿರುವ ಮನೋನುರಾಗವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಅದನ್ನು ಚಮತ್ಕಾರನಲ್ಲಿ ಘಟನೆಮಾಡುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ನಿನಗೆ ತೋರಬಹುದು, ಆದುದರಿಂದಲೇ ದಿಗ್ಗಳನು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಚಮತ್ಕಾರನವೇಷವನ್ನು ತಾಳಿ ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿದುರ್ಗಪುಕದಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯದ ವೈಭವವನ್ನೆಲ್ಲ ತೋರಿದರೆ ಆಗ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಸಂಪತ್ತಿನ ಸಂಭ್ರಮಕ್ಕೆ ಬೆರಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅರಸನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕೊಂಡಾಡದೆ ಇರಲಾರಳು ಎಲ್ಲಿನೊಡಿದರೂ ನಾರಿಯರು ಧನಕನಕ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಗೆ ಬೆರಗಾಗುವರೆಲ್ಲದೆ ಸರಸವಿದ್ಯಾ ವಿನಯಾದಿ ಗುಣಾಕಾರಗಳಿಗೆ ಬೆರಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಬೋಧಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ಮಗಳು ದಿಗ್ಗಳನ ಮುಖಾವತಾರವನ್ನು ನೋಡಿಸುಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದೇ ಅವಳ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಚಮತ್ಕಾರನನ್ನು ಕೋರುತ್ತಿರುವನು, ಅರಿಯದ ಈ ಕುಮಾರಿಯು

ಮಹಾರಾಜನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೋಡಿ ಮನಸೋತು ಹೋಗಲು ಆಗ ಬೋಧಚಂದ್ರನಿಗೆ ಅವರಿಮಿತವಾದ ಆನಂದವು ಉಂಟಾಗದೆ ಇರದು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲದ ಈ ಬೋಧಚಂದ್ರನಿಗೆ ಅಂತಹ ಅಳಿಯನೂ ದೊರೆತು ಆ ಆಪಾರವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವೂ ಇವನಿಗೇ ಸೇರಿ ಚಿಂತಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಮಗನು ಯಾಗಾಲಯಕ್ಕೂ ದುರ್ಗಪಂಕಕ್ಕೂ ಏಕಾಧಿಪತಿಯಾದರೆ ಆಗಬೋಧಚಂದ್ರನ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಎಣೆಯಾವುದು ? ಈಗ ಬೋಧಚಂದ್ರನು ಹೆರರನಾತನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಪಟೋಪಾಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಮಾಡುವ ಈ ಕುಟಿಲೋಪಾಯವೇ ಸರಿ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ ವಂಚನೆತೋರಿ, ಮಾಯಮಾಡಿ, ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿ, ಹೆರರನಾರಿಯರನ್ನು ತರುವುದು ನಮಗೆ ತಲೆಯಾಂತರದಿಂದಲೂ ಬಂದಿರುವ ದಾರಿಯೇ ಆಗಿದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಚಿಂತೆಯಾಕೆ ? ಆದರೆ ಈ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಮಾಯನು ತನ್ನ ಸರ್ವ ಸನ್ನಾಹವನ್ನೂ ತೊರೆ. ಲೋಕಹಿತನ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕು. ಇಷ್ಟಾದರೆ ನಮ್ಮ ಅರಸಿನ ಹರಕೆ ಕೈಗೂಡಿತು.

ಜಾಲಮಾಯ—ಕಂದಾ ! ನಿನ್ನ ಯೋಚನೆಯು ಬಲು ಅಂದವಾಗಿದೆ. ಮೋಸಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಪ್ಪುತಾನೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಯದು, ಆದರೂ ಸರ್ವಮಾಯನು ಸರಿಮಾಡದೆ ಇರಲಾರ ಈ ನಿನ್ನ ಯೋಚನೆಯು ನನಗೆ ಮೊದಲು ಹೊಳೆಯದೆ ಹೋದರೂ ಮಾಯಾವತಿಯು ಹೋಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿನಾತ್ರ ಅಸದಳಪುರದವರನ್ನು ದಾರಿಯೊಳಗೆ ಯಾರನ್ನು ಕಂಡರೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗಿಸಿಬಿಡು, ಎಂಬುದಾಗಿ ಈಗ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ ಮಾಯಾವತಿಗೆ ಸಾವಿರಾನೆಗಳ ಬಲವುಂಟು ಮಾಯಾಬಲದಿಂದ ಮರೆಯೊಳಿದ್ದು ಸಿಕ್ಕಿದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಬಕ್ಕಲಿಕ್ಕದೆ ಬಿಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ವಂಚಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದವರನ್ನು ವಂಚನೆಯಿಂದಲೇ ಗೆಲ್ಲಬೇಕು. ಭಲಾ ! ಭಲಾ ! ಇಗೋ ಮಹಾರಾಜನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬರುತ್ತಲಿದಾನೆ, ಸರ್ವಮಾಯನು ಎಲ್ಲಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ ? ನಾನು ನೀನು ಚಿತ್ರಮಾಯ, ವಿಚಿತ್ರಮಾಯ ಮೊದಲಾಗಿ ಈಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ ಮಾಯಾವಿಗಳಿರುವರೋ ಇವರೆಲ್ಲರ ಮಾಯೆಯೂ ಸರ್ವಮಾ

ಯನ ಮಾಯೆಯ ಬಂದುಕಳಾಮಾತ್ರವಲ್ಲವೆ ? ಆದುದರಿಂದಲೇ ತಂದ ನಯ್ಯ ! ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗುತ್ತಾ ನವಗ್ರಹಗಳೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಕಡೆಯೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಆತನು ಕೋರುವ ಕೋರಿಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೈಗೂಡಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿರುವರು. ಹೋ ! ಇಂದ್ರಾದಿದಿಕ್ಪಾಲರೇ ಕೈಕಟ್ಟಿ ಕಿಂಕರರಾಗಿರುವಾಗ ನವಗ್ರಹಗಳ ಪಾಡೇನು ! ಹೇಗಾದರೂ ನಮ್ಮ ಪ್ರಭುವಿನ ಇಷ್ಟಾಪೂರಿಯಾಗುವುದೊಂದೇ ಮುಖ್ಯ. ಇವರನ್ನು ಕಾಣುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ನಿನ್ನಯೋಚನೆಯಂತೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಲೋಕಹಿತನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕೈಲಾದಮಟ್ಟಿಗೆ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸಟಿಸಿ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರೋಣ ನಡೆ ಎಂದು [ಇಬ್ಬರೂ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಸಟಿಸಿ] ಆಹಾಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯೊಂದು ನಮ್ಮ ಎಶವಾಗಿರುವಾಗ ನಮಗೇನುಕಡಿಮೆ, ಮಹಾತಾಯಿಯಾದ ನಿಕುಂಭಿಲಾದೇವತೆಯು ನಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅನುಗ್ರಹಾಭಿಮುಖಳಾಗಿರುವವರೆಗೂ ಯಾವ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ ಪಪ್ಪೆ, ಇಗೋ ನೆನೆದಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಲೋಕಹಿತನ ತಪೋವನದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟೆವು, ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೊ ಇಬ್ಬರು ಮುನಿಕುಮಾರರು ಬರುವಂತಿದೆ ಇವರು ಸಮಿತ್ಸಲಗಳನ್ನೊಂಡು ಹೋಗಲುಬಂದವರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ ಇವರು ಇಲ್ಲಿನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಸುಖಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿದಾರೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಇವರಾಡುವ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದರೆ ಎಲ್ಲಸಂಗತಿಯೂ ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಬಳಕನಮ್ಮ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು ಎಂದು (ಆಮುನಿಶಿಷ್ಯರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದುನಿಲ್ಲುವರೆ.) ಸುರವ್ರತ ವಿತ್ರ ! ನಿಜವ್ರತ ! ನಮ್ಮಗುರುವಾದ ಆನಂದವಸುವಿನೊಡನೆ ಸುಸಾರದೊಂದಿಗೆ ಬಾದಿರುವ ಬೋಧ ಚಂದ್ರನು ನಿಮ್ಮ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಎಷ್ಟು ದಿವಸಗಳವರೆಗೂ ಇರಬೇಕಾಗುವುದು ?

ನಿಜವ್ರತ—ಸಖೇ ! ಸುರವ್ರತ ! ನಮ್ಮ ಗುರುವಾದ ಲೋಕಹಿತಮುನಿಯು ಸರ್ವಲೋಕ ಭಿತಕಹಿತಕರವಾದ ಸಕಲ ಕಲುಷಶಾಂತಿ

ಯೆಂಬ ಮಹಾ ಹೋಮವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದಾನೆ, ಇದುವರೆಗೆ ಮೂರು ಸಾರಿ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಯಜ್ಞ ದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು, ಈ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವ ಚಿತ್ರಮಾಯಾ ವಿಚಿತ್ರಮಾಯರೆಂಬ ಇಬ್ಬರು ಪ್ರಬಲರಾದ ಮಾಯಾವಿಗಳು ಆಗಾಗಬಂದು ಅಗ್ನಿಗುಂಡದಲ್ಲಿ ರಕ್ತದಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಶಾಂತಿಕರ್ಮವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಈ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಮುನಿಯು ಅಸದಳಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವಿಷ್ಣು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಲು ಚಮತ್ಕಾರನಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಅವತಾರವಾಹನವನ್ನು ಕರೆತರಬೇಕೆಂದು ಹೋಗಿದಾನೆ, ಅವರನ್ನು ಕರೆತಂದು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಹೋಮವು ಪೂರ್ತಿಯಾದಕೂಡಲೇ ಬೋಧಚಂದ್ರನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅದುವರೆಗೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕಾಗಿದೆ. (ವರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಾಯಾವಿಗಳು ಬಬ್ಬರಮುಖವನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ನೋಡಿ, ಅಯ್ಯೋ ಕಪಟವನ್ನರಿಯದವಟುವು, ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ಕೃತ್ರಿಮವನ್ನೇತಾನು ಅರಿಯ ! ಇಷ್ಟು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಚಮತ್ಕಾರಚಿಂತಾಮಣಿಯರ ಕಲ್ಯಾಣಮಂಗಳವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬೇಕೆಂದೇ ಲೋಕಹಿತನ ಉಪಾಯಪ್ರಯೋಗ ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುವರು.)

ಸುರವ್ರತ—ಎಲೈ ಪ್ರಿಯನೇ ! ಲೋಕಹಿತಮುನಿಯು ಮಹಾತಪೋಸಿಧಿ, ಎಂದು ಮೂಲೋಕ್ತದಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಸರುವಾಸಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದಾನೆ. ಇಂಥವನು ಆ ಸೊಪ್ಪಿನ ತೋಟದ ಗುಮ್ಮಗಳಿಗೆ ಹೆದರುವುದು ಎಂದರೇನು ? ಇದೇನೋ ಬಹಳ ಅಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆಯಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಜಿತಾಕ್ಷ ಮುನಿಯೊಡನೆ ಈತನಿಗೆ ಮಹತ್ತರವಾದ ವಿವಾದ ಉಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ಮಹಾತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಮಾರನಿಗೆ ಪ್ರಾಣದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದನಂತೆ. ಬಬ್ಬ ಚಂಡಾಲವೇಷಧಾರಿಗೂ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದನಂತೆ. ಬೇರೇಲೋಕವನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದನಂತೆ. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಶಿಲೆಯಾಗುವಂತೆ ಶಪಿಸಿದನಂತೆ. ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಅವನ ಅದ್ಭುತಚರಿತೆಗಳು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಖ್ಯಾತಗಳಾಗಿವೆ. ಹೀಗಿರಲು ನಿನ್ನ ನುಡಿಯು ಸೋಜಿಗದ ಮಾತಾಗಿದೆ.

కూటనూయ—అణ్ణా ! ఈ జోటుద్ద వటువిన దరటి యన్ను కేళిదేయ ? మాయావిగళన్ను మల్లిగ కడేయాగి ఎణిసు తలిదానె, లోకహితనల్లి ఎప్పు మహిమేయన్ను కల్పిసుత్తాన ?

జాలనూయ — అదక్కేఅల్లవే, దారియల్లియే అవ నన్ను బలిహోడేయవంతే మాయావతియన్ను కళుహిసిరు వుదు ! చిత్రనూయ విచిత్రనూయర మాయా సామర్థ్యవ న్ను ఈ గగ్గ మడుగనేను బల్ల ? బందుసల కగ్గత్తలయె, బం దువేళ నోడకవియువుదు, బందుహొత్తు హొగేయే తుంటి క్కొళ్ళవుదు, బందుసమయ మళేయే సురియుత్తిరువుదు, మ త్తొందువేళ బేంకియమళగరేవుదు, ఇన్నొందుసారి ఆకాశద బ్యేల్ల రక్తమయవాగువుదు, హిగేల్ల బందురప్ప బడియవ ష్టరల్లి కల్పిసి తోరువ అదుత్తశక్తియు అవరిగే లుంటు, అం థవరాదుదరిందలే లోకహితనన్ను ఇదువరేగూ మూలేయల్లి కూడిసిదారే.

నిజవ్రత—అయ్యా సుహృద్వర ! నమ్మ ఆఱూర్వనాద మ హామునిగే ఈ మాయావిగళన్నెల్ల నిమిషనూత్రదల్లి సుట్టు బూ దిమాడి దణగే దట్టి క్కొళ్ళవ శక్తియుంటు. ఆతన తప్పొగ్గియ ల్లి ఈ మాయాకరేంబ పతంగగళు లురిదు హోగుత్తవే. ఆదరే “దిక్షాబద్ధనాదవేలే శాపవన్ను క్కొడకొడదు ఎదు”శాస్త్ర విరువుదరింద విధిబద్ధనాగి శాంతనాగిరుత్తానె, యజ్ఞ భంగ వాదకూడలే ప్రళయాగ్నియంతే సుట్టుగొండు ఏళువాగ్యే బబ్బ మాయావియ గంధవాదరూ ఈ ఆశ్రమదల్లి ఇరువుదేఇల్ల హిగి రలాగి ఏను మాడబేకం ?

కూటనూయ—(భుకభుకనేనక్క క్కే తర్జనియ బేరళన్ను అల్లాడిసి) భలా ! బళ్ళేకేలసకొడుత్తారే. ఆగబేకం. ఆగ బేకం, ఇప్పేఅల్ల. ఇన్నొ ఏనేను మాడుత్తారేంబుదన్నొ

ನೋಡುವೆಯಂತೆ, (ಎನ್ನುವವರೆಗೆ ದಿಗ್ಗಳನೂ ಸರ್ವಮಾಯನೂ ದೂರದಲ್ಲಿ ವಿಮಾನದಿಂದಿಳಿದು ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರಹೇಳಿ ಆಶ್ರಮ ದೊಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು).

ದಿಗ್ಗಳ—ಪ್ರಿಯಸಚಿವಾ, ಸರ್ವಮಾಯಾ! ಲೋಕಹಿತನತನೋ ವನದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಏನಹೇಳಲಿ ! ಇತ್ತನೋಡು ಈ ಕೊಬ್ಬಿದ ಸಿಂಹವು ಆಕಳಿಸಿ ಬಾಯಿತೆರೆದಾಗ ಕಾಣಬರುವ ಅದರ ಕೋರಪ ಲ್ಲನ್ನು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಾಟವನ್ನು ಆಡುತ್ತಿರುವ ಆನೆಯ ಮರಿಯು ಬಿಳುಪಾದ ತಾವರೆಯ ದೂಟೆಂದು ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆಳಸಿ ತನ್ನ ಸೊಂಡಲಿನಿಂಟು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ಗುಡ್ಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಓಡಿಯಾಡುತ್ತಿರುವ ಹಸು ವಿನ ಕರುವು ತನ್ನ ತಾಯಿಯು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮೇಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ ಹಸಿವೆಯನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಹೆಣ್ಣುಹುಲಿಯು ಕೆಚ್ಚ ಲಲ್ಲಿ ಆ ಮರಿಗಳನ್ನು ಓರೆಗೆ ತಳ್ಳುತ್ತಾ ತಾನೇ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತ ಲಿದೆ. ನಮಗೆ ಹಗೆಯಾದರೂ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುನಿಯ ತಪೋ ಮಹಿಮೆಯು ಕೊಂಡಾಡತಕ್ಕದಾಗಿವೆ. (ಎನ್ನುವವರೆಗೆ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಜಾಲಮಾಯ ಕೂಟಮಾಯರನ್ನು ಕಂಡು ಅವರೊಡನೆ ಮಾತ ನಾಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾತನಾಡಿ ಮಾಯಾಬಲದಿಂದ ತಮ್ಮ ರೂಪವು ಇತರರಿಗೆ ಕಾಣಬರದಂತೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದರಿ ಯುವರು).

ಸರ್ವಮಾಯಾ—ಎಲೈ ರಾಜೇಂದ್ರನೇ ! ಇನ್ನು ನಮಗೇನೂ ಭಯವಿಲ್ಲ. ತಿರಸ್ಕರಣಿಯ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಆಕಾರವು ಹೆರ ರಿಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಶಬ್ದವೂ ಕೇಳಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆರರ ಆಡ ಳತನೆಲ್ಲವೂ ನಮಗೆ ಗೋಚರಿಸುವುದು.

ನಿಜವ್ರತ—ಅಯ್ಯಾ ಮಿತ್ರಮಣೇ ! ನಿಮ್ಮ ಮಾನವೇಂದ್ರನು ಈ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ ಸಂಸಾರಸಹಿತನಾಗಿ ಬರಲು ಕಾರಣ ವೇನು ?

ಸುರವ್ರತ—ನಮ್ಮ ರಾಜಪುತ್ರಿಯಾದ ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು ದಿ
ಗ್ಗಳ್‌ನಂಬ ನೀಚನು ಬಯಸುತ್ತಾನೆಂದು ಸಮಾಚಾರವು ತಿಳಿಯಿತು
ಆದುದರಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳನ್ನು ಊರಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟುಬಂದರೆ ಮಾಯಾ
ವಿಯು, ದ್ರೋಹಿಯು, ಚೋರಶಿಖಾಮಣಿಯು, ಪರಮಪಾಪಿಯೂ
ಆದ ಆ ದಿಗ್ಗಳ್‌ನು ಬರುವೆಳೆ ಏನಾದರೂ ತಂತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕದ್ದು
ಬಯ್ಯಾನು, ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವಿಲ್ಲದಂತೆ ಸಂಗಡಲೇ ಕರೆ
ತಂದಿರುತ್ತಾನೆ.

ನಿಜವ್ರತ—ಆಹಾ ! ಚೆನ್ನಾಯಿತು ! ಕತ್ತಿಗೆ ಕಸ್ತೂರಿಯ ಗೊ
ಡವೆ ಏಕೆ? ಕೋರಿಗೆ ಮಾಣಿಕದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ಹಾವು ಗರು
ಡನಬಾಯ ಉಸಿರನ್ನು ಬಯಸಬಹುದೆ? ಉರಿಯನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮೂ
ಟೆಗಟ್ಟಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆಯೆ ? ಈ ಕನ್ಯಾರತ್ನವು ಅವತಾರ ವಾಹ
ನನ ಕುಮಾರನಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತಳಾಗಿರುವಳೆಂದು ಕೇಳಿದೆನು.

ಸುರವ್ರತ—ಸರಿಸರಿ, ನೀನು ಹೇಳಿದ ಅವತಾರವಾಹನನಿಗೆ ನಾ
ಲ್ವರು ಕುಮಾರರು ಇರುವರಂತೆ, ಅವರಲ್ಲಿಯೂ ಚಮತ್ಕಾರನು ಸಕ
ಲಸದ್ಗುಣ ರತ್ನಾಕರನಂತೆ, ನಮ್ಮ ಗುರುವಾದ ಆನಂದವಸುವು ರಾಜಾ
ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬೋಧಚಂದ್ರನೆಂದಿರಿಗೆ, ನಿಖಿಲಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಾಕರ, ವೀರ,
ಸರ್ವಜನ ಪ್ರಿಯಂಕರ, ನೀತಿಚತುರ, ಸಕಲಧರ್ಮಜ್ಞಾಧುರಂಧರ,
ದೀನದಯಾಕರ, ಸ್ವಜ್ಞಾನಾದರ, ವಿದ್ವಜ್ಞಾನಾಧಾರ, ಸುಂದರತರ, ಚಮ
ತ್ಕಾರಕುಮಾರ, ಎಂಬುದಾಗಿ ಅನೇಕಸಾರಿ ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು
ನಾನು ಕೇಳಿ ಬಲ್ಲೆನು, ಹೀಗೆಯೇ ವಂದಿಗಳು, ವೈತಾಳಿಕರು ಮಾಗ
ಧರು, ಆಗಂತುಕರು, ಯಾತ್ರಾರ್ಥಿಗಳು ಮುಂತಾಗಿ ಬೋಧಚಂದ್ರನ
ಬಳಿಗೆ ಬಂದವರೆಲ್ಲರೂ ಚಮತ್ಕಾರನ ಸುಗುಣಾವಳಿಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸು
ವ ವೈಖರಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ನನಗೆ ಶಕ್ತಿಸಾಲದು. ಇಂತು ಚಮ
ತ್ಕಾರನು ಗುಣರಾಶಿಯೆಂದು ಕೇಳಿಯೇ ಅಲ್ಲವೇ ನಮ್ಮ ರಾಜಪುತ್ರ
ಿಯಾದ ಚಿಂತಾಮಣಿಯೂ ಆ ಕುಮಾರನಲ್ಲಿಯೇ ಅನುರಕ್ತಳಾದಳು.
ಮಹಾನದಿಯ ಜಲವು ಕಡಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುವುದು ?

ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣ ನನ್ನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆ ಯಾರನ್ನು ವರಸಿಯಾಳು ? ಮಹಾರತ್ನವು ಕಂದಣದ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಯಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸಿತು ? ವಿವಾದ ವಿವಾಹಗಳು ಸದೃಶರಿಗಲ್ಲದೆ ಅಸದೃಶರಿಗೆ ಒಪ್ಪುತನೆಯೆ ? ಈಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರೆ ನಾವೂ ಆ ಮಹಾನುಭಾವರನ್ನು ಕಣ್ಣಿಂದ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಿಸಬಹುದು.

ದಿಗ್ಗಲ—ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೊಂಡದಂತೆ ಉರಿದಿದ್ದು, ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಿಡಿದು ಬೀಳುತ್ತಾ, ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬಿರೆಬಿರೆನೆ ಬಿಟ್ಟು, ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಔಡಕಡಿದು, ಹೆಜ್ಜೆಯಿಂದ ತುಳಿಯಲು ಹೆಡೆಯನ್ನತ್ತಿ ರೇಗಿ ಭೋರ್ಗರೆವ ಕೃಷ್ಣ ಸರ್ಪದಂತೆ ಬಿರುಸಾಗಿ ಉಸಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ದುರುಳತರಳರ ಕೊರಳನ್ನು ತಿರುಚಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಮೂಲೋಕ್ತದಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ತೋಳು ಬಲದ ಹೆಸರುವಾಸಿಯನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಹೀಗೆ ಹರಟುವರಲ್ಲಾ (ಎಂದು ಹಿಡಿಯಲು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.)

ಸರ್ವಮಾಯ—ಮಹಾರಾಜನೇ ! ಸ್ವಲ್ಪ ಸೈರಿಸು, ನಮ್ಮ ಯೋಚನೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಭಂಗವುಂಟಾದೀತು, ಇವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳುವುದು ಇವರ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಅವರವರ ಯಜಮಾನರು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಇವರೂ ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕೋ, ಹಾಗೆ ಮಾಡೋಣ. ಆ ಕುಮಾರಿಯು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತಳಾಗದೆ ಚಮತ್ಕಾರ ಕುಮಾರನಲ್ಲಿಯೇ ಅನುರಕ್ತಳಾಗಿರುವಳೆಂದು ತಿಳಿದೇ ಅಲ್ಲವೇ ಈಗ ನೀನು ಆ ಚಮತ್ಕಾರ ನರೂಪನನ್ನೇ ತಾಳಿ ಆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯೂ ಇವರಿಗೆ ಮುಖಭಂಗವೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು. ಅದೂ ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿದೆ, ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ನೀನು ಆತುರಪಡುವುದೇಕೆ ? (ಎಂದು ತಡೆಯುವನು)

ದಿಗ್ಗಲ—ಮೊದಲು ಆನಂದವಸುವನ್ನೂ, ಲೋಕಹಿತನನ್ನೂ, ಕೊಂದುಹಾಕಬೇಕು, ನೋಡಿದೆಯಾ ? ಜೊತೆಗಾರ, ಶಿವಭಕ್ತ, ಎಂ

ದುಬಗೆದು ಬೊಧಚಂದ್ರನನ್ನು ನಾನು ಇದುವರೆಗೂ ನಿಗ್ರಹಿಸದೆಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ತಪ್ಪಾಯಿತು. (ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಮಿಸೆಯನ್ನು ಎಡಗೈಯಿಂದ ಹುರಿಮಾಡುತ್ತಾ) ಎಲಾ, ಪೋರಾ, ಬೋಧಾ ! ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟು ಪೊಗರುಬಂದಿತೆ ? ಸಂಧಾನವನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದೆಯಾ ? ಕೃತಹಸ್ತನು ನಿನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ತಿಳುಹಿದನು. ನಾನು ಮದನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹತನಾಗಿರುವೆನು, ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಇದುವರೆಗೂ ಮುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಬಿಟ್ಟಿರುವೆನು. ಆಗಲಿ, ಈ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ನನ್ನ ಕೈ ಸೇರಲಿ, ಆಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಪಾಡು ಏನಾಗುವದೋ ನೋಡುವೆ. (ಎಂದು ಹಿಂದಿರುಗಿ) ಸರ್ವಮಾಯ ! ಇನ್ನು ಸಾವಕಾಶಮಾಡಬೇಡ. ನಡೆ, ಹೋಗೋಣ. ನಾನು ತ್ರಿಲೋಕ ವೀರನಾದರೂ ಈಗ ಕಣ್ಣತನದಿಂದ ವೇಷವನ್ನು ತಾಳಬೇಕಾಯಿತು, (ಎಂದು ನಾಲವರೂ ಸ್ವಲ್ಪಮುಂದೆಹೋಗಿ ಬಂದು ಸರೋವರದಬಳಿ ಇಬ್ಬರು ಸಖಿಯರೊಡನೆ ಬಳಲುತ್ತಾ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವ ಬಬ್ಬಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕಾಣುವರು).

ದಿಗ್ಗಳ—ಅಯ್ಯಾ ಸರ್ವಮಾಯ ! ಇದೇನು ಕನಕ ಮಲ್ಲಿಕಾಲತೆಯೋ, ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯೋ, ಅಥವಾ ಮಾನಿನೀರತ್ನವೋ, ಅರಿಯೆನು. ಇದೇನು ಚಂದ್ರ ಬಿಂಬವೋ, ಅಂದವಾದ ಕೆಂದಾವರೆಯೋ ರನ್ನಗನ್ನಡಿಯೋ, ಇಲ್ಲವೇ ದಿವ್ಯಸುಂದರಮುಖವೋ ? ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬಣ್ಣಿಸಲಾರೆ ; ಮುಂದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕೊರಳಿನಿಂದ ಮಾತುಗಳು ಹೊರಡವು, ಸ್ಮೃತಿಯು ತಪ್ಪಿತಲಿದೆ. ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪವು ತುಂಬುತ್ತಲಿದೆ. ಕಾಮಬಾಣಗಳ ಇರಿತವನ್ನು ನಾನು ತಾಳಲಾರೆ, ನಾನೀನೆಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಿಸಿದ್ದಕ್ಕೂ, ನನಗೀಕಣ್ಣುಗಳು ಉಂಟಾದಕ್ಕೂ, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚೆ ದಫಲವನ್ನು ಕಾಣೆನಯ್ಯ ! ನೀನು ಯಾವವೇಷವನ್ನು ತಾಳೆಂದರೂ ತಾಳುತ್ತೇನೆ, ಯಾವ ಅಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡೆಂದರೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಈ ಕನ್ಯಾರತ್ನವು ನನ್ನ ಕೈ ಸೇರುವಂತೆ ಮಾಡಯ್ಯ, ಯಾವಜ್ಜೀವವೂ ನಿನಗೆ ದಾಸನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ—

ಸರ್ವಮಾಯ—ಎಲೈ ಮಹೀಮಾಹೇಂದ್ರನೇ ! ಸ್ವಲ್ಪ ಸೈರಿಸು, ದುಡುಕಬೇಡ, ಕಾತರಪಡಬೇಡ' ತಾಳ್ಮೆ ಇರಲಿ, ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನವೂ ಇದಕ್ಕೇ ಅಲ್ಲವೆ? ಈ ಲಲನಾಶೀರೋಮಣಿಯೇ ಚಿಂತಾಮಣಿ. ಈ ತ್ರಿಲೋಕಸುಂದರಿಯು ಏನೋ ಬಲು ಬಳಲಿಕೆಯನ್ನಾತಿರುವಂತಿದೆ. ತನ್ನ ಸಖಿಯರೊಡನೆ ಏನ ಹೇಳುವಳೋ ಕೇಳೋಣ ನಿಲ್ಲು.

ದಿಗ್ಗಲ—ಮಿತ್ರ, ಸರ್ವಮಾಯ ! ನೀನು ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿಕೊ ನನಗೆ ಕಿವಿಗಳೇ ಕೇಳಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗಳೆರಡೂ ಈ ಮಾನಿನೀಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ಅಲುಗದೆಯೂ, ನನ್ನ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಬೇರೊಂದೆಡೆಗೆ ತಿರುಗದೆಯೂ, ನನ್ನನ್ನೂ ಸುಮ್ಮನಿರಗೊಡದೆಯೂ, ಕಳವಳವನ್ನಂಟು ಮಾಡುತ್ತಲಿವೆ.

ಚಿಂತಾಮಣಿ—ಸಖಿಸತ್ಯಚರಿತೆ ! “ನಾನು ನಿನಗೆ ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯಳು, ನಿನ್ನ ಸಂತಾಪವೇ ನನ್ನ ಸಂತಾಪ, ನಿನ್ನ ಸಂತೋಷವೇ ನನ್ನ ಸಂತೋಷ, ಸಂಕಟದ ಮೂಲವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಚಿಕ್ಕಿತ್ತೆ ಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆ ? ನಾನೇ ನಿನಗೆ ಹೊರಗಿನವಳಾದರೆ ನಿನಗಾಪ್ತರಿನ್ನಾರು ? ಆದುದರಿಂದ ಮರೆಮಾಡದೆ ಬೇಗನೆ ಮನೋಗತವನ್ನು ತಿಳಿಸು, ಸಂತಾಪವನ್ನು ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೇನೇ ಸ್ವಲ್ಪಸಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು” ಎಂದು ನೀನು ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲ ಸತ್ಯವೇ, ನಾನಿನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟು ತಾಳಲೇ ಆರೆ. ಲಜ್ಜೆಯನ್ನು ತೋರದೇ ಹೇಳುತ್ತೆನೆ ಕೇಳು. ನನ್ನ ಮೈಬಡವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೂ ಬಣ್ಣವು ಬೆಳ್ಳಗಾಗುವುದಕ್ಕೂ, ಆಹಾರವು ಸೊಗಸದಿರುವುದಕ್ಕೂ, ಬುದ್ಧಿಯು ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೂ, ನಿಮ್ಮ ಯಾವುದೊಂದು ಉಪಚಾರವೂ ನನಗೆ ಹಿತವಾಗದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೂ, ಅದೊಂದೇಕಾರಣ ತಿಳಿದುಕೊ (ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾಗಿ ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ತಲೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವಳು.)

ಸತ್ಯಚರಿತೆ—ಸಖಿ ಚಿಂತಾಮಣಿ ! ನಾಚಬೇಡ, ಮರೆಮಾಚಬೇಡ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳು. ಅದು ಎಂತಹ ಅಸಾಧ್ಯವಾದಕೆಲಸವಾದರೂ ಕೈಗೊಡುವಂತೆ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ದಿಗ್ಗಳ—ಸರ್ವಮಾಯಾ ? ಕೇಳಿದೆಯೆ ? ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗೆ ಸಿಗೆ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ಯಿರಬಹುದು ? ಅದಂತಿರಲಿ, ಈ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ದಿಗ್ಗಳನಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತವಾಗಿರುವುದು, ಅದರಿಂದಲೇ ಈ ಅವಸ್ಥೆ ಯುಂಟಾಗಿದೆ, ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಲ್ಲವೆ ?

ಸರ್ವಮಾಯಾ—ಎಲೈ ಮಹಾರಾಜನೇ ! ಲೋಕದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿ ಪ್ರತಾಪಗಳು ಹರಡಿದವೆ, ಆದುದರಿಂದ ಯಾರೋ ಬೋಧಚಂದ್ರನ ಎದುರಿಗೆ ನಿನ್ನ ವೈಭವವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿರುವರು, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದಂದಿನಿಂದಲೂ ಈ ಚಿಂತಾರತ್ನಕ್ಕೆ ಈ ವಿಧವಾದ ಬಳಲಿಕೆಯು ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಅದೇ ಸಂಗತಿಯನ್ನೇ ಇಗೋ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಸಖಿಯರೊಡನೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾಳೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಅಪ್ರಮತ್ತರಾಗಿ ಕೇಳೋಣ (ಎಂದು ಬಹು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳುವರು)

ಚಿಂತಾಮಣಿ—ಸಖಿ ಸತ್ಯಚರಿತೆ ! ನಾನು ಇನ್ನು ತಾಳಲಾರನು ಏನಾದರೂ ಆಗಲಿ ಹೇಳಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಜಿತಾಕ್ಷಮುನಿಯ ಶಿಷ್ಯನು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಎದುರಿಗೆ ಚಮತ್ಕಾರಕುಮಾರನ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಾವಳಿಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ “ನಿನ್ನ ಕನ್ಯಾರತ್ನವು ಚಮತ್ಕಾರ ಕುಮಾರನೆಂಬ ಕುಂದಣದಲ್ಲಿಯೇ ಶೋಭಿಸುವುದು” ಎಂಬದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿ ಬರಹೇಳಿದರು. ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಹೋದಂದಿನಿಂದಲೂ ನನಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ನೆನವಿನಲ್ಲಿ, ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಮಹಾನುಭಾವನೇ ಭಾವನೆಗೆ ಬರುತ್ತಲಿದಾನೆ, ಅವನ ಸಂಗಡಲೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ ಅವನೊಡನೆಯೇ ಕೂಡುತ್ತಲಿರ್ಧೇನೆ, ಆತನೊಂದಿಗೆ ಆಡುತ್ತೇನೆ, ಆ ಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹನು ಮಾತ್ರ ಕಾಣಬರನು, ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾನು ಈ ತೆರನಾದ ಸಂತಾಪವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲಿರ್ಧೇನೆ, ನನಗೆ ಆ ಮಂಗಳ ಧಾಮನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯೋ, ಅಲ್ಲವೇ ಅಸುವ್ಯಯವೋ, ಇವೆರಡರಲ್ಲೊಂದು ನಿನ್ನ ಕರಗತವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ನಾನು ಮಾತನಾಡಲಾರೆನು (ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾಗುವಳು)

ದಿಗ್ಗಳ—ಸಖೇ ! ಕೇಳಿದೆಯೆ ? ನೋಡಿದೆಯೆ ? ಮುನಿಹತಕ ರೆಲ್ಲರೂ ಅಂತರಂಗದೊಳಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷವನ್ನೇ ಸಾಧಿಸುತ್ತಲಿದಾರೆ. ಇವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇದುವರೆಗೂ ನಾನು ಜೀವಸಹಿತವಾಗಿ ಉಳಿಸಿದುದೇ ತಪ್ಪಾಯಿತು. ಆಗಲಿ ? ಈ ನನ್ನ ಕೆಲಸವೊಂದು ಕೈಗೂಡಲಿ ಆ ಮೇಲೆ ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಯಜ್ಞ ಪಶುಗಳನ್ನಾಗಿಮಾಡುತ್ತೇನೆ. (ಎಂದು ಹಲ್ಲನ್ನು ಕಡಿಯುವನು)

ಪ್ರಿಯಚರಿತೆ—ಸಖಿ ! ಚಿಂತಾಮಣಿ ! ಬಂದು ದಿನ ಬುಟ್ಟಿ ಮುದುಕನು ಬಂದು ದಿಗ್ಗಳಭೂಪಾಲನನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಕೊಂಡಾಡಿ ಅವನ ವೈಭವವನ್ನು ಹೊಗಳಿ, ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ, ಕೀರ್ಮಿಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ, ಶೌರ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ಆತನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು, ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯನ್ನು ಬೇಡಿದನಲ್ಲ ? ನೀನು ಅನುರಾಗದಿಂದ ಆತನನ್ನೇ ಏಕೆ ವರಿಸಬಾರದು ?

ದಿಗ್ಗಳ—ಆಮಾತುಗಳು ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಲೇ, (ಸಂಕಟವೂ ಹರುಷವೂ ಉಕ್ಕುಳಿಸಿಬರಲು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ) ಅಯ್ಯೋ, ನನ್ನತಾಯಿ, ನೀನಾದರೊಬ್ಬಳು ನನ್ನ ಕಡೆಯ ವಳಾಗಿಇದ್ದೀಯಾ ! ಈ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ನನ್ನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಕೂಡಲೇ ನಿನ್ನನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ನನ್ನ ವೈಭವಕ್ಕೆ ಎರಡನೆಯ ಬಡತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವೆನು. ಯಾವಜನ್ಮದ ರುಣಾನುಬಂಧವೋ, ನಿನಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟುಕರುಣೆಯುಂಟಾಯಿತು. (ಎಂದು ಅಳುತ್ತಾ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಏನುತ್ತರಕೊಡುವಳೋ ಎಂದು ಕಿವಿಗೊಡುವನು.)

ಚಿಂತಾಮಣಿ—ಏನೆಂದೆಯೆ ? ನಿನ್ನಮಾತು ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಆ ನೀಚನನ್ನು, ಆ ದ್ರೋಹಿಯನ್ನು, ಆ ಮನೆಹಾಳನನ್ನು ಆ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು, ನನ್ನ ಎಡಗಾಲಿನ ಕಿರುಬೆರಳಿನ ಉಗುರಿನ ಕೊನೆಯಿಂದಲಾದರೂ ಮುಟ್ಟಬಲ್ಲೆನೆ ? ಇನ್ನು ಆ ಕೀಳನಹಸರನ್ನೆತ್ತಬೇಡ.

ಪ್ರಿಯಚರಿತೆ—(ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಮನೋಗತವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಶೋಧಿಸಬೇಕು ಅವನ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೂ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೂ ಮೋಹಿಸುವಳೋ ಏನೋ, ಎಂದುಕೊಂಡು) ಸಖಿ ! ಹಾಗೆನ್ನಬೇಡ, ಆ ದಿಗ್ಗಳನು ಸಾಧಾರಣನಲ್ಲ. ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಚಮತ್ಕಾರನಿಗಿಂತ ಕಡಮೆಯಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅವನ ಕಡೆಯ ಸೇವಕರು ನಮಗೆ ಅರಿವೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು ನೀನಾಡಿದಮಾತು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದರೆ ನೀನೆಷ್ಟು ಭದ್ರವಾಗಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬಲ್ಲರು. ಆದುದರಿಂದ ಮೃದುವಾಗಿಯೇ ನೀನು ಅವನನ್ನು ವರಿಸುವುದು ಲೇಸು. ಅವನ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿದರೆ ಅವನನ್ನು ಮೋಹಿಸದೆ ಇರಲಾರೆ. ನೋಡು ಯೋಚಿಸು ನಿನ್ನ ಮನೋಗತವನ್ನು ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ರಹಸ್ಯವಾಗಿತಿಳಿಸು ಬೇಗನೆ ಅವನಿಗೆ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬೇಗನೆಕಲೆಯಿಸಿ ಗುಟ್ಟಾಗಿಯೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರದೊಯ್ಯುವಂತೆ ಏರ್ಪಡಿಸುವೆನು. ನಿಮ್ಮತಂದೆಯು ಆತನಿಗೆ ಹೆದರುತ್ತಾನೆ ಆ ದಿಗ್ಗಳಚಕ್ರವರಿಯು ನಿನ್ನ ಕೈಹಿಡಿದಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮತಂದೆಯು ಬಹಳವಾಗಿ ಸಂತೋಷಿಸದೆ ಇರಲಾರನು. ನೀನು ಆತನ ಐಸಿರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಬಳಿಕ ಹಿಗ್ಗದೆ ಇರಲಾರೆ. ಬೇಗನೆ ನನಗೆ ಉತ್ತರಕೊಡು.

ದಿಗ್ಗಳ—ಹಾ ! ದಯಾಸಮುದ್ರಳಾದ ಪ್ರಿಯಚರಿತೆಯೇ ! ನೀನು ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯದೇವತೆ, ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ನಿನಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ವಾತ್ಸಲ್ಯವು ಏನುಕಾರಣವಾಗಿ ಬಂದಿತೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು ನಾನು ನಿನ್ನ ಪಾದಸೇವಕ, ಇದಕ್ಕೋ ನಿನಗೆ ವಂದಿಸುವೆನು. (ಬಳ್ಳೆಯದು ಇದಕ್ಕೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಏನು ಹೇಳುವಳೋ ನೋಡೋಣ) ಎಂದು ಕಳವಳ ಪಡುತ್ತಿರುವನು.

ಚಿಂತಾಮಣಿ—ನಾನು ಇನ್ನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಿಯಸಖಿ ! ಎಂದು ಕರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನು ಮಾತನಾಡಬೇಡ. ಸುಕುಮಾರನು ಮಂಗಳ ಗುಣಾಕರನೂ ಆದ ಆ ಚಮತ್ಕಾರನು ನನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ತಾಂಡವಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಪಂಚದೊಳಗೆ ನಾನು ಮ

ತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ನೆನೆಯಬಲ್ಲೆನೆ ? ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ವೈಭವಕ್ಕೆ ಮನಸೋ ಲುವೆನೆ ? ಸಿಂಹಕ್ಕೆ ಸರಿಯೆಂದು ನಾಯನ್ನು ಹೊಗಳಬಹುದೆ ? ಇನ್ನು ಸಾಕು ಗಳಹದೆ ಸುಮ್ಮನಿರು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಮನಬಂದೆಡೆಗೆ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಹೋಗು (ಎನ್ನುವಳು)

ಪ್ರಿಯ—ಆಹಾ ! ಏನುಗರತಿ! ಎಷ್ಟು ಸತ್ಯವಂತೆ! ಎಂತಹ ಧೃಢ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯುಳ್ಳವಳು, ಇಂತಹ ಮಹಾವತಿವ್ರತೆಯರಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲವೇ ಮಳೆ ಬೆಳೆಗಳೂ ಬೈಗುಬೆಳಗುಗಳೂ, ಲೋಕಮರ್ಯಾದೆಯೂ ನೆಲೆ ಗೊಂಡಿವೆ. (ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವಳು)

ದಿಗ್ಗಳ—ಸರ್ವಮಾಯಾ ! ನಾನಿನ್ನು ಜೀವಿಸಲಾರೆ ನನ್ನ ಕೈ ಕಾಲುಗಳು ಸೋಲುತ್ತವೆ ನಿಲ್ಲಲಾರೆನು. ನನ್ನ ಸಂಕಟವು ಹೇಳಬಾರದು. ಈ ಸುಂದರಿಯು ನನ್ನ ಕೈಸೇರದಿದ್ದರೆ ವಿಷವನ್ನಾದರೂ ಕುಡಿದು ಪ್ರಾಣಬಿಡುವೆನು.

ಕೂಟ } (ಈ ಇಬ್ಬರೂ ದಿಗ್ಗಳನ ಕಳವಳವನ್ನು ನೋಡಿ ಬಬ್ಬ
ಜಾಲ } ರೊಬ್ಬರ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ) ನಾನೀಮಹಾರಾಜನ ಅವಸ್ಥೆಯ
ನ್ನು ನೋಡಿಯೂ ಇನ್ನು ಸುಮ್ಮನಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ,
(ನೀನು ಹೀಗೆಮಾಡು ನಾನು ಹಾಗೆಮಾಡುತ್ತೇನೆ) ಆಗ
ನಮ್ಮ ಅರಸಿನ ಕೆಲಸವು ಬೇಗನೆ ಕೈಗೂಡುವುದು (ಎಂ
ದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು) ಜಾಲಮಾಯನು ಮುನಿವೇಷ
ದಿಂದ ಆ ಕಸೈಯರಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು)

ಸತ್ಯಚರಿತೆ—(ದೂರದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ವಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಬೇಗನೆ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು) ಉಚಿತವಾದ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಎಲೈ ಮಹಾನುಭಾವರೇ ! ಎಲ್ಲಿಂದ ದಯೆಮಾಡಿದಿರಿ ?

ಮುನಿ—ಎಲೌ ಕುಮಾರಿಯರೇ ! ಬೋಧಚಂದ್ರನೆಲ್ಲಿ ? ಆತನ ತನುಜೆಯಾದ ಚಿಂತಾಮಣಿಯೆಲ್ಲಿ? ಅಸದಳ ಪುರದಿಂದ ಲೋಕಹಿತಮುನಿಯು ಚಮತ್ಕಾರನನ್ನೂ ಆತನ ತಮ್ಮನಾದ ಸುಲಕ್ಷಣನನ್ನೂ ಕರೆತರುತ್ತಿರುವನು ಇಲ್ಲಿ ಬೇಗನೆ ವಿವಾಹಮಂಗಳ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧ

ಪಡಿಸುವಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿರುವನು (ಎಂದಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಥಟ್ಟನೆದ್ದು ಬಂದು ಮುನಿಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸುವಳು)

ಸತ್ಯಚರಿತೆ—ಬೋಧಚಂದ್ರನ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ವಂದಿಸುವಳು (ಎಂಬಳು)

ಮುನಿ—ನಮ್ಮ ಮನೋರಥವು ಕೈಗೂಡಲಿ (ಎಂದು ಹರಿಸುವನು).

ದಿಗ್ಗಳ } (ಆವೇಷವನ್ನು ನೋಡಿ ಆಮಾತನ್ನುಕೇಳಿ ಭಲಾ!ಭಲಾ!
ಸರ್ವ } ಶಹಬಾಸ್ ಎಂದು ಕೇಕೆ ಹಾಕುವರು.

ಮುನಿ—ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕಯ್ಯಲ್ಲಿಹಿಡಿದು ಆಹಾ ! ಇದೇ ನಮ್ಮ ಚಮತ್ಕಾರಕುಮಾರನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ! ಇನ್ನೇನು ಈಗಾಗ ಬರುವವನು ಈ ಕುಮಾರ ಲಲಾಮನ ವಿರಹವ್ಯಥೆಯನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯೇ ಈ ಚಿತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಿದಳೇ ? ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ರಾಕ್ಷಸರ ಬಾಧೆಯು ಬಲವಾಗಿದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಪರ್ಣಕಾಲೆಯ ಒಳಗೆ ಹೊರಡಿರಿ (ಎನ್ನುವನು)

ಸತ್ಯಚರಿತೆ—ರಾಕ್ಷಸರ ಬಾಧೆಗೆ ಒಳಗಾಗದಂತೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಔಷಧವೊಂದುಂಟು ಲೋಕಹಿತಮುನಿಯು ಅಸದಳಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಬಂದು ಕಂಕಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವನು ಅದು ನನ್ನಲ್ಲಿದೆ (ಎಂದು ಬೇಗನೆ ಆ ಕಂಕಣವನ್ನು ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಕೈಗೆ ಕಟ್ಟುವಳು) (ಆಗಲೇ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಸಖಿಯರಿಗೆ ವಿನಾಮತ್ತೆ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣಿಸದಂತಾಗುವಳು)

ದಿಗ್ಗಳ } ಓಹೋಹೋ ಕೆಲಸಕೆಟ್ಟಿತು, ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಮಾ
ಸರ್ವ, ಕೂಟ } ಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಕಪಿಪತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಟ್ಟಂತಾ
ಯಿತು (ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವರು)

ಕೂಟಮಾಯಾ—(ಬೇಗನೆ ಮುನಿಕುಮಾರನ ವೇಷದಿಂದಬಂದು)
ಆರ್ಯರೇ ! ಆರ್ಯರೇ ! ಇನ್ನೇನುಗತಿ ! ಲೋಕಹಿತ, ಚಮತ್ಕಾರ, ಸು
ಲಕ್ಷಣ, ಈ ಮೂವರೂ, ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ, ಅನರ್ಥವು ಸಂಭವಿಸಿತು
(ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೂರ್ಛೆ ಬೀಳುವನು.)

ಚಿಂತಾಮಣಿ—ಹಾ ! ಚಮತ್ಕಾರನಿಗೆ ಏನು ವಿಪತ್ತು ಸಂಭವಿ
ಸಿತೋ, (ಎಂದು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಏನೂತೋರದೆ ಮೈ ಮರೆತು ಮಲ
ಗುವಳು.)

ಸತ್ಯಚರಿತೆ—(ತಾವರೆಯ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪನೀರನ್ನು ತಂದು ಮು
ನಿಕುಮಾರನ ಎದೆಗೆತಟ್ಟಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಜೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವಳು)

ಪ್ರಿಯಚರಿತೆ—ಅಯ್ಯೋ! ನಮ್ಮ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಪ್ರಾಣವಲ್ಲ
ಭನಾದ ಚಮತ್ಕಾರಕುಮಾರನು ಬರುವನೆಂದು ಎಷ್ಟೋ ಸಂತುಷ್ಟ
ಚಿತ್ತಳಾಗಿದ್ದಳಲ್ಲಾ, ಅವನಿಗೆ ಏನು ಅಮಂಗಳವು ಸಂಭವಿಸಿತೆಂದು
ಹೇಳುವನೋ ತಿಳಿಯದೆ ಎಂದು (ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ನೊಂದುಕೊಂಡು
ಬೇಗನೆ ಮುನಿಕುಮಾರನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿ) ಏನಾಯಿತು !
ಏನಾಯಿತು! ಚಮತ್ಕಾರನೆಲ್ಲಿ ? ಅವನಿಗೇನೂ ಅಶುಭವಿಲ್ಲವೋ ? ಹೇಳು
ಹೇಳು, ಶುಭವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಈ ನಮ್ಮ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಕೈಯ್ಯ
ಲ್ಲಿರುವ ವಜ್ರಕಂಕಣವನ್ನು ನಿನಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಡಿಸುವೆನು
(ಎಂಬಳು).

ದಿಗ್ಗಳ—ಅಯ್ಯೋ ಜಗನ್ಮಂಗಳ ದೇವತೆಯು ಮಟ್ಟಮಾಯಾ
ವಾಗಿ ನನ್ನ ಚೈತನ್ಯವನ್ನೇ ಸೂರೆಗೊಂಡು ಹೋಗಿದೆ, ಹೇಗಾದರೂ
ಕಣ್ಣಿಗೆಕಂಡರಾದೀತಲ್ಲಾ ? ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕಂಕಣವನ್ನು ಬಿಚ್ಚು
ವಳೋ, (ಎಂದು ಕಳವಳಿಸುತ್ತಾ) ಅಥವಾ ಬಂದುವೇಳೆ ಅವರು
ಮೂವರೂ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋದರು ಎಂದು ಹೇಳಬಿಟ್ಟರೆ
ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳೂ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆಯಲ್ಲಾ, ಏನ ಹೇಳುವನೋ
ನೋಡಬೇಕು (ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವನು)

ಕೂಟಮಾಯ—ಪ್ರಿಯಚರಿತೆಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದಕೂಡಲೇ ತುಸು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ಶಿವಶಿವ ಅವರಿಗೇನೂ ಅಶುಭವಿಲ್ಲ ಆ ಮೂವರೂ ಹೊರಟುಬರುತ್ತಿರುವರು ನಾನು ಬರುತ್ತಾ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬು ದೊಡ್ಡರಾಕ್ಷಸಿಯೂ, ಇಬ್ಬರು ಕ್ರೂರರಾದ ರಾಕ್ಷಸರೂ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರು ಅವರನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ನನಗೆ ಜೀವವೇ ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನತಪ್ಪಿ ಓಡಿಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟೆನು ಇಷ್ಟೇ, ಇನ್ನೇನೂ ಇಲ್ಲ. (ಎಂದಕೂಡಲೇ ಪ್ರಿಯಚರಿತೆಯು ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಕಯ್ಯೊಳದ್ದ ಚಿನ್ನದ ಕಂಕಣವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಎಲೈ ಮುನಿಕುಮಾರನೇ ಹಿಡಿ ಎಂದು ಕೊಡುವಳು) ಮುನಿಕುಮಾರನು—ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಕೂಡಲೇ ಗಾಢಾಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚುಹೊಳದಂತೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಎಲ್ಲರಿಗೂಕಾಣಿಸುವಳು—

ಕೂಟಮಾಯ—ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಬೋಧಚಂದ್ರನಿಗೂ ಆನಂದವಸುವಿಗೂ ತಿಳಿಸುವೆನು (ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪದೂರಹೋಗಿ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ದಿಗ್ಗಳನ ಬಳಿಗೆಬಂದು ಕಡಗವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಸುವನು)

ದಿಗ್ಗಳ—(ಆ ಕಂಕಣವನ್ನು ಮುತ್ತಿಟ್ಟುಕೊಂಡು) ಆಹಾ ಎಲೈಕಂಕಣವೇ ! ನೀನು ಎಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ ತ್ರಿಲೋಕಸುಂದರಿಯಾದ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಕರಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ಮಾಡುವ ಪುಣ್ಯ ಪರಿಪಾಕವು ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಿತು ? ನನಗೆ ಆಭಾಗ್ಯವು ದೊರೆಯಿತು ಎಂದಿಗೆ ? ಅಯ್ಯಾ ಸಖೇ ಸರ್ವಮಾಯ ? ನಾನಿನ್ನೂ ಉಳಿದಿರಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯು ನಿನಗೆ ಇದ್ದರೆ ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆ ಮಾಡು, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಾನು ವಿಷವನ್ನಾದರೂ ಪಾನಮಾಡುವೆನು.

ಸರ್ವಮಾಯ-ಎಲಾ ! ಕೂಟಮಾಯ ನೀನು ಸುಲಕ್ಷಣನಾಗು ನಾನು ಲೋಕಹಿತನಾಗುವೆನು, ಮಹಾರಾಜನೇ ! ನೀನು ಚವತ್ತಾರನಾಗು ಎಂದು (ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ) ಮೂವರೂ ವೇಷಗ

ಳನ್ನು ತಾಳಿ (ಬಬ್ಬರನೊಬ್ಬರು ನೋಡಿಕೊಂಡು) ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸವು ಕೈಗೂಡಿತು. (ಎಂದು ಬೋಧಚಂದ್ರನ ವರ್ಣನಾಲಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು) ಅಲ್ಲಿದ್ದ ದ್ವಾರಪಾಲಕನನ್ನು ಕುರಿತು ಎಲೈ ಪ್ರತೀಹಾರಿಯೇ ! ಅಸದಳ ಪುರದಿಂದ ಲೋಕಹಿತನು, ಚಮತ್ಕಾರನು, ಸುಲಕ್ಷಣನೊಡನೆ ಬಂದಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿಸು ಎಂದು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿ ದಿಗ್ಗಳನನ್ನು ಕುರಿತು ಮೋಸವು ಹೊರಗಾಗದಂತೆ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವವರೆಗೂ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಏನೊಂದು ಜೇಷ್ಠ್ಯಯನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ನನಗೆ ಅಧೀನರಾಗಿ ಇರಬೇಕು. (ಎಂದು ಹೇಳಿ) ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವರು.

ಪ್ರತೀಹಾರಿ—(ಬೋಧಚಂದ್ರನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು) ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ, ಅಸದಳಪುರದಿಂದ ಲೋಕಹಿತಮುನಿಯು ಚಮತ್ಕಾರ ಸುಲಕ್ಷಣರೊಡನೆ ದಯೆಮಾಡಿರುವರು. ಮುಂದೆ ದೇವರಚಿತ್ತ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವೆನು (ಎಂಬನು)

ಬೋಧಚಂದ್ರ—ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದಕೂಡಲೇ ಆನಂದಭರಿತನಾಗಿ ಪುರೋಹಿತರಾದ ಆನಂದವಸುವನ್ನು ನೋಡಿ ಗುರುಗಳೇ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿ ಮುನಿಕುಲತೀಲಕನನ್ನು ಎದುರೊಂಡು ರಾಜಪುತ್ರರೊಡನೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿರಿ (ಎಂದು ಕಳುಹಿಸಿ) ದ್ವಾರಪಾಲಕನೇ ! ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೋಮಪುಷ್ಪವಾಟಕೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಇದ್ದರೆ ಮಹಾಮುನಿಗೆ ವಂದಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಕರೆತರ ಹೇಳಿದರೆಂದು ಹೇಳಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ (ಎಂಬುದಾಗಿ ಕಳುಹಿಸುವನು)

ಆನಂದವಸು—ಹಾಳುರಾಕ್ಷಸರ ಹಾವಳಿಯುಂಟಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಚಮತ್ಕಾರರ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಗಳವು ನೆರವೇರಿದರೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಇಷ್ಟೈಸಿದ್ಧಿಯೂ ಪೂರೆಯಿಸಿದಂತಾಗುವುದು, (ಎಂದು ಬಹು ಸಂಭ್ರಮದೊಡನೆ ಹೊರಟುಬಂದು) ಸರ್ವವ್ಯಾಯ ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಆಜರಿಸುವನು)

ಸರ್ವಮಾಯ—(ಉಳಿದ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಆನಂದವಸುವಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವಂತೆ ಕಣ್ಣು ಸನ್ನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವನು)

ದಿಗ್ಗಳ } ಯಾರಯಾರ ಕೈಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಉರುಳಿ ಚಿಂತಾಮಣಿ
ಕೂಟ } ಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಆಗಲಿ ಎಂದುಕೊಂಡು) ನಮಸ್ಕರಿಸುವರು,

ಆನಂದವಸು—ರಾಜಪುತ್ರರಿಗೆ ಹರಸಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬೋಧಚಂದ್ರನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಎಲೈ ಮಹಾರಾಜನೇ ! ಇಗೋ ಮುನಿಕುಲ ಲಲಾಮನಾದ ಲೋಕಹಿತನು ಅವತಾರವಾಹನನ ಭಾಗ್ಯದೇವತೆಗಳಾದ ರಾಜಪುತ್ರರೂ ಬಂದಿರುವರು (ಎಂದು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತೋರಿಸುವನು)

ಬೋಧಚಂದ್ರ—(ಲೋಕಹಿತನಿಗೆ ವಂದಿಸುವನು)

ಸರ್ವಮಾಯ—ಮಹಾರಾಜನ ಮನೋರಥವು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿಸಲಿ (ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸುವನು)

ಬೋಧ—ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ತಮ್ಮ ಅನುಗ್ರಹ ವಿರುವಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಬರುವುದುಂಟೆ ? (ಎನ್ನುವನು)

ದಿಗ್ಗಳ } ಸರ್ವಮಾಯನ ಸನ್ನೆಯಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಬೋಧಚಂದ್ರ
ಕೂಟ } ನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವರು.

ಬೋಧಚಂದ್ರ—ಆ ಸುಂದರತರ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಆನಂದಬಾಷ್ಪ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಎಲೈ ಸುಕುಮಾರರೇ ಅಕೃತ್ರಿಮರಾಗಿ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಭಾಗಿಗಳಾಗಿರಿ. (ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ) ಲೋಕಹಿತನಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಎಲೈ ಮುನಿಕುಲಮೂರ್ಧನನೇ ! ಪರಸ್ಪರ ವೈಷಮ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದು ಸಮಾನಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿದುಬಂದ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರೋ, ಇಲ್ಲವೇ ಮಾನುಷಭಾವವನ್ನು ತಳೆದಿರುವ ಅಶ್ವಿನೀದೇವತೆಗಳೋ, ಅಥವಾ ಕಾಮಕಮಾರಸಾಧಿಯರೋ ಎಂಬಂತಿರುವ ಇಂತಹ ಕುಮಾರರನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಅವತಾರವಾಹನ ಭಾಗ್ಯೋದಯವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೊಂಡಾ

ಹಾಡಿದರೂ ಸಾಲದಾಗಿದೆ. ಮುನಿಜನಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿನ ಶಾಂತಿಸಾರವೆಲ್ಲ ಈ ರೂಪದಿಂದ ಮೂರ್ಛಿಭವಿಸಿದೆಯೋ, ಮೂರು ಲೋಕದ ಶಾರ್ಙ್ಗಸಾರವು ಎರಡುವಿಗ್ರಹವಾಗಿ ಬಂದಿದೆಯೋ, ನನ್ನ ಮನದ ಆನಂದವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಲಾರೆ.

ಸರ್ವಮಾಯ—ಇಂತಹ ಕುಮಾರರು ಇನ್ನೂ ಇಬ್ಬರಿರುವರು. ಅವತಾರವಾಹನನು ಮಹಾಭಾಗ್ಯಶಾಲಿ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇನು ? ಮೂಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಆತನಕೀರ್ತಿಲತೆಯು ಹರಡಿಕೊಂಡಿದೆ.

ದಿಗ್ಗಳ—(ಸರ್ವಮಾಯನಕಿವಿಯೊಳಗೆ) ಇನ್ನು ಸಾವಕಾಶ ಮಾಡಬೇಡ, ಬೇಗನೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು ಕಗೆತರಹೇಳು, ಅವರು ಬಂದುಬಿಟ್ಟಾರು (ಎಂಬನು)

ಕೂಟ—(ಇಬ್ಬರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಮಾತ್ರ) ಲೋಕಹಿತಮುಂತಾದವರು ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಾಯಾವತಿಯೂ ಚಿತ್ರಮಾಯವಿಚಿತ್ರಮಾಯರೂ ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿರುವರೋ, ಆ ಮಾನುಷರವಾಸನೆಯು ಬಂದಕೂಡಲೇ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನೇ ಬರೆಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಬಿಡು (ಎನ್ನುವನು)

ಬೋಧಚಂದ್ರ—(ಅನಂದವಸುವಿನಕಿವಿಯೊಳಗೆ) ದಿಗ್ಗಳನು ಹೇಳಿಕಳುಹಿದಂಧಿನಿಂದಲೂ ಈ ನನ್ನ ಮನವು ಬಲು ಕಳವಳಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಮೊದಲು ವಿವಾಹಮಂಗಳವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಬಳಿಕ ಕಲಾಷಶಾಂತಿಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಹೇಳಲಾರೆಯೆ ? ಎಂಬನು.

ಆನಂದವಸು—ನನಗೂ ಅದೇವ್ಯಥೆಯೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಹೇಗಾದರೂ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಕರಗ್ರಹಮಂಗಳವು ನೆರವೇರಿತೆಂದರೆ ಸಾಕು, ಮೂರುಲೋಕದ ಮಂಗಳವೂ ಆದಂತೆಯೇ ಆಗುವದು. ಆದರೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ನಿನಗೆ ದೊರಕಿದಂದೀಚೆಗೆ ಅತ್ತಿಮುನಿಯ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ಉದರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ತರಂ

ಗವತಿಯನ್ನು ಈ ಸುಲಕ್ಷಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಿವಾಹವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸುವುದೂ ಬಳೆಯದಲ್ಲವೆ ? ಇನ್ನಿವನಿಗಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮನಾದವರನು ಎಲ್ಲಿದೊರೆಯುತ್ತಾನೆ (ಎಂಬನು)

ದಿಗ್ಗಳ—(ಸರ್ವಮಾಯನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ) ಏನಪ್ಪಾ, ನಮ್ಮ ಕಪಟವು ಇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತೋ ಏನೋ, ತಿಳಿಯದು, ಬಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಏನೇನೋ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ನಾವು ಕಾಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿ ಬರುವುದೋ ಹೇಗೋ,

ಬೋಧಚಂದ್ರ—(ಆನಂದವಸುವಿನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ) ಹಾಗೆಯೇ ಸರಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಾವಕಾಶವಾಗುವುದು. ನನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ಶರಪತಾಕನಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ್ದೆನು. ಆತನೂ ನನಗೆ “ನನ್ನ ಕನ್ಯೆಯರಾದ ನವನೀತೆ, ಯಶೋವತಿಯರೊಂದಿಗೆ ತರಂಗವತಿಯನ್ನೂ ಕರೆತರುವೆನು” ಎಂಬುದಾಗಿ ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದನು. ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಅವನೂ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಏನಮಾಡೋಣ.

ಆನಂದವಸು—(ಕೈ ಕೈಹಿಂಸಿಕೊಂಡು) ಬೋಧಚಂದ್ರ ! ನೀನು ಇಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿವಂತ, ಆದರೆ ಮುಂದಾಲೋಚನೆ ತಿಳಿಯದು, ಲೋಕಹಿತಮುನಿಯು ಅಸದಳ ಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅವತಾರವಾಹನನ ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕರೆತರುವಂತೆ ಬಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಅನುಕೂಲವಾಗಿತ್ತು, ನವನೀತೆ ಕೀರ್ತಿಮತಿಯರನ್ನೂ ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ಕುಮಾರರಿಗೂ ಇತ್ತು ವಿವಾಹಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಬೆಳಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ನಾವು ಅವರು ಬರುವವರೆಗೂ ಸಾವಕಾಶಮಾಡಿದರೆ ನಡುವೆ ಏನೇನು ತೊಂದರೆಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆಯೋ ಕಂಡವರೂ, ರಂಧ್ರಾಸ್ವೇಷಣಮಾಡುವ ರಾಕ್ಷಸರು ಕಾದಿದಾರೆ. (ಎಂಬನು)

ಬೋಧ—ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಲೋಕಹಿತನಿಗೆ ತಿಳಿಸು, ಆತನು ಏನಹೇಳುವನೋ ಕೇಳೋಣ.

ದಿಗ್ಗಳ—(ಸರ್ವಮಾಯನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ) ಸರ್ವಮಾಯ ? ನಮ್ಮ ವಂಚನೆಯು ನಡೆಯುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ಬೇಡಪ್ಪಾ, ಬೇಡವೋ, ಸಾವಕಾ

ಶಮಾಡಬೇಡ, ಎಂದು ನೂರೆಂಟುಸಾರಿ ಹೇಳಿದೆನು, ನೀನಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಿ ? ನಿನೆದ ಕೆಲಸವು ಕಡೆಗೆ ಆರುದಾರಿ ಮೂರುಬಟ್ಟೆಯಂತಾಯಿತು. ಮುಂದೇನು ಗತಿ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅತ್ತಲೇ ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಾದರೂ ಹೋಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು, ಅದನ್ನೂ ತಪ್ಪಿಸಿದೆ. ಏನಮಾಡುತ್ತೀಯೋ ಮಾಡು.

ಆನಂದವಸು—ಎಲೈ ಮುನಿಸೋತ್ತಮನೇ ! ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ತರಂಗವತಿ, ಎಂಬ ಔರಸಪುತ್ರಿಯೊಬ್ಬಳಿರುವಳು. ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಈ ಸುಲಕ್ಷಿಸಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ಕುತೂಹಲಪಡುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಈತನ ತಮ್ಮನಾದ ಶರಪತಾಕನಿಗೆ ನವನೀತೆ, ಕೀರ್ಮತಿ, ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಕನ್ಯೆಯಿರುವರು, ಅವತಾರವಾಹನನ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನೂ ಅವರಿಗೆಕೊಟ್ಟು ಲಗ್ನಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು, ಚಮತ್ಕಾರನಿಗಂತೂ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಸಿದ್ಧಳಾಗಿಯೇ ಇರುವಳು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಮುಂದೆ ತಾವುಹೇಗೆಹೇಳಿದರೆ ಅದರಂತೆ ನಡೆಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜನ ಯೋಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಮಹಾರಾಜನು ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವನು ಎಂದನು.

ದಿಗ್ಗಳ—(ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ಆನಂದಪರವಶನಾಗಿ) ಚಿಂತಾಮಣೀ ! ಈಗನೀನಲ್ಲಿದ್ದಿ ? ನನ್ನ ರಾಜ್ಯವು, ಕೋಶವು, ವೈಭವವೂ ನಿನ್ನದೇ ಆಗಿದೆ, ನಾನು ನಿನ್ನದಾಸನಲ್ಲವೆ ? ಬೇಗಬಾ, ಇಗೋ ಕೈ ನೀಡಿರುವೆನು, ನಿನ್ನ ಕಯ್ಯೊಳಗಣ ಹಾರವು ನನ್ನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ಬಿಡುತ್ತದೆವೋ, ಎಂದು ಎದುರುನೋಡುತ್ತಲಿದೇನೆ) ಎಂದುಕೊಂಡು, (ಸರ್ವಮಾಯನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ) ಆ ಹಾಳುಜಾಲಮಾಯನೇನಾದನೋ, ಆ ಚಿತ್ರಮಾಯನು, ವಿಚಿತ್ರಮಾಯನು, ಇಬ್ಬರೂ ಬಂದಿದ್ದರೆ ನಾಲ್ವರೂ ನಾಲ್ವರನ್ನೂ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ನೀನು ಮೊದಲೇತಕ್ಕ ಏನು ಮಾಡುವುದೆಂದೆಂದೇ ಹೋದೆ. ಈಗ ಏನು ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುವೆಯೋ ಸರಿಯಾಗಿಹೇಳು, ಅಂತೂ ಜಾಗ್ರತೆಮಾಡು.

ಸರ್ವಮಾಯ—(ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ) ಅಪ್ಪಾ ! ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಕೆಲಸವೂ

ಕೈಗೂಡಿತು, ಇಬ್ಬರು ಸುಂದರಿಯರು ದೊರೆತರು, ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಶ್ರಮವೊಂದೇ ಉಳಿಯಿತು, ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನು ? ಅವರವರ ಭಾಗ್ಯ, (ಎಂದು ನೊಂದುಕೊಳ್ಳುವನು)

ಕೂಟ—(ಸರ್ವಮಾಯನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ) ನಿನಗೆತಾನೇ ಏನುಕಡಮೆ ? ಹೇಗಿದ್ದರೂ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಮಾಯ ವಿಚಿತ್ರಮಾಯರು ಅವರನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಹಾಗಾದಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿ ಲೋಕಹಿತನ ಹೆಂಡತಿಯು ಯಾರನ್ನು ಸೇರುವಳು ? ನಿನಗೆ ಅವಳೇದಿಕ್ಕು, ಅವಳಿಗೆ ನೀನೇ ಗತಿಯಲ್ಲವೋ ? ನೀನು ಇನ್ನೇಕೆಚಿಂತಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ಹೊಟ್ಟೇ ಕಿಚ್ಚು ಪಡುತ್ತೀಯೆ ?

ಸರ್ವಮಾಯ—ಎಲಾಪಾಪೀ ! ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸವು ಅಂದವಾಯಿತು, ಆದುದರಿಂದ, “ ಆ ಮುದಿತಾಪಸಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊ, ” ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತೀಯೋ ? ಆಗಲಪ್ಪಾ, ಅವರವರ ಅವ್ಯಯಕಡಲನ್ನು ಕಡೆಯುವಾಗ ಹರಿಹರ ರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಸಮವಾಗಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರೂ ಹರನಭಾಗಕ್ಕೆ ವಿಷವೂ, ಹರಿಯ ಪಾಲಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ ಬಂದರು.

ದಿಗ್ಗಳ—ಜಾಲಮಾಯ ! ಮುದುಕಿಯು ದೊರೆತಳೆಂದು ನೀನು ಅಳಬೇಡವಪ್ಪ, ನನ್ನ ಕೆಲಸವಾಗಿ ನಮ್ಮನಗರಕ್ಕೆ ಹೊದಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ನಾನಾನಾರೀಮುಣಿಯರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಡ. ಪ್ರಕೃತಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತ್ಯರೆಪಡು.

ಸರ್ವಮಾಯ—ಎಲೈ ಬೋಧಚಂದ್ರನೆ ! ಚಿಂತಿಸಬೇಡ, ಅವತಾರವಾಹನನ್ನೂ ಬರಹೇಳಿ ಬಂದಿದೇನೆ, ಆತನೂ ಪುತ್ರಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಇಂದೇ ಬರುತ್ತಾನೆ.

ಆನಂದವಸು—ಎಲೈ ಮುನಿವರೈನೇ ! ಹಾಗಾದರೆ ಇಂದು ಚಿತ್ರಮಾತ್ರ ಚಿಂತಾಮಣಿಯರಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಗಳವು ನೆರವೇರಲಿ. ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಶರಪತಾಕನೂ ಬರುತ್ತಾನೆ, ಉಳಿದವರಿಗೆಲ್ಲ ಆ ಮೇಲೆ

ವಿವಾಹವಾಗಬಹುದು, ನಾಡಿದ್ದು ನೀವು ಶಾಂತಿಕರ್ತೃಕ್ಕೆ ಸಂಕಲ್ಪವಾಡಬಹುದು.

ದಿಗ್ಗಳ—(ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಆಹಾ ! ಆನಂದವಸುವೇ ! ನೀನು ತಣ್ಣಗೆ ಬದುಕು. ಈ ದಿನವೇ ಚಮತ್ಕಾರ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯೆಲ್ಲಾ, ನನಗೆ ಮಂಗಳೋತ್ಸವವಾದ ಕೂಡಲೇ, ನಿನಗೆ ಬಂದು ನೂರು ಗೋಧನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. (ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವನು)

ಸರ್ವಮಾಯ—ತಥಾಸ್ತು. ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆ ನಡೆಯಿಸಿರಿ. ಎಲ್ಲಸಾಮಗ್ರಿಗಳೂ ಅಣಿಯಾಗಲಿ.

ಬೋಧಚಂದ್ರ—(ಸಾಧುಕಾರನೆಂಬ ಸೇವಕನನ್ನು ಕರೆದು) ಇನ್ನು ಎರಡು ಮುಹೂರ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣಮಂಟಪವೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕು.

ಸಾಧುಕಾರ—(ಅಪ್ಪಣೆ ಎಂದು ಹೊರಟುಹೋಗುವನು)

ಪ್ರತೀಹಾರಿ—(ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಸಖಿಯರೊಡನೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು ಕಂಡು) ಅಮ್ಮಾ ! ಚಿಂತಾಮಣಿ ! ನಿನ್ನ ತಂಗಿಯರೊಡನೆ ಇಗೋಶರಪತಾಕನು ಬರುತ್ತಲಿದಾನೆ, ಏಳು. ಇದುವರೆಗೆ ಗುಟ್ಟಾಗಿವಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನವೆಲ್ಲವೂ ಥಟ್ಟನೆ ಸಿದ್ಧಿಸುವ ಕಾಲವು ಬದಗಿದೆ. ಚಮತ್ಕಾರನೊಡನೆ ಕಾಲಪತಿಯಾದ ಲೋಕಹಿತಮುನಿಯು ಮಹಾರಾಜನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಲದಿಂದ ಬಂದಿರುವನು, ಮಹಾರಾಜನು ಮುನಿಗೆವಂದಿಸಲು ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆತರ ಹೇಳಿದಾನೆ. ಅದುವರೆಗೆ (ಶರಪತಾಕನು ತರಂಗವತಿ, ನವನೀತೆ, ಯಶೋವತಿಯರೊಡನೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯಬಳಿಗೆ ಬರುವನು) (ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಥಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಬಂದು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವಳು)

ಶರಪತಾಕ—ಆಯುಷ್ಕೃತಿ ! ಮಗೂ, ಚಿಂತಾಮಣೀ ! ಅನುರೂಪನಾದ ಪತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೀರ್ಘಸುಮಂಗಲಿಯಾಗಿ ಸುಖಿಸಮ್ಮಾ

(ಎಂದು ಹರಸುವನು) ನಾಲ್ವರು ಕನ್ಯೆಯರು ಪರಸ್ಪರಉಚಿತವಾದ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಆನಂದ ಭರಿತರಾಗುವರು.

ಶರಪತಾಕ—ಇನ್ನು ತಡಮಾಡಬೇಡಿರಿ ಎಂದು (ಕುಮಾರಿಯ ರನ್ನೂ ಅವರ ಸಖಿಯರನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಡುವನು. (ಆ ಹೊರಡುವ ಗಾಬರಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಚಮತ್ಕಾರನ ಚಿತ್ರಪಟ ವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮರೆತು ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುವಳು).

ಜಾಲನಾಯ—ಇರಲಿ, ಇದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಎದು ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಚಿತ್ರಮಾಯಾದಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯು ಏನಾಗಿದೆಯೋ ನೋಡೋಣ (ಎಂದು ಹೊರಟುಹೋಗುವನು)

ಪ್ರತೀಹಾರಿ—ಬೇಗನೆ ಬೋಧಚಂದ್ರನಬಳಿಗೆಬರುತ್ತಾ, ಮಾ ಗದದಲ್ಲಿ ಆಹಾ ! ಇದೇನು ? ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜನ ಆಜ್ಞಾಮಹಿಮೆಯ ನ್ನು ಏನು ಹೇಳಲಿ ? ಇಚ್ಛಾಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಲಂಕಾರ ಕೋಭಿತ ಮಾದ ಕಲ್ಯಾಣಮಂಟಪವೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೂ ಸಿದ್ಧ ವಾಗಿರುವದನ್ನುನೋಡಿದರೆ ಗಿರಿಜಾಗಿರಿಶರ ವಿವಾಹಕ್ಕಾಗಿ ಹಿವವಂತ ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದ ಕಲ್ಯಾಣಭವನವು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ನವಧಾನ್ಯ ಗಳು, ಓಷಧಿರಸಗಳು, ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯು, ಅರಳು, ತುಪ್ಪ, ಸಮಿತ್ತು, ದರ್ಭೆ, ಅತ್ತಿಯಮಣೆ, ಮೊರಗಳು, ಕಲಶಗಳು, ಪುಷ್ಪಗಳು, ತಾಂ ಬೂಲವು, ದೀಪಸ್ತಂಭಗಳು, ನವರತ್ನಾಭರಣಗಳೂ, ಕಂಗೊಳಿಸುತ ಲಿವೆ, ಪುರೋಹಿತರ ಗದ್ದಲವಂತೂ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗದು, ದಕ್ಷಿಣೆಗಾಗಿ ಈ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಆಗಲೆ ಸಾಲಸಾಲಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಬರುತ್ತಲಿದಾ ರೆ. ದೊಡ್ಡವರಮನೆಯ ಶುಭಕಾರ್ಯದ ಸುದ್ದಿಯು ಬಲುಬೇಗನೆ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡುವುದು. ನಾನೂ ಬೇಗನೆ ದೊರೆಗೆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಬೇಕು (ಎಂದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು) ಇಗೋ ಮಹಾರಾಜನೂ, ರಾಜಪುರೋಹಿತನೂ, ಅಸದಳಪುರದಿಂದಬಂ ದಿರುವ ರಾಜಕುಮಾರರೂ, ಕುಲಪತಿಯಾದ ಲೋಕಹಿತನೂ, ಬಹು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಉಚಿತಾಸನದಲ್ಲಿಕುಳಿತು ಸಂಭಾಷಿಸುತ್ತಿರುವರು

(ಎಂದು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು) ಮಹಾ ಪ್ರಭುವಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ, ಶರಪತಾಕನು ಪುತ್ರಿಯರೊಂದಿಗೆ ಇದಕೋ ಬರುತ್ತಲಿದಾನೆ. (ಅದುವರೆಗೆ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಮುಂತಾದ ಕನ್ಯೆಯರು ಅವರ ಸಖಿಯರು ಶರಪತಾಕನು, ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದುಸೇರುವರು)

ಬೋಧ—(ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದು) ಮಕ್ಕಳಿರಾ ! ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ಮುನಿಯಚರಣಗಳಿಗೆ ಅಭಿವಂದಿಸಿರಿ.

ಮಕ್ಕಳು—(ಬಲನಾ ಚಿಕೆಯಿಂದೊಡಗೂಡಿ) ಎಲ್ಲರೂ ಅಚಾರವನ್ನು ಆಚರಿಸುವರು.

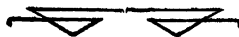
ಸರ್ವಮಾಯ—(ಮನದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಭರಿತನಾಗಿ ದಿಗ್ಗಳನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉಚಿತವಾಗಿ ಹರಸುವನು.)

ದಿಗ್ಗಳ—(ನಾನೆಷ್ಟು ಸಂತೋಷವು ಬದಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೆನೋ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾವಿರಪಾಲು ಹೆಚ್ಚಾಗುವಂತಿದೆ. ಈ ಬೋಧಚಂದ್ರನಿಗೆ ನಾನು ಏನು ಕೊಟ್ಟರೂ ತೀರದು. ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುವನು.)

ಸರ್ವಮಾಯ—ಇನ್ನು ತಡವೇಕೆ ? ಎಲ್ಲರೂ ಕಲ್ಯಾಣಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವ. (ಎನ್ನುವನು.)

ಬೋಧಚಂದ್ರ—ಕಲ್ಯಾಣಮಂಟಪದಿಂದ ಮುನಿಕುಮಾರರೂ, ಸುಮಂಗಲಿಯರೂ ಪುಷ್ಪಾಕ್ಷತಪಾತ್ರಹಸ್ತರಾಗಿ ಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳೊಡನೆ ಇನ್ನೇನು ಬರುವಸಮಯವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಬಂದಕೂಡಲೇ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಡೋಣ (ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವರು).

—ಇಂತು ಚತುರ್ಥ ಪ್ರಭೆಯು ಮುಗಿದುದು—

ಶ್ರೀಃ

—ಪಂಚಮಪ್ರಭಾ ಪ್ರಾರಂಭಂ—

ಪವಿತ್ರಶರ್ಮನೆಂಬ ಮಹಾಮುನಿಯು ಬಂದುದಿನ ತನ್ನ ತಪೋವ
ನದಲ್ಲಿ ಪರ್ಣಶಾಲೆಯೊಳಗೆ ಸಮಾಧಿ ಪರನಾಗಿದ್ದು, ಬಹಿರ್ಮುಖನಾಗಿ
ಎದುರಿಗಿದ್ದ ಶಾಂತಿಮತಿ ಯೆಂಬ ತನ್ನಪತ್ನಿ ಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುವನು.

ಶಾಂತಿಮತಿ—ಮುನಿವರೈನೆ ? ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮುಖ
ದಲ್ಲಿ ಮಂದಹಾಸವು ಅಂಕುರಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಇದರಮೂಲಕಾರಣವ
ನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಬಹುದಾಗಿದ್ದರೆ ದಯೆಮಾಡಿ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ಪವಿತ್ರಶರ್ಮ—ಪ್ರಿಯಳೆ ! ಬಂದು ಚಮತ್ಕಾರವು ನಡೆಯುತ್ತಲಿ
ದೆ. ಆದರೆ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸದಂತಹ ರಹಸ್ಯವೇನೂ ಅಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿ ದಿಗ್ಗಳನ
ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳು ಯಾರೂಇಲ್ಲ ? ಆದುದರಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು-
ಜಿತಾಕ್ಷನು, ವಿದ್ಯಾವಂತರಾದ ಚಮತ್ಕಾರ ಮುಂತಾದ ನಾಲ್ವರು ಕು
ಮಾರರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಅವತಾರವಾಹನನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಸುವ
ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಲೋಕಹಿತನು ಅಲ್ಲಿಗೆಹೋಗಿ ಅವತಾರವಾ
ಹನನಿಂದ ಆತಿಥ್ಯನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಅರಸು “ಸ್ವಾಮಿ !
ತಮ್ಮ ಚರಣ ಧೂಳಿಯ ಸಂಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ನನ್ನಕುಲವು ಪವಿತ್ರವಾಯಿ
ತು, ತಮ್ಮ ಆಗಮನದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ನಾನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥ
ನಾಗಬೇಕೆಂದಿರುವೆನು” ಎಂದಕೂಡಲೇ ಮುನಿಯು-ಈ ಮಾತಿನಿಂದ
ಸದ್ಯಃ ನಾನು ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆ, ಎಂದು ತನ್ನಮನದಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸಿ ಎಲೈ
ಸತ್ಯಸಂಧನಾದ ಧರಾದೇವೇಂದ್ರನೇ ! “ ನನಗೊಂದು ಧರ್ಮಕಾರ್ಯ
ದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಿಂದ ಸಹಾಯವಾಗಬೇಕೆಂದು ” ಮೊದಲೇ ಸೂಚಿಸಿದ್ದೆನು
ಈಗ ಲೋಕಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ “ಸರ್ವಕಲುವೃತ್ತಾಂತಿ” ಎಂಬ ಮಹತ್ತರ
ವಾದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದೇನೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಮಾಯಾವಿಗಳಾದ ರಾಕ್ಷ

ಸರು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುತ್ತಲಿದಾರೆ. ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲದಂತೆ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯವು ನೆರವೇರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನಹಿರಿಯಮಗನಾದ ಚಮತ್ಕಾರನನ್ನು ಸುಲಕ್ಷಣನೊಂದಿಗೆ ಕಳುಹಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಭಯಪಡಬೇಡ ಮತ್ತು ಸಂದೇಹಪಡಬೇಡ. ನನಗೆ ಬರುವ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಕೈಲಾದಮಟ್ಟಿಗೂ ಅವರಿಗೆ ಉಪಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಧೌವ್ಯನಿಗೆ ಆರುಣಿ, ಬೈದ, ಉಪಮನ್ಯು ಮುಂತಾದವರು ಮಾಡಿದಂತೆ, ಇವರು ನನಗೆ ಸೇವೆಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಪರಶುರಾಮ ಕರ್ಣರಹಾಗೂ, ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಏಕಲವ್ಯರಹಾಗೂ, ನಮಗೆ ಗುರುಶಿಷ್ಯ ಭಾವವಲ್ಲ. ಸೌಭರಿಯ ಹಾಗೆ ನಾನು ಅಷ್ಟು ಸಂಸಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡೂ, ಇಲ್ಲ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಇವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಭಗೀರಥನಂತೆ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಯಾಸಪಡಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಂತೆ ನೀನು ಹರರಿಗೆ ಆಳಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಇವರು ಶಿಬಿಯಂತೆ ಮಾಂಸವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ಅರ್ಕನಂತೆ ನೀನು ಕಣ್ಣು ಕಿತ್ತು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇವರು ಧರ್ಮಾದಿಗಳಂತೆ ದೈವತಕಾವ್ಯಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾಗಲೀ, ವಿರಾಟನ ನಗರದಲ್ಲಿದಂತೆಯಾಗಲೀ, ಇರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಳನಂತೆ ಶ್ರಮಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅರ್ಜುನನಂತೆ ಅಗ್ನಿಗೆ ಖಾಂಡವವನವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿ ಶರಪಂಜರವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ಯಜ್ಞಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಧರ್ಮರಾಯನು ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಹೇಳಬೇಕಾದದ್ದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಕಿರಾತಾರ್ಜುನರಂತೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ. ಪರಶುರಾಮಹೈಹಯರಂತೆ ಅತಿಕ್ರಮದ ಸಂದರ್ಭವಿಲ್ಲ. ಈ ನಿನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ರಕ್ಕಸರನ್ನು ಕೊಂದರೆ ನನ್ನ ಕೆಲಸವು ಆಗಿಯೇಹೋಯಿತು. ಇಷ್ಟೇ! ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರಮೇಲೆ ಶಾಪಭೀತನಾಗಿ ಬಹಳ ವ್ಯಥೆಪಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಅರಸು, ದೂರದರ್ಶಿಯಾದ ಜಿತಾಕ್ಷನ ಬಹುತರವಾದ ಸಮಾಧಾನ ವಚನಗಳಿಂದ ಮನದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ ಪಡುತ್ತಲೇ ಬಡಂಬಟ್ಟು ಕುಮಾರರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಆತನಸಂಗಡ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಪುತ್ರಸ್ನೇಹಕಾ

ತರನಾಗಿ ಮೂರನೆಯ ದಿವಸ ತಾನುಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಮುನಿಯ ತಪೋವನವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಕುಮಾರರಬ್ಬರೊಂದಿಗೆ ಮುಂದಾಗಿ ತೆರಳಿದ ಲೋಕಹಿತನು ಚಮತ್ಕಾರನಿಗೆ ಚಮತ್ಕಾರತರವಾದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ವನಮಾರ್ಗವು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಉಪದೇಶಿಸಿ, ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಬಬ್ಬರಕ್ಕಸಿಯು ದಾರಿಯನ್ನು ತಡೆದಳು. ಶೂರನಾದ ಚಮತ್ಕಾರನು ಮುನಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಆದುಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಆ ಕುಮಾರರನ್ನು ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪದೂರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ವಟವೃಕ್ಷದಬಳಿ ಕುಳಿರಿಸಿ, ತಾನು ಮಹಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಅವರಿಗೆ ಮಂಗಳಾಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೆರಳಿದನು, ಅದುವರೆಗೆ ಲೋಕಹಿತನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದ ಬೋಧಚಂದ್ರನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯೋಗವ್ರತ ತಪೋವ್ರತರೆಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮುನಿಕುಮಾರರು ಅವತಾರವಾಹನನನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದವರು, ದೂರದಲ್ಲಿ ಮರದಡಿಕುಳಿತಿರುವ ಕುಮಾರರನ್ನೂ ಸ್ನಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ತಮ್ಮ ಗುರುವನ್ನೂ ಕಂಡು ಇದೇನು ? ನಮ್ಮ ಗುರುವು ಕುಮಾರರೊಡನೆ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇದ್ದನು, ಈಗ ಇಷ್ಟುಬೇಗನೆ ಇಲ್ಲಿಬರಲು ಕಾರಣವೇನು ? ಎಂದು ಕುಮಾರರ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿಬಂದರು.

ಶಾಂತಿಮತಿ—ತಾಪಸವರ್ಯನೇ ? ತಪೋವನದಲ್ಲಿದ್ದ ವರಿಯಾರು ?

ಪವಿತ್ರಶರ್ಮ—ಪ್ರಿಯಳೇ ! ಅದೊಂದು ಚಮತ್ಕಾರ ! ಅದೇನ ಹೇಳಲಿ? ದಿಗ್ಗಳಮುಂತಾದ ಮೂವರು ರಕ್ಕಸರು ಲೋಕಹಿತ ಮತ್ತು ಚಮತ್ಕಾರ ಸುಲಕ್ಷಣರ ವೇಷದಿಂದ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮೋಸದಿಂದ ಬೋಧಚಂದ್ರನ ಬಳಿಇದಾರೆ.

ಶಾಂತಿಮತಿ—ಓಹೋ ! ಹಾಗಾದರೆ ಕೆಲಸವು ಕೆಟ್ಟತಲ್ಲಾ, ಮುಂದೇನುಗತಿ ? ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ದಿಗ್ಗಳನ ಕೈಸೇರುವಳೆ ? ನೀವಾದರೂ ಬೇಗನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆಹೋಗಿ ಬರಬಾರದೆ ?

ಪವಿತ್ರಶರತ್—ಸ್ವಲ್ಪಸ್ಮರಿಸು, ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲಿಯೊಂದು ಚಮತ್ಕಾರವು ನಡೆಯುವುದು, ಆಗನಾನೂ ಬಂದು ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ತೋರುವೆನು.

ಶಾಂತಿಮತಿ—ಇದೇನೋ ಬಹುವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ಆಗಾಗ ತಿಳಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.

ಪವಿತ್ರಶರತ್—ಆಗಲಿ.

ಯೋಗವ್ರತ— (ಅರಸುಮಕ್ಕಳಬಳಿಗೆ ಬರುವರು, ರಾಜಕುತಪೋವ್ರತ ಮಾರರು ವಂದಿಸುವರು).

ಮುನಿಕುಮಾರರು—(ಸತ್ಯವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಿ, ಎಂದು ಹರಸಿ) ಎಲೈ ರಾಜಪುತ್ರರೇ! ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಚೆ ನಮ್ಮತಪೋವನದಲ್ಲಿದ್ದವರು ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲಿಗೆಬರಲು ಕಾರಣವೇನು ?

ಚಮತ್ಕಾರ—ಎಲೈ ಮುನಿಕುಮಾರರೇ ! ನಾವುಗುರುಗಳ ಸಂಗಡ ಈಗತಾನೆ ಅಸವಳಪುರದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದು, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿಮಾಡಿದ ರಕ್ಕಸಿಯನ್ನು ಬಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿ, ಇಲ್ಲಿಬಂದು ಕುಳಿತೆವು. ಮುನಿಯು ಸ್ನಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ನದಿಗೆ ತೆರಳಿದಾರೆ. ನೀವೇನೋ ಚಮತ್ಕಾರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲಿದ್ದೀರಿ. ಬೇಗನೆಹೋಗಿ ಮುನಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿರಿ.

(ಮುನಿಕುಮಾರರು ಬೇಗನೆ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಮುನಿಯಬಳಿಗೆ ಬಂದು ನಡೆದಸಂಗತಿಯನ್ನು ವಿಚ್ಛಾಪಿಸುವರು.)

ಲೋಕಹಿತ—ಕುಮಾರ ! ಯೋಗವ್ರತ ! ದುರುಳರಾದ ಅಸುರರ ಹಾವಳಿ ಇರಬಹುದು. ನೀವುಬೇಗನೆಹೋಗಿ ಚಮತ್ಕಾರನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರಿ. ನಾನೂ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇಗನೆಬಂದು ಸೇರುವೆನು (ಎಂದು ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸುವನು).

ಚಿತ್ರಮಾಯ—ಅಣ್ಣಾ ವಿಚಿತ್ರಮಾಯ ! ಮುಂದೇನುಗತಿ ? ಮುನಿ ಹತಕನಾದ ಲೋಕಹಿತನು ಮೋಸದಿಂದ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯಾದ ಮಾಯಾವತಿಯು ಮಡಿದು ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಸಾವಿರಾನೆಯ ಬಲವುಳ್ಳ ನಮ್ಮತಾಯ ಬಾಳೇ ಹಾಳಾಗುವಲ್ಲಿ ನಾವಿನ್ನು ಚಮತ್ಕಾರನೆದುರಿಗೆ ನಿಂತು ಕಾದುವದು ಸಾಧ್ಯವೆ ? ಸರ್ವಥಾ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೋಸಕ್ಕೆ ಮೋಸವೇ ದಾರಿಯಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಹಾದಿಯಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾನೊಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನೀನು ಏನಹೇಳುತ್ತೀಯೆ ?

ವಿಚಿತ್ರಮಾಯ—ಅಪ್ಪಾ ಏನಹೇಳಲಿ ? ನಮಗೆ ಎಷ್ಟುಬಲವಿದ್ದರೂ ತಬ್ಬಲಿಮಕ್ಕಳಾದೆವು. ಆ ಮಹಾತಾಯಿಯ ರುಣವನ್ನು ನಾವು ತೀರಿಸುವುದೆಂದಿಗಿ ? ನೀಚಮುನಿಯು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಾವು ಹಗೆತನವನ್ನು ಹೇಗೆ ತೀರಿಸಬೇಕು ? ಈ ಕುಮಾರಹತಕನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವೈರವನ್ನು ಹೇಗೆ ತೀರಿಸಲಿ ? ನಿನ್ನ ಯೋಚನೆಯೇನೋ ಅದನ್ನು ಮೊದಲು ತಿಳಿಸು. ಆಮೇಲೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಚಿತ್ರ—ಅಣ್ಣಾ ! ಆ ಜನನಿಯನ್ನು ನೆನೆದರೆ ನನಗೆ ದುಃಖವು ಉಕ್ಕಳಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಮುನಿಹತಕನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಮುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಮೊದಲು ಮಾಯಾಬಲದಿಂದ ಹುಲಿಯಾಗಿ ಕಿರಿಯವನಾದ ಈ ಸುಲಕ್ಷಣನನ್ನು ದೂರವಾಗಿ ಸೆಳೆದೊಯ್ಯುವೆನು. ಬಳಿಕ ನೀನು ನಿನ್ನ ತಿರಸ್ಕರಣಿಯ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಕೈ ಸೇರಿರುವ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಬರೆದ ಚಿತ್ರಪಟದ ಮೂಲಕ ಹೇಗಾದರೂಮಾಡಿ ಈ ಚಮತ್ಕಾರನನ್ನು ಪೂರ್ತಿಮಾಡು.

ವಿಚಿತ್ರ—(ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ) ಕಂದಾ ! ಚಿತ್ರ ! ಈ ಹುಡುಗರನ್ನು ಅಡಗಿಸಿದ ಹೂರತೂ ನಾನು ನಮ್ಮತಾಯಿಗೆ ತರ್ಪಣೋದಕವನ್ನೇ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸು. ನಾನು ಮುಂದಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಮಾಡು

ತ್ತೇನೆ, ಇನ್ನೇನೂ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಕೊಡು. (ಎಂದು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವನು.) (ದೂರದಲ್ಲಿ) ಕುಮಾರಾ ! ಚಮತ್ಕಾರಾ ! ಲೋಕಹಿತನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಹಾ ! ಅಯ್ಯೋ, ಹೋದನೇ ಇಗೋ ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಬಂದ ಕಾಡುಹುಲಿಯು ತಪೋವ್ರತನನ್ನು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಲಿದೆ. ಅಹಹ ಇನ್ನೇನು ಅದರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಬೇಗನೆ ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ, ಹೊಡಿ ಹೊಡಿ ! ಹಾಳು ಮೃಗವನ್ನು ಕೆಡಹು. ತಪೋವ್ರತನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಉಳುಹು. ಎಂಬ ಆರ್ದ್ರಸ್ವರವನ್ನು ಕೇಳಿದಕೂಡಲೇ, ಸುಲಕ್ಷಣನು ಬಹು ಕನಿಕರದಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಅಣ್ಣಾ ! ಈಗ ನಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಮುನಿಕುಮಾರರಲ್ಲೊಬ್ಬನನ್ನು ಹುಲಿಯು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಲಿದೆ ಅಗೋ ಆ ಕುಮಾರನು ಮರವನ್ನು ಏರುತ್ತಲಿದಾನೆ. ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹೊಡೆದು ಆ ತಾಪಸಕುಮಾರನ ಪ್ರಾಣವನ್ನುಳಿಸಿ ಬರುವೆನು ಆವರಗೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರು (ಎಂದು ಧನುರ್ಬಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆತುರದಿಂದ ಹೊರಟು) ಇಗೋ ಬಂದೆನು, ಹೆದರಬೇಡ, ಎಂಬುದಾಗಿ ಓಡುತ್ತಾ ಮರದಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ತಪೋವ್ರತನನ್ನು ಕಾಣದೆ ಆಹಾ ವೋಸವಾಯಿತು. ತಪಸ್ವಿಪುತ್ರನನ್ನು ಹುಲಿಯು ಹಿಡಿದೊಯ್ದದೋ ಏನೋ, ಎಂದುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಮರಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತಲ್ಲಾ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಮುಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪದೂರದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಇಗೋ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗುತ್ತಲಿದೆ ಎಂದು ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹೆದೆಯನ್ನು ಹೂಡಿ ಗುರಿಗಟ್ಟಿ ಹೊಡೆಯುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಮೈಮೇಲೆ ನೆಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಬಂದುಹಳ್ಳದಲ್ಲಿಬಿದ್ದಿರುವ ಮಾಯಿಕನಾದ ತಪೋವ್ರತನನ್ನು ಕಂಡು ಮದದಿಂದ ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ, ತಪೋವ್ರತನು ಓಡಿಬಂದವನು ಹುಲಿಗೆಹೆದರಿ, ಈ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿರುವನು, ಎಂದು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುತ್ತಲಿದ್ದ ಸರೋವರದಿಂದ ಬಂದು ತಾವರೆಯೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರನ್ನು ತಂದು ಅವನ ಎದೆಗೆ ತಟ್ಟಿ, ಹೊದೆದಿರುವ ಬಟ್ಟೆಯ ಸೆರಗಿನಿಂದ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಬೀಸಿ ತುಸು, ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಉಪಚರಿಸಲು, ತಪೋವ್ರತನ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳದ್ದ ಆ ಚಿತ್ರಮಾಯನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು

ತೆರೆದು ಸುಲಕ್ಷಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಎನ್ನ ಆಪದ್ಭಂಧುವೇ ! ನನ್ನನ್ನು ಉಳುಹಿದೆಯೆ ? ಪ್ರಾಣದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದೆಯೆ ? ನೀನು ನನಗೆ ಯಾವಜನ್ಮದ ಧರ್ಮಬಂಧುವೋ ತಿಳಿಯದು. ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳಿಗೆ ಬಬ್ಬನೇ ಮಗ, ಈ ದಿವಸ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಪುನರ್ಜಾತನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷಿಸುವರು, ನನ್ನ ಭಾಗದ ದೇವರೇ ನಿನ್ನನ್ನು ನನಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನಾಗಿ ಒದಗಿಸಿದನು ಈ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸರ ಹಾವಳಿಯು ಬಲ. ಮಾಯೆಯಿಂದ ನಾನಾ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳಿ ಮೋಸಪಡಿಸುವರು. ಲೋಕಹಿತನು ಈ ತಪೋವನದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿಮಿಷವೂ ಬಾಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಲಾರದು, ಈ ಹುಲಿಯರೂಪದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ವನೂ ಒಂದುವೇಳೆ ರಾಕ್ಷಸನೇ ಇರಬಹುದು. ಇನ್ನು ತಡಮಾಡಬೇಡ. ಚಮತ್ಕಾರನನ್ನು ಸೇರುವ ನಡೆ. ಎಂದು ಸುಲಕ್ಷಣನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಎದುರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನಿಜವಾದ ತಪೋವ್ರತನನ್ನು ಕಂಡು, ಕುಮಾರಾ! ಸುಲಕ್ಷಣಾ ! ಇಗೋ ನೋಡು, ನಾನು ಮೊದಲೇ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲವೆ ? ಇಲ್ಲಿ ಯಾವನೋ ಬಬ್ಬರಾಕ್ಷಸನು ನನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಎದುರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವನು. ಮೊದಲು ಹುಲಿಯಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದವನೂ ಇವನೇ. ನೀನು ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟಿರುವ ಬಾಣದಿಂದ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಇವನನ್ನು ಹೊಡೆದು ಕೆಡಹು. (ಎಂದು ತ್ವರಪಡಿಸುವನು)

ಸುಲಕ್ಷಣ—ಆಹಾ ! ಇದೇನು ಚಮತ್ಕಾರ ? ಇಂತಹ ಚಾತುರ್ಯನ್ನು ನಾನು ಇದುವರೆಗೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿಯೂ ಕೇಳಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ? ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವವನೂ, ದೂರದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವವನೂ ಸಮಾನರೂಪವೇಷಗಳಿಂದಿರುವರಲ್ಲಾ. ಇವರಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬನು ಮಾಯಾಗಾರ. ಬಬ್ಬನು ಸತ್ಯ. ಆದರೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವವನನ್ನು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ಎದುರಿಗೆ ಬರತಕ್ಕವನೇ ವೇಷದಾರಿಯಾಗಿರಬಹುದು, ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿ ನಿಜವಾದ ತಪೋವ್ರತನಿಗೆ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಗುರಿಹಿಡಿದು, ಎಲಾ ರಾಕ್ಷಸಹತಕನೇ ! ನಿಲ್ಲು, ಮೊದಲು ಹುಲಿಯವೇಷದಿಂದ ವಂಚಿಸಿದೆ. ಈಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಎರಡು ತುಂಡುಗಳಾಗಿ ಕೆಡವುತ್ತೇ

ನೆ (ಎಂದು ಬಾಣಬಿಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗುವನು.)

ತಪೋವ್ರತ—ಆಹಾ ! ಮೋಸವಾಯಿತು. ಈ ಮಹಾರಾಜ್ಯದ ಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕು ಯಾರು ? ಮುನಿಯೋ ಮಹಾನದಿಯಲ್ಲಿರುವನು. ಯೋಗ ವ್ರತನೊಡನೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದನಾನು “ಇತ್ತ ಏನೋ ಗದ್ದಲವು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುವೆನು ನೀನು ಚಮತ್ಕಾರನ ಬಳಿಗೆ ನಡೆ” ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಅತ್ತ ಕಳುಹಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಯಾವನೋ ಬಬ್ಬು ಮಾಯಾವಿಯು ನನ್ನ ವೇಷವನ್ನು ತಾಳಿ ಸುಲಕ್ಷಣನಿಗೆ ಆಪ್ತನಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ರಾಕ್ಷಸನನ್ನಾಗಿ ಬೋಧಿಸಿರುವುದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವನಲ್ಲಾ, ಮುಂದೇನೂ ದಾರಿತೋರದೆ ಇದೆಯೆ ? ಎಂದು ಕೊಂಡು ಕಯ್ಯೆತ್ತಿ ಅಯ್ಯಾ ! ಸುಲಕ್ಷಣಾ ! ಸ್ವಲ್ಪ ಸೈರಿಸು, ದುಡುಕಬೇಡ “ಆತುರಗಾರನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಪ್ರಾಜ್ಞರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನು, ಯೋಗವ್ರತ ಇಬ್ಬರೂ ಮೊದಲು ವಟವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದವರು, ಲೋಕಹಿತನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು ‘ಇಲ್ಲಿ ಅಸುರರ ಹಾವಳಿಯು ಬಲ’ ನೀವು ಮೊದಲು ಚಾಮತ್ಕಾರನ ಬಳಿಯೊಳಿರಿ, ನಾನು ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇಗನೆ ಬಂದು ಸೇರುವೆನು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಳುಹಿದನು. ಇಷ್ಟರೊಳಗೆ ರಾತ್ರಿಂಚರರು ಮುನಿಯ ಊಹೆಯಂತೆಯೇ ಇಂದ್ರಜಾಲವನ್ನು ಹರಡಿರುವರು. ಇನ್ನೇನು ಈ ಗಾಗಮುನಿಯು ಬರುವನು, ಅದುವರೆಗೂ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ದಯೆ ಮಾಡಿ ತಡೆ.

ಚಿತ್ರ—ಸುಲಕ್ಷಣಾ ! ಈ ವಂಚಕನ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡ ಬೇಡ. ಇವನು ಮತ್ತೆಯಾರನ್ನೋ ಸಹಾಯವಾಗಿ ಕರೆತಂದಿರುವನು, ಅವರೂ ಇವನೂ ಏನೋ ವಂಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ಇವನನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಬಿಡು, ತಡಮಾಡಬೇಡ. ಆಲಸ್ಯವ ಮಾಡಿದರೆ ಅವ್ಯುತವೂ ವಿಷವಾಗುವುದು, ಎಂಬುದನ್ನು ನೀನು ಬಲ್ಲೆಯಷ್ಟೆ?

ಸುಲಕ್ಷಣ—(ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ) ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದೆನಲ್ಲಾ, ಈ

ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಹೊಡೆಯಲೋ, ಮತ್ತೆಯಾರನ್ನು ಬಿಡಲೋ, ಏನೂತೋರದು. (ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪಸುಮ್ಮನಿರುವನು).

ತಪೋವ್ರತ—ಸುಲಕ್ಷಣ ! ಮೋಸಕ್ಕೆ ಇರುವಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ, ನಿನ್ನಂತಹ ವಿವೇಕಶಾಲಿಯೂ ಹೀಗೆ ಕಪಟಕ್ಕೊಳಗಾದರೆ ಉಳಿದವರಪಾಡೇನು ? ಇವನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ರಾಕ್ಷಸ, ನನ್ನಮಾತನ್ನುನಂಬು. ಇವನು ನಿನಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಬೆರಳನಿಂದತೋರಿ 'ಕತ್ತರಿಸಿಬಿಡು, ಎಂಬ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೂರವಾದ ಮಾತನ್ನು ಯಾವಾಗ ಹೇಳಿದನೋ, ಆಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗಲೂ ಇವನ ತಾಪಸತನವನ್ನೂ, ಕರುಣೆಯನ್ನೂ, ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ, ನಿರ್ವಂಚನೆಯನ್ನೂ, ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಾರದೆಹೋದೆಯ ? ಆದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮಗುರುಗಳು ಬರುವವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಏನೊಂದನ್ನೂ ಮಾಡದೆ, ಮತ್ತು ನೀನು ಇವನಸಂಗಡ ಮುಂದೆಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗದೆಯೂ ಸೈರಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ ಸಾಕು, ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಾನಾಗೆಯೇ ಸರಿಹೋಗುವುದು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನನಗೂ ತೊಂದರೆ, ನಿನ್ನತೊಂದರೆಗಂತೂ ಪಾರವಿಲ್ಲದಂತಾಗುವುದು. ನಿನ್ನಮನದಲ್ಲೆಯೇ ಯೋಚಿಸಿನೋಡು.

ಚಿತ್ರ—ಸುಲಕ್ಷಣಾ ! ಆಹಾ ! ಈ ಮಾಯಕನ ಮೃದುವಾಣಿಯ ಸರಣಿಯನ್ನು ನೋಡಿದೆಯೋ ? ನನಗೆ ಪ್ರಾಣದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮೊದಲಿನಿಂದ ನನ್ನ ಸಂಗಡಲೇಇದ್ದು, ನನ್ನಮಾತನ್ನೇ ನಂಬದೆ ಇವನ ವಚನವನ್ನು ವೇದವಚನವನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಬೇಕಂತೆ ; ರಾಕ್ಷಸನನ್ನುಕೊಲ್ಲುವುದು ಧರ್ಮವಲ್ಲವಂತೆ, ಇವನ ನೀತಿಯ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆಯೋ ? ಇಗೋ, ನನ್ನ ಮಾತುಕೇಳು, ಇವನು ಮಹಾವಂಚಕ, ಏತಕ್ಕೋ ಈ ನಿದಾನದ್ರೋಹದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ, ಜೋಕೆ, ಎತ್ತಿದ ಬಾಣವನ್ನು ಇಳುಹಬೇಡ,ತೊಡು, ಹೊಡೆ, ಬುರುಡೆಗಿಕ್ಕು, ಕೆಡಹು ಉರುಳಲಿ ಬೇಗನೆ ಚಮತ್ಕಾರನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗೋಣ ; ಅಥವಾ ಅವನನ್ನು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಸಂಕಟಕ್ಕೆತಗಲಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯಾದ ಬಿನ್ನಾಣವನ್ನು ತೋರುತಲಿರುವನೋ ಏನೋ ?

ನನಗೂತೂ ಇವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಲುಸಂದೇಹ ವುಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬೇಗನೆ ಇವನನ್ನು ಮುಗಿಸುವುದೇ ಮೇಲೂ.

ಸುಲಕ್ಷಣ—(ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ) ಇವರೊಳಗೆ ಒಬ್ಬನು ರಾಕ್ಷಸ, ಒಬ್ಬನು ಮುನಿಕುವಾರ, ಇಬ್ಬರೂ ಮುನಿಕುವಾರರಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ರಾಕ್ಷಸರೂ ಅಲ್ಲ, ಆದರೆ ಭೇದವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಬಲುಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇವನಿಗೆ ಪ್ರಾಣದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದು ದಿಟ! ಅವನನ್ನು ಹೊಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟರೆ ಏಕಕೋ ಕೈಬರದು. ಮನದಲ್ಲಿ ದಯೆಯು ತಾನಾಗಿಯೇ ಅಂಕುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅಣ್ಣನಾದರೋ ದೂರದಲ್ಲಿ ದಾನೆ. ಅವನೇನು ತೊಂದರೆಗೆ ಸಿಲುಕಿರುವನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರೆ ತರುವಾಯ ಸರಿಹೋಗಬಹುದು (ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಚಿತ್ರಮಾಯನನ್ನು ದುರುದುರನೆ ನೋಡುವನು)

ಚಿತ್ರ—(ಮನದಲ್ಲಿ) ಇವನೇನೋ ಬಿರುಬಿರನೆ ನನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾನೆ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸ ಬುದ್ಧಿಯು ಉಂಟಾಯಿತೋ ಏನೋ? ಇವನು ಕೈ ದುಡಿಕಿದರೆ ಕಷ್ಟ. ಬೇಗನೆ ವಿಚಿತ್ರಮಾಯನ ಬಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದರೆ ಅನುಕೂಲ, ಅವನು ಬೇಗನೆ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದವನು ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ, ಎಂದುಕೊಂಬನು) (ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ ಮರಗಳಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಳರು ಅಳುವವದ್ದು ಕೇಳಬರುವುದು.

ಸುಲಕ್ಷಣ—ಇದೇನು? ಈ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಳರ ರೋದನದ ದೀನಧ್ವನಿಯು ಕೇಳಬರುತ್ತದೆ; ಅಣ್ಣಯ್ಯನು ಇಲ್ಲಿಯೇನಾದರೂ ಇರುವನೋ ಏನೋ, ಎಂದುಕೊಂಡು ಅತ್ತಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಡುವನು (ಚಿತ್ರಮಾಯನೂ ಸಂಗಡಲೇ ಹೊರಟುಹೋಗುವನು).

ತಲೇವ್ರತ—ಅಯ್ಯೋ, ಕ್ಷಣಕಾಲಮುಸಿಯು ಸಂಸ್ಕೃತವು ತಪ್ಪಲು ಏನೇನೋ ಅನರ್ಥಗಳು ತಲೆದೋರುತ್ತಿವೆಯಲ್ಲವೆ, ಇಲ್ಲಿ ಅಬಲೆಯರಧ್ವನಿಯೊಂದರೇನು? ರಕ್ಕಸರು ಮತ್ತೇನು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಹರಡಿರುವರೋ ತಿಳಿಯದಲ್ಲವೆ. ಯೋಗವ್ರತನೇನಾದನೋ ಚಮತ್ಕಾರನಲ್ಲಿಹೋಗಿ

ದನೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ (ಎಂದು ಮಿಡುಕುತ್ತಾ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬರುತ್ತಾ ದೂರ ದಲ್ಲಿ ಯೋಗವ್ರತನವೇಷದಿಂದ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದ ವಿಚಿತ್ರಮಾಯನನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನ ಜೊತೆಗಾರನೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ಓಡಿಬಂದು ಅವನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುವನು)

ವಿಚಿತ್ರ—(ತನ್ನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡವನನ್ನು ತಶೋವ್ರತನ ವೇಷ ದಿಂದಿರುವ ಚಿತ್ರಮಾಯನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಭಕಭಕನೆ ನಗುತ್ತಾ ತಮ್ಮಾ! ನಮ್ಮ ಉಪಾಯ ಪ್ರಯೋಗವೆಲ್ಲಾ ಸಫಲವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷಗಳು ಮಾತ್ರಬೇಕು, ಇಷ್ಟೆ, ಬೇಗನೆಬಾ, ನೀನುಬರಲಿಲ್ಲವೇ, ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆನು, ದೈವಾಧೀನ, ಬೇಗನೆಬಂದೆ, ಹಾ, ಬಲು ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆಯ್ಯ) ಕೇಳು, (ತಶೋವ್ರತಬೆಪ್ಪಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಿರುವನು) ನೀನು ಇತ್ತ ಹೊರಟುಬಂದಕೂಡಲೇ, ನಾನು ಈ ಯೋಗವ್ರತನವೇಷವನ್ನು ತಾಳಿ ಯೋಗವ್ರತ ಬರುವದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆಯೇ ಚಮತ್ಕಾರನ ಬಳಿಗೆಹೋಗಿ ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನು ಚಮತ್ಕಾರನ ಕೈಗೆಕೊಟ್ಟೆನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದಕೂಡಲೇ ತನ್ನ ಚಿತ್ರವನ್ನೂ ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಚಿತ್ರವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಭ್ರಾಂತನಾದನು. ಅಂದವಾದ ಹೆಣ್ಣು, ಎಂದರೆ ಮನಸೋಲದ ಮಹಾತ್ಮನಾರಯ್ಯ ? ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಚಿಂತಾಮಣಿ, ಕೇಳಬೇಕೆ ? ಆ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದ, ಬಳಕೆ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಮಿತ್ರಾ ! ಈ ಕಸ್ಯೆ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿರುವಳು ? “ಬೋಧಚಂದ್ರನಿಗೆ ಇಂತಹ ಕಸ್ಯೆ ಇರುವಳೆಂತಲೂ, ಆತನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಿರುವನು ಎಂತಲೂ” ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ ಲೋಕಹಿತನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದನು ಎಂದನು. ಆ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆಯೇ ಹೀಗೆ ಹೀಗೆಯೇ ಆಗುವುದೆಂದು ನಾನು ಯೋಚಿಸಿ ಸವಿಾಪದಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದುತೋಟವನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿ ಬಂದುಸರೋವರವನ್ನೂ ಅದರಬಳಿ ವಿರಹದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಾ ಇಬ್ಬರು ಸಖಿಯರಿಂದ ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನೂ, ನನ್ನ ಅಸಾಧಾರ

ಣವಾದ ಮಾಯಾ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದೆನು. ಅದುವರೆಗೆ ಆ ಕ ನೈಯರ ವರಸ್ಪರಾಲಾಪವು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಕೇಳಬರುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅದ ನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಮರುಳಾದ ಚಮತ್ಕಾರನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋ ಣ ನಡೆ, ಎಂದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಚಮತ್ಕಾರನೊಂದಿಗೆ ತೋಟದ ಹತ್ತಿ ರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಪ್ರಲಾಪವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳ ಬರುತ್ತಿತ್ತು, ಸರೋವರದ ಬಳಿ ಬಂದು ಮರದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಚಮ ತ್ಕಾರನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆನು, ಆಗಲಾ ಚಿಂತಾಮಣಿ :—

ಚಿಂತಾಮಣಿ—ಹಾ ! ಚಮತ್ಕಾರಾ ! ಜಿತಾಕ್ಷನು ಹೇಳಿಕಳುಹಿ ದಂದಿನಿಂದಲೂ ನನ್ನ ಪಾಚಪ್ರಾಣಗಳೂ ನಿನ್ನ ವಶವಾಗಿದ್ದವಲ್ಲ, ಲೋ ಕಹಿತನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆತರುವನು, ನಿನ್ನ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆವು ದು, ಎಂದು ನಮ್ಮತಂದೆಯು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆತಂದನಲ್ಲ, ಅಯ್ಯೋ, ಇ ಪ್ಪರೋಳಗೆ ದಿಗ್ಗಳನೆಂಬ ನೀಚನು ನನ್ನನ್ನು ಬಯಸುವನೆಂತಲೂ, ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಅದಕ್ಕೆ ಬದ್ಧನಾದೆಂದು ಅತನಕಲೆಯನ್ನು ಬಡೆದು ನನ್ನನ್ನು ಬಲಾ ತ್ಕಾರದಿಂದ ಅಪಹರಿಸುವನೆಂತಲೂ, ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದನೇ, ನಾನು ಅ ಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುವೆನಲ್ಲದೆ ಪರಮಪಾಪಿಗಳಾದ ಆ ದಿಗ್ಗಳ ನನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಲಾರ ಹಾ ದೈವನೇ! ನನ್ನನ್ನು ಇಂ ತಹ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಕೆಡವಿದೆಯಾ ? ಚಮತ್ಕಾರನು ಬಹುಕೂರ, ವಿರಾ ಗ್ರೇಸರ, ಊದಾರ, ದಯಾಸಾಗರ, ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೆನಲ್ಲ, ಬೇಗನೆ ಬಂದು ಆ ದಿಗ್ಗಳನೆಂಬ ಖೂಳನನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಬಾರದೇ, ಯಾವಾಗ ಏನು ಅಮಂಗಳಕರವಾದ ಸು ದ್ದಿಯು ಬರುವುದೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ ; ಚಮತ್ಕಾರನನ್ನು ಕರೆತರಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದ ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ಲೋಕಹಿತನು ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ, ಮುಂದೇನುಗತಿ ? ಎಂಬಿದೇ ನೋಡಲಾದ ಘೋರಾಲಾಪವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇ ಳದ ಚಮತ್ಕಾರನು ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಅಪಾರವಾದ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಮೋಹಿತನಾಗಿ, ಅವಳು ಬಡವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಒಡಳವಾಗಿ ಕನಿ ಕರಪಟ್ಟು, ದಿಗ್ಗಳನ ಸುದ್ದಿಯು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಕೂಡಲೇ ಕಾಬರುದ್ರ

ನಂತೆ ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡು ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹೆದೆಯನ್ನು ಏರಿಸಿ ಸಖೆ ! ಯೋಗವ್ರತಾ ! ಆ ದಿಗ್ಗಳನೆಂಬ ಪಾಪಿಯು ಎಲ್ಲಿರುವನು ತೋರು, ಅವನನ್ನೂ ಅವನ ಕಡೆಯವರನ್ನೂ ಬೂದಿಮಾಡಿ ಬಿಡುವೆನು ಎಂದು ಸಿದ್ಧನಾದನು. ಆಗಿನ ಅವನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಎದೆಯು ನಡನಡುಗಿ ಬೆಂಡಾಯಿತು. ದಿಗ್ಗಳ ಭೂಷಣವನ್ನೇ ಬಂದು ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಗಿಂತ ಕಡೆಯಾಗಿ ಎಣಿಸುವ ಈ ದುರುಳನು ನಮ್ಮನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯವಾಡುವನೆ? ಇಂಥವನನ್ನು ಇನ್ನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಉಳಿಸಿ ಇರಬಾರದು ಎಂದುಕೊಂಡು, ಹೊರಗೆ ಅವನಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಒಳಗೆ ಮಾಯಾಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿದೆನು. ಅದುವರೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಸೇವಕನು ದುಡದುಡನೆ ಓಡಿ ಬಂದು ಓ ರಾಜಪುತ್ರೀ ! ನಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯವು ಇಂದಿಗೆ ತೊಡೆದು ಹೋಯಿತು. ನಮ್ಮ ಮಂಗಳ ಕಲಶವು ಉರುಳಿತು. ಯಾಗಾಲಯದ ಭಾಗ್ಯದೇವತೆಯು ತೊಲಗಿದಳು. ನಮ್ಮ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಹಾಳಾಯಿತೇ, ಅಯ್ಯೋ ಅವ್ಯಾ, ಇನ್ನೇನುಗತಿ; ಆ ದಿಗ್ಗಳನೆಂಬ ಪಾಪಿಯು ಮೊದಲು ತಾನು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದಂತೆ ಬಪ್ಪಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ರೋಷದಿಂದ ಹಗೆತನವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಗುಟ್ಟಾಗಿಬಂದು ಬೋಧಚಂದ್ರನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಚಿಂತಾಮಣಿಯೆಲ್ಲಿ? ಚಿಂತಾಮಣಿಯೆಲ್ಲಿ? ಏನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಆತುರದಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವನು. ಲೋಕಹಿತನೂ ಇಲ್ಲ, ಮುಂದೇನುದಾರಿಯೋ ದೇವರೇಬಲ್ಲ. ಅವನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲುವ ವೀರರೇ ಇಲ್ಲ, ಇಂತಹ ಹೊತ್ತು ಬಂದಿತಲ್ಲ. ಈಗ ಯಾರೇನಮಾಡಬೇಕೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದವ್ಯಾ. ಆವ್ಯತ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಹೆಪ್ಪಾಗಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಬೋಧಚಂದ್ರನ ಸಂಪದವೆಲ್ಲಾ ಕಿತ್ತು ಹೋಡ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರದಂತೆ ಒಡೆದು ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಚೆದರಿಹೋಗುವ ಹೊತ್ತು ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಹೇಳುವದಾರಿಗೆ? ಕೇಳುವರಾರು, ದಿಕ್ಕಾವುದು? ಆಶ್ರಯವೆಲ್ಲಿ? ಯಾರನ್ನು ಮರೆಹೊಗೋಣ, ಕಸನಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದ ಈ ಮಹತ್ತರವಾದ ವಿಸತ್ತು ಬಂದಿತೇ, ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಗೆ ಅಳುತ್ತಾ ಮೂರ್ಛೆ ಬಿದ್ದನು. ಕೆಂಪಗೆ ಕೂದ ಗುಳದಂತೆ ಆ ಮಾತು ಅವಳಕಿವಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕುಕೊಡಲೇ ಅವನ ಅಪಸ್ಥಿಯನ್ನು

ನೋಡಿ ಮೈಮೇಲೆ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ತನ್ನ ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಎದೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹಾ! ಬೋಧಚಂದ್ರಾ ! ಹಾ ಚಮತ್ಕಾರಾ ! ಹಾ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಾಧಾರಾ ! ನಾನಿನ್ನು ಜೀವಿಸಿ ಫಲವೇನು? ಕಡೆಗೂ ಆ ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ಪ್ರಿಯಚಮತ್ಕಾರನ ದಿವ್ಯಸುಂದರಮುಖವನ್ನಾದರೂ ನೋಡಿ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತೊರೆಯುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲವಾಯಿತೇ, ನಾನಿನ್ನು ತಡವಾಡಿದರೆ ದುರಳನಾದ ದಿಗ್ಗಳನಕ್ಕೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಬೇಕಾಗುವುದು, ಇಗೋ ಈ ಎದುರಿಗೆ ನನ್ನ ಭಾಗದ ದೇವರೇ ಕಾಡಿ ಚ್ಚನ್ನು ಉಟುವಾಡಿರುವನು, ಇದೇನೋ ಭೂಷ್ಯಂತರಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ಏಕವಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ (ಎಂದು ಹೇಳಿ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನೂ ಜೋಡಿಸಿ ಆಕಾಶವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ) ಸರ್ವ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತರಾತ್ಮನಾಗಿರುವ ಎಲೈಪರಮಾತ್ಮನೇ ! ನಾನು ಆ ಮಹಾಪುರುಷನಾದ ಚಮತ್ಕಾರನ ಸುಗುಣಾವಳಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದು ಮೊದಲು ಆತನೇ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭನು, ಅವನೇ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಕಾಂತನು. ಹೆಚ್ಚಿಗೆಯಿಂದೇನು. ನನ್ನ ಸರ್ವಧನವೂ ಆತನೇ, ಎಂಬುದಾಗಿ ಮನೋವಾಕ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ತುಸವಾದರೂ ತನ್ನದೆ ನೆನೆದು ನಡಿಯುತ್ತಿದ್ದದ್ದೇ ಸತ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಮುಂದಿನಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಯಾದರೂ ಆತನೇ ನನಗೆ ಪತಿಯಾಗಲಿ, ಆತನಲ್ಲಿಯೇ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಇಟ್ಟವಳಾಗಿ ನಾನೀಗ ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಎಲೈಪ್ರಾಚಾರ್ಯಭೂತಾಭಿನಾನಿ ದೇವತೆಗಳರಾ ! ನಿಮ್ಮನ್ನು ವಂದಿಸಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ಪೃಥಿವಿಯು ಅಂಶವು ಆ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ಅತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿನಿಂದ ತಿರುಗಾಡುವ ನೆಲವಾಗಿರಲಿ. ನನ್ನದೇಹದ ಜಲಾಂಶವು ಆ ಮಾನವೋತ್ತಮನ ಸಂಚಾರಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೂಳಿಯನ್ನು ಅಣಗಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಚೆಲ್ಲುವ ಜಲದಲ್ಲಿರಲಿ. ನನ್ನಲ್ಲಿನ ತೇಜೋಭಾಗವು ಆ ಮನುಜ ಶ್ರೇಷ್ಠನ ಮಲಗುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಕಾಲದೊಳಗೆ ರಾಣಿವಾಸದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ದೀಪದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರಲಿ. ನನ್ನ ನಿಶ್ವಾಸ ಮಾರುತವು ಆ ನರಪುಂಗವನ ಉಪಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವ್ಯಜನದಲ್ಲಿಯೂ, ಚಾವುರಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ವಾಸವಾಡಲಿ. ನನ್ನ ಹೃದಯಾಕಾಶವು ಆ ಮನುಜ ವಲ್ಲಭನು ಸುಖವಾಗಿ ಪವಳಿಸುವ ಮಂ

ದಿರದ ಬ್ರಹ್ಮಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿವಾಸಂಗೈಯ್ಯಲಿ. ಓ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯನಾದ ತಂದೆಯೇ ಇಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ನೆನಪು ಮುಗಿದುದೇ, ನಮ್ಮ ಭಾಗಕ್ಕೆ ವಿಮುಖವಾದ ದೈವವು ತೃಪ್ತವಾಗಲಿ. ಸಖಿಯರೇ, ಇಗೋ, ಇದು ನಿಮಗೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಕಡೆಯ ವಂದನೆ, ಎಂದು ಹೇಳಿ ಗೋಳಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಖಿಯರು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ತಡೆಯುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ಓಡಿಹೋಗಿ ಉರಿಯಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಲು ಸಿದ್ಧಳಾದಳು.

(ಉರಿಯೊಂದನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ದಿಟವಾಗಿಯೇ ಅಣಿಮಾಡಿದ್ದೆನು)

ಬಳಿಕ ಈ ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ದಿಟವೆಂದೇ ತಿಳಿದ ಚಮತ್ಕಾರನು, ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾ ಹಾ!ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯಳೇ! ನಿನ್ನ ಬಂದೊಂದು ಮಾತಿಗೂ ನನ್ನ ದೇಹವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಸಾಲದಾಗಿರಬಾರದು, ಇಂತಹ ನಿನ್ನ ದೇಹಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳೆರಡೂ ಸಿಡಿಲುಹೋಗದೆ ಇನೆಯೇ, ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವಾಯುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ದೈವವು ವಜ್ರಕೀಲಗಳಿಂದ ಬಂಧಿಸಿರುವುದೋ ಏನೋ, ತಿಳಿಯದು. ಇಂತಹ ನೀನೇ ಹೋದವೇನೇನು ನಾನು ಉಳಿದು ಫಲವೇನು? ಬಂದುವೇಳೆ ನಾನು ಉಳಿದರೆ ನನಗಿಂತ ಕೀಳನು, ಪುರುಷಾರ್ಥವನು, ಕಲ್ಲೆದೆಯನೂ, ಮಾತುರಿರುವರು? ಸುಲಕ್ಷಣನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಮ್ಮತಂದೆಗೆ ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಅವನೇರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಲಿ. ಇನ್ನೊಂದು ನಿಮಿಷವಾದರೂ ನಾನು ತಾಳಲಾರೆ. ಸಖೀ, ಯೋಗವ್ರತಾ! ನೀನು ಈಗಲೇ ಹೋಗಿ ಸುಲಕ್ಷಣನನ್ನು ಚಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ನಾನು ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿ (ನನ್ನ ವನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ನೀನು ಇನ್ನೊಂದು ನಿಮಿಷ ವುಳಿಯುವುದೂ ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನವೇ ಇಲ್ಲ, ಎಂದುಕೊಂಡು) ಪ್ರಿಯ ಚಮತ್ಕಾರ, ನನಗೆ ಬಹಳ ದುಃಖವು ಬರುತ್ತಲಿದೆ, ನೀನೇ ಸುಲಕ್ಷಣನು ಎಲ್ಲಿರುವನೋ ಹುಡುಕಿಕೊ, ನಾನು ಮೊದಲು ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನಾನು ಸಹಿಸಲಾರೆನು. ಅಯ್ಯೋ ಬೋಧಚಂದ್ರಾ!

ಲೋಕಹಿತ ! ಚಿಂತಾಮಣೀ ! ನಿನ್ನೆಲ್ಲರಿಗೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೈವವು
 ವಿಮುಖವಾಯಿತೆ ! ಹಾ ಸಾಪಿ ದೈವವೇ ! ಇಷ್ಟಮಂದಿಯನ್ನೂ ಏಕಕಾ
 ಲದಲ್ಲಿ ದುಃಖಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿದೆಯಾ ! ಚಮತ್ಕಾರಾ ! ನನ್ನ
 ನ್ನು ನೀನು ತಡೆಯಬೇಡ ಎಂದುಹೇಳಿ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಡು
 ವನಂತೆ ಹೊರಟೆನು. ಚಮತ್ಕಾರನು ನನ್ನ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನೂ ಗಟ್ಟಿ
 ಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ದೇವರಾಣೆಗೂ, ನನ್ನಾಣೆಗೂ ನನಗಿಂತಲೂ ಮೊದಲು
 ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು, (ನನಗೇನು ಗ್ರಹಚಾರ ಎಂದು
 ಕೊಂಡೆನು) ಸುಲಕ್ಷಣನನ್ನು ಮೊದಲು ಕರೆತರಬೇಕು, ಎಂದು ಹೇಳಿ
 ನನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿದನು. ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದವ
 ನು ಇದುವರೆಗೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಎತ್ತನೋಡಿದರೂ ನೀನು ಕಾಣಬರಲಿಲ್ಲ.
 ಏನಮಾಡಲಿ, ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನವು ಕೈಗೂಡುವುದೋ ಇಲ್ಲವೋ, ನಾನಂ
 ತೂ ಬೇಗನೆ ಸುಲಕ್ಷಣನನ್ನು ಕರೆತರುವೆನೆಂದು ಬಂದೆನು, ನೀನುಮಾತ್ರ
 ಸಿಕ್ಕಿದೆ, ಸುಲಕ್ಷಣನೆಲ್ಲಿ ? ಬೇಗನೆ ಹೇಳು. ಚಮತ್ಕಾರನು ಸತ್ಯವಾಗಿ
 ಯೂ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಮಾತುಗಾ
 ರಿಕೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿದೇನೆ. ನೀನು ಸ್ವಲ್ಪ
 ವೂ ಸಂದೇಹಪಡಬೇಡ ಎಂದನು.

(ತಪೋವ್ರತ--ಅವನ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ ಏನೂತೋರದೆ
 ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಸ್ತಂಭದಂತೆ ಮೈಮರೆತು ಸಂತಿದ್ದು) ಹಾ, ದೈವವೇ
 ಅವತಾರವಾಹನ, ಮತ್ತು ಬೋಧಚಂದ್ರ ಇವರಿಬ್ಬರಮನೆಯನ್ನೂ ಹಾ
 ಳುಮಾಡಲಿಕ್ಕೆಳಸಿದೆಯೆ ? ಲೋಕೋತ್ತರ ಮಹಿಮನಾದ ಎಲೈ ಲೋ
 ಕಹಿತಮನಿಯೇ ! ಫಲಕಾಲ ನೀನು ಮರೆಯಾದಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ
 ಮೇಲೆ ಕೇಡುಗಳ ಸಾಲು ಬಂದೊದಗುತ್ತಲಿದೆಯಲ್ಲಾ ? ಆಯ್ಯೋ, ನಾನು
 ಇಂಥವನು ಎಂದು ನನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಇವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲಾ
 ಗುಟ್ಟನ್ನೂ ನನ್ನಸಂಗಡ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಇವನುಈಗಲೇ ನನ್ನ ಕ
 ತ್ತನ್ನು ಮುರಿದು ಹಾಕುವುದೇ ದಿಟ. ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬು
 ದು ನನಗೆ ತೋರದು, ಹಿಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟರೆ ಕೆರೆ. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಅಡಿ
 ಯಿಟ್ಟರೆ ಕಡಲು. ಈ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಏನಮಾಡಲಿ, ಹೇಗಾದ

ರೂಮಾಡಿ ಚಮತ್ಕಾರನ ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತು ಕಾಗಿದೆ ಎಂದುಕೊಂಡು, ಮಿತ್ರಾ ! ಚಮತ್ಕಾರನಬಳಿಗೆ ನೋಡಲು ಹೋಗೋಣ ನಡೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸುಲಕ್ಷಣನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಅವನೊಡನೆ ಹೊರಟನು.

ವಿಚಿತ್ರ—(ಮನದಲ್ಲೆ) ಇವನೇನೋ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಇಷ್ಟು ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಕೇಳಿದಮೇಲೆ ಇವನ ಮೋರೆಯು ಕಳೆದು ಹೋಗಿತ್ತು. ಸಂಗತಿಯನ್ನೇನೋ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟೆ, ತಂತ್ರವೆಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಿಸುವುದೋ ಎಂದು ಭಯವಾಗುತ್ತಲಿದೆ, ಇವನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇಕೊಂಡು ಬಿಡುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಾತೃಘಾತಕನಾದ ಚಮತ್ಕಾರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದೇ ನನಗೆ ನೋಡಲನೆಯ ಹಿತವಾಗಿದೆ. ಇರಲಿ, ಇವನು ನನ್ನ ಸಂಗಡಲೇ ಬರಲಿ. ನಾನು ಚಮತ್ಕಾರನ ಸವಿಯವನ್ನು ಸೇರಿ ಮುಂದಿನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಬೇಗನೆ ಸರಿಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಎಂದು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವನು.

ಚಿತ್ರವಾಯ—ಸುಲಕ್ಷಣನ ಸಂಗತಿಯ ಹೋಗುತ್ತಾ ದೂರದಲ್ಲಿ ಚಮತ್ಕಾರನನ್ನೂ, ಆಗಾಧವಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಉರಿಯನ್ನೂ, ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನೂ, ಕಂಡು ಆಹಾ ! ವಿಚಿತ್ರವಾಯನ ಉಪಾಯಪ್ರಯೋಗವು ಚಮತ್ಕಾರವಾಗಿದೆ. ಎಂದುಕೊಂಡು, ಹಿಂತಿರುಗಿ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದ ಯೋಗವ್ರತನನ್ನು ಕಂಡು ಅವನೇ ತನ್ಮುಕ್ತನಂದು ನೆನೆದು ಬೇಗನೆ ಓಡಿಹೋಗಿ ಆಣ್ಣಾ ! ವಿಚಿತ್ರವಾಯ ! ನಿನ್ನ ಉಪಾಯಪ್ರಯೋಗವು ಬಲು ಚಮತ್ಕಾರವಾಗಿದೆ, ಅಲ್ಲಿಕಾಣಬರುವ ಉರಿಯನ್ನು ದಿಟವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದೀಯೋ, ಅಥವಾ ಅದೂ, ಮಾಯಿಕವಾದದ್ದೇನೋ? ಅದೊಂದು ಮಾತ್ರ ಸತ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ನಾನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಜವಾದ ಯೋಗವ್ರತನಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೆ. ಆಗಲೇ ಸುಲಕ್ಷಣನು ಸಂಕಯಚಿತ್ತನಾಗಿದ್ದ. ಬಲು ತಂತ್ರದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೇನೆ, ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆ ಮುಗಿಸು. ಋಣಮುಕ್ತರಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಮ್ಮ ಮಾತೆಗೆ ತರ್ಪಣೋದಕವನ್ನು

ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ. ಅತ್ತದಿಗ್ಗಳ ಭೂಪನ ಕೆಲಸವೂ ಬೇಗನೆ ಸಫಲವಾಗಲಿ ಎಂದನು.

ಯೋಗವ್ರತ — ಮಿತ್ರಾ! ತಶೋವ್ರತ! ಇದೇನು? ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದು ನನಗೆ ಬಂದೂ ಅರ್ಥವೇ ಆಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ, ಏನೇನೋ ಅಸಂಗತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲಿದ್ದೀಯೆ, ನನಗೊಂದೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ! ಈ ಸಾರಿ ತಿಳಿಯುವಹಾಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳು, ಎಂದನು.

ಚಿತ್ರಮಾಯ — (ಮನದಲ್ಲೆ) ಓಹೋ! ಕೆಲಸಕೆಟ್ಟಿತು ನಮ್ಮತಂತ್ರವೆಲ್ಲಾ ಏಳೂ ಹನ್ನೊಂದೂ, ಆಗುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುತ್ತಲಿದೆ. ಲೋಕಹಿತನೇ ನಾದರೂ ಈಮಧ್ಯೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರೆ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿತೂರಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗುವುದು, ಇವನು ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಲ್ಲ. ಇವನೇ ಸಿಜವಾದಯೋಗೆವ್ರತ ಇವನು ಇದುವರೆಗೆ ಯಾವುದನ್ನೂ ಅರಿತವನಾಗಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮಣ್ಣನು ಏನೇನೋ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕುಲಗೆಡಿಸಿದ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದನೋ. ಈಗ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ; ಎಂದು ಸುತ್ತು ಮುತ್ತೂ ತಿರುತಿರುಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೂರದೊಳಗೆ ತಶೋವ್ರತನೊಡನೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ವಿಚಿತ್ರಮಾಯನ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿಬಂದು ಅಣ್ಣಾ! ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಣದೆ ಇದುವರೆಗೆ ಏನೇನೋ ಹಾಡಾಯಿತು, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆಯಲ್ಲ. ಎಂದಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳಿದಕೂಡಲೇ ವಿಚಿತ್ರಮಾಯನು ಅವನನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು (ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ) ಚಿತ್ರಮಾಯ! ಈಗ ಯಾವಮಾತನ್ನೂ ಆಡಬೇಡ, ಬಹುಚಮತ್ಕಾರಗಳು ನಡೆದಿವೆ, ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ, ಈಗ ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮೊದಲು ನೋಡಬೇಕು. ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇಬ್ಬರೂ ಚಮತ್ಕಾರನ ಬಳಿಗೆ ಬರುವಾಗ್ಗೆ ಸುಲಕ್ಷಣನೂ ಬಂದುಸೇರಲು ಚಮತ್ಕಾರನು: — ಸುಲಕ್ಷಣನ ಕೈಹಿಡಿದು ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿ ಇಗೋ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಆಗ್ನಿಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು ನಾನೂ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ. ನೀನೆ ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಹೊರಡುವನು.)

(ತಲೋವ್ರತ ಯೋಗವ್ರತರಿಹ್ವರೂಸೇರಿ) ಅದುವರೆಗೆ ನಡೆದ ತಂತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟುರಸಂಗಡ ಬಿಟ್ಟುರುಹೇಳಿಕೊಂಡು ಅಯ್ಯಾ, ಆನಾಥಿಯವಾಗಿ ಉಭಯರಾಜರ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಹಡಗೇನುಳುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಲಿದೆಯಲ್ಲಾ) ಎಂದುಕೊಂಡು

ಯೋಗವ್ರತ— ಸಖೇ ಚಮತ್ಕಾರ ! ಇದಲ್ಲಾ ಮಾಯಾಚಮತ್ಕಾರ, ನಿನ್ನಂತಹಧೀರನು ಇಂತಹ ತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಬಳಗಾಗಬಾರದು, ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವುದೆಲ್ಲಾ ಇಂದ್ರಜಾಲದಮಹಿಮೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಬೆರಗಾಗಬೇಡ.

ವಿಚಿತ್ರಮಾಯ— ಮಿತ್ರ ಚಮತ್ಕಾರ ! ಇಲ್ಲಿ ರಕ್ಕಸರ ಪಡೆಯು ತುಂಬಿದೆ. ಇವರಾರೋ ಇಬ್ಬರು ವೇಷಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಬಂದಿದಾರ, ಇವರನ್ನುಮೊದಲು ಯಮನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹು. ಇಂತಹ ಮಹಾವ್ಯಸನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವನಾಡುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದೆಯೇ?

ಸುಲಕ್ಷಣ—ಅಣ್ಣಾ ಇವರಲ್ಲೊಬ್ಬನು ಆಗಲೇ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ. ಇವನು ರಕ್ಕಸನೇ ಸರಿ. ಮೊದಲು ಇವರನ್ನು ಮುಗಿಸಬೇಕು.

ಚಿತ್ರಮಾಯ—ಮಿತ್ರ ! ಚಮತ್ಕಾರ ! ಮೊದಲು ಇವನ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಪಾಣ ಉಳಿದದ್ದೇ ದುಸ್ತರವಾಯಿತು. ಈಗ ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದಿದಾನೆ. ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ತಡಮಾಡಿದರೆ ಮತ್ತೇನಮಾಡುವರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ದುಃಖಮಯವಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಉದಾಸೀನರಾದ ನಮಗೇ, ಎದೆಯು ಬಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಲಿದೆ. ಇಂತಹ ಘೋರವಿಷಯವನ್ನೂ ಮನುಷ್ಯನಾದದ್ದೆಂದು ಹೇಳುವ ಇವರ ನಾಲಗೆಯು ಸೀಳಿ ಹೋಗದೆ ಇದೆಯಲ್ಲ, ಇಂಥವರನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಿದ್ದೀಯೆ, ಇದು ನ್ಯಾಯವೆ ? ಮೊದಲುಬಾಣವನ್ನು ತೊಡು.

ಚಮತ್ಕಾರ— (ಬಾಣವನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಮುನಿ ಕಾಮಾರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಹೊಡೆಯಲು ಸಿದ್ಧನಾಗುವನು.

ತಪೋವ್ರತ— ಓ ದಯಾಳುನಾಡ ಚಮತ್ಕಾರನೇ ? ಮಾಯಾ ಪಾತಕಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ನೀನೂ ವ್ಯಸನಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾ ನಮ್ಮನ್ನೂ ಕೊಂದು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವುದನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಯವಾಡದೆ, ಇರುವೆ ಯಲ್ಲಾ; ಇದು ಧರ್ಮವಲ್ಲ, ಮಾಡಬೇಕಾದಕೆಲಸವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಮಾಡ ದೆ ದುಡುಕುಬೇಡ.

ಚಮತ್ಕಾರ-ನನಗೆ ಶೋಕವು ಉಕ್ಕಳಿಸಿ ಬರುತ್ತಲಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸಂಕಟವೊಂದು. ಇಗೋ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಂಸ ಮಾಡುವೆನು. ಎಂದು ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಡಲು ಗುರಿಹಿಡಿಯುವನು.

ಯೋಗವ್ರತ, ತಪೋವ್ರತ—ಇಬ್ಬರೂ ಕೈಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಹಾ! ಹಾ ! ಚಮತ್ಕಾರ ! ನಿನ್ನ ಧರ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು, ಸತ್ಯವನ್ನು, ವಿನೇಕವನ್ನು, ಸಿನ್ನವಂತೀಯರನ್ನೂ ಪಾತಕಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿಬಿಡಬೇಡ, ತಾಳ್ಮೆ ಇರಲಿ. ವೋಹಸರವಕೂಗಬೇಡ, ವಿನೇಕದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಮರ್ಶಮಾ ಡಿನೋಡು. ಇದೆಲ್ಲಾ ಮಾಯೆ. ಮಾಯೆ? ಮಾಯೆ, ಮೂರು ಮೂರು ಸಾರಿಗೂ ಸಾರಿಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಬೇಡ, ನಮ್ಮ ವೇಲೆ ಕೈಮಾಡಬೇಡ. ದಯಾಸಮುದ್ರನೆ ! ಇತಿ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಚೆಂತಿಸಿ ಆ ಚರಿಸು.

ಚಮತ್ಕಾರ—(ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ) ಇದೇನಾಶ್ಚರ್ಯ ! ಇವರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೇನೋ ರಾಕ್ಷಸರೇ ಹಾಕು. ಮತ್ತಿಬ್ಬರು ಮುನಿಕುಮಾರರು ಆದರೆ ನನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕವರು ನೋದಲಿನಿಗಿಂತಲೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದಾ ರೆ, ಮತ್ತು ನಾನು ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ತಡೆ ಯುತ್ತಲಿದಾರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಸಂದರ್ಭವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಯಿಕವಾದದ್ದೆಂದು ನಂ ಬಲಾರೆ. ಬಾಣಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವವರಲ್ಲಿ ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಡೋಣವೆಂ ದರೆ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗಳು ಇವರಲ್ಲಿ ಬಹುದಯಾದ್ರಭಾವದಿಂದ ಪ್ರವಹಿಸು ತಲಿವೆ. ಕೈಮುಂದರಿಯದು. ಮುಂದೇನವಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೂಢನಾಗಿದೇನೆ. ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿರುವನು.

ಚಿತ್ರಮಾಯಾ— ಅಣ್ಣನಕಿವಿಯಲ್ಲಿ, ಅಣ್ಣಾ ! ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಾವಕಾಶಮಾಡಕೂಡದು. ಚಮತ್ಕಾರನು ಇವರನ್ನು ಹೊಡೆಮುವವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆಗೆದಾತಿದೆ, ನಿನ್ನ ಮಾಯಾಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ತೋರಿಸು, ಎಂಬನು.

ವಿಚಿತ್ರ— ಕಣ್ಣನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಇಂದ್ರ ಜಾಲವನ್ನು ಬಿಡುವನು.

ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಸಖಿಯರು.— ಹಾ ! ತ್ರಿಲೋಕಮಂಗಳ ದೇವತೇ ! ಬೋಧಚಂದ್ರನ ಭಾಗ್ಯ ದೇವತೆಯೇ ! ಚಮತ್ಕಾರಮಯಾಜೇವಿತೇ ! ಹಗಲಿಂಚೂ, ಚಮತ್ಕಾರ ! ಚಮತ್ಕಾರ ! ಎಂದು ಹಂಚಲಿಸುತ್ತಲಿದ್ದು, ಕಡೆಗೂ ಆ ಮಹಾನುಭಾವನ ಮುಖಾರವಿಂದವನ್ನು ಕಾಣದೆಯೇ ದುಃಖಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಯಾಗಿ, ಈಗ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಾಹುತಿ ಯಾದೆಯಾ ! ಅಯ್ಯೋ, ಹಾಳು ದೈವವೇ ! ಬೋಧಚಂದ್ರನನ್ನು ನೀಗಿ, ನಮ್ಮ ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಾಣವಾಗಿದ್ದ ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು ನಿನ್ನ ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡೆಯಾ ? ಇನ್ನು ನಾವಿದ್ದುಫಲವೇನು ? ಎಂದು ಚಿಂತಾಮಣಿಯೂ ಸಖಿಯರೂ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವರು.

ಚಮತ್ಕಾರ— ಶೋಕಾತಿರೇಕದಿಂದ ವೈಮರೆತು ಕೈಲಿದ್ದ ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಎಸೆದು, ಸಖಿಯರೊಡನೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಧುಮುಕಿದ ಉರಿಯಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಬಂಡೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ, ಓ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಿಯಳೇ, ನಿನ್ನನ್ನು ತೊರೆದು ನಾನು ಕ್ಷಣಕಾಲವಾದರೂ ಸಹಿಸಲಾರನು, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನಿನ್ನ ಸಹವಾಸವು ನನಗೆ ದೊರೆಯಲಿ. ಎಂದು ಹೇಳಿ ಉರಿಯಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಲು ಸಿದ್ಧನಾಗುವನು.

ಸುಲಕ್ಷಣ— ಸುಕಲ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಾಭಿರಾಮನಾದ ಇಂತಹ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಬಳಿಕ ಈ ನೆಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೊಂದತಕ್ಕ ಫಲವೇನಿದೆ ? ಎಂದು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಹುಲ್ಲಿಗಿಂತ ಕಡೆಯಾಗಿ ಎಣಿಸಿ

ತಾನೂ ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಹೋಗಿ ಆ ಬಗಡೆಯಮೇಲೆ ಸಿಲ್ಲುವನು.

ಮುನಿಪುತ್ರರು—(ಅಸಮಯದಲ್ಲಿ) ಮಹಾವಿಪತ್ತು ಬಂದಿತಲ್ಲಾ ದೈವವೇ! ಶುಭವನ್ನು ಮಾಡು (ಎಂದು ಕಳವಳ ಪಡುತ್ತಿರುವರು)

ವಿಚಿತ್ರ— ಸಂತೋಷವು ಮಿತಿಮೀರಿ, ಮೈಮರತು, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮಾ! ಚಿತ್ರಮಾಯಾ! ಅರಸುಮಕ್ಕಳಬ್ಬರೂ ಅಗ್ನಿಯ ಪಾಲಾದರು! ನಮ್ಮ ತಾಯನ್ನು ಕೊಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಹಗೆತನವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡೆವು. ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಾತಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಕೊಡೋಣ ನಡೆ. (ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುವನು).

ಚಿತ್ರ—(ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು) ಅಯ್ಯೋ! ಕೆಲಸಕೆಟ್ಟಿತು. ಇನ್ನೂ ಅವರು ಉರಿಯಲ್ಲಿ ಉರುಳಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ' ಚಿತ್ರಮಾಯಾ ' ಎದು ಸಂಜೋಧಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡನಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಮಾಯಾ ಪ್ರಯೋಗವು ತಲೆಕೆಳಗಾಯಿತೇ, ಮುಂದೇ ನುಗತೀ, (ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಸ್ತಂಭದಂತೆ ನಿಲ್ಲುವನು).

ಮುನಿ ಕು } (ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ) ಸಖೇ! ಚಮತ್ಕಾರಾ! ಕೇಳಿದೆಯಾ ?
ನಾರರು } ಇಗೋ ಇವನೇ ವಿಚಿತ್ರ ಮಾಯಾ, ಇವನೇ ಚಿತ್ರಮಾ
ಯಾ, ಇದೆಲ್ಲಾ ಇವರ ಮಾಯದತಂತ್ರ, ಈಗಲಾದರೂ ನಮ್ಮ
ಮಾತನ್ನು ನಂಬು. ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ.
(ಎಂದು ಕೈಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುವನು).

(ರಾಜಕುಮಾರರು ನಿಂತಿದ್ದ ಬಂಡೆಯಿಂದ ಜಯಕಾಲಿಗಳಾಗಿರಿ, ಆಯುಷ್ಮಂತರಾಗಿರಿ, ಸುಖಿಗಳಾಗಿರಿ, ಎಂದು ಹರಸುತ್ತಾ ದಿವ್ಯ ಮಂಗಳ ಶೀರವುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಸುವಾಸಿನಿಯು ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವಳು).

ರಾಜಪುತ್ರರು—(ಆಶ್ಚರ್ಯಪರವಶಂತಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಆ ತಾವಸ ಸು ಮಂಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸುವರು).

ಮುನಿಕುವಾರರು.—(ಬೇಗನೆ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಓಡಿಬಂದು) ಓ ಮಹಾತಾಯಾ ! ಧರ್ಮದೇವತೆಯೇ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪುಣ್ಯಪರಿಪಾಕದಿಂದ ಭೂಲೋಕವನ್ನೇ ಉಳುಹಿ ಉದ್ಧರಿಸಿದೆ ? (ಎಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಕೆಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವರು).

ತಾಪಸಿ—ಮಕ್ಕಳರಾ ! ಎಲ್ಲರೂ ಚಿರಾಯುಷ್ಯಂತರಾಗಿ ಸುಖದಿಂದ ಬಾಳಿರಿ (ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸುವಳು).

ಚಿತ್ರ }
ವಿಚಿತ್ರ } (ಇಬ್ಬರೂ ಜಿಂಕೆಯ ವೇಷದಿಂದ ಓಡುವರು.

ತಾಪಸಿ— ರಾಜಪುತ್ರರನ್ನು ಮುದ್ದಾಡಿ ಮಕ್ಕಳರಾ ! ಇದೆಲ್ಲಾ ರಾಕ್ಷಸರ ಮಾಯೆ, ಅಲ್ಲಿ ಓಡಿಹೋಗತಕ್ಕವರಿಬ್ಬರೂ ರಕ್ಕಸರು, ಮೊದಲು ಅವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿರಿ (ಎಂಬಳು)

ರಾಜಪುತ್ರರು—(ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟು) ಇಬ್ಬರೂ ಎರಡು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಹೊಡೆಯುವರು.

(ಒಬ್ಬನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ತು ಬೀಳುವನು, ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಬಾಣವು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು)

ತಾಪಸಿ—ಈಗ ಈ ವನವು ನೀಚಾದ ರಾಕ್ಷಸರಹಾವಳಿಯಿಲ್ಲ, ದಾತಾಯಿತು. ಮುನಿಯ ಶಾಂತಿಹೋವವು ನಿಷ್ಕುಂಟಕವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದು, ಅಗೋ ಮುನಿಯು ದೂರದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವನು, ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯಾಗಲಿ, ಹೊರಡಿರಿ (ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಳಾಗುವಳು).

ಲೋಕಹಿತ—ಹರತ್ತಿಕ್ಕೆ ಬಂದು (ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಕೂತು ಧ್ಯಾನಿಸಿ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು) ದೈವವು ಸಮಯೋಚಿ

ತನಾಗಿ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿತು. ಆಹಾ ! ಏನು ಚನುತ್ಕಾರ !
ವೊಗೂ ಚನುತ್ಕಾರ ! ಈ ತಾಪಸಿಯು ಗುರುಶರ್ಮನ ಭಾರ್ಯೆಯಾದ
ವಿಮಲೆಯು, ಶಾಪಗ್ರಸ್ತಳಾಗಿ ಈ ರೂಪದಿಂದ ಇದ್ದಳು, ಇಂದು ದೈ
ವಯೋಗದಿಂದ ಆ ಮುನಿಯು ಸಪತ್ನೀಕನಾದನು, ಹೊತ್ತಾಗುತ್ತ
ಬಂತು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆಮುನಿ ಪತ್ನಿಯಿಂದ ಸತ್ಕೃತರಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊ
ರಟು ಹೋಗುವರು.

ಇಂತು ಪಂಚಮಪ್ರಭೆಯು ಮುಗಿದುದು.

ಶ್ರೀಃ,

ಷಷ್ಠಪ್ರಭಾ ಪ್ರಾರಂಭಂ.

ಲೋಕಹಿತ—ತಲೆಯನ್ನು ತೂಗುತ್ತಾ, ಆಹಾ ! ರಕ್ಷಿಸರ ಮಾ
ಯಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೊಂಡಾಡಿದರೂ ಸಾಲದಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೊಂ
ದುಕ್ಷಣ ಕಾಲಮಾತ್ರ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ತಡವಾಗಿದ್ದರೂ
ಆಥವಾ ಗುರುಶರ್ಮನ ಶಾಪದಿಂದ ಶಿಲೆಯಾಗಿದ್ದ ವಿಮಲೆಯು ಚಮ
ತ್ತಾರನ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯ
ದಿದ್ದರೂ, ಮಹತ್ತರವಾದ ಅನರ್ಥವೇ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದಿತು ಅ
ರಸುಮಕ್ಕಳಬ್ಬರೂ ಅಗ್ನಿಯ ಸಾಲಾಗಿ, ನಾನೂ ಅಪಖ್ಯಾತಿಗೆ ಬಳ
ಗಾಗಿ, ಬೋಧಚಂದ್ರನ ಮನೋರಥವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ, ನನ್ನ ಶಾಂತಿಕ
ರ್ಮವೂ ಹಾಳಾಗಿ, ಅವತಾರವಾಹನನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸೆಲ್ಲಾಬಯಲಾಗಿ, ಮೂ
ಲೋಕವೂ ಮರುಗಿ, ಪ್ರಮಾದವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಧರ್ಮದೇ
ವತೆಯು ಸಹಾಯದಿಂದ ಯಾವ ಕೇಡಿಗೂ ಈಡಾಗದೆ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಪಾರಾ
ದಂತೆ ಕಾಣುವುದು, ಏನು ಚಮತ್ಕಾರ ! ಎಷ್ಟು ಚಮತ್ಕಾರ ! ಪ್ರಪಂ
ಚದ ತತ್ವವನ್ನೆಲ್ಲ ಕರತಲಾಮಲಕದಂತೆ ಬಲ್ಲ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೇ ಭ್ರಾಂತ
ವಾಗುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ ! ರಾಜಕುಮಾರರಾದರೆ ಮಾಯಾತಂತ್ರವನ್ನು ಬಲ್ಲವ
ರಲ್ಲ. ಈ ಮುನಿ ಪುತ್ರರಾದರೂ ಹಸುಳೆಗಳು, ಮಾಯಾವತಿಯ ಮ
ಕ್ಕಳಾದ ಚಿತ್ರಮಾಯಾ ವಿಚಿತ್ರಮಾಯರು ಬೇರೊಂದು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ
ಉಂಟುಮಾಡತಕ್ಕ ಮಾಯಾಬಲವುಳ್ಳವರು ಅಷ್ಟಿಲ್ಲದೆ ನನ್ನಂಥವನ ಶಾಂ
ತಿಕರ್ಮಕ್ಕೂ ಪಡೆವದೆ ತೊಂದರೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವರೆ ? ಇದಿಂತಿ
ರಲಿ, ನೊದಲು ಮುನಿಕುಮಾರು ತಿಳಿಸಿರುವ ಸಂಗತಿಯಿಂದ ಆಶ್ರಮ
ದಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತೆ ಯಾರೋ, ಇನ್ನೂ ಏನೋ ಚಮತ್ಕಾರವನು
ತೋರುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ. ಅವರ ಇಂದ್ರಜಾಲಕ್ಕೆ ಬಳಗಾಗಿ ಬೋಧಚಂದ್ರನ
ಏನುಮೋಸಹೋಗುವನೋ, ಆದರೆ ಗುರುಶರ್ಮನ ಪುತ್ರನಾದ ಆನಂದ
ವಸುವು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇಡಾನೆ, ಅಥವಾ ಇದ್ದರೆತಾನೆ ಏನು ? ಮಾಯಾವಿಗ

ಳಾದರಾತ್ರಿಂಚರರು ಅವನಿಗೂ ಮಂಕುಬೂದಿಯನ್ನು ಚೆಲ್ಲುವರು. ನನ್ನ ಮನವೇನೋ ಕಳವಳಿಸುತ್ತಲಿದೆ, ಮೊದಲು ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹೊರತು ಸಮಾಧಾನವಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ರಾಕ್ಷಸರ ಬಂದುಹಕ್ಕೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದಂತಾಯಿತು. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇವರಿಗೆ ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ ದೊರೆಮಕ್ಕಳೂ, ತಾಪಸಕುಮಾರರೂ ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವರು, ಎಂದು ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸಿ ಕುಮಾರನಂಕುರಿತು ವತ್ಸಾ! ಚಮತ್ಕಾರ ! ಇಗೋ ಆಶ್ರಮವು ಕಾಣಬರುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಆಚರಿಸುವ ಶಾಂತಿಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಯಾಗಾಲಯದ ಅರಸಾಗಿರುವ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಬೋಧಚಂದ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ್ದೆನು, ಆತನು ಕುಟುಂಬಪರಿವಾರಸಮೇತನಾಗಿ ಬಂದಿರುವಂತಿರು. ಅಗೋ ನೋಡು, ಬೋಧಚಂದ್ರನು ಸ್ವಂತಮನುಷ್ಯನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಯಾಜಮಾನ್ಯವನ್ನುವಹಿಸಿ ಶಾಂತಿಕರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಯಜನಶಾಲೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣಬರುವದು. ಇದೇನಾಗಲೇ ಬಹುತರವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಂಘವು ನೆರವಿದೆ, ವಾದ್ಯಘೋಷವು ಮೊಳಗುತ್ತಲಿದೆ, ಹೋಮ ಧೂಮವು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಲಿದೆ, ಹವ್ಯಗಂಧವು ಹರಡುತ್ತಲಿದೆ, ಯಾಜಕರ ವೇದಮಂತ್ರಗಳಧ್ವನಿಯು ಕೇಳಬರುವುದು, ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಲಾಗಿ ಬೋಧಚಂದ್ರನು ಇದು ಸಿದ್ಧಾಶ್ರಮವೆಂದುತಿಳಿದು ತಾನೂ ಏನಾದರೂ ಸತ್ಕರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿರುವನೋ ಏನೋ, ಬೇಗನೆ ಹೋಗಿ ನಾವೂ ಆ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗೋಣ, ಎಂದು ಮುಂದೆ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವನು.

ಚಮತ್ಕಾರ—(ಮೆಲ್ಲಗೆ) ವತ್ಸ! ಸುಲಕ್ಷಣ! ಮುನಿಗೆ ಮುಖವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ನೋಡಿದೆಯು, ಎಷ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏನೇನೋ ವಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಬಳಗಾದೆವು, ನಾನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ದಿಟವೆಂದೇ ನಂಬಿದ್ದೆನು, ಇದಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಮುನಿಕುಮಾರರನ್ನು ಕೊಂದು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಬಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದೆನಲ್ಲಾ, ಆಹಾ ! ದೈವವೇ ನನ್ನನ್ನು ಅಂತಹ ಮಹಾಪಾತಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಈಡುಮಾಡದೆ ಉಳಿಸಿತು. ಅಬ್ಬ

ಬಾಬ್ಬ ! ರಕ್ಕಸನು ಎಷ್ಟು ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ತೋರಿದನಯ್ಯ ? ಇನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅದೇನೆನಪಿನ ಕಳವಳವು ಬಿಟ್ಟೀ ಇಲ್ಲ.

ಸುಲಕ್ಷಣ—ಅಣ್ಣಾ ! ಮೆತ್ತಗೆಹೇಳು, ಮೊದಲು ನಾನೂ ನಿನ್ನ ಹಾಗೆಯೇರಾಕ್ಷಸನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ರುಷಿಪುತ್ರನನ್ನು ಇನ್ನೇನು ಕೊಂದವನೆ, ಅದು ಹೇಗೋ ದೇವರೇ ಮಹಾದೋಷದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿದನು, ಇನ್ನು ಅದರ ಸುದ್ದಿಯನ್ನೇ ಎತ್ತಬೇಡ, ಸುಮ್ಮನೆ ನಡೆ.

ತಪೋವ್ರತ—ಸಖೇ ಯೋಗವ್ರತ ! ನಾವು ತಪೋವನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳನ್ನೂ ಈ ರಾಜವುತ್ರರನ್ನೂ ನೋಡಿದ್ದೆವು. ಬೋಧಚಂದ್ರನು ಅವತಾರವಾಹನನನ್ನು ಎದುರೊಂದುಬರುವಂತೆ ಕಳುಹಿದನು. ಅದರಂತೆ ಬಂದಾಗ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಇವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡೆವು, ಇದೇನೋ ಚಮತ್ಕಾರವಾಗಿದೆ, ಎಂದು ರಾಜಪುತ್ರರಸಂಗಡ ಹೇಳಿದರೂ ಅವರೂ ಏನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಮುನಿಯ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿದರೂ ಅವರೂ ಏನೋ ಉದಾಸೀನರಾಗಿ “ಏನೋ ರಾಕ್ಷಸರ ಹಾವಳಿ” ಎಂದೇ ಬಿಟ್ಟರು. ಮುಂದೇನು ವಿಚಿತ್ರಚಮತ್ಕಾರವಾಗುವದೋ ತಿಳಿಯದಲ್ಲ ?

ಯೋಗವ್ರತ—ಮಿತ್ರ ! ತಪೋವ್ರತ ! ಏನಾದರೂ ಆಗಲಿ, ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗುರುಗಳೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಇದಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಚಿಂತಿಸಬೇಕು ? ಸೊಟಕವಿದ್ದಹಾಗೆ ಕಯ್ಯನ್ನು ಯಾರು ಸುಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ? ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಗಳು ಉಳಿದವಲ್ಲ. ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ರಾಕ್ಷಸರ ಬಾಯಿಗೋ, ರಾಜಪುತ್ರರ ಬಾಣಗಳಿಗೋ ತುತ್ತಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯ ದೇವತೆಯೋ, ಗುರುಗಳ ಅನುಗ್ರಹವೋ, ಭವಿತವ್ಯತೆಯೋ, ನಮ್ಮನ್ನು ಮಹಾ ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ದಾಟಿಸಿತು. ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಕೈಕಾಲುಗಳು ನಡುಗತಲೇ ಇವೆ. ತಪೋವನವನ್ನು ಸೇರಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸುದಾರಿಸಿಕೊಂಡ ಹೊರತೂ ನಾನು ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ

ವಪ್ಪ, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನೇ ಇಡಲಾರ, ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೋಗೋಣ ಎಂದು ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುತ್ತಾ ಎಲ್ಲರೂ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಬಂದು ಸೇರಿದರು.

ಲೋಕಹಿತ—ಯಜನಶಾಲೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಓಕೋ ! ಇದೇನು ? ವಿವಾಹ ಭವನವನ್ನೂ ರಚಿಸಿರುವಂತೆ ಕಾಣಬರುತ್ತಿದೆ, ಬೋಧಚಂದ್ರನು ಮೊದಲು ವಿವಾಹ ಮಂಗಳವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಬಳಿಕ ನನ್ನ ಮನೋರಥವಾದ ಶಾಂತಿಕರ್ಮವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ವಿಧವಾದ ರಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವನೋ ಏನೋ ? ಬಳ್ಳೆಯದು, ಆಗಲಿ, ಶುಭಸ್ಯಶೀಘ್ರಂ, ಎಂದುಕೊಂಡು ಬಿಡಾರದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ಸೇವಕನನ್ನು ಕರೆದು “ ಅಸದಳಪುರದಿಂದ ಅರಸುಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ನಾನು ಬಂದಿರುವದಾಗಿ ಅರಸಿಗೆ ತಿಳಿಸು” ಎಂದು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

ಸೇವಕ—ಫಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಮುನಿಯನ್ನೂ, ರಾಜಕುಮಾರರನ್ನೂ ನೋಡಿ ಮನದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡು ಇದೇನು ಚಮತ್ಕಾರ !!! ಬಳಗೆ ಲೋಕಹಿತ ಮುನಿಯೂ, ಈ ರಾಜಪುತ್ರರೂ ವಿವಾಹ ಮಂಗಳಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವರು, ಇವರುಬೇರೆ ಸಮಾನಾಕಾರ ವೇಷಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದಾರೆ, ಉ, ನಮಗೇಕೆ ? ಮುಂದೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ಹೊರಗೆ ಬರುವದು, ಎಂದು ಬಳಹೊಕ್ಕು ಬೋಧಚಂದ್ರನಿಗೆ ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಪ್ರಭುವೇ ! ಅಸದಳಪುರದ ಅರಸುಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಲೋಕಹಿತಮುನಿಯು ಹೊರಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತು ತಮಗೆ ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು, ಸರ್ವಜ್ಞ ಚಿತ್ತ, ಚಾಕರನು ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನಡೆಯತಕ್ಕವನು, ಎಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಲ್ಲುವನು.

ಬೋಧ—ಆನಂದವಸುವಿನ ಮುಖವನ್ನೂ, ಸರ್ವಮಾಯಾದಿಗಳ ಮುಖಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಫಕಫಕನೆ ನಕ್ಕು ಮುನಿವರ್ಯನೇ ? ಇದೇನು ಚಮತ್ಕಾರ ? ಅಸದಳಪುರದಿಂದ ಲೋಕಹಿತಮುನಿಯೂ ರಾಜಪುತ್ರರೂ ಬಂದಿರುವರಂತೆ ! ಅವರು ಯಾರು ?

ಸರ್ವಮಾಯ—ನುನದಲ್ಲಿ ಭಯಗೊಂಡು ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗಿ ಕಣ್ಣನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಧ್ಯಾನಿಸುವವನಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಾ ಕೆಲಸವು ಕೈಗೂಡದೆ ಹೋಯಿತು, ಸರ್ವೋಪಾಯವನ್ನೂ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದ್ದೆನು, ಈಗ ಏನಮಾಡಲಿ, ಮಹಾವಿಪತ್ತು ಬಂದೊದಗಿತು, ಈ ಹಾಳು ದಿಗ್ಗಳನು ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ, ಹೀಗೆಯೇ, ಮಾಡಬಾರದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಆಗಬಾರದ್ದೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಬಳ್ಳೇದು, ಕೊನೆಗೂಡನೋಡಿ ಬಿಡೋಣ, ಅಯ್ಯೋ ನೋಡಿಬಿಡೋಣ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಇನ್ನು ಕೊನೆಯೇನು? ಕೂಡುವುದೇನು? ನೋಡುವುದೇನು? ಬಿಡುವುದೇನು? ಬಿಟ್ಟೇಬಿಟ್ಟೆನು. ಉಠ್, ಬಿಡುವುದುತಾನೆ ಹೇಗೆ? ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ತಲೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೇ ದಾರಿಯಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ, ತುಂಬಿದ ಕೆರೆಯಹಿಂದೆ ನಿಂತು ಏರಿಯನ್ನು ಬಡೆದಂತೆಯೂ, ಮರವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಬುಡವನ್ನು ಕಡಿದಂತೆಯೂ, ಹುಲ್ಲಿನ ಬಣಬೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಮೆದೆಗೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ತೋರಿದ ಹಾಗೂ, ನಮ್ಮ ಮೂವರಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ಬೆಂಕಿಗೆ ಇರುವೆಯು ಮತ್ತು ವುದುಂಟೆ? ದೀಪಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವರೆ? ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದೆ, ಬೇಡವಷ್ಟಾ ಬೇಡವೋ, ಲೋಕಹಿತನ ಸಹವಾಸವು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಈ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಗೊಡವೆಗೆ ಹೋಗಬೇಡ, ಕಪಿಕೀಲನ್ಯಾಯವಾಗುವುದು. ಎಂದು ತಲೆಯನ್ನು ಚಚ್ಚಿಕೊಂಡೆನು, ಕೇಳದೆ ಹೋದ, ಎಂದುಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೆರದು ಅಯ್ಯಾ! ಬೋಧಚಂದ್ರಾ! ನೋಡಿದೆಯೋ, ನಾನು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆನು, ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಅನುಭವಿಸಿದವನು, ಹತ್ತಿಂಟುಸಾರಿ ಶಾಂತಿಕರ್ಮವನ್ನಾರಂಭಿಸಿ ಈ ರಕ್ಕಸರ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆಯೇ ಅಲ್ಲವೇ ಈ ರಾಜಪುತ್ರರನ್ನು ಈ ನೆಪನಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತಂದೆನು, ಇಗೋ ಈಗ ಬಂದಿರತಕ್ಕವರು ರಾಕ್ಷಸರು, ಮಹಾ ಮಾಯಾವಿಗಳು, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಮೋಸಕ್ಕೆ ಬಳಗಾಗತಲಿದ್ದೆ, ದೈವಾಧೀನ, ನಾನು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಬಂದು ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಸೇರಿದನು, ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೀನಲ್ಲಿಯೋ, ಚಿಂತಾಮಣಿಯಲ್ಲಿಯೋ; ಏನೇನಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತೋ, ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗದು.

ಬೋಧ—ಮುನಿವರೈ ! ಅವರು ಮಾಯಾವಿಗಳೋ, ಇಲ್ಲವೆ

ನಿಮ್ಮ ಮಾಯವೇನೋ ನನಗೇನೋ ಈ ಚಮತ್ಕಾರದ ಪರಿಯೇ ತಿ
ತಿಯದು, ಮುಂದೆ ಏನಮಾಡಬೇಕೋ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿರಿ (ಆನಂದವಸು
ವಿನಕಿವಿಯಲ್ಲಿ) ಲೋಕಹಿತ ಮುನಿಯನ್ನು 'ನಿಮ್ಮ ಮಾಯವೇನೋ'
ಎಂದೆನು, ಇದರಿಂದ ಮುನಿಕುಲ ತಿಲಕನಿಗೆ ಕೋಪವೇನಾದರೂ ಬರು
ವುದೋ, ಏನೋ, ಎಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಯವುಂಟಾಗುತ್ತಲಿದೆ
ಏನಮಾಡಲಿ ?

ಆನಂದವಸು— (ಬೋಧಚಂದ್ರನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ) ದೊರೆಯೇ !
ಹಾಗೆ ದುಡುಕಬಾರದು. ಆದರೂ ಕುಟಿಲವಿಲ್ಲದೆ ಗುರುವಿನೊಡನೆ
ಯಾದರೂ ಹಾಸ್ಯವಾಡಬಹುದು. ಮುನಿಯು ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಿಂದ
“ಹೊರಗೆ ಬಂದಿರತಕ್ಕವರನ್ನು ರಾಕ್ಷಸರೆಂದು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದನು” ಎಂ
ದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವನಲ್ಲದೆ ತನ್ನನ್ನು ಜರಿದನು ಎಂದು ಭಾವಿಸುವು
ದಿಲ್ಲ. ಕುಲಪತಿಯು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ಇ
ಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲವೆ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ರಾಜಪುತ್ರರನ್ನು ಕರೆದುತಂ
ದು ಬಹುತರವಾದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದಾನೆ.

ಸರ್ವಮಾಯ—(ದಿಗ್ಗಳನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ) ಎನಪ್ಪೆ ! ಆಯಿತ್ತಲ್ಲ
ಮಂಗಳ ! ನಮ್ಮನ್ನು ಮಾಯಾವಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೇಬಿಟ್ಟೆನು,
ಇನ್ನು ತಲೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯಹೇಳ
ಬೇಕಲ್ಲ. ಮುಂದೆದಾರಿಯಾವುದು ?

ದಿಗ್ಗಳ—(ಮೆಲ್ಲಗೆ) ಅಯ್ಯೋ, ಪಾಪಿ, ನನ್ನ ತಲೆಯಮೇಲೆ
ಬಂಡೆಯನ್ನು ಎಳೆದೆಯೆ ? ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ನನ್ನಪಾಲಿಗೆ ಕಾಡುಕ
ಲ್ಲಾದಳೇ, ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಬೇಗನೆ ಆಗಮಾಡಿಸೋ, ಆಗಮಾ
ಡಿಸೋ, ಎಂದು ಬರಲುತಲೇಇದ್ದೆ, ತುಟ್ಟತುದಿಯವರೆಗೂ ನಿನ್ನ ಮಂ
ಗಳಪಾಠವೇ ಆಯಿತು. ಇದುವರೆಗೆ ಕರಗ್ರಹ ಮಂಗಳವು ಕೈಗೂ
ಡಿ ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಇದೇನು ? ಮಂತ್ರವಂತೆ,
ಹೋಮವಂತೆ, ಮುತ್ತುಗದ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಸುಡುವುದಂತೆ, ಈ ಅವಸ್ಥೆ

ಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದುಬಿಟ್ಟೆ. ಈಗ ಪ್ರಾಣಗಂಡಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಕಣ್ಣು ಕಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತಿಯೇ, ನಿನಿಗೂ ಸರಿಯಾದ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ ತ್ವರೆ ಪಡುತ್ತಲಿದ್ದೆ, ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು, ನಿನಿಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು, ಎಂಬುದು ಖದಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ಕಿಚ್ಚು ಪಟ್ಟು ಕಡೆಗೂ ನನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯೆಂಬ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವನ್ನು ಬುಡದಿಂದ ಕೊನೆಯವರಿಗೂ ಸುಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ, ಇನ್ನೇನು, ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯು ತಣ್ಣಗಾಯಿತಲ್ಲ. ತಲೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಲಿದ್ದೀಯೆ. ಸರಿ 'ಓಡಿಹೋಗೋಣ, ನಡೆ. ಕೂಟಮಾಯ ! ಸರೈವಾಯನ ಮಾಟವನ್ನು ನೋಡಿದೆಯೋ, ಮೊದಲೇ " ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲಾ ಅನುಕೂಲಿಸಿತು, ನನಗೇ ಸೊನ್ನೆಬಿದ್ದಿತು " ಎಂದು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಣ ಅಸೂಯೆಯನ್ನು ತೋರಿದ್ದನು, ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆಯೋ ? ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಮಾಡಿದನಷ್ಟೆ. ಇವನೇನು ತಪ್ಪು ಮಾತನಾಡತಕ್ಕವನಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಯಾವ ಜ್ಞೇವವೂ ದುಃಖಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಮೊದಲು ಈ ನೀಚನನ್ನು ತುಂಡುತುಂಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿಬಿಡಬೇಕು ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಏನಮಾಡಲಿ, ಸಮಯವಲ್ಲ. ಸರಿಯಾದ ದೇಶವೂ ಅಲ್ಲ.

ಕೂಟಮಾಯ—ಪ್ರಭುವೇ ! ಇದು ಕೋಪಕ್ಕೆ ಸಮಯವಲ್ಲ ಮೊದಲು ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ನಿನ್ನ ಕೈಸೇರುವದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವೇನೋ, ಅದನ್ನು ಹುಡುಕು.

ದಿಗ್ಗಳ—ಕೂಟವಯಾ ! ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಉರಿಸಬೇಡ, ಇನ್ನೇನು ಉಪಾಯ ? ಉಪಾಯವೆಲ್ಲಾ ಅಪಾಯವೇ ಆಯಿತು, ಮುನಿಪತಕನಾದ ಲೋಕಹಿತನು ಆಕೀಳರಾದ ಅರಸು ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಬಂದು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವಾಗ ಈಗ ಏನಪ್ಪ ಉಪಾಯ ? ಶೂಲಕ್ಕೆರುವುದೇ ಉಪಾಯ, ಆಯೋ ಛಿಂತಾಮಣೀ ? ರುಣವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತೇ, ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರಲ್ಲ, ರಕ್ತವೇ ಸುರಿಯುತ್ತಿದೆ, ಅಯ್ಯೋ, ಕೈಗೆ ಬಂದ ತುತ್ತು ಬಾಯಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೇ, ಎಂದು ವ್ಯಸನಪಡುವನು.

ಸರ್ವಮಾಯ—(ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ) ಸುರಿಯಲಿ, ಹರಿಯಲಿ, ನಾನು ಇಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಠೋಕ್ತವಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕೆಂದೇ ಹೇಳುತ್ತೀಯಲ್ಲಾ, ನಿನಗೆ ಹೀಗಾದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೇ ಸರಿ (ಎಂದುಕೊಂಬನು)

ಕೂಟಮಾಯ—ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಮಾಯ ವಿಚಿತ್ರಮಾಯರನ್ನೂ ಮಾಯಾವತಿಯನ್ನೂ ಕಾವಲಿಟ್ಟಿದ್ದೆ ವಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತೇ, ಇವರನ್ನು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದಿತ್ತೆ ? ಮುನಿಹತಕನು ಮಹಾಚತುರ, ಎಲ್ಲೆಯೋ ಅವರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕದೆ ಬೇರೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಲೆತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದಾನೆ, ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಅವರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ ಇವರನ್ನು ಬಾಯಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಯೋಚಿಸಿ ಫಲವೇನು ? ಕೈಮಿಂಚಿ ಹೋಯಿತು. ನಾನಾದರೂ ದಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದೆನೇ, ಈ ಮೂವರನ್ನೂ ನೆಲ್ಲಿನಕಾಳನ್ನು ಉಜ್ಜುವಂತೆ ಹೂಸಕಿ ಬಿಡುತಲಿದ್ದೆ (ಎಂದು ಕೈಕಯ್ಯುಜ್ಜಿಕೊಳ್ಳುವನು)

ಬೋಧ—(ಪುರೋಹಿತನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ) ಮುನಿಕುಲ ತಿಲಕನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಲಿದೆ, ರಾಜಪುತ್ರರೊಡನೆ ಏನೋ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಗಳವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅರಸುಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಎದ್ದು ಹೊರಟು ಹೋಗುವನೋ ಏನೋ, ಹೊರಗೆ ವೇಷಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಬಂದಿರುವವರನು ಈಗ್ಗೆ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು, ಈ ಮುನಿಗೆ ತಪ್ಪಾಯಿತು, ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು, ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲೆ ?

ಆನಂದವಸು—ಮಹಾರಾಜ ! ಹಾಗಲ್ಲ. ವೇಷಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದಿರತಕ್ಕವರನ್ನು ಎದುರೊಂಡು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಬಳಗಕರತರುವೆನು. ಬಂದುವೇಳೆ ಈ ಮುನಿಗೆ ನಿನ್ನಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದರೂ, ಆ ಮಾಯಿಕರನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯು ಹೆಚ್ಚಿ

ಅದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡುವನು. ಇಲ್ಲವೇ ಈ ರಾಜಪುತ್ರರಾದ ರೂ ಅವರನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿಬಿಡುವರು. ಬಳಿಕ ಮುನಿಯು ಶಾಂತ ನಾಗುವನು. ಶತ್ರುಶೇಷವು ನಿಶ್ಚೇಷವಾಗುವುದು. ತರುವಾಯ ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ಮುಂದಿನಮಂಗಳೋತ್ಸವವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬಹುದು, ಎಂದನು.

ಬೋಧಚಂದ್ರ—ಎಲೈ ಲೋಕವಂದ್ಯನಾದ ಮುನಿಯೇ ! ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕು ? ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂದಿರುವವರನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಡತಕ್ಕದ್ದೇ, ಅಥವಾ ಬಳಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದೇ? ಅವ್ವನೆಯಾದಂತೆ ನಡಿಸುವೆನು.

ಸರ್ವಮಾಯ—(ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ) ಈಗ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಬಂತಲ್ಲ, ಬಳಕ್ಕೆ ಬರಹೇಳು, ಎಂದರೆ ಬಂದನಂತರ ಮುನಿಹತಕನ ಎದುರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿಡುವೆವು. ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿಡಕೂಡಲೆ ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ರುದ್ರನಂತೆ ಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲವೆಲ್ಲಾ ನಾಶವಾದರೂ ಸರಿಯೆ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಮಾಡದೆಬಿಡನು. ಹಿಂದೆ ಇದ್ದು ನಾವೇನಾದರೂ ತಂತ್ರಮಾಡಬೇಕೇ ಹೊರತು ಅವನೆದುರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಪೊಗರೇನೂ ಜರುಗುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ಬಂದವೇಳೆ ಬಳಗೆ ಬರಗೊಡಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಲೆ ! ಆ ಮುನಿರಾಕ್ಷಸನು ಬಳಗೇನೋ ರಕ್ಕಸರ ತಂತ್ರವು ನಡೆದಿರುವದೆಂತಲೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಅರಸು ಬಳಗಾಗಿ ಮೋಸಹೋಗಿರುವನೆಂತಲೂ, ಊಹಿಸದೆ ಇರಲಾರ ಅಥವಾ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನಾದರೂ ವಿಚಾರಿಸಿ ತಮ್ಮಂತೆ ಇತರರು ಬಳಗೆ ಇರುವರೆಂದು ತಿಳಿದಕೂಡಲೇ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಬಳಗೆನುಗ್ಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸದೆ ಇರಲಾರ. ಹೇಗಾದರೂ ನಮಗೆ ಸಂಕಟ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ, ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ ಎಲೈ ಮಹಾರಾಜನೇ ! ಆ ವಂಚಕರನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಕಳುಹಿಸಬೇಡ, ಬಳಗೆ ಬರಹೇಳು, ಅದರೆ ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಮರುಳಾಗಬೇಡ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅವರ ಮೋಸವು ಹೊರಗಾದಕೂಡಲೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮುಖಭಂಗಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಡು. ತರುವಾಯ ನಾವುಗಳು ಬಂದು

ಶುಭವಿವಾಹೋತ್ಸವವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದುವರೆಗೂ ಈಕೆ ಡೆಯಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಹೊರಗೆಹೋಗಿ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಮರೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವೆವು. ಎಂದು ಹೇಳಿ ದಿಗ್ಗಳಕೂಟ ಮಾಯರೊಡನೆ ಹೊರಟುಹೋಗಿ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಎನೇನು ನಡೆಯುವುದೋ ನೋಡೋಣ (ಎಂದು ಸುಳದಾಡುತ್ತಿರುವರು).

ಬೋಧ:-ಸರಿ, ಇದು ಬಳ್ಳೆಯ ಉಪಾಯವಾಗಿ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಗುರುಗಳೇ! ಏನು ದಯೆಮಾಡಿ ಆ ಮಾಯಿಕರನ್ನು ಎಂದು ಗೊಂಡು ಕರೆತನ್ನಿರಿ (ಎಂದು ಕಳುಹಿಸುವನು).

ಆನಂದವಸು :-ಹೀನಕುಲಜರನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದೂ ನನ್ನ ಹೆಣೆಯಲ್ಲಿಬರೆಯಿತೆ, ಎಂದು ಹೊರಗೆಬಂದು ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾಚಮನಗಳ ಮೂಲಕ ಮುನಿಯನ್ನು ಅನಾದರದಿಂದ ಏದುಗೊಂಡು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಬಳಗೆ ಕರೆತಂದು ಉಚಿತಾಸನದಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಬೋಧ :-ಮುಗುಳುನಗಯಿಂದ “ ಬೋಧಚಂದ್ರನು ಮಹರ್ಷಿಗೆ ವಂದಿಸುತ್ತಾನೆ ” ಎಂದು ದೂರದಲ್ಲಿ ತಲೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವನು.

ಲೋಕಹಿತ :-ಏನಿದಾಶ್ಚರ್ಯ ! ಯಾವಾಗಲೂ ಅರಸು ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಪರಮಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿ ವಂದಿಸುತ್ತಲಿದ್ದವನು ಇಂದು ಅನಾದರವನ್ನು ತೋರುತ್ತಲಿದಾನೆ. ಆಗಲಿ, ಕ್ರವೇಣ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು. ಎಂದುಕೊಂಡು, ಅರಸುಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿ (ಆನಂದವಸುವಿಗೂ ಬೋಧಚಂದ್ರನಿಗೂ ಅಭಿವಂದಿಸುವಂತೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡುವನು).

ರಾಜಪುತ್ರರು:-ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆದು ಕೂಡುವರು.

ರಾಜಪುರೋಹಿತರು:- ಮಕ್ಕಳಿರಾ ! ಆಕೃತ್ರಿಮವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನವಲಂಬಿಸಿ ಆಯುಷ್ಯವೃತ್ತಿರಾಗಿ ಬಾಳಿರಿ (ಎಂದು ಹರಸುವರು).

ಬೋಧ :—(ಪುರೋಹಿತನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ) ಇವರು ವೇಷಧಾರಿಗಳಾಗಿ ದ್ವರೂ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆಯೂ, ಅವರಿಗಿಂತಲೂ ಬಂದು ಪಾಲ ಹೆಚ್ಚಾದ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವರೂ ಆಗಿಯಿರುವರಲ್ಲ. ರಾಕ್ಷಸಮಾಯ ! ಇದನ್ನು ಭೇದಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ? (ಎಂಬನು.)

ಚಿಂತಾಮಣಿ :—(ಸ್ವಲ್ಪದೂರದಲ್ಲಿನಿಂತು ನೋಡಿ) ಇದೇನು ಚಮತ್ಕಾರ !!! ಇವರನ್ನು ವೇಷಧಾರಿಗಳೆಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ನಿಜವಾದವರನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನನ್ನ ಮನಶ್ಚಕ್ಷುಸ್ಸುಗಳು ಹರ್ಷಗೊಳಲಿಲ್ಲ, ಈಗ ಅನಂದಗೊಳ್ಳುತ್ತಲಿವೆಯಲ್ಲ. (ಎಂದು ಕೊಂಬಳು)

ದಿಗ್ಗಳ :—(ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ) ಆಹ ! ಈ ಚಮತ್ಕಾರನ ಆಕಾರವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನನಗಿವನು ಶತ್ರುವಾದರೂ ಅನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಲಿದಾನೆ :—ಮೊದಲು ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಬಳಿಯೊಳಿದ್ದ ಚಿತ್ರಪಟದಲ್ಲಿ ರೇಖಾವಿನ್ಯಾಸವು ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಇದ್ದಿತೋ, ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಇಮ್ಮಡಿಯಾದ ಸೌಂದರ್ಯಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಸಂಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿರುವನು. ಇಂತಪಾರ ಸುಂದರನಾದುದರಿಂದಲೇ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಇವನಲ್ಲಿ ಮನೋಭಿನಿವೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಅದು ನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಕುವಲಯಕುಸುಮದಂತೆ ಶ್ಯಾಮಲಾಂಗನು, ಕಿವಿಗಳವರೆಗೆ ಹರಡಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು, ತೋರವಾಗಿ ನೀಳವಾಗಿಯೂ, ಹೊರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ತೋಳುಗಳುಳ್ಳವನು, ಗೂಳಿಯ ಇಳಿನಂತೆ ಬಲಿತು ಬೆಳೆದು ಎತ್ತರವಾಗಿ ಗುಂಡಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಹೆಗಲುಳ್ಳವನೂ ಆಗಿ, ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲು, ಎರಡು ಹೆಗಲುಗಳ ಹಿಂದೆ ಬಾಣಗಳಚೇಲಗಳು, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ, ಅಗಲವಾದ ಎದೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಭಸ್ಮರೇಖೆಯು, ಟೊಂಕದಲ್ಲಿ ಮುಂಜಿಯು, ಹೊಸದಾಗಿ ಅಂಕುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಶ್ಮಶ್ರು ರೇಖೆಯು, ಪ್ರಸನ್ನಗಂಭೀರವಾದ ಆಕಾರವು, ಉದಾರವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯು, ಪ್ರಕಾಂತ ವ.ಧುರಸ್ವರವು, ಕರಚರಣನಯನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಂದಾವರೆಯ ಹೋಲಿಕೆಯು, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯೋಚಿತವಾದ ರಾಜಲಕ್ಷಣವು

ಇವುಗಳಿಂದ ನನ್ನವನಸ್ಸನ್ನೇ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಚಿಂತಾಮಣಿಯವನಸ್ಸನ್ನೂ ಸೆಳೆಯುವುದು ಏನಾಶ್ಚರ್ಯ? ಹೃದಯಂಗಮವಾದ ಇವನ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮಹಾತ್ಮನನ್ನಾಗಿಯೂ, ನಿಜವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾಚಾರಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ, ತರುಣನನ್ನಾಗಿಯೂ; ರಾಜನೃಧುರಂಧರನನ್ನಾಗಿಯೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತಲಿವೆ. (ಎಂದುಕೊಂಬನು)

ಲೋಕಹಿತ :—ಇವರವನದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ಬಗೆಯಾದ ಸಂಶಯದ ತೊಳಲಿಕೆಯು ಅಂಕುರಿಸಿರುವಂತೆ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಬಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಿಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಲಿದಾರೆ. ಒಳ್ಳೆಯದು, ಆಗಲಿ, ಎಂದುಕೊಂಡು, ಅಯ್ಯಾ ಬೋಧಚಂದ್ರ ! ಆಯುಷ್ಮಂತರಾದ ಈಶೂರಸುಂದರ ಬಾಲಕರನ್ನು ಬಲ್ಲೆಯಷ್ಟೆ ?

ರಾಜಪುರೋಹಿತರು :—(ತಮ್ಮವನದಲ್ಲಿ) ಬಲ್ಲೆವು ಬಲ್ಲೆವು ! ಬಬ್ಬ ದಿಗ್ಗಳ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಇವನುತಯೇ ಮಾಯಾವಿ. ನೀನಿವರ ಗುರು, ಕೇಳಬೇಕೆ, ವಂಚನೆಗಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ, ಇಲ್ಲಿ ಏನೂನಡೆಯುವಹಾಗಿಲ್ಲ. (ಎಂದುಕೊಂಬರು) (ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ) ಕರ್ಣಾಕರ್ಣಿಯಿಂದ ಕೇಳಬಲ್ಲೆವು. ಈಗ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಬೇಕು.

ಲೋಕಹಿತ :—ವ್ಯುಗಕೂಟನೆಂಬ ಮಹಾಮುನಿಯು ಅನುಗ್ರಹವೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸಿದ ಸತ್ಕರ್ಮದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಅಸದಳಪುರದ ಅರಸನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯರ ಗರ್ಭಗಳೆಂಬ ಪಾಲ್ಲಡಲುಗಳಲ್ಲಿ ಲೋಕೋಪಕಾರಿಗಳಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಚತುರ್ಬಾಹುಗಳಂತೆ ಭಗವದಂಶದಿಂದ ನಾಲ್ವರು ಕುಮಾರರು ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದರು, ಅವರಲ್ಲಿ ಇವನು ಜ್ಯೇಷ್ಠನು, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಜಿತಾಕ್ಷಮುನಿಯಿಂದ ಸಕಲವಿದ್ಯಾಪಾರಂಗತರಾದರು. ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನಿಂದಲೂ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದರು.

ರಾಜಪುರೋಹಿತರು—ಓಹೋ ! ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ಮಾಮಿಕರು ಬರುವರೇನೋ, ಎಂದುಕೊಂಬರು.

ಲೋಕಹಿತ—ಇವರನ್ನು ಕರೆತರುವಾಗ ಮಾರ್ಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಮಾಯಿಕಳಾದ ಮಾಯಾವತಿಯೆಂಬ ರಕ್ತಸಿಯು ಆಲದವರದ ಬಿಳಲುಗಳಂತೆ ಬೆಳೆದು ಕೆದರಿ ಜೋಲಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೂದಲುಗಳಿಂದ ಲೂ, ಕಟವಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುರಿದು ಹರಿಯುತ್ತಲಿರುವ ರಕ್ತಧಾರೆಗಳಿಂದಲೂ, ಭಯಂಕರಳಾಗಿ ಕಡಿದುತಿಂದ ಹೆಣಗಳ ಕರಳುಗಳ ಹಾರಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ, ಮಳಗಾಲದ ಮೋಡಗಳ ಗುಡುಗಿನಂತೆಯೂ, ಸಿಡಿಲಿನಂತೆಯೂ, ಅಬ್ಬರಿಸುತ್ತಾ, ರಕ್ತದಮಳೆಯನ್ನುಸುರಿದು, ದಾರಿಯನ್ನುತಡೆದು, ಬಾಯ್ಬಿರದು, ಅನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಂತಿರುವ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತೋರುತ್ತಾ, ನುಂಗಲಿಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸಿದಳು.

ದಿಗ್ಗಳ—ಓಹಾ ! ಮಾಯಾವತಿ! ನೀನು ನನ್ನ ತಂಗಿಯಲ್ಲವಮ್ಮಾ ನನ್ನನ್ನು ಹೆತ್ತತಾಯಿ. ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟುಕರುಣೆಯು ಎಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಲಿತ್ತು ? ಮೊದಲು ಈ ಪಾಪಿಮುನಿಯನ್ನು ನುಂಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಕೂಟಮಾಯ—ಸ್ವಲ್ಪತಾಳು, ಮುಂದೇನಹೇಳುವನೋ ಕೇಳೋಣ.

ಸರ್ವಮಾಯ—ಮುಂದೆ ಕೇಳುವುದೇನು ತಿಳಿದೇಇದೆ. ಅವಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡೆಂದೇ ಹೇಳುವನು. (ಎಂದುಕೊಂಬನು).

ಬೋಧಚಂದ್ರ—(ಪುರೋಹಿತನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ) ಇದು ನಿಜವಿರಬಹುದೆ ?

ಪುರೋಹಿತ—(ಹಾಗೆಯೇ) ಸ್ವಲ್ಪಸ್ಮರಿಸು, ಗುಟ್ಟು ರಟ್ಟಾಗುವುದು.

ಬೋಧ—ಬಳಿಕ ಏನಾಯಿತು ?

ಲೋಕಹಿತ—ಆಗುವುದೇನು ? ಶೂರಾಗ್ರೇಸರನಾದ ನಮ್ಮ ಈ ಭೂಪತಿ ಕುಸುಾರ ಚಮತ್ಕಾರ ಕುಸುಾರನು ಹೆದೆಯನ್ನೇರಿಸಿ ಬಂದೇಬಾಣದಿಂದ ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಕಡಿದುರಂಭಿಸಿದನು.

(ಬಬ್ಬರಮುಖವನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುವರು)

ಕೂಟಮಾಯ—ಅಹಹ ! ಸಾವಿರಾನೆಯ ಬಲವುಳ್ಳ ಆ ನಮ್ಮ ಮಹಾತಾಯಿಯೇ ಉರುಳುವಾಗ ಇವನಿಗೆ ನಾವಿನ್ನು ಅಡವೆ ? ಚೆನ್ನಾಯಿತು. ಚಿತ್ರಮಾಯ ನಿಚಿತ್ರಮಾಯರು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ ? ಇರಲಾರರು.

ಬೋಧ—ಅನಂತರ ?

ಲೋಕಹಿತ—ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆದುಷ್ಟು ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಬಹು ವಿಧವಾದ ಮಾಯಾಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ತೋರಿ ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಮಹತ್ತರವಾದ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಅಷ್ಟು ರಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನ ಪುರೋಹಿತನಾದ ಆನಂದವಸುವಿನ ಜನನಿಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೂ, ಆಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಾನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದುದರಿಂದಲೂ ಪಾರಾಗಿ, ಆದುರುಳರಿಬ್ಬರೂ ಹಾಳಾಗಿಹೋದರು. ಆಶ್ರಮವೆಲ್ಲವೂ ನಿಷ್ಕಂಟಕವಾಯಿತು. ಅಸುರಹನನಕ್ಕೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಯಿತು, ನಿನ್ನ ಶುಭೋದಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ದಿಗ್ಗಳ—ಎಲಾ ಮಹಾಪಾಪಿಯಾದ ನೀಚಮುನಿಯೇ ! ಎಲವೋ ಖೂಳನಾದ ಕುಮಾರಹತಕಾ ! ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಧ್ವಂಸಮಾಡದೆ ಹೋದರೆ ನನ್ನ ಹೆಸರು ದಿಗ್ಗಳನೇ ಅಲ್ಲ. ಇರಲಿ (ಎಂದು ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುವನು).

ಕೂಟ—ಪ್ರಭುವೇ ! ಸ್ವಲ್ಪಸ್ಮರಿಸು, ಈಗಾಗಲೇ ಇವರು ಗೆದ್ದದ್ದೇನು ? ನಾವಾಗಲೇ ಇವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆವೆ ? ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣದ ವಿಷವಾಗಿ ಹೇಗೆ ತೀರ್ಮಾನಿಸುವರೂ ನೋಡೋಣ (ಎಂಬನು).

ಸರ್ವ—(ಮನದಲ್ಲಿ)ಲೋಕಹಿತನು ಇಲ್ಲಿಗೆಬಂದಾಗಲೇ ತೀರ್ಮಾನವಾಯಿತು, ದಿಗ್ಗಳನಿಗೆ ಮಾನವೂ ಆಯಿತು. (ಎಂದುಕೊಂಬನು)

ಬೋಧ—(ಗುಟ್ಟಾಗಿ) ಪುರೋಹಿತರೇ ! ಈಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಂಬುವುದು ಹೇಗೆ ?

ಪುರೋಹಿತ—(ಅತರಂಗವಾಗಿ) ಏನೂ ಸಂಶಯತೋರದಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಮೊದಲು ಬಂದಿದ್ದ ವರನ್ನೇ ಮೋಸಗಾರರಾದ ರಾಕ್ಷಸರಂತೆ ಸೂಚಿಸುವ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಲಿದಾರೆ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನೋ ಮಂಕಾಗಿದೆಯಪ್ಪ ?

ಬೋಧ—ಬಳ್ಳೆಯಮ, ಆಗಲಿ, ಎಂದುಕೊಂಡು, ಎಲೈಲೋಕಹಿತ ಮುನಿಯೇ ! ಮೊದಲು ಬಂದುಸಾರಿ ಸಾಂಕಾಶ್ಯಪುರವ ಅರಸಾಗಿದ್ದ ಸುಧನ್ವನು ನಮ್ಮ ಕನ್ಯಾರತ್ನವನ್ನು ಯಾಚಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದನು, ಆಗ ಆತನಿಗೆ ಕೊಡಲು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಕನ್ಯೆಯು ವೀರೈಶುಲ್ಕವುಳ್ಳವಳು, ಆದಕಾರಣ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಪುರುಷರಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಯಾತ್ರವೊಂದುಂಟು, ಅದನ್ನು ಮಂತ್ರಬಲದಿಂದಾಗಲಿ, ಬಾಹುಬಲದಿಂದಲಾಗಲಿ, ಭಂಗಪಡಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಕನ್ಯಾರತ್ನದ ಕರಗತವಾದ ಕುಸುಮಹಾರವು ಅಂಥವರ ಕಂಠಗತವಾಗುವುದು, ಎಂದೆನು. ಆ ಉಭಯಬಲಹೀನನಾದ ಸುಧನ್ವನು ನನ್ನಿಂದ ಪರಾಜಿತನಾಗಿ ಪರಾಬ್ಧುಖನಾದನು. ಆದುದರಿಂದ ಈಗಲೂ ಆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಈ ಕುಮಾರಕಂಠೀರವನು ನೆರವೇರಿಸುವುದಾದರೆ ಬಹಳ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಸಕಲಸಂಭ್ರಮಗಳೂ ನೆರವೇರುತ್ತವೆ.

ಲೋಕಹಿತ—ಓಹೋ ! ಗೊತ್ತಾಯಿತು ನಾನು ಅಸದಳಪುರಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವಾಗ ಇವನಿಗೆ ಇದ್ದ ಆಬರಕ್ಕೂ, ಈಗ ಇರುವ ತಾಮಸಕ್ಕೂ, ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಕಾಣಬರುತ್ತಲಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇವನಿಗೆ ರಾಕ್ಷಸತ್ವಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗಿರುವುದು ದಿಟ. ಇದನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದೇ ಮೇಲು (ಎಂದುಕೊಂಡು) ಎಲೈಧರಾಮರೇಂದ್ರನೇ ! ಆ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಬೇಗನೆ ತರಿಸು. ನಮ್ಮ ವೀರಕುಮಾರನು ನೋಡಿ ಏನಹೇಳುವನೋ ನೋಡೋಣ.

ಬೋಧ—ಕಣ್ಣ ಸನ್ನೆ ಮಿಂದ ಸೇವಕರಮೂಲಕನಾಗಿ ಆ ಮಹಾ ಯಂತ್ರವನ್ನು ತರಿಸಿ, ಇಗೊ, ಇದೆ, (ಎಂದು ತೋರುವನು)

ದಿಗ್ಗಳ—ಈ ತಟವಟವಟುವಿನಕೈಗೆ ಈ ಯಂತ್ರವು ಹಬ್ಬುವುದು ದಿಟವೆ? ಎಂದಿದ್ದರೂ ಚಿಂತಾನುಮಣಿಯು ನನ್ನ ಕೈಸೇರತಕ್ಕವಳೇ. ಈ ಬಾಲನಿಗೆ ಅಪ್ಪು ಬಾಹುಬಲವೆಲ್ಲಿಬಂದಿತು. ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯು ಮೊದಲೇ ಇಲ್ಲ. (ಎಂದು ಕೊಂಬನು)

ಚಮತ್ಕಾರ—ಲೋಕಹಿತಮುನಿಯ ಸಂಜ್ಞೆಯನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಭಂಗಪಡಿಸಿ ಮುನಿಗೆವಂದಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದವಸುಬೋಧ ಚಂದ್ರರು ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಸಂಭ್ರಮ. ವೈಭವ, ಅದ್ಭುತಾನಂದಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ, ಲೋಕಹಿತಮುನಿಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅದುವರೆಗೂ ನಡೆದಿದ್ದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ವಿವರಿಸಿ, ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಮಗುಂಟಾಗಿದ್ದ ಭ್ರಾಂತಿಯಮೂಲಕ ಆಚರಿಸಿದ ಅವರಾಧಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಜ್ಞಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಂಜಲಿ ಬದ್ಧರಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ (ತಲೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವರು).

ದ್ವಾರಪಾಲಕ—ಬೇಗನೆ ಓಡಿಬಂದು ಪ್ರಣಾಮಮಂಗಳೈದು ಬಡೆಯಾ ! ಬೋಧಚಂದ್ರರಾಜೇಂದ್ರನೇ ! ಅಸದಳಪುರದ ಭೂಮಿಪಾಲನಾದ ಅವತಾರ ವಾಹನನು, ಜಿತಾಕ್ಷಮುನಿಯಿಂದಲೂ, ಪತ್ನೀಪುತ್ರ ಪರಿವಾರದಿಂದಲೂ ಸಹಿತನಾಗಿ ಬರುತ್ತಲಿರುವನು, ಚಿತ್ತವೊಪ್ಪಿದಂತೆ ನಡೆಯಿಸಬಹುದು (ಎಂದು ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವನು)

ಲೋಕಹಿತ—ಆಹಾ ! ಶ್ರೀಯಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ಶ್ರೀಯಸ್ಸು, “ಮೇಲು ಮೇಲನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವುದು, ಎಂಬುದು ಸಟೆಯಲ್ಲ. ರಾಜಪುರೋಹಿತರೇ ! ಉಚಿತಮರ್ಯಾದೆಗಳಿಂದ ಎದುರೊಂಡು ಕರೆತನ್ನಿರಿ.

ಬೋಧ—(ಪುರೋಹಿತರೊಂದಿಗೆ ಹೊರಡುವನು)

ದಿಗ್ಗಳ—ಸರ್ವಮಾಯಾ ! ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿನಿಲ್ಲುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಇರಲಿ, ಇವರು ಮಾಡುವುದೆಲ್ಲ ಮಾಡಲಿ, ನಾಳೆಯೇ ನನ್ನ ಮಾಯಾಬಲದ ಮಾಟವನ್ನು ತೋರುವೆನು, ಜಾಲಮಾಯನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕಳುಹಿರುವೆನೆ ? ಈ ಮುದಿದಿನ ಯೋಚನೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಯೋಚಿಸಿಯೇ ಕಳುಹಿಸಿರುವೆನು. ಈ ಮುದಿಗಡ್ಡದ ಮುನಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮೋಹಭ್ರಮವನ್ನು ಚೆಲ್ಲುವೆನು, ಬೋಧನನ್ನು, ನಾನು ಸಾಧುವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದದ್ದು ತಪ್ಪು, ಇವನನ್ನು ದುಃಖಪಯೋಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸುವೆನು, ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಅಂತಃ ಪುರವೆಂಬ ಕುಂದಣದ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವೆನು. ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ತಾರುಮನೆಯೆಂದು ಮೆರೆಯುವ ಚಮತ್ಕಾರನನ್ನು ನನ್ನ ಮಹೇಂದ್ರ ಜಾಲದಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೂರುವೆನು, ಅವತಾರವಾಹನನ ಅವತಾರದ ಪೂರ್ತಿಗೆ ದಾರಿತೋರುವೆನು, ಮೂರುಲೋಕವೂ ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ ನನ್ನ ಕೈತೋರುವೆನು, ನನ್ನ ಸಾಜಸದ ರಾಶಿಯನ್ನು ವೆಚ್ಚಮಾಡದೆ ಹಿಂದೆಗೆದನಾದುದರಿಂದಲೇ ಇಂತಹ ಹೀಯಾಳಕೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಯಿತು, ಇಗೋ, ನಾಳೆಯ ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ತರಸ್ಕರಣಿಯ ಕಾಳಗವನ್ನು ಹೂಡುವೆನು, ಎಲಾ ಚಮತ್ಕಾರಾ ! ನನ್ನ ಪಾರುಷದ ಪರಿಯನ್ನು ತುಸನೋಡುವೆ, ಎಂದು ವಿಸಾಸೆಯನ್ನು ಹುರಿಮಾಡುತ್ತಾ, ಸೌಂದರ್ಯ ಮುದ್ರಾಮಣಿಯಾದ ಚಿಂತಾಮಣಿಯೇ ! ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಲಾರೆನೇ, ಆಗಲಿ, ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇನೆ, ಜಾಗ್ರತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪುನಃ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ನನ್ನನ್ನು ವರೆಯಬೇಡ, ನನ್ನ ಶರೀರವು ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದರೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನಿನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕಾದಿರುವುದು, ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬಲುಸಂಕಟ ಪಡುತ್ತಾ ಸರ್ವಮಾಯಾ ಕೂಟಮಾಯಾ ರೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗುವನು.

(ಗುರುಶರ್ಮ, ದ್ರುಮಶರ್ಮಮುಂತಾದ ಮುನಿಗಳೊಡನೆ ಜಿತಾಕ್ಷ ಮುನಿಯು ಲೋಕಹಿತನ ಸಾಹಸವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾ ಮಹಾರಾಜನೊಡನೆ ಕಲ್ಯಾಣಮಂಟಪದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದುಸೇರಿ ಸರ್ವರೂ ಉಚಿತೋಪಚಾರಗನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಮಹಾ ಸಭೆಯಾಗಿ ಕೂಡುವರು)

ಬೋಧ—(ಪುರೋಹಿತನೊಡನೆ) ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಈಗ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗುತ್ತಲಿದೆ, ಸಕಲ ಮುನಿಕುಲಾಭಿಷಂಕದ್ರನಾದ ಲೋಕಹಿತಮುನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕೆಂದರೂ ಸಾಲದಾಗಿದೆ.

ದ್ವಾರಪಾಲ—ಎಲೈ ವಸುಮತೀಶನೇ! “ಮಂಟಪಗಳ ದ್ವಾರಗಳೆಲ್ಲ ಗೊನೆಗಳ ಭಾರಗಳಿಂದ ಬಾಗಿ ಕಡಲೆತ್ತಂಭಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗಳಾಗಿವೆ. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ನವಕಿಸಲಯಗಳ ತೋರಣಾವಳಿಯು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿದೆ, ಸುಧಾಧವಳಿತವಾದ ಗೋಡೆಗಳು ಪಾಲ್ಗಡಲ ಅಲೆಗಳಂತೆ ಅಂದವಾಗಿವೆ. ವಿಚಿತ್ರಮಣಿದರ್ಪಣಗಳಿಂದಲೂ, ಮಣಿಪುತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ನವರತ್ನಮಯಸ್ತಂಭಗಳಿಂದಲೂ, ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಲಿವೆ, ಫಮಫಮಾಯಿಸುವ ಧೂಮಾಗ್ರದಶಿಖೆಯು ದೇವತೆಗಳ ಆಹ್ವಾನಕ್ಕಾಗಿ ತೆರಳುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ. ವಿನಾಹಮಂಗಳ ಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸಮಸ್ತ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ, ಎಂದು ಸೇವಕನು ಬಿನ್ನವಿಸುತ್ತಿರುವನು ಸರ್ವಜ್ಞ ಚಿತ್ತ ಎಂದು ನಿಲ್ಲುವನು.

ಬೋಧ—ಆನಂದಭರಿತನಾಗಿ ಸರ್ವರೊಡನೆ ಮಂಟಪ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿ ಲೋಕಹಿತನ ಸರ್ವಕಲುಷ ಶಾಂತಿಕರ್ಮವು ಪೂರಿಯಾದ ಕೂಡಲೇ ಗೋದಾನಮಂಗಳವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ವಧೂವರರ ಪ್ರವರ ಪಾಠಗಳಾದಬಳಿಕ ಪೂರ್ವಸಂಕಲ್ಪಿತವಾಗಿದ್ದಂತೆ ಚಮತ್ಕಾರನಿಗೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನೂ, ಸುಲಕ್ಷಣನಿಗೆ ತರಂಗವತಿಯನ್ನೂ, ಶಾಂತಿಸಾರನಿಗೆ ನವನೀತಿಯನ್ನೂ, ವಿಜಯನಿಗೆ ಯಶೋವತಿಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಮಂಟಪಮಧ್ಯದೊಳಗೆ ಮಹಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಹರ್ಷಿಮಂಡಲಾಧಿಪರ ಮಂಗಳಮಂತ್ರ ಪಾಠಗಳಿಂದಲೂ, ಮುತ್ತೈದೆಯರ ಮಂಗಳಗೀತೆಗಳಿಂದಲೂ, ಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳ ಮನೋಹರಧ್ವನಿಗಳಿಂದಲೂ, ಜಯವಾಗಲಿ, ಶುಭವಾಗಲಿ, ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾಗಲಿ. ಮಂಗಳವಾಗಲಿ, ಮೇಲಾಗಲಿ, ಎಂಬ ಮಹಾಜನರ ಮಂಗಳಾಶಾಸನಗಳಿಂದಲೂ, ಮಹೋನ್ನತರಾದ ಮಹಾರಾಜನಂದನರ ಮನೋಹರವಾದ ಮಹತ್ತರ ಕಲ್ಯಾಣಮಂಗಳೋತ್ಸವವನ್ನು ನೆರೆವೇರಿಸುವವನಾದನು. ದೇವದುಂದುಭಿಗಳು ಮೊಳಗಿದುವು ಜಯಕಬ

ಗಳೊಡನೆ ಅನುರರ ಕರಗಳಿಂದ ಕಲ್ಪಕುಸುಮ ವೃಷ್ಟಿಯು ಸಂತತವಾಗಿ ವರ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು, ಆ ಚಮತ್ಕಾರ ಚಿಂತಾಮಣಿಯರ ಕಲ್ಯಾಣೋತ್ಸವದ ಸಂಪತ್ತು, ವೈಭವವು, ಸಂಭ್ರಮವು, ಆದರವು, ಔದಾರ್ಯವು, ಸಂವಿಧಾನವು, ಚಮತ್ಕಾರವೂ, ವರ್ಣಿಸಲಸದಳವೆನಿಸಿ ಮಹಾ ಕವಿಗಳಿಗೂ ಮೌನವ್ರತವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಿತು. ಇಂತು ಆ ಮಹಾ ವಿವಾಹಮಹೋತ್ಸವವು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅಪರಮಿತ ಸಂತೋಷದಿಂದಲೂ, ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದಲೂ ನಡೆಯಲು, ವಧೂವರ ಪಕ್ಷದವರು ಪ್ರಮಾಣ ಕಾಲೀನವಾದ ಪರಸ್ಪರ ಸತ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಸತ್ಕೃತರಾಗಿ ಸರ್ವರಿಂದಲೂ ಶ್ಲಾಘಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ತಂತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಜಯಪ್ರಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಶುಭವಾದ್ಯಗಳೊಡನೆ ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಂತು ದೊಡ್ಡಬೆಲೆಯ ನಾರಾಯಣಶರ್ಮನಿಂದ ವಿರಚಿತ 'ಚಮತ್ಕಾರ ಚಿಂತಾಮಣಿ' ಕಥಾರತ್ನದ ಷಷ್ಠಪ್ರಭೆಯೆಂಬ ಪ್ರಥಮಭಾಗವು.

